

*K*úria

É v k ö n y v

2 0 1 7

*K*úria

É v k ö n y v
2 0 1 7

BUDAPEST

2018

Borítófotók:
Szél Ágnes

Fotók:
Formanek Ferenc

Portréfotók:
Meiszterné Polónyi Ildikó
Czibulka László
Mónus Ferenc

Felelős szerkesztő:
Erdei Krisztián

Olvasószerkesztő:
Dr. Rác Margit

A szerkesztésben közreműködött:
Marton Ildikó
Dévényi Olívia
Varga Edina

ISSN 2063-9147

© *Semmelweis Kiadó, Budapest, 2018*

Grafikai tervezés, borítóterv: Táncos László
Layout: Békésy János
SKD: 585
Nyomta és kötötte: Érdi Rózsa Nyomda Kft.
Felelős vezető: Juhász László

TARTALOM

■	Előszó	6
	Dr. Kövér László, az Országgyűlés elnöke: Szoros intézményes közjogi kapcsolatok	6
■	A felkészülés éve	10
	Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke: Befogadási eljárás gyakorlatának kialakítása a Kúrián	10
■	Folyamatos változások szakmai hátterének biztosítása	14
	A Kúria Polgári Kollégiumának polgári és gazdasági szakága	14
	A Kúria Büntető Kollégiuma	18
	A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának közigazgatási és munkaügyi szakága	19
	A Kúria igazgatási szervezete	23
■	A Kúria bírái és munkatársai 2017-ben	25
	Arcok, vallomások	34
	Dr. Hajdú Edit	34
	Dr. Mészáros Mátyás	36
	Dr. Mészár Róza	38
	Dr. Dobó Viola	40
	Dr. Höltzl Lipót	42
	Dr. Pomeisl András József	44
■	A Kúria ügyforgalma	47
■	Egyedi ügyekben hozott határozatok	54
■	A Kúria joggyakorlat-egységesítő tevékenysége	133
	Jogegységi határozatok	133
	Kollégiumi vélemények	138
	Elvi közzétételi tanácsok	148
	Joggyakorlat-elemző csoportok	162
■	Az ítélezésen kívüli egyéb tevékenységek a Kúrián 2017-ben	177
■	Találkozások	187
■	Naptár	204
	Belföldi események	204
	Nemzetközi események	208

Szoros intézményes közjogi kapcsolatok

Az Országgyűlés 2011. április 18-án fogadta el Magyarország Alaptörvényét, amely nemcsak a rendszerváltozás során toldozott-foldozott 1949-es kommunista alkotmányunk új demokráciánkban „ideiglenesnek” szánt hatályát szüntette meg, hanem közjogi értelemben az 1990 és 2010 közötti posztkommunista politikai átmenet korszakát is lezárta, új fejezetet nyitva a magyar állam történetében.

Mindez az igazságszolgáltatási rendszert, így a legfőbb bírósági szervet is érintette.

A Legfelsőbb Bíróság helyett a legmagasabb bírói fórum ismét a Kúria nevet viselheti, amelynek immár nagyobb a szerepe az igazságszolgáltatás egységességének biztosításában, valamint új, az önkormányzati rendeletekkel kapcsolatos feladatokkal és jogszabályokkal is rendelkezik. Előbbi alapján működnek a bírósági joggyakorlat-elemző csoportok is a Kúrián, az utóbbi alapján pedig a Kúria önkormányzati tanácsa dönt az önkormányzati rendeletek más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről, illetve a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapításáról.

A Kúria évkönyve 2012 óta jelenik meg. Mindig adatgazdag; nagy erénye, hogy évről évre szakáganként tartalmazza a meghatározó, gyakran a szélesebb közvélemény érdeklődésére is számot tartó egyedi ügyekben született döntéseket. Ugyancsak nagy

érdeklődésre tarthatott számot a joggyakorlat-egységesítő tevékenység keretében hozott jogegységi határozatok, kollégiumi vélemények közérthető bemutatása is.

Az Országgyűlés számára is hasznos és fontos, hogy az évkönyv rendre tartalmazza a joggyakorlat-elemző csoportok jogalkotási javaslatát is. Mindezek mellett természetes, hogy a Kúria megelőző évét áttekintő kötet visszatérően mutatja be a hatásköröket és feladatokat, a hatásköri változásokat, tartalmazza a kúriai bírók és munkatársak jegyzékét, megjeleníti a stratégiai és fejlesztési terveket, az ügyforgalmi adatokat, és számot ad a nemzetközi kapcsolatokról, a megelőző év fontosabb eseményeiről.

A jogszabályok által előírt éves beszámoló mellett megjelentetett közérthető évkönyv olyan kezdeményezés, amelynek meghonosítása megfontolandó lehet más alkotmányos intézményeinknél is.

Nem véletlen tehát, hogy a megelőző kötetekbe az előszót közjogi méltóságok és alkotmányos szervek vezetői írták. Ahogy nem véletlen az sem, hogy az első évkönyvhöz a köztársasági elnököt kérték fel erre: a Kúria elnökét ugyanis az ő javaslatára választja meg az Országgyűlés. Hasonlóan szoros a kötelék ugyanakkor a többi intézménnyel is, amelyek vezetői az elmúlt években előszót írtak ezen kiadványhoz: az Alkotmánybíróság elnöke, az igazságügyi miniszter, az alapvető jogok biztosa és a legfőbb ügyész egyaránt bemutatta intézményi kapcsolatát a Kúriával. Ezt a sort azért sem szabad megtörnöm, mert az Országgyűlés és a Kúria kapcsolata is kiemelt alkotmányos jelentőséggel bír.

A kúriai jogállás és feladatkörök alkotmányos és törvényi meghatározása, valamint az elnök megválasztása mellett a kapcsolat az évenkénti beszámoló elfogadására tekintettel folyamatos. Ki kell emelni, hogy a Kúria elnökének beszámolóját a korábbi években rendre nagy többséggel, legutóbb ellenszavazat nélkül fogadta el a Ház.

Nem mellőzhető szempont az sem, hogy természetes módon az Országgyűlés törvényalkotási tevékenysége is kihat a bíróságokra, így a bírósági csúcsszervre is. Az elmúlt években az Országgyűlés számos kódexet alkotott újra. Az új Polgári Törvénykönyv, a Büntető Törvénykönyv, a Munka Törvénykönyve összetett szakmai feladatokat rótt a Kúriára is, amelynek vizsgálnia kellett az új jogszabályok hatását a korábbi értelmezési gyakorlatra.

Noha a joganyag megújulásával a törvényalkotási tempó mérséklődött, és a Tisztelt Ház működése kiszámíthatóbbá vált, az Országgyűlés munkájával összefüggő teendők a Kúria számára nem értek véget. Elég csak a megelőző években elfogadott, most hatályba lépett új polgári perrendtartásról vagy az új közigazgatási perrendtartásról szóló törvényre utalni. És nem szabad elfeledkezni arról sem, hogy nemcsak az Országgyűlés kap szerepet a Kúria elnökének megválasztásakor, hanem a Kúriára is fontos szerep hárul az országgyűlési képviselők választásával kapcsolatban – 2018 ismét a választások éve lesz.

Örömmel vállalkoztam tehát arra, hogy eleget tegyek az ezen előszó megírására vonatkozó megtisztelő felkérésnek, hiszen nem lehet eléggé hangsúlyozni a Kúria és az Országgyűlés alkotmányos kapcsolatainak jelentőségét. A szoros intézményes közjogi kapcsolataink mellett a közeljövőben a földrajzi térben is közelebb kerül egymáshoz a

három hatalmi ág: a Nemzet Főterének számító megújult Kossuth téren – a Kúriának az Igazságügyi Palotába költözésével – újra együtt lesz jelen a törvényhozói, a végrehajtói és a bírói hatalom. Meggyőződésem, hogy a Kúria méltóságának helyreállítása és a jogilag egymástól elválasztott hatalmi ágak jelképes térbeli együttléte egyaránt hozzájárul a magyar jogállam tekintélyének megőrzéséhez.

Dr. Kövér László
az Országgyűlés elnöke

Befogadási eljárás gyakorlatának kialakítása a Kúrián

Tisztelt Olvasó!

2018. január 1-jén hatályba lépett az új polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény, továbbá a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény. 2018. július 1-jén pedig hatályba lép az új büntetőeljárás kódex, a 2017. évi XC. törvény.

A nagy eljárásjogi kódexek megújulása, a közigazgatási bíraskodás önálló eljárásjogi alapokra helyezése önmagában is komoly kihívások elé állítja az ítélkező bírót. Nem elegendő ugyanis az új jogszabályok megtanulása, a folyamatos önképzés: biztosítani kell az adott eljárási kódex hatályba lépése előtt indult ügyeknek a korábbi eljárási törvénnyel összhangban történő elbírálását, egyúttal pedig ki kell alakítani az új eljárásjogi rendelkezések alkalmazásának következetes, a jogkereső állampolgár számára átlátható gyakorlatát.

A Kúria számára az eljárásjogi reform egy további megmérettetést is jelent: ki kell alakítani a befogadási eljárásának gyakorlatát. Közigazgatási perekben a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, az állított jogszabálysértést akkor vizsgálja a Kúria, ha az a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása, a felvetett jogké-

dés különleges súlya vagy társadalmi jelentősége, az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége, vagy a korábban közzétett kúriai ítélezési gyakorlattól való eltérés miatt indokolt.¹ Polgári perekben pedig az értékhatárra, vagy a másodfokú bíróság által azonos jogszabályi rendelkezések és jogi indokok alapján helyben hagyott ítéletre figyelemmel kizárt felülvizsgálatot a Kúria kivételesen mégis engedélyezheti, ha azt törvény más okból nem zárja ki. Az engedélyezés törvényben meghatározott okai megegyeznek a közigazgatási perrendtartásban írt indokokkal.²

E jogintézmény nem előzmény nélküli. A jogalkotó a 2001. évi CV. törvénnyel már tett kísérletet arra, hogy biztosítsa a Legfelsőbb Bíróság számára azt a szabadságot, hogy csak a joggyakorlat egysége és továbbfejlesztése szempontjából lényeges ügyekkel foglalkozzon. A befogadhatóságról a Legfelsőbb Bíróság bírása egyesbíróként döntött, határozata ellen jogorvoslatnak nem volt helye. Az Alkotmánybíróság e rendelkezést 2004-ben többek között arra hivatkozással semmisítette meg, hogy a felülvizsgálati eljárás során a jogorvoslati és jogegységi funkciók keveredése sérti a jogbiztonságot, mert az érintettek számára nem előrelátható, hogy mely esetekben, milyen elvi kérdés alapján lesz a felülvizsgálati kérelem befogadható. Álláspontom szerint az elvi jelentőségű ügyek kiválasztásának lehetősége – ahol a kiválasztás objektív szempontjait a már meghozott jogegységi határozatok és más jogegységi aktusok kijelölik – alkotmányos szempontból nem aggályosabb, mint amikor az ügy tárgya vagy a kérelemben vitatott érték a különbségtétel alapja. Főleg úgy, hogy nem öncélú válogatásról van szó, hanem a jogegységesítő szemlélet biztosításáról. Ezzel együtt kiemelkedő jelentősége van annak, hogy az új jogintézmény, a befogadási eljárás az állampolgárok számára átlátható, egységes szempontrendszeren nyugvó eljárásként szilárduljon meg a Kúria gyakorlatában.

Éppen ezért bírótársaimmal együtt fontosnak tartottuk megismerni, hogy az Alkotmánybíróság 2012. január 1-jét követően – amikor az *actio popularis* jellegű, tehát bárki által előterjeszhető absztrakt utólagos normakontroll-indítvány lehetősége megszűnt – miként alakította ki befogadási gyakorlatát. Az Alkotmánybíróságon eleinte az volt az elképzelés, hogy egy külön erre a célra felállított befogadási tanács dönt az ügyek befogadásáról. A testület ügyrendjének elkészítése során azonban az a döntés született, hogy valamennyi alkotmánybíró és mindhárom ötagú tanács járjon el befogadási kérdésekben. Az első hónapokban ugyanakkor az egységes gyakorlat kialakítása végett mindig az alkotmánybírák teljes ülése döntött a befogadásról. Az alkotmánybírói törvény 29. §-a absztrakt módon határozza meg a befogadhatóság két, vagyislagos feltételét.³ E rendelkezés értelmezésével kapcsolatban az Alkotmánybíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a befogadhatóság vagy annak hiánya egységes teszt alapján ítéltető meg. E szempontok közé tartozik többek között az is, hogy a bíróságra tartozó, szakjogi kérdésekkel a testület nem foglalkozik.

A befogadási gyakorlat kialakítása egyúttal munkaszervezési kérdés is. Mind a közigazgatási perrendtartás, mind az új polgári perrendtartás egyértelműen rendelkezik arról, hogy a Kúria háromtagú tanácsban, tárgyaláson kívül határoz a felülvizsgálati

¹ 2017. évi I. törvény 118. § (1) bekezdés

² 2016. évi CXXX. törvény 409. § (1)-(2) bekezdés

³ 2011. évi CLI. törvény 29. § Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.

kérelem befogadhatóságáról, illetve felülvizsgálat engedélyezéséről.⁴ A beadványok formai és tartalmi szempontú szűrése tehát a bírói függetlenség része, ami nem zárja ki, hogy az ítélkező tanácsokat e feladatuk teljesítése során megfelelő számú és képzettségű igazságügyi alkalmazott segítse, továbbá az azonos ügyszakban eljáró tanácsok részvételével koordinációs testületek működjenek az egységes gyakorlat kialakítása érdekében.

Mindezekre figyelemmel a 2017-es évet joggal nevezhetjük a felkészülés évének.

2012 áprilisában, a Kúria ünnepi teljes ülésén abbéli reményemnek adtam hangot, hogy az új hatáskörökkel felruházott Kúria bírái – ítélkezési, intellektuális teljesítményük által – a korszerű és hatékony igazságszolgáltatás esélyét teremtik meg. A visszaállított Kúria működésének hatodik esztendejében újabb jelentős változásokra készül. 2018-tól az új eljárásjogi kódexek határozzák meg tevékenységünk kereteit. Lehetőség nyílik arra, hogy a Kúria visszatérjen abba a jogi kultúrkörbe, ahol a legmagasabb szintű igazságszolgáltatási fórum mérlegelheti, hogy mely ügyeket tartja a jogrendszer működése, az ítélkezési gyakorlat egysége szempontjából olyan fontosnak, hogy azokat érdemben elbírálja. Az e változásra történő felkészülés kivételes feladat, amelynek iránya évtizedekre meghatározza a Kúria működését. A felkészülés megtörtént; a színvonalas megoldások megtalálása ismét a Kúria bírának szellemi teljesítményén múlik.

Dr. Darák Péter
a Kúria elnöke

⁴ 2016. évi CXXX. törvény 411. § (1) bekezdés, 2017. évi I. törvény 118. § (2) bekezdés

■ FOLYAMATOS VÁLTOZÁSOK SZAKMAI HÁTTERÉNEK BIZTOSÍTÁSA

A Kúria kollégiumainak 2017-ben is jelentős, kiemelt társadalmi figyelemmel kísért ügyeket kellett eldönteniük. Az új perrendtartási rendelkezések megjelenése, a hozzájuk kapcsolódó szervezeti változások, az új büntetőeljárás megalkotásának befejezése és a joganyagok elsajátítása meghatározták a 2017-es év feladatait, folyamatosan szükségessé téve az ítélkező munkán túli szakmai feladatok teljesítését.

A Kúria Polgári Kollégiumának polgári és gazdasági szakága

A Kollégium számára 2017. év folyamán a legfontosabb kihívásokat továbbra is a fogyasztói kölcsönszerződéssel kapcsolatos problematika kezelése, az új polgári perrendtartás kodifikációja, és az új Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: új Ptk.) alkalmazásával kapcsolatos joggyakorlat kialakítása jelentette.

I. 2017. évben is speciális többletfeladatot jelentett a Polgári Kollégium részére – mind az ítélkezésben, mind pedig a jogegység biztosítása terén – az ún. devizahiteles perekkel kapcsolatos tevékenység, és a különböző devizahiteles törvények értelmezése.

Az elszámolást és a forintosítást követően újraindult perek és végrehajtási eljárások, továbbá az újonnan indított marasztalási és érvénytelenítési perek újabb és újabb kérdéseket vetnek fel, amelyek megválaszolása a korábbi elvi iránymutatások és a vonatkozó, ún. devizahiteles törvények értelmezését igénylik.

A kérdések nagy számára tekintettel a Kúria elnöke felállított egy állandó konzultációs testületet az ún. devizahiteles törvények hatálya alá tartozó szerződések érvénytelenségével kapcsolatos perekben felmerült jogértelmezési kérdések vizsgálatára, amelynek munkájában a kollégium több bírása is részt vesz. Ez a testület a 2017. május 3-i, 2017. június 28-i, 2017. szeptember 6-i és 2017. november 8-i ülésein különböző aktuális kérdéseket vitatott meg, és vizsgálatot kezdett a fogyasztói kölcsönszerződésekben kikötött kezelési költségre vonatkozó bírósági gyakorlat tárgyában. A vizsgálaton alapuló összefoglaló jogi elemzés még nem készült el, tekintettel arra is, hogy e kérdés kapcsán a Kúria szaktanácsa egy konkrét ügyben [Pfv.VII.22.44/2016.] előzetes döntéshozatali kérelemmel fordult az Európai Unió Bíróságához.

Ugyancsak nagy kihívást jelentett a Polgári Kollégium számára a fogyasztói kölcsönszerződés érvénytelenségével kapcsolatos perekben előterjesztett felülvizsgálati kérelmek nagy száma és dömpingszerű érkezése, amelyek feldolgozása az ügyelosztás részleges módosítását is igényelte az arányos ügyteher és az ésszerű időn belül történő elbírálás biztosítása érdekében.

II. A Polgári Kollégium tagjai jelentős szerepet vállaltak az új polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény oktatási segédanyagának elkészítésében és lektorálásában, amely elektronikus tananyagként 2017 júliusában vált hozzáférhetővé az országban szolgálatot teljesítő bírák, bírósági titkárok és bírósági fogalmazók részére.

Az új polgári perrendtartással kapcsolatban a Kúria Polgári Kollégiuma több tanácskozást is szervezett, így a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2017. július 7-i és 2017. november 20-21-i tanácskozása is foglalkozott az új polgári perrendtartás egyes szabályainak értelmezésével. E tanácskozásokról Emlékeztető készült, amelyet az egységes jogértelmezés kialakulásának megkönnyítése érdekében megküldtek az alsóbb fokú bíróságok kollégiumainak, és közzétettek a Kúriai Döntések – Bírósági Határozatok 2018. évi 1. számában.

Ugyancsak az egységes jogértelmezés megteremtése érdekében, a Kúria Polgári Kollégiuma megtárgyalta az új polgári perrendtartásnak a felülvizsgálatra, különösen az engedélyezési eljárásra vonatkozó szabályait. A Polgári Kollégium Tanácselnöki Értekezlete 2017. január 23-i, 2017. május 10-i és 2017. június 7-i ülésein tárgyalta meg ezt a kérdéskört, majd a Polgári Kollégium 2017. november 13-i ülésén elfogadta a felülvizsgálat engedélyezésének egyes kérdéseiről szóló 2/2017. (XI. 13.) PK véleményt.

Az új polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 2018. január 1-i hatálybalépésére tekintettel a Kúria Polgári Kollégiumának vezetője szükségesnek tartotta az ügykörébe tartozó, korábbi eljárásjogi tárgyú iránymutatásainak felülvizsgálatát, ezért e tárgyban jogegységi eljárást indított. Az ezzel kapcsolatos előkészítő anyagot a Polgári Kollégium Elvi Tanácsa készítette el, majd a tervezetet a Polgári Kollégium Tanácselnöki Értekezlete 2017. szeptember 27-i ülésén megvitatta. Ezt követően a Polgári Kollégium mint jogegységi tanács – a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumával közösen – 2017. november 13-i ülésén elfogadta a több kollégium ügykörét érintő eljárásjogi tárgyú elvi iránymutatásoknak az új Pp. és a Kp. hatálybalépésére tekintettel történő felülvizsgálatáról szóló 2/2017 PKMJE határozatot, valamint – önállóan – az eljárásjogi tárgyú elvi iránymutatásoknak az új Pp. hatálybalépése folytán történő felülvizsgálatáról szóló 1/2017. PJE határozatot.

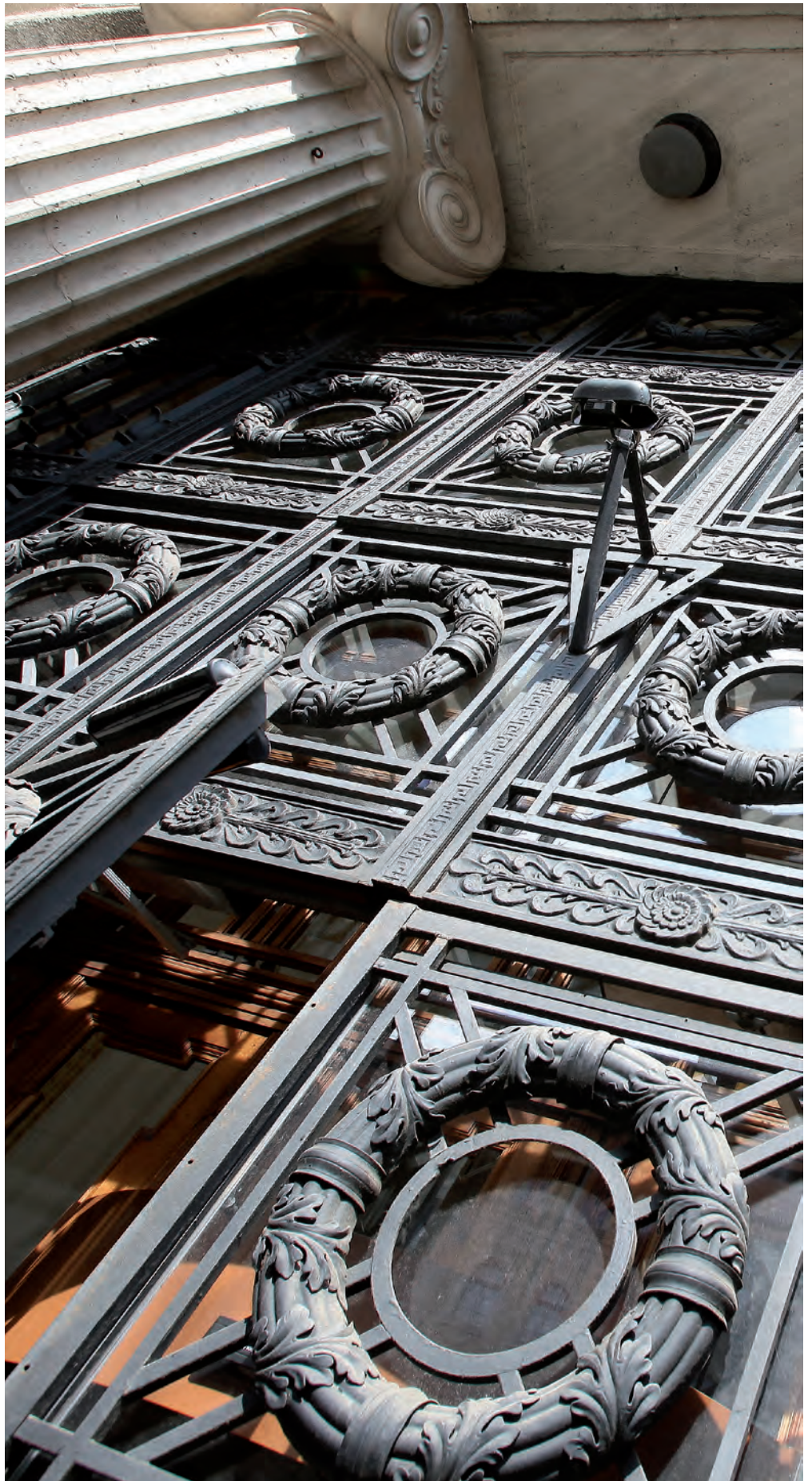
III. Az új Ptk.-t 2017-ben már egyre több ügyben alkalmazta a Kúria a bírósági gyakorlatban, és már vannak olyan jogterületek, ahol kellő tapasztalat és gyakorlati probléma gyűlt össze ahhoz, hogy a joggyakorlat elemzése és irányítása lehetségessé, illetve szükségessé váljék. A Civilisztikai Kollégiumvezetők 2017. május 15-16-án megtartott Országos Tanácskozásán – egyebek mellett – téma volt a házassági vagyoni szerződések szabályozása, valamint a közigazgatási jogkörben okozott kár érvényesíthetőségének eljárásjogi előfeltétele.

A közös tulajdon megszüntetésével kapcsolatos bírósági gyakorlat vizsgálatára 2015-ben felállított joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleménye nyomán a Kúria Polgári Kollégiuma 2017. szeptember 11-i ülésén elfogadta az ingatlan közös tulajdona megszüntetésének egyes kérdéseiről szóló 1/2017. (IX. 11.) PK véleményt, amely több ponton értelmezte az új Ptk. közös tulajdon megszüntetésére vonatkozó szabályait.

A Kollégium vezetője emellett ebben az évben is részt vett a Ptk. gyakorlati alkalmazásában felmerülő jogértelmezési kérdéseket vizsgáló – a Kúria elnöke által felállított – tanácsadó testület munkájában, valamint dolgozott a Ptk.-val kapcsolatos jogalkotási teendők áttekintésére az igazságügyi miniszter által felállított munkabizottságban is.

A Ptk. értelmezésével kapcsolatos problémák mielőbbi észlelése érdekében a Kúria elnöke által az új Ptk. bírói gyakorlata alakulásának figyelemmel kísérésére létrehozott jogegységi csoportok ebben az évben is folytatták munkájukat. A testületek technikai vezetői a Polgári Kollégium bírái és főtanácsadói, szakmai felelősei a Kúria bírái, s a csoportok koordinációját is a Kollégium egy bírása végzi. A munkában a Polgári Kollégium 10 bírása vesz részt. E csoportok tagjai 2017. február 17-én ültek össze egy színvonalas szakmai konferencia keretében, majd 2017. november 10-én tematikus tanácskozást tartottak az ingatlan-nyilvántartási perek és az új Ptk. gondnoksági szabályai tárgyában.

A Kollégium tagjai tevékenyen részt vettek a joggyakorlat-elemző csoportok munkájában is. Az év elején került sor három korábban felállított, tárgyát tekintve igen fontos joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményének elfogadására: a felszámoló jogállása a Cstv. 51. §-ában meghatározott kifogás alapján indult eljárásban, illetve a vezető tisztségviselők hitelezőkkel szembeni felelőssége tárgyában felállított joggyakorlat-elemző csoportok összefoglaló véleményét a 2017. február 6-i, a társasházi jogviták egyes eljárási és anyagi jogi kérdéseit vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményét pedig a 2017. június 12-i ülésén fogadta el a Polgári Kollégium. Az év első felében megkezdte munkáját három újabb, a Polgári Kollégium tagja által vezetett joggyakorlat-elemző csoport (A rokontartás szabályaival kapcsolatos bírói gyakorlat; A jegyző birtokvédelmi eljárása; Közérdekű adatok kiadásával, adatvédelemmel kapcsolatos perek), és az ítéleti bizonyosság kérdésével foglalkozó joggyakorlat-elemző csoport folytatta a működését. Ez utóbbi joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményét 2018. év elején fogadta el a Kollégium. A Polgári Kollégium egyes tagjai részt vettek más Kollégiumokkal közös joggyakorlat-elemző csoportok munkájában is.

A Kúria Büntető Kollégiuma

A Kúria Büntető Kollégiumában – a tavalyi év hasonló időszakával összevetve – az ügyérkezés mintegy négy százalékkal nőtt. 2017-ben közel 2000 ügyet terjesztettek fel a Kúriára.

2017-ben is sor került a Kúria joggyakorlat-elemző csoportjai által korábban készített munkaanyagok megvitatására a Magyar Igazságügyi Akadémián. A kétnapos képzésen az ország egész területéről érkezett közel száz bíró vett részt, akik négy kúriai bíró vezetésével négy korábbi joggyakorlat-elemzés anyagát dolgozták fel.

2017-ben a harmadfokú ítélkezés, valamint a büntetés-végrehajtás bírói gyakorlatának elemzése zajlott, és lezárult a büntetés-kiszabás területi egyenlőtlenségeivel foglalkozó elővizsgálat is, amely témakör – az elővizsgálat eredményeire figyelemmel – a 2018. évi joggyakorlat-elemzés egyik tárgyát képezi.

A 12. életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett szexuális erőszak (Btk. 197. §) értelmezéséről szóló 2/2016. BJE határozatot az Alkotmánybíróság a 19/2017. (VII. 18.) AB határozatával *pro futuro* megsemmisítette. A Kúria az 1/2017. Büntető jogegységi határozatával hatályon kívül helyezte a korábbi jogegységi határozatát. Az Alkotmánybírósági döntés és az ahhoz fűzött különvélemények rámutattak arra, hogy a kérdés nem jogegységi határozattal, hanem jogalkotással rendezhető. Ez időközben megtörtént: az új jogszabályszöveg a korábbi jogegységi határozatban kifejtett érvek mentén szabályozta újra a jogszabályhelyet.

A Kúria 2017-ben több országos közérdeklődésre számot tartó ügyben folytatott eljárást és hozott határozatot.

2017-ben újabb két kúriai videós kerekasztal-beszélgetés zajlott. Az egyenként közel félórás filmanyagok a Kúria internetes honlapján érhetők el. A kisfilmek alapjául részben a Bfv.II.1990/2015. számú döntés szolgált, melynek tárgya a kábítószer-fogyasztás megítélése. A Bhar.II.1070/2016/4. számú ügyben a három és fél éves gyermek autóvezetéséért való felelősség megállapítása, a cselekmény minősítése képezte a külső szakértők bevonásával folytatott beszélgetés tárgyát.

Az aktuális kérdések mellett jelentős hangsúlyt kapott az új büntetőeljárás törvény elfogadásával és jövő júliusi hatálybalépésével kapcsolatos tárgykör, valamint az elektronikus ügyintézésre vonatkozó jogszabályok 2018. január 1-i hatálybalépése nyomán a bíróságokra háruló feladatok témaköre.

A nyomozási bíró kizártsága kapcsán újabb alkotmánybírósági határozat született 25/2017. (X. 17.) AB számon. A kollégiumvezetői értekezlet hosszan foglalkozott és állást is foglalt arról a jogi helyzetről, hogy az Alkotmánybíróság a Be. 606/B. § (1) bekezdés b) és c) pontja Alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló kezdeményezéseket elutasította.

A 2017-es év kétségtávolul leglényegesebb ténye a büntető jogalkotás és a büntetőjoggal foglalkozó valamennyi hivatásrend számára az új büntetőeljárás törvény megalkotásának befejezése, elfogadása, és a még hatályba nem lépett joganyag elsajátítása volt. E tevékenységből a Kollégium messzemenően kivette részét.

A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának közigazgatási és munkaügyi szakága

A közigazgatási bíráskodásban nevezetes év volt a 2017-es esztendő, mivel az Országgyűlés elfogadta a közigazgatási perrendtartásról szóló törvényt, amely a magyar jogban először szabályozta átfogóan a közigazgatási ítélkezés szabályait. Az új törvényi rendelkezések megjelenése, a hozzájuk kapcsolódó szervezeti változások meghatározták a 2017-es év feladatait, folyamatosan szükségessé téve az ítélkező munkán túli szakmai feladatok teljesítését. A közigazgatási bíráskodás új előírásaira való felkészülés ténylegesen éveken átnyúló folyamatként jelentkezett, hiszen a Kollégium részt vett az új szabályok megalkotásának folyamatában is, ugyanakkor a már elfogadott és megjelent törvényszöveg értelmezése a korábbiakhoz képest más szintű feladatként jelentkezett. A szakmai feladat méretét az is jelzi, hogy a közigazgatási perrendtartás és a szintén új polgári perrendtartás több jogintézményben hasonlóságot mutat, illetőleg egyes szabályok azonosak, valamint átfedőek. Emiatt a Polgári Kollégiummal hatékony együttműködés vált szükségessé. A közigazgatási perrendtartás abszolút új jellegéből kiindulva a Kollégium arra a szakmai álláspontra helyezkedett, hogy a szabályok előzetes bírói értelmezésére csak kivételes esetben kerüljön sor, ezzel is biztosítva a törvényszöveg zavartalan beépülését a magyar jogba.

A közigazgatási perrendtartás nagyban meghatározta a bírói gondolkodást az alsóbb fokú bíróságokon is, ez érzékelhető volt a regionális kollégiumok munkájában, illetőleg a különböző szakmai fórumok, képzések bírói „közbeszédében”. Emiatt a Kúriának az is feladata volt, hogy segítő szakmai háttérrel biztosítson a változások bevezetéséhez, amely feladatnak igyekezett eleget tenni.

Míndezzel együtt 2017. évben a hagyományos feladatokat a korábbiakban megszokott hatékonysággal és igényességgel kellett ellátni, mivel a folyamatos ítélkezéshez – a dolog természeténél fogva – folyamatosan kapcsolódnak jogegységi problémák is. A Kollégium a korábbi években követett gyakorlatát folytatva a jogegység legfontosabb eszközének továbbra is a kollégiumi véleményt tekintette, mivel annak fogadtatása a bírák között kedvező, s mivel ezen eszköz rugalmassága és „műfaji szabadsága” hatékonyabb alkalmazást tesz lehetővé. Erre is figyelemmel a Kollégium 2017. évben több kérdésben foglalt állást kollégiumi vélemény keretében, illetve vonta le azokat a szakmai tanulságokat, amelyeket a joggyakorlat-elemzések a különböző tárgykörökben szükségessé tettek. A kollégium 2017. évi jogegységi feladatai közül ugyanakkor kiemelkedik az a „klasszikus” jogegységi döntés, amely a haszonélvezet ingatlan-nyilvántartási kérdéseinek tárgy körében került kiadásra. Ez a kérdéskör a joggyakorlat – mondhatni – évszázados problémája volt, korábban a jogtudósokat, illetőleg a Magyar Királyi Kúria bíráit is jelentősen megosztotta.

A közigazgatási szakág feladatait 2017. évben a személyi helyzet kedvezőtlen tendenciái mellett látta el. Ennek leglátványosabb jele a nagytanácsok – nyugdíjba vonulások miatti – megszűnése volt, amely kétségkívül kedvezőtlen hatást gyakorolt az ügyforgalom egészére. Ezzel együtt a 2017. évi ügyforgalmi helyzet – a korábbi évekhez hasonlóan – stabil maradt a közigazgatási szakágban, ami az éven túli ügyek minimalizálását, illetőleg az elbírálási határidő ésszerű időtartamát egyaránt jelentette.

2017. évben az ügyforgalomban olyan tendencia is kibontakozott, amely feltehetően meghatározza az elkövetkezendő évek közigazgatási ítélkezésének súlypontját. Amint

arra a korábbi jelzések alapján is számítani lehetett, megnövekedtek a földforgalmi jogviták, mind számban, mind szakmai súlyban, amit az is jelez, hogy egyes szakmai kérdések tekintetében kollégiumi állásfoglalás kibocsátására is szükség volt, illetőleg további problémák esetében is folyamatos a szakmai elemzés a Kollégium részéről. A földforgalmi tárgyú jogviták közvetlenül is megmutatták, hogy a Kúria Kollégiuma és a Regionális Közigazgatási és Munkaügyi Kollégiumok közötti szakmai együttműködés rendkívül hatékony, a problémákról való értesülés szinte naprakész, és ehhez igazodóan viszonylag gyors azon kérdések eldöntése, amelyek a Kúria álláspontjának megfogalmazását teszik szükségessé.

2017. évben a következő év nagy feladataira is tekintettel kellett lenni, és ennek a kihívásnak a Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium közigazgatási szakága eleget is tett. A 2018-as év az országgyűlési képviselő-választások éve, így indokoltnak mutatkozott a szakmai felkészülés részeként a választási ügyek gyakorlatának elemzése. A közigazgatási perrendtartás hatályba lépésére tekintettel – a Fővárosi Törvényszék centralizált jogorvoslati feladataira, illetve részben a Kúria fellebbezési feladataira is figyelemmel – szintén szükséges volt a hatályon kívül helyezések gyakorlatának elemzése. Az előzőek is jelzik, hogy a 2017-es év a közigazgatási ítélezésben összetett, sok kihívást jelentő, feszített feladatok teljesítését követelő év volt.

A munkaügyi szakág 2017. évben a munkaügyi perek gyakorlata tekintetében legfontosabb kihívásnak továbbra is az egységes jogalkalmazás elősegítését tekintette. Ebben az évben a munkaügyi szakág két kiemelkedően fontos kérdéskörben fejezett be joggyakorlat-elemzést, továbbá egy új joggyakorlat-elemzést is folytatott, amely 2017. évben nagyrészt már befejeződött. Ezen túlmenően a két befejezett joggyakorlat-elemzés során feltárt kérdéseket illetően két munkajogi tárgyú KMK véleményt alkotott, amelyet a Kollégium elfogadott. Az Elvi Közzétételi Tanács harminc kúriai határozatot tett közzé elvi határozatként, továbbá két elvi döntést választott ki a felterjesztett ítéletek közül.

Speciális többletfeladatot jelentett az országosan indult sorozatperekben felmerült értelmezési kérdésekben az egységes jogértelmezés elősegítése, kúriai elvi határozatok hozatala a további sorozatos pereskedések megelőzése érdekében. Ilyen ügyek voltak az egészségkárosító körülmények között dolgozó közalkalmazottak kockázati pótlékra jogosultsága, a közalkalmazottak garantált illetményre jogosultsága, a szolgálati viszonyban állók különböző pótlékainak feltételei, az életvitel kifogásolhatósága feltételeinek meghatározása ügyészi vádhalasztásnál.

A 2017. évben befejezett két joggyakorlat-elemzés a nagyszámú jogértelmezést igénylő kérdés felmerülése miatt vált szükségessé. A munkaügyi szakág valamennyi bírója aktívan részt vett a joggyakorlat-elemző csoport munkájában.

Az utóbbi időben tapasztalható volt, hogy a munkavállalók sok esetben ugyanazon munkáltatói magatartás, illetve jognyilatkozat alapján hivatkoznak – a jognyilatkozat tételes jogszabályba ütközése mellett – az egyenlő bánásmód megsértésére és a joggal való visszaélésre is. Mindezek szükségessé tették annak vizsgálatát, hogy a munkaügyi perekben eljáró bíróságok miként különböztetik meg ezen jogintézményeket, különös tekintettel az eltérő bizonyítási teherre. A joggyakorlat-elemző csoportok külön-külön több száz ügyet és az azokban folytatott bírói gyakorlatot – beleértve a nemzetközi gyakorlatot is – vizsgálták meg, és a vizsgálat eredményéről készült összefoglaló véle-

ményben kielemezték a munkaügyi perek által felvetett kérdéseket. Ezek megválaszolása a vonatkozó törvények értelmezését igényelte. A felvetődött kérdések nagy számára figyelemmel – az egyenlő bánásmód megsértésével kapcsolatos munkaügyi ítélkezési gyakorlatot és a joggal való visszaélés tilalmának ítélkezési gyakorlatát egyaránt vizsgáló és kiértékelő összefoglaló jelentés alapján – kollégiumi vélemények megalkotására került sor.

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértésével kapcsolatos munkaügyi perek egyes kérdéseiről szóló KMK vélemény egyértelművé tette a felekre háruló bizonyítási terhet, továbbá azt, hogy a diszkrimináció vizsgálatához a munkavállalónak legalább valószínűsítenie kell, hogy hátrány érte, és hogy a törvényben megjelölt védett tulajdonsággal rendelkezik. Ezt követően a munkáltató terhére kimentéses bizonyítás áll fenn, mert a munkáltatónak kell bizonyítani, hogy nincs okozati összefüggés a munkavállaló által valószínűsített hátrány és a védett tulajdonság között. A KMK vélemény egyértelművé tette, hogy az egyenlő munkáért egyenlő bér elvét az egyenlő bánásmód követelményrendszerén belül kell és lehet értelmezni. Védett tulajdonság, illetve hátrány megjelölése, valószínűsítése nélkül nem állapítható meg az egyenlő értékű munkáért egyenlő bér elvének sérelme.

A joggal való visszaélés tilalmának megsértésével kapcsolatos munkaügyi perekben felmerült egyes kérdésekről szóló KMK vélemény rögzítette, hogy valamely joggyakorlás nem lehet tételes jogszabályba ütközés miatt jogellenes és egyben a joggal való visszaélés tilalmába ütköző is. A joggal való visszaélést tilalmazó követelmények alkalmazására a munkaviszonyban is valamely alanyi jog gyakorlásakor kerülhet sor. Joggal való visszaélés esetén a munkaviszony alanyának joggyakorlása formálisan jogszerű, ezért a jogsértés nem nyilvánvaló, feltárásához széleskörű bizonyítás szükséges, amely a joggal való visszaélésre hivatkozó felet terheli és a bizonyítatlanság az ő hátrányára

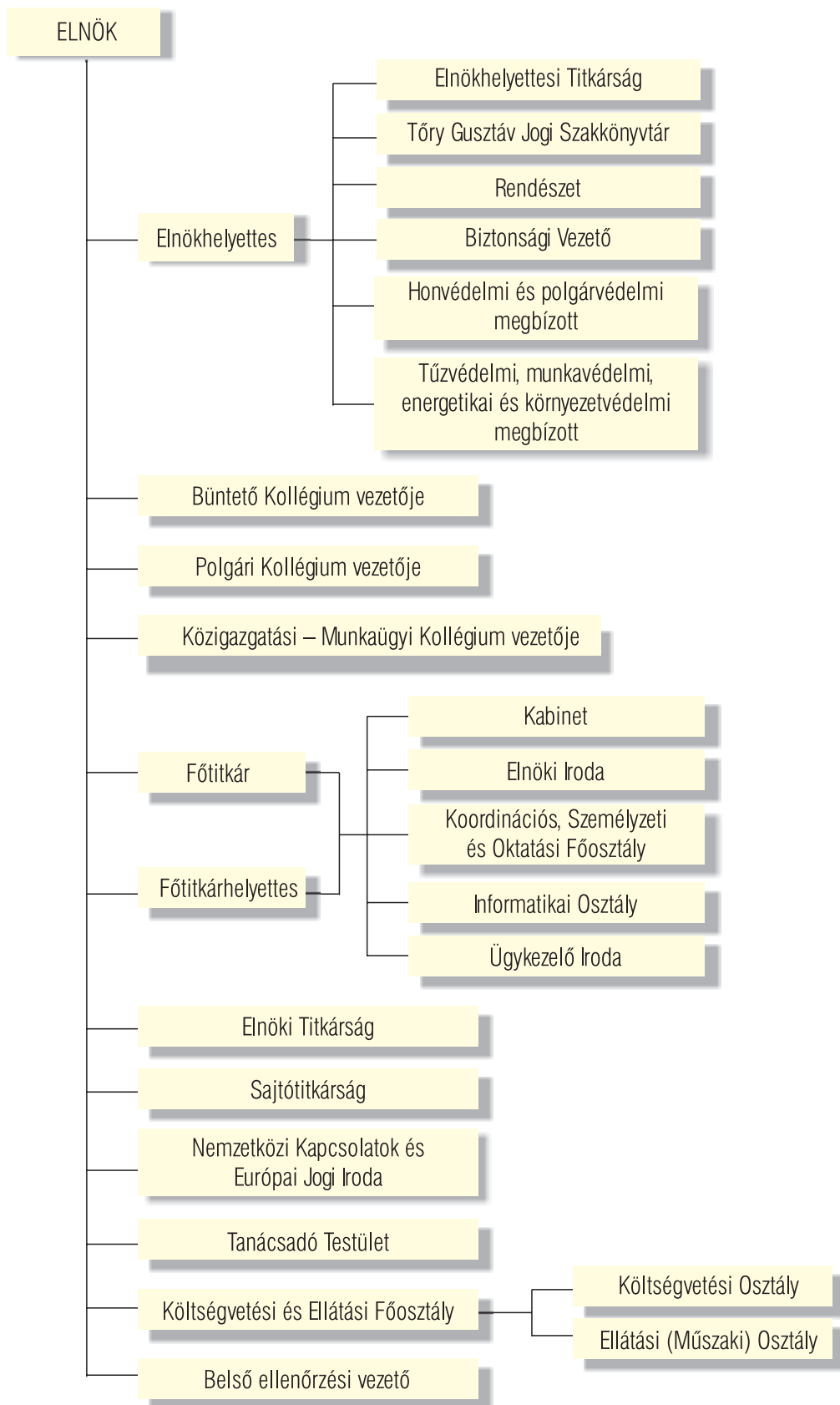

szolgál. Munkaügyi perekben a munkavállalók igényeik alátámasztására a keresetle-
velükben gyakran több jogcímet is megjelölnék. A KMK vélemény rámutatott, hogy
először a tételes jogszabályba ütközés vizsgálandó, majd ha ez nem állapítható meg,
akkor vizsgálható a diszkrimináció, ennek hiánya esetén pedig a joggal való visszaélés
körében kerülhet sor a bizonyítás lefolytatására.

2017. évben kezdődött el a munkáltató egészségkárosodásért fennálló kártérítési fele-
lősségének egyes kérdéseit vizsgáló joggyakorlat-elemzés, az összefoglaló véleményt a
munkaügyi szakág rész kollégium keretében elfogadta, az anyag ezt követően kerül a
Kollégium elé. A joggyakorlat-elemző csoport vizsgálta és értelmezte a munkaviszony-
nyal összefüggés és az okozati összefüggés fogalmát, a munkáltató és a munkavállaló
bizonyítási terhének terjedelmét, és az ellenőrzési kör lehetséges eseteit. Elemezte az
előreláthatóság kérdését, a munkavállaló kizárólagos és elháríthatatlan magatartását,
továbbá mindazokat a kérdéseket, amelyeket a vizsgált nagyszámú alsóbb fokú bírósági
ítéletek felvetettek.

A Kúria igazgatási szervezete

■ A KÚRIA BÍRÁI ÉS MUNKATÁRSAI 2017-BEN

*„[...] a rendesnél jóval nagyobb teljesítményekben el kell fáradnunk, de semmi
esetre sem szabad kifáradnunk.”*

(Dr. Osvald István kúriai elnök)

■ A Kúria bírái

Dr. Darák Péter	elnök
Dr. Kónya István	elnökhelyettes
Dr. Kalas Tibor	kollégiumvezető
Dr. Székely Ákos	kollégiumvezető
Dr. Wellmann György	kollégiumvezető
Dr. Orosz Árpád Gábor	kollégiumvezető-helyettes
Dr. Tálné dr. Molnár Erika	kollégiumvezető-helyettes
Dr. Erőss Monika	főtitkár
Dr. Suba Ildikó	főtitkár-helyettes
Dr. Baka András Bálint	tanácselnök
Dr. Bartal Géza	tanácselnök
Dr. Csere Katalin Julianna	tanácselnök
Dr. Hajdu Edit	tanácselnök
Dr. Hajnal Péter	tanácselnök
Dr. Harter Mária Aranka	tanácselnök
Dr. Havasi Péter	tanácselnök
Dr. Kárpáti Zoltán	tanácselnök
Dr. Katona Sándor	tanácselnök
Dr. Kollár Márta	tanácselnök
Dr. Kovács András György	tanácselnök
Dr. Kozma György	tanácselnök
Dr. Lomnici Zoltán	tanácselnök
Dr. Makai Katalin	tanácselnök
Dr. Márki Zoltán	tanácselnök
Dr. Mészár Róza	tanácselnök
Dr. Mészáros Mátyás	tanácselnök
Dr. Molnár Ambrus	tanácselnök
Dr. Molnár Gábor Miklós	tanácselnök
Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes	tanácselnök
Dr. Sperka Kálmán	tanácselnök
Dr. Stark Marianna	tanácselnök
Dr. Tallián Blanka	tanácselnök
Tamáné dr. Nagy Erzsébet	tanácselnök

Dr. Tóth Kincső	tanácselnök
Dr. Török Judit	tanácselnök
Dr. Vezekényi Ursula	tanácselnök
Dr. Zanathy János	tanácselnök
Dr. Balogh Zsolt Péter	mb. tanácselnök
Böszörményiné dr. Kovács Katalin	mb. tanácselnök
Dr. Csák Zsolt	mb. tanácselnök
Dr. Cseh Attila	mb. tanácselnök
Dr. Farkas Attila László	mb. tanácselnök
Dr. Kovács Ákos	mb. tanácselnök
Dr. Almásy Mária	bíró
Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit	bíró
Dr. Bartkó Levente János	bíró
Dr. Csentericsné dr. Ágh Biró Ágnes	bíró
Dr. Csőke Andrea	bíró
Dr. Dobó Viola	bíró
Dr. Domonyai Alexa	bíró
Dr. Döme Attila	bíró
Dr. Farkas Katalin Éva	bíró
Dr. Fekete Ildikó Katalin	bíró
Dr. Feleky István	bíró
Dr. Gáspár Mónika	bíró
Dr. Heinemann Csilla Andrea	bíró
Dr. Horváth Tamás	bíró
Huszárné dr. Oláh Éva	bíró
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla	bíró
Dr. Kárpáti Magdolna Ildikó	bíró
Dr. Kiss Gábor	bíró
Dr. Kiss Sándor	bíró
Dr. Kocsis Ottilia	bíró
Dr. Kovács Zsuzsanna Anna	bíró
Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna	bíró
Dr. Krecsik Eldoróda	bíró
Dr. Kurucz Krisztina	bíró
Dr. Madarász Anna	bíró
Dr. Magosi Szilvia	bíró
Dr. Magyarfalvi Katalin	bíró
Dr. Márton Gizella	bíró
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna	bíró
Dr. Mocsár Attila Zsolt	bíró
Molnár Ferencné dr.	bíró
Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet	bíró
Dr. Osztovits András Mihály	bíró
Dr. Pataki Árpád	bíró
Dr. Puskás Péter	bíró

Dr. Rothermel Erika	bíró
Salamonné dr. Piltz Judit	bíró
Dr. Sebe Mária	bíró
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin	bíró
Dr. Somogyi Gábor	bíró
Dr. Soós László	bíró
Dr. Sugár Tamás Sándor	bíró
Szolnokiné dr. Csernay Krisztina	bíró
Dr. Szűcs József	bíró
Dr. Tánczos Rita	bíró
Dr. Tibold Ágnes Ilona	bíró
Dr. Udvary Katalin	bíró
Dr. Varga Edit Mária	bíró
Dr. Varga Zoltán	bíró
Dr. Vaskuti András	bíró
Dr. Zumbók Péter	bíró

■ A Kúriára beosztott bírák

Dr. Fehér-Polgár Pál	beosztott bíró
Dr. Vasady Loránt Zsolt	beosztott bíró

■ A Kúriára kirendelt bírák

Dr. Bajnok István	(Győri Ítéltábla)
Baksáné dr. Pál Ildikó	(Szekszárdi Törvényszék)
Beszterceyné dr. Benedek Tímea	(Budapest Környéki Törvényszék)
Dr. Boros Tibor	(Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság)
Dr. Bors Szilvia	(Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság)
Dr. Bucskó István	(Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság)
Dr. Goór Zoltán	(Fővárosi Törvényszék)
Dr. Gyekiczky Tamás	(Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság)
Dr. Jakabosné dr. Németh Mónika	(Fővárosi Törvényszék)
Dr. Keresztes Klára	(Veszprémi Törvényszék)
Dr. Kocsis Otília	(Debreceni Ítéltábla)
Dr. Magosi Szilvia	(Fővárosi Ítéltábla)
Dr. Nagy Lívia	(Pesti Központi Kerületi Bíróság)
Dr. Pálosi-Magyar László	(Pesti Központi Kerületi Bíróság)
Dr. Pecsenye Csaba	(Miskolci Törvényszék)
Dr. Polgár András	(Veszprémi Járásbíróság)
Salamonné dr. Piltz Judit	(Fővárosi Törvényszék)
Dr. Sándor-Szőke Zsuzsanna	(Dunakeszi Járásbíróság)
Dr. Szabó Györgyi	(Veszprémi Törvényszék)
Szabóné dr. Beke Andrea	(Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság)
Dr. Szakály Noémi	(Fővárosi Törvényszék)
Szalai Csabáné dr. Horváth Katalin	(Zalaegerszegi Járásbíróság)
Dr. Szomszéd Éva	(Salgótarjáni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság)
Dr. Tergalecz Eszter	(Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság)
Dr. Végh Andrea	(Kaposvári Járásbíróság)
Dr. Zumbók Péter	(Zalaegerszegi Törvényszék)

A Kúria munkatársai

Afra Judit
Dr. Ambrus István
André Mónika
Dr. Andrusek Vanda
Apari Balázs
Dr. Apari Zsuzsanna
Baárné Erős Márta
Dr. Báder Éva Ilona
Bagi Brigitta Anita
Balaton Lászlóné
Balog Éva Piroska
Balogh Ádám
Balogh János
Dr. Bankó Zoltán
Dr. Bartha Ildikó
Bártfai Tímea
Dr. Bartos Anna Terézia
Belovainé Barsi Mária
Benedek Katalin Viktória
Berecz Ildikó
Dr. Berkes Bálint Ottó
Bertalan László József
Dr. Biczóné Horváth Ágnes
Bíró Benedek
Bíró Tünde
Boda Gabriella
Dr. Bodonovich Klára
Borbély János
Dr. Budainé dr. Zajános Krisztina
Bukovinszki Jánosné
Czakó Gyuláné
Czibulka László
Csáfordiné Eiben Viktória
Csajbók Csilla
Csáki Lajosné
Csapó Imréné
Cseh Anikó
Csepka Tiborné
Cserei István
Csider Attiláné
Csillag Ibolya
Dr. Csinkné dr. Fényes Andrea
Dr. Csizmazia Norbert
Dr. Csöndes Mónika
Daradics László Péter
Dr. Dán Judit
Dr. Dékány Erika
Dékány Sándor
Dér Krisztina Rita
Dévényi Olívia
Dobrádiné Hozleiter Anita Julianna
Domokosné Varga Judit
Dr. Enyedi-Fodor Zsófia Erzsébet
Erdei Krisztián
Erdős Miklós
Esztergályos Sándor
Farkas Lászlóné
Farkas Miklós
Farkasné Bajnóczi Mária
Dr. Fazekas János
Feleki Viktória
Dr. Forgács Anna
Forgáchné Busák Eleonóra
Fóris Zoltánné Császár Éva
Földiné Lovas Ildikó
Freundné Varga Edina
Fülöp Józsefné
Gáspár Vince
Gazsi Istvánné
Dr. Gelencsér Dániel
Gerencsér Judit
Gondos Anikó
Dr. Györffy Katalin
Gulyás Alexandra
Dr. Gyulavári Tamás
Gyurik Gábor István
Hajdú Zoltán
Halász Jenő Gyuláné
Hallai Helga
Hanti Krisztina Viktória
Harnberger Terézia Krisztina
Hegedűs Mónika
Horváth Anita
Dr. Horváth Dávid
Horváth István
Horváth Katalin
Dr. Hölztl Lipót
Hudák Eszter
Dr. Jójárt Eszter
Jóri Istvánné
Józan Magda Erzsébet
Józsa Gábor József
Józsa Jánosné
Dr. Kaszás Edit Magdolna
Dr. Kecső Gábor
Kékesi-Kovács Zoltán
Kelemen Sándor
Kerekesné Pörge Erzsébet
Dr. Keserű Barna Arnold
Kéri Imréné
Dr. Kintzly Péter
Király János Miklós
Dr. Kis Richárd
Kis Roxána
Kiss János Tiborné
Dr. Kiss Nikolett Zsuzsanna
Kiss Márton
Kissné dr. Mészáros Dóra
Kóczán József
Kocsis László
Komár Istvánné
Komár Krisztián

Dr. Koncz Rita
Kormos Pál
Kormos Pálné
Kósa-Magyar Aliz
Dr. Kovács Ágnes
Kovács Edit
Kovács Tibor
Ifj. Kozák Ferenc
Kövér Andrea
Dr. Krajecz Laura
Dr. Kriston Edit
Lakatos Tímea
László Csaba
Laub Jánosné
Lévai Viktória
Madarász Attila
Magdics Lajosné
Magyar Ágnes
Dr. Magyar Luca
Magyar Vivien Ágnes
Maizlné Juhász Ágnes
Marton Zsuzsanna
Mátyás Erzsébet
Mátyás Gyöngyi
Meisztterné Polonyi Ildikó
Merkl Józsefné
Mészáros Katalin
Dr. Mezei Zsófia Paula
Molnár Ferenc
Molnár Ferenc
Molnár Judit Ildikó
Mónus Ferenc
Mosberger Péter Gergely
Mózesné Moldvay Zsuzsanna
Dr. Muzsalyi Róbert
Nacsa Lajosné
Dr. Nagy Anita Zsuzsanna
Nagy Éva
Nagy László Vilmosné
Nagyné Bánóczy Emőke
Nagyné dr. Egyed Gabriella
Nagyné dr. Tóth Hajnalka
Dr. Naszladi Georgina
Némethné Hoffner Ildikó
Dr. Németh-Szebeni Zsófia
Nems Emília Julianna
Dr. Norris-Tari Anita
Ocskayné Gál Gabriella
Ordovics Mónika
Oroszné Kiss Márta
Pál Ferencné
Pálosfalvi Mária
Parák Ferenc
Pázmándi József
Pécsi Orsolya
Polgár Kitti
Dr. Pomeisl András
Dr. Pozsonyi Norbert
Purger Ágnes

Rác Csilla
Dr. Rác Margit
Ress Imre
Rettigerné dr. Varga Krisztina
Rimóczy András
Ritli Andrásné
Rizmayer Antalné
Rostásné Fazekas Gabriella
Dr. Rózsás Eszter
Safranyikné Nyáregyházi Klára
Sallainé Marton Ildikó
Dr. Sárady Eszter Mária
Sáránszki Mihályné
Schaffer Konrád
Schulz Oszkárné
Dr. Schwertner Nikolett Beatrix
Sebestyén Imre Ede
Seres Józsefné
Simon Jánosné
Dr. Sipter Orsolya Ajnácska
Somodi Béláné
Somogyi Magdolna Klára
Söjtör Anita
Sörös György
Storch Andrea
Stricz Györgyné
Dr. Surányi-Farkas Sára
Dr. Surányi Tímea
Szabó András
Szabó András
Dr. Szabó Anna
Szabó Pálné
Szabó Róbertné
Dr. Szabóné Gerecz Andrea
Szálkai Szilvia
Dr. Szecskó József András
Székelyné Molnár Ildikó
Székes Gézáne
Szél Imre
Szikszai Sándor Jánosné
Dr. Szilágyi Enikő
Dr. Szinger Dóra Violetta
Dr. Szitásné Lóska Adrienn
Szmolár Tiborné
Szucsikné dr. Soltész Ilona Rita
Dr. Szöllösi Virág
Szűcs Gézáne
Szvétekné Bradák Katalin
Tamók Fanni
Dr. Tancsik Annamária
Taranyi Péterné
Terjéki Bálint
Toldi Andrea
Dr. Tombor Csaba
Tordainé Szálkai Ilona
Tószegi Bence
Tószegi István
Dr. Tóth Andrea Noémi
Tóth Jánosné

Tóth László Zsoltné
Tóth Tímea Teréz
Tóthné Hamar Krisztina
Urbanics Renáta
Vágány Erzsébet
Varga Barbara
Varga Imréné
Varga Zoltán Márton
Vargáné Faragó Katalin
Vargáné Fazekas Magdolna

Varga-Tóth Tímea
Veres János
Veresné Oravecz Ildikó
Vida Zoltán
Vitézné Bakos Éva
Zilahi István
Zitta Andrea
Zsolnai Gyula
Zsolnai Gyuláné

Kitüntettek

- **Az Országos Bírói Tanács a Juhász Andor díj arany fokozatát** adományozta:

Dr. Havasi Péternek, a Kúria tanácselnökének

- **Az Országos Bírói Tanács a Juhász Andor díj ezüst fokozatát** adományozta:

Dr. Almásy Máriának, a Kúria bírójának

- **Az Országos Bírói Tanács kúriai tanácsosi címet** adományozott:

Dr. Csöke Andreának, a Kúria bírójának

- **Az Országos Bírói Tanács tanácsosi címet** adományozott:

Tóth László Zsoltnének, a Kúria tisztviselőjének

- **Magyar Érdemrend Tisztikereszt polgári tagozata kitüntetésben** részesült:

Dr. Buzinkay Zoltán ny. tanácselnök

A Kúria elnöke, a 2017. évben végzett munkája alapján

- **az Év bírāja kitüntetést** adományozott

Dr. Hajdu Editnek, a Kúria tanácselnökének

- **az Év tisztviselője kitüntetést** adományozott

Dr. Höltzl Lipótnak, a Kúria főosztályvezetőjének

DR. HAJDÚ EDIT

a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának tanácselnöke

Az igazságot igyekszem minél jobban figyelembe venni. Nemcsak az a döntés jó, ami jogszerű, hanem ami az igazságérzetemnek is megfelel. Szerencsés ember vagyok, mert megtaláltam azt az élethivatást, ami engem boldoggá tesz. Ehhez már csak annyit tudok hozzátenni, hogy munkámat minél szebben és jobban, amíg bírom egészséggel, csinálom.

Vásárosnaményban születtem, itt végeztem tanulmányaimat, mind az általános, mind a középiskolát kitűnő eredménnyel fejeztem be. A Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán szereztem jogi diplomát. A jogi hivatás választása nem volt tudatos, történelemtanárom inspirálására történt, ugyanis művészeti pályára készültem, zenével foglalkoztam, zongoráztam, énekeltem, táncoltam, de a történelmet nagyon szerettem. Az egyetemen két jogterület felé kacsintgattam, az egyik a vállalati jogtanácsosság volt, a másik pedig a bírói munka. Az egyetem elvégzése után egy évig dolgoztam a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Vízművek Vállalatnál jogi előadóként. Itt közvetlenül megtapasztaltam azt, hogy egy munkavállaló egzisztenciája mennyire függ attól, hogy van-e munkahelye és mennyi a bére. Ugyanakkor azt is láttam, hogy a munkajog nehéz jogterület, mert embereket érint, és ez engem lelkiileg megérint. A munkajog egy olyan jogág, amely kapcsolatban áll a gazdasági joggal, a büntető- és cégjoggal, sőt a közszolgálati jogvitáknál a közigazgatási jog is hatással van a munkajogi ítékezésre. Ezt mind figyelemmel kell kísérni és alkalmaznunk kell.

Pályafutásomat az igazságszolgáltatásban 1991-ben, a Miskolci Városi Bíróságon kezdtem fogalmazóként, majd a szakvizsga megszerzését követően bírósá-

gi titkárként dolgoztam. Bírói kinevezésemet 1992-ben vehettem át a Miskolci Munkaügyi Bíróságon, ahol 2007 júniusáig elsőfokú bíróként, majd 2007 júliusától a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság polgári és munkaügyi felbbiteli tanácsában ítéleztem.

2009. február 1. napjától dolgozom a legfelsőbb bírói fórumon, 2012 novemberétől megbízott, majd 2013 decemberétől a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának kinevezett tanácselnökeként. A munkajog egy kis szakág itt a Kúrián, három tanács van és minden évben egy vagy kettő joggyakorlat-elemzés indul, amelyekben aktívan közreműködöm. Emellett a CompLex Kiadó kiadásában készült munkajogi kommentárnak vagyok az egyik társszerzője. Az új Munka Törvénykönyve megszületése után az e-learning tananyag készítésében és oktatásában vettem részt. Az új közigazgatási perrendtartáshoz kapcsolódó tananyagnak pedig egyik lektora voltam. Emellett oktatok a Miskolci Egyetemen, szakvizsgáztatok is, illetve rendszeresen tartok előadást az Igazságügyi Akadémián bírák részére. Kúriai összekötője vagyok az Észak-Magyarországi Közigazgatási és Munkaügyi Regionális Kollégiumnak, ami szintén rendszeres hivatali elfoglaltságot jelent.

Szakmai munkám mellett 2012. február óta a Kúria mellett működő Végrehajtói Fegyelmi Bíróság, 2012 júliusa óta pedig a Kúria mellett eljáró Másodfokú Szolgálati Bíróság tagja vagyok.

Mivel önmagam munkájára igényes ember vagyok, nekem mindig nagy örömet okoz, ha olyan döntést hozok, ami a szakma elismerését kivívja. Fontos számomra az a visszacsatolás is, amelyet oktatói tevékenységem és előadásaim során kapok. Ez mind a fejlődésemet szolgálja, hiszen úgy tudunk előre haladni, ha meghallgatjuk a kritikát is.

Nagy megtiszteltetésnek érzem, hogy 2017-ben én kaphattam az év bírójának emlékérmét. Úgy gondolom, hogy az elismerés nemcsak személy szerint nekem szól, hanem a munkaügyi szakágnak is. Kollégáimmal nagyon sokat dolgozunk, kihívást jelentenek az új – anyagi és eljárásjogi – jogszabályok, az anyagi és eljárásjogi jogszabályok. Egy erős csapatnak vagyok a tagja, a dicséret nagy kitüntetés számomra és bírótársaim számára is.

DR. MÉSZÁROS MÁTYÁS

a Kúria Polgári Kollégiumának tanácselnöke

A helyes ítélkezéshöz és a példamutató emberilbírói magatartáshoz irányítúként szolgáló vezérelvem nagyon egyszerűen megfogalmazva mindössze annyi, hogy igyekszem a jogszabályoknak megfelelő, érdemben helyes döntést hozni, és töreksem arra, hogy a döntésem ne csak jogilag, formailag helyes, hanem lehetőleg emberséges és „igazságos” is legyen.

Középiskolai tanulmányaimat a Fáy András Ipari Szakközépiskolában végeztem 1964-1968-ig terjedő időben, ahol érettségi bizonyítványt és autószerelő szakmunkás bizonyítványt szereztem. Az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán 1975-ben végeztem.

1975–77-ben fogalmazóként dolgoztam a Budapest II., XI. és XII. Kerületi Bíróságon, ahol több bíró kolléga felkészültsége és személyisége hatással volt a munkámra.

1977-ben tettem bírói, ügyészi szakvizsgát kiváló eredménnyel, majd 1977. október 1-jén kezdtem meg bírói tevékenységemet ugyancsak a Budapesti II., XI. és XII. Kerületi Bíróságon, polgári ügyszakban. Miután ez a bíróság lényegében kis bíróságnak számított, abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy a járásbíróság hatáskörébe tartozó valamennyi ügycsoportban ítélkezhettem, és szinte a teljes polgári és családjog területére kitekintést nyertem. 1981-ben a Budai Központi Kerületi Bíróság megalakításakor kerültem át a Pesti Központi Kerületi Bíróságra, 1986-ban kineveztek a vagyoni jogi csoport vezetőjévé. Ebben a beosztásban dolgoztam egészen Legfelsőbb Bírósági bíróvá történt megválasztásomig.

1991. május 1-jén kerültem a Legfelsőbb Bíróságra polgári ügyszakba, a IV. tanácsba. A tanács referádájába a sajtó-helyreigazítási perek, az egyéb személyhez fűződő jog megsértésével kapcsolatos perek, az iparjogvédelmi tárgyú perek, valamint a szerzői joggal kapcsolatos és az egyéb szellemi alkotásokkal

összefüggő perek tartoztak. 2010-ben nyertem kinevezést a Legfelsőbb Bíróságon tanácselnöki beosztásba, és azóta a Pfv.IV. tanácsban – lényegében az előzőekkel megegyező referárában – tevékenykedem tanácselnökként. 2011-ben megválasztottak a Legfelsőbb Bíróság mellett működő Másodfokú Szolgálati Bíróság bírójává, és attól kezdődően szolgálati bíróként is tevékenykedtem. Ez utóbbi jogterület bizonyos újdonságot és kihívást is jelentett a Legfelsőbb Bíróságon történő munkavégzés mellett. A személyiségvédelem és ezzel kapcsolatban az alapvető szabadságjogok és emberi jogok védelmével kapcsolatos perek fontossága nyilvánvalóan következik azok jellegéből. A Kúria, illetve a Legfelsőbb Bíróság ezzel kapcsolatos egyes döntései ugyanakkor alapvető hatással vannak a társadalomra, elég utalni ebben a körben azokra a döntésekre, amelyekben a Kúria a roma nemzetiséggel szemben gyakorolt hátrányos megkülönböztetés miatt az ilyen jogsértő tevékenységet folytató állami vagy önkormányzati szervet elmarasztalta. Az ítélezésen kívül a Kúrián részt veszek – és korábban is részt vettem – a polgári kollégiumi állásfoglalások megalkotásában, és esetenként joggyakorlat-elemző csoportnak is tagja vagyok.

Az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán a polgári perrendtartás tárgykörében nappali tagozatos egyetemi hallgatókat oktattam, továbbá az ELTE Jogi Továbbképző Intézet szervezésében megrendezett számtalan posztgraduális tanfolyamon folytattam oktatói tevékenységet. Ezen kívül ugyancsak az ELTE Jogi Továbbképző Intézet keretén belül mintegy 35 éven keresztül jogi előadók és ügyvédjelöltek részére szakvizsgára előkészítő tanfolyamot tartottam polgári jog és polgári eljárásjog tárgykörben. E tevékenységem után az ELTE rektora címzetes egyetemi docens címmel ruházott fel.

Bírói hivatásom gyakorlása annyiban hatással volt a személyiségemre, hogy az élet sötétebb, zűrésebb oldalát erőteljesebben érzékelem, miután mindennapi tevékenységem során oly gyakran találkoztam elrontott életviszonyokkal és jogviszonyokkal. Az emberekhez való viszonyom ugyanakkor nem változott. A bírói munkám során és a magánéletben is mások személyiségének tiszteletben tartásával igyekszem eljárni.

DR. MÉSZÁR RÓZA

a Kúria Büntető Kollégiumának tanácselnöke

Bíróságon dolgozom azóta, hogy kiléptem az egyetemről. Számomra meghatározó elv, hogy a bírónak igazságot kell szolgáltatnia, és mindvégig ehhez tartottam magam és tartom most is.

Pécsett, a PTE Állam- és Jogtudományi Karán diplomáztam 1976-ban. Az egyetem alatti szakmai gyakorlatot a Pécsi Megyei Bíróságon és a Pécsi Járásbíróságon töltöttem, és ezek hatására határoztam el, hogy bíró leszek.

Az egyetem után életem első szolgálati helye fogalmazóként a Pécsi Járásbíróság volt. Abban, hogy szinte fogalmazói pályám elejétől tudatosan a büntetőbírói pályára készültem, jelentős szerepe volt dr. Tamásfy Józsefnek, a megyei bíróság elnökének, és az akkor a Pécsi Járásbíróságon ítélkező dr. Oltai Lászlónak, aki mellett fogalmazó időm java részét töltöttem. E két nagy tudású és jogi műveltségű, széles látókörű bírótól nagyon sokat tanultam, így a szakmai ismeretek mellett azt is, hogyan kell az ügyekből felkészülni, a tárgyalást vezetni, az ítéletet úgy megfogalmazni, szerkeszteni, hogy az közérthető, mégis nívós legyen. Sokat kaptam tőlük és ők is sokat vártak tőlem, ezért meggyőződésem, hogy ez egész pályámra kihatott.

Jogi szakvizsgát 1978-ban tettem, majd titkárként dolgoztam a Baranya Megyei Bíróságon. 1980. december 24-én tettem le a bírói esküt. 1981–1987-ben mint városi bírósági bíró ítélkeztem, majd 1988–2002 között elnökhelyettesként irányítottam a Pécsi Városi Bíróságon a büntető ügyszakot. 1992-től 1997-ig megyei bíróként, majd 1997–2002 között tanácselnökként vettem részt az ítélkezésben a Baranya Megyei Bíróságon. 2002-től 2006-ig a Baranya Megyei Bíróság Büntető Kollégiumának vezetője voltam.

Mind a városi, mind a megyei bíróságon elsősorban a gazdasági, a nagyobb jelentőségű vagyon elleni, a kábítószerrel összefüggő, valamint a korrupciós bűncselekmények miatt indult ügyek intézésében, emellett a megyei bíróságon az élet elleni ügyek elbírálásában vettem részt. Kollégiumvezetőként többek

között feladatomból volt a megye bíróságain működő büntető ügyszakos bírák szakmai tevékenységének segítése, a megye ítélkezési gyakorlatában a jogegység elősegítése, jogegységi döntések kezdeményezése.

2007. január 1. napjától szolgáljak bíróként a Legfelsőbb Bíróságon, illetve a Kúrián, büntető ügyszakban, 2011 óta tanácselnökként. Részt veszek a harmadfokú ügyek elbírálásában, a rendes és rendkívüli jogorvoslatok intézésében, a jogegységi döntések és a kollégiumi vélemények előkészítésében és meghozatalában, az ítélkezési gyakorlat egységének elősegítése érdekében szervezett országos kollégiumvezetői értekezletek anyagának előkészítésében, valamint a szakmai tanácskozások lebonyolításában. Véleményezek jogszabálytervezeteket és segítem a Kúria joggyakorlat-elemző munkáját.

Pécsett részt vettem a fogalmazók és a kezdőbírák képzésében és instruálásában, az ügyviteli alkalmazottak képzésében, és ezen idő alatt, majd kúriai bíróként is előadóként az OIT Hivatala, majd az OBH által a bírák számára szervezett országos képzésben, a Jogi Szakvizsga Bizottság tagjaként a vizsgáztatásban. Meghívottként több alkalommal előadást tartottam a PTE Állam- és Jogtudományi Karán és az IM által a szakértők számára szervezett képzés keretében.

Tagja vagyok a BH szerkesztő-bizottságának. Emellett szervezője és állandó résztvevője, esetenként előadója vagyok a Magyar Jogász Egylet által szervezett Jogászgüléseknek és Jogász Vándorgüléseknek. Számos publikációm is megjelent.

Tagja vagyok a Magyar Bírói Egyesületnek, a kúriai szervezet elnökeként az Egyesület elnökségének, emellett a Magyar Jogász Egylet főtítkáraként és a Magyar Jog szerkesztőbizottságának tagjaként tevékenykedem. Tagja vagyok a Magyar Kriminológiai Társaságnak is.

Munkám elismeréseként 1980-ban Miniszteri Dicséretben, 1992-ben Miniszteri Elismerő Oklevélben részesítettek, 2006-ban megkaptam a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjét, 2013-ban pedig kúriai tanácsosi címet kaptam. Társadalmi tevékenységemet Szalay László Emlékéremmel jutalmazták 2001-ben.

A hivatásom része a személyiségemnek. Ez azonban soha nem jelentett problémát a magánéletem és a hivatásom összeegyeztetésében. A családom, a barátaim, ismerőseim tiszteletben tartják a munkámat, ami a családom mellett életem legjelentősebb része az első pillanattól kezdve.

DR. DOBÓ VIOLA

a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírója

Az ítékezés során a lényeg és a részleteket egyszerre kell látni, mert a lényeglátás mellett gyakran a részletek ismerete vezethet el a helyes döntéshez. Természetes elvárás legyen a bíróval szemben az önismeret, amely segít mások cselekedeteinek reális, súlyuknak megfelelő megítélésében. A pályámon mindig igyekeztem az életidegen gondolkodásmódot elkerülni.

1985-ben a miskolci Zrínyi Ilona Gimnáziumban érettségiztem orosz-latin nyelvi tagozaton. A latin nyelv iránti érdeklődésem és a nagyfokú igazságszeretet határozta meg pályaválasztásomat. Tanulmányaimat a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán folytattam, ahol 1990-ben szereztem jogi diplomát. Az egyetemi évek alatt érdeklődésem a polgári jog irányába terelődött Zlinszky János professzor úr, valamint a római jogi tanszéken eltöltött demonstrátori időszak hatására.

A bírói hivatásra már 16 éves korom óta tudatosan készültem, ezért kezdő jogászként pályámat az igazságszolgáltatás szervezetében kezdtem el 1990. április 1-jén. A Budai Központi Kerületi Bíróságon eltöltött féléves bírósági fogalmazói időszakot követően kerültem át a Gyulai Városi Bíróságra. Itt kaptam először titkári, majd 1993. április 19-én bírói kinevezést. 1994-ben, gyermekem születését követően visszatérve a munkába a tulajdoni és birtokperek, valamint a kötelmi – többségében gazdasági – tárgyú perek mellett már pénzügyi közigazgatási pereket is tárgyaltam. Az adóügyek elbírálása kezdő bíróként igazi kihívást jelentett, mert ez a jogterület speciális adójogi és közgazdasági szakismeretet igényelt. Ez arra indított, hogy 1996-ban posztgraduális képzésre jelentkezsek a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem közgazdasági szakokleveles jogász szakára, ahol 1999-ben gazdálkodási szakirányú közgazdasági szakokleveles jogász diplomát szereztem. A referádámból hamarosan kiszorultak a polgári perek, és 1999-től már kijelölt közigazgatási bíróként ítékeztem.

2000–2012-ben megyei bírósági bíróként a Békés Megyei Bíróságon, majd törvényszéki bíróként a Gyulai Törvényszéken dolgoztam közigazgatási ügyszakban. Ezekben az években – az akkor még a közigazgatási ügyszakhoz tartozó – alapítványok, társadalmi szervezetek bejegyzésével kapcsolatos nemperes ügyek, valamint a választási ügyek intézésében is részt vettem. Törvényszéki bíróként a Fővárosi Ítéltábla Közigazgatási Kollégiumának mindvégig delegált tagja voltam. A Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságra áthelyezéssel kerültem 2013. január 1-jén.

Közel 20 évig vettem részt a bírósági fogalmazók képzésében, 2014-ben instruktori bírói feladatot is elláttam. 2008–2013-ban a Jogi Szakvizsga Bizottság tagja voltam polgári eljárásjogi szekcióban. A publikálás sosem vonzott, ennek ellenére 2012 júniusában társszerzője lettem a közigazgatási eljárási törvényhez készült Nagykommentárnak. Gyakorló bíróként még ebben az évben az Országos Bírósági Hivatal által létrehozott Közigazgatási Munkaügyi Munkacsoport tagjaként segíthettem a közigazgatási és munkaügyi bíróságok felállítását, valamint a regionális közigazgatási és munkaügyi kollégiumok szervezete és működésük részletszabályainak kidolgozását. 2017-ben az Országos Bírósági Hivatal Elnöke a közigazgatási perrendtartásról szóló törvény hatálybalépésével összefüggő feladatokra felállított projektben való közreműködésre kért fel, melyben az elsőfokú eljárás témafelelőseként dolgoztam és koordináltam a közigazgatási perrendtartás E-kódex tananyagírók munkáját.

A kúriai bíróvá válás régóta dédelgetett „vágyálmom” volt. Ennek első lépésként 2012-ben és 2016-ban kirendelt bíróként vehettem részt a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának munkájában. Szakmai fejlődésemet nagyban elősegítette a kirendelt bíróként végzett ítélkezési tevékenység, valamint a joggyakorlat-elemző munkában való részvétel, amelynek eredményeként 2017. szeptember 1-jétől kaptam kinevezést a legfelsőbb bírósági fórumra. Mindehhez azonban szükség volt a közel három évtized alatt megszerzett élettapasztalatra is, hiszen az elsőfokú bírászkodás, az ügyfelekkel való kommunikáció volt az, ami kellő alázatra és önmérsékletre tanított, személyiséget csendben, lassan formálva tett képessé egy magasabb szintű bírói munka ellátására.

Jelenleg a Kúria Közigazgatási és Munkaügyi Kollégiumának tagjaként az Önkormányzati Tanácsban ítélkezem, amely a legmagasabb szintű szakmai felkészültségen túl nagyfokú munkabírást, határozottságot, következetességet, továbbá elmélyült és felelősségteljes gondolkodást igényel. Még félév elteltével is igazi kihívást jelent számomra egy-egy önkormányzati normakontroll és népszavazási ügy elbírálása, mégis örömmel tölt el, hogy lehetőségem nyílt a speciális jogterület megismerésére. De számomra a valódi elismerést mindig az jelentette és jelenti ma is, ha a pervesztes fél a korrekt eljárás eredményeként lelkében megnyugodva, elégedetten távozik a tárgyalóteremből. Ez az a pillanat, ami láttatni enged a bírói hivatás lényegét: az ítélkezés nem szolgáltatás, hanem szolgálat.

DR. HÖLTZL LIPÓT

a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának fősztály-vezetője

Tudatos emberré felnöve belém vésődtek a költő sorai: „Én hazám, fajom és emberiségem iránt ismerem szép kötelességem” (József Attila). A megismerés és a tudás birtoklásának kettőssége – amely alapján akkor tudjuk igazán felismerni hiányosságainkat, ha minél több ismeretre teszünk szert – mindig is arra sarkallt munkám során, hogy a megszerzett tudást úgy hasznosítsam, hogy azzal a lehető legtöbbet tudjam nyújtani embertársaimnak. Annak már szinte nincs is jelentősége, hogy az ismeretek, a tudás hasznosítása milyen összefüggésben fog megvalósulni. Lehet az egy összetett emberi jogi kérdés megoldása, vagy akár csak egy emlékezetes tanulmányút megszervezése.

Budapesten születtem. Az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán 1984-ben szereztem jogi diplomát.

Az egyetem elvégzése után az IBUSZ Rt.-nél voltam igazgatási előadó, 1986-ban szereztem jogi szakvizsgát. Ezt követően 1989-től közel tíz éven át dolgoztam főelőadóként, majd fősztályvezető-helyettesként az Igazságügyi Minisztériumban. Feladataim közé tartozott Magyarország csatlakozásának előkészítése az Emberi Jogok Európai Egyezményéhez. 1997 októberétől főtanácsosként dolgoztam prof. dr. Németh János mellett az Alkotmánybíróságon. Ugyancsak ebben az évben egyike voltam a három magyar bírójelöltnek az Emberi Jogok Európai Bíróságára. Ezt követően az Ipari, Kereskedelmi és Idegenforgalmi Minisztériumban fősztályvezetőként dolgoztam. 1998-ban visszatértem az Igazságügyi Minisztériumba, ahol helyettes államtitkárként feladatokat képezte a minisztérium nemzetközi kapcsolatainak intézése, a nemzetközi ügyekért felelős fősztályok felügyelete.

Hosszú időn keresztül a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága előtt Magyarország kormányképviselői feladatait láttam el a Magyarország ellen indított ügyekben, illetve képviseltem az országot az Európa Tanács és az ENSZ emberi jogi, szakértői fórumain.

Igyekeztem szakmai tudásomat folyamatosan bővíteni külföldi szakmai gyakorlatokon és posztgraduális képzéseken való részvétellel. Részt vettem az Amerikai Egyesült Államok Információs Hivatalának külföldi jogászok részére szervezett többhetes szakmai gyakorlatán, valamint a Kanadai Igazságügyi Minisztériumban több hónapos Kanada/Kelet-Európa Szakmai Gyakorlat keretében megismerhettem a kanadai jogrendet. Firenzében elvégeztem az Európai Egyetemi Intézetnek az Európai Jogi Akadémia keretében szervezett európai közösségi jogi és európai emberi jogi tanfolyamát, Birminghamben a Birminghami Egyetem Emberi Jogok és Gyakorlati Programját, valamint a Hágai Nemzetközi Jogi Akadémia emberi jogi tanfolyamát.

Igazságügyi munkásságom elismeréseként 2002-ben Deák Ferenc díjban részesültem a nemzetközi igazságügyi együttműködés területén kifejtett tevékenységemért. 2010-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjének kitüntetésében részesültem.

2012. február 15. napjától dolgozom a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodáján főosztályvezetőként.

A Kúria, és ezen belül a Kúria elnökének, bíráinak, munkatársainak nemzetközi kapcsolatait sikerült az elmúlt évek alatt továbbfejleszteni akár az európai, akár az Európán kívüli kapcsolatokat tekintve. Az Iroda főosztályvezetőjeként én csak a vezetője vagyok annak a megbízható tudással és ismeretekkel rendelkező munkatársi közösségnek, amelynek tagjai nagymértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy a Kúria által szervezett nemzetközi találkozók, rendezvények, külföldi utazások, tanulmányutak és delegációk fogadása a résztvevők elégedettségét elnyerve kerüljenek megszervezésre. A „Kúria tisztviselője 2017” címet is ebben az összefüggésben tartom nagy megtiszteltetésnek. Az emberi jogok védelméhez fűződő vitathatatlan kötettségem egyik új megerősítéseként éltem meg, amikor 2016-ban a Kúria elnöke engem jelölt ki a Kúria részéről az Emberi Jogok Európai Bíróságával való kapcsolattartó személynek a Felsőbb Bíróságok Hálózatán belül.

Osztom a spanyol uralkodó, V. Károly „plus ultra” mottóját abban az értelemben, hogy mindenben lehet még javítani, mindent lehet még továbbfejleszteni, és a célom az, hogy túlszárnyaljam korábbi teljesítményemet, még elégedetebb munkahelyi közösség és nemzetközi partnerek vegyenek körül.

DR. POMEISL ANDRÁS JÓZSEF

Főtanácsadó a Kúria Polgári Kollégiumában

Számomra a jogászi hivatás, különösen az igazságszolgáltatás, a szakmai alázat próbaköve, hiszen a tényállás megállapítása során úgy kutatjuk az igazságot és a döntéshozatalnál az igazságosságot, hogy tudjuk: a tökéletes és teljes igazságot soha nem tudjuk megismerni, és a maradéktalanul igazságos megoldást nem tudjuk mindig felismerni. Ez azonban nem ment fel minket az alól a kötelezettségünk alól, hogy törekedjünk erre. Ugyancsak a korlátaink elismeréséhez kell, hogy vezessen bennünket az, hogy közhatalmat gyakorlunk. Korlátaink elfogadása az igazságosságra való törekvéssel együtt lehetővé teszi számunkra, hogy pártatlanul, kizárólag magára az ügy tényeire koncentrálva keressük a jogszerű és igazságos megoldást. Így tudunk hasznos szerepet betölteni egy jogi elvek és értékek által vezérelt, következetes szabályokból felépülő jogrendszer kiépítésében és fenntartásában.

A jogászi pálya iránti elköteleződésem viszonylag korai: már az általános iskola 7–8. osztályában elhatároztam, hogy anyai nagyapám nyomdokaiban járva jogász leszek. A budapesti Piarista Gimnáziumban érettségiztem 1997-ben, ezután a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karán végeztem jogi tanulmányaimat. Kiváló tanárok és rendkívül tehetséges évfolyamtársak alakították gondolkodásmodomat: három legnagyobb mesterem dr. Kilényi Géza, dr. Lábady Tamás és dr. Radnay József voltak. Az egyetemi évek alatt alakult ki bennem a bírósági munka iránti érdeklődés, ezért 2001 szeptemberében a diploma előtti kötelező szakmai gyakorlatot a Pesti Központi Kerületi Bíróságon töltöttem dr. Pataki Árpád bíró úr mellett.

A jogászi oklevelet 2002 tavaszán szereztem meg, kitűnő (praeclare) minősítéssel. Ezt követően 2002. október 1-jével az akkori Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumába kerültem, ahol újabb kiváló mesterekkel és példaképekkel dolgozhattam együtt. Dr. Szőke Irén tanácsában elsősorban dologi jogi perekkel és végrehajtási ügyekkel foglalkoztam. A Polgári I. tanács igazi szakmai

műhelyként működött, ahol a tanácsüléseken, a határozattervezetek készítése kapcsán, illetve a szakmai beszélgetések során az igazí bírói gondolkodásmód tárult fel előttem.

2005. január 1-jétől vagyok a Polgári Kollégium Elvi Csoportjának munkatársa. 2004-ben kezdtem meg doktori iskolai tanulmányaimat, kutatási területem a kényszer- és kötelező munka tilalma volt.

A szakvizsgát 2006-ban szereztem, kitűnő eredménnyel. Ezt követően 2006. augusztus 1-jével kaptam bírósági titkári kinevezést, majd bekapcsolódtam a Polgári Törvénykönyv kodifikációs munkálataiba. Az Elvi Csoport tagjaként egyre többször kaptam a jogszabályok észrevételezésével kapcsolatos feladatot is. Bár cikkeim már korábban is megjelentek, nagyjából ekkor kezdtem el kommentárokat is írni.

Jellegét tekintve is új feladatot jelentett, hogy dr. Baka András elnök úr 2010. május 1-jével kinevezett a Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Iroda osztályvezetőjének. Büszkén mondhatom, hogy megbízatásom végéig sikerült a vezetői terveimet végrehajtanom. Dr. Darák Péter elnök úr 2012-ben megbízott, hogy a luxemburgi, strasbourggi és az ahhoz kapcsolódó legfelsőbb bírósági, illetve kúriai joggyakorlatot ismertető Hírlevelet továbbra is szerkeszsem.

A fogyasztói kölcsönszerződésekkel kapcsolatos problematika 2011 vége óta része a napi munkámnak. Tagja voltam a 2012-ben e tárgykörben felállított joggyakorlat-elemző csoportnak, és részt vettem a 2013-as és 2014-es devizahiteles jogegységi határozatok előkészítésében. Doktori kutatási témám is a pénzkötelmek dogmatikája lett. Ezzel párhuzamosan a Szakértői Bizottság témabizottsági és munkabizottsági tagjaként részt vettem az új polgári perrendtartás kodifikációjában.

A Ptk. elfogadását követően a Ptk. kommentár megírása folytán elmélyültem a zálogjogi szabályozásban, számos helyen tartottam előadásokat a zálogjog tárgykörében. 2014 óta tanítok a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Deák Ferenc Továbbképző Intézetében, az ingatlanforgalmi szakjogász képzés keretében.

Pályám során számos váratlan helyzettel szembesültem, amelyek gazdagították tudásomat, számos értékes tapasztalatot szereztem ezek révén. Mindig is úgy gondoltam, hogy egy jogász számára a szakmai ismeretek bővítését eredményezi bármilyen emberi kapcsolat építése. Ezen túlmenően fontos a művészetek szeretete, az emberi kapcsolatok ápolása, a munka és a pihenés helyes egyensúlyának megtalálása. Szeretem az operát, kutatni a történelmet, mindig is szerettem táncolni, beszélgetni. Ezek csak látszólag vonják el az időt a jogtól, valójában a jog forrásaihoz vezetnek vissza minket: az emberi természethez és a való élethez.

A KÚRIA ÜGYFORGALMA

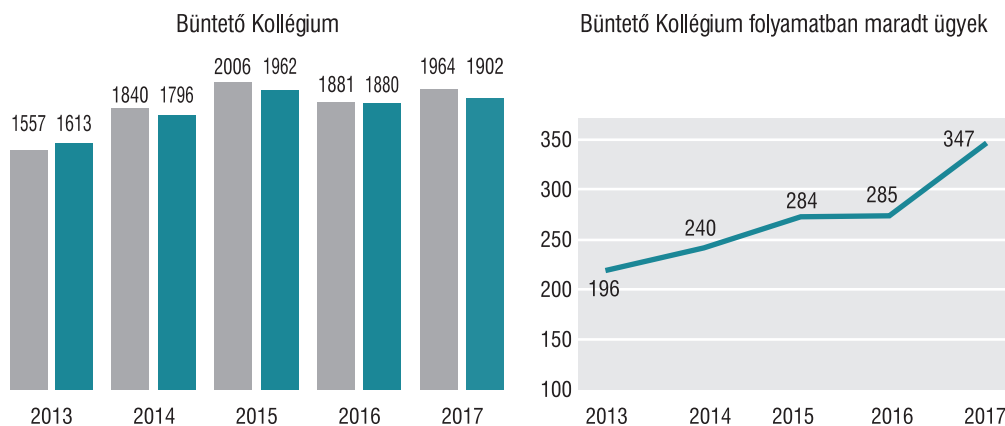
A Kúria szakmai kollégiumaihoz évente több ezer, döntő hányadában felülvizsgálati ügy érkezik. 2017-ben az érkezett 8712 ügyből 7214 ügy, a lezárult 8173 ügyből 6736 ügy felülvizsgálati ügy volt. A jelentős leterheltséghez képest az ügyek túlnyomó többsége (97%-a) egy éven belül befejeződött.

A Kúria ügyforgalma 2013 és 2017 között

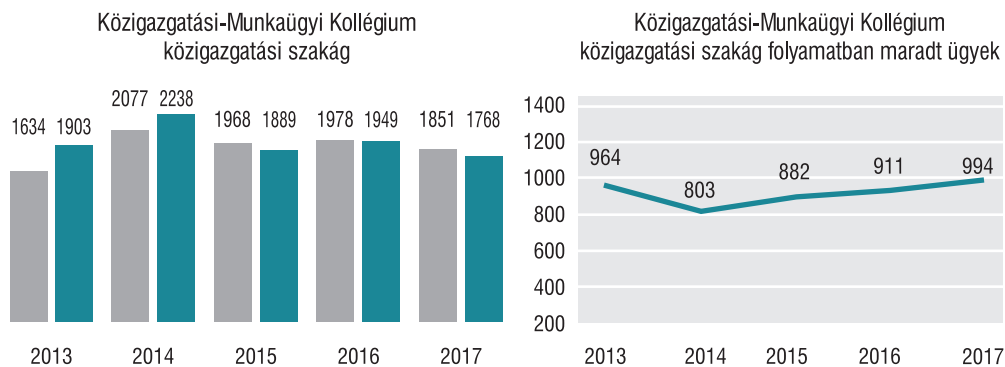
	2013			2014			2015			2016			2017		
	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Érkezett	Befejezett	Folyamatban
Büntető Kollégium	1557	1613	196	1840	1796	240	2006	1962	284	1881	1880	285	1964	1902	347
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium közigazgatási szakág	1634	1903	964	2077	2238	803	1968	1889	882	1978	1949	911	1851	1768	994
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium munkaügyi szakág	765	997	456	679	809	326	722	735	313	916	710	519	741	785	475
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium önkormányzati ügyek*	76	74	16	66	68	14	70	63	21	52	60	13	38	45	6
Polgári Kollégium polgári szakág	2357	2645	1009	2614	2594	1029	2666	2604	1091	3201	2902	1390	3334	2908	1816
Polgári Kollégium gazdasági szakág	380	415	157	433	454	136	373	388	121	922	690	353	784	765	372

* 2012. január 1-jétől a Bszi. 45. § (1) bekezdése értelmében a Kúrián Önkormányzati Tanács is működik. A táblázat adataiból látható, hogy az önkormányzati ügyek száma lényegesen kevesebb a felülvizsgálati ügyek számánál, ennek megfelelően az ügyek majdnem mindegyike fél éven belül fejeződik be.

Ügyérkezés és ügybefejezés

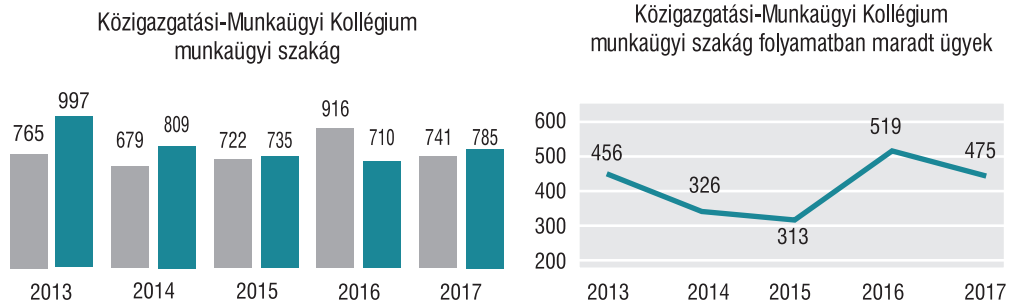

A fenti oszlopdiagram a Büntető Kollégium 2014-től folyamatosan emelkedő ügyérkezési és ügybefejezési számait mutatja. A diagramból megállapítható, hogy 2017-ben az érkezett és a befejezett ügyek száma az elmúlt öt év mutatói közül a második legmagasabb volt, szorosan megközelítve a legmagasabb, 2015. évi számokat. Az is jól látható, hogy a 2013. évi számokhoz képest ebben az évben 20 %-kal magasabb ügyérkezés, valamint erős, 15 %-os emelkedést mutató ügybefejezés tapasztalható. A grafikon azt mutatja, hogy a magas érkezési és befejezési mutatók mellett a folyamatban maradt ügyek száma az utolsó két évben volt a legmagasabb.

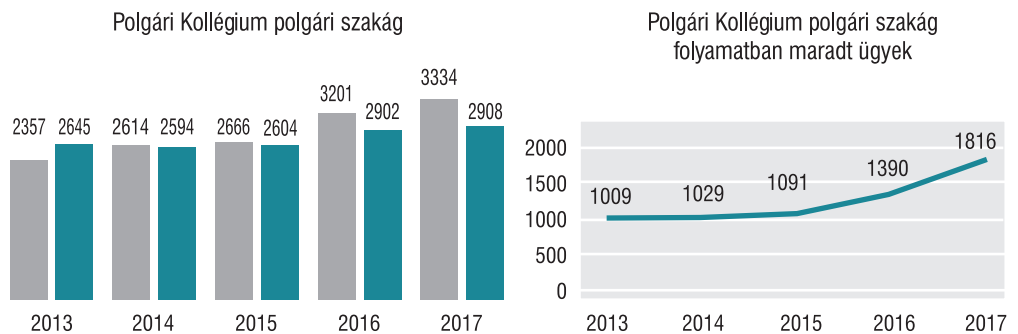

A Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium közigazgatási szakágának ügyforgalmát bemutató oszlopdiagramból megállapítható, hogy az érkezett és befejezett ügyek száma 2014-ben volt a legmagasabb. 2017-ben az ügyérkezési szám az előző két évhez képest 6,3 %-kal csökkent, míg az ügybefejezési szám a vizsgált időszakban volt a legalacsonyabb, a 2015. évi adat alatt maradt. A grafikon a folyamatban maradt ügyek számának az előző évekhez képest is erős emelkedését mutatja, amely emelkedés az utolsó évben elért alacsonyabb ügybefejezési számmal áll összefüggésben.

■ Érkezett ■ Befejezett

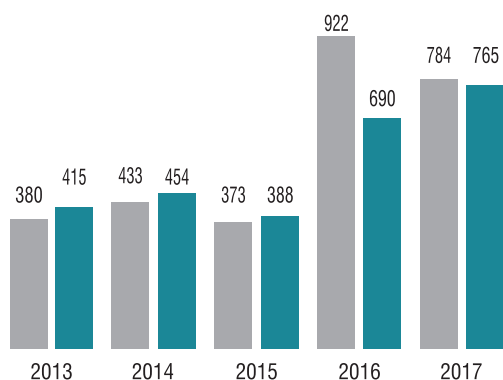
A Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium munkaügyi szakágának ügyforgalmát bemutató oszlopdiagramból megállapítható, hogy az érkezett ügyek száma az előző évihez képest közel 20 %-os visszaesést mutat. A vizsgált 5 éves időtartam ügybefejezési adataiból látható, hogy 2017-ben a befejezett ügyek száma nagymértékben elmaradt a 2013. évi – igen magas – ügybefejezési számtól, de meghaladta az ügyérkezések számát. A grafikon azt mutatja, hogy az előző évinél alacsonyabb ügyérkezési szám, valamint az előző két évhez képest magasabb ügybefejezési szám együttes hatásaként a folyamatban maradt ügyek száma jelentősen csökkent.

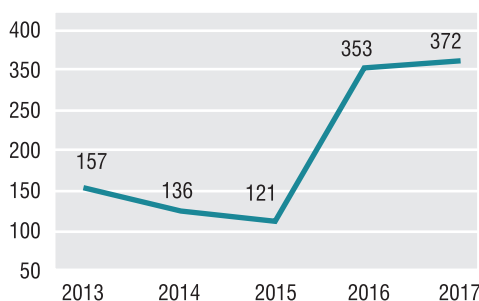
A Polgári Kollégium polgári szakágának ügyforgalmát bemutató oszlopdiagramon jól látható, hogy a 2016. évi, kiugróan magas ügyérkezési és ügybefejezési számok 2017-ben tovább emelkedtek. A 2017. évi adatokat vizsgálva látható, hogy az ügyérkezések száma közel 40 %-kal emelkedett az előző évhez képest, az ügybefejezések száma pedig kismértékben ugyan, de meghaladta az előző évi számot. A vizsgált időszak első évében az ügybefejezések száma jóval magasabb volt az ügyérkezések számánál. Az ezt követő években ez az arány nem vált tendenciává, de az utolsó két év igen magas ügyérkezési számai mellett az ügybefejezések számában is erőteljes emelkedés látható, ami kimagasló kollégiumi teljesítményre utal. A grafikon a folyamatban maradt ügyek számának erős emelkedését mutatja az utolsó két évben, amely emelkedés az ezen időszakban érkezett ügyek igen nagy számával magyarázható.

■ Érkezett ■ Befejezett

Polgári Kollégium gazdasági szakág

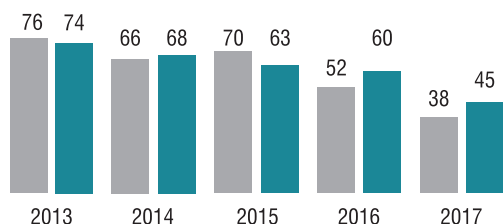

Polgári Kollégium gazdasági szakág
folyamatban maradt ügyek

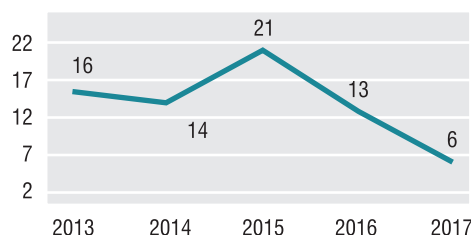

A Polgári Kollégium gazdasági szakágának ügyforgalmát bemutató oszlopdiaagramból jól látható, hogy az előző évek változó ügyérkezési és ügybefejezési adataihoz képest a 2016. évi ügyérkezések száma kirívóan magas volt, s ebben az évben az ügybefejezések száma is ugrásszerűen nőtt az előző három év adataihoz képest. A vizsgált időszak ügyforgalmi adataiból megállapítható, hogy az első három évben az ügybefejezések száma meghaladta az ügyérkezések számát. Az utolsó két évben a szokásosnál jóval magasabb ügyérkezési szám mellett nagyon magas volt az ügybefejezési szám is, 2017-ben például a befejezett ügyek száma csaknem kétszerese volt a 2015. évi számnak. A grafikon a folyamatban lévő ügyek korábbi években folyamatosan csökkenő számának hirtelen emelkedését mutatja az utolsó két évben, amely emelkedés az ezen időszakban érkezett ügyek igen magas számával magyarázható.

Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium
önkormányzati ügyek*

Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium
Önkormányzati Tanács
folyamatban maradt ügyek

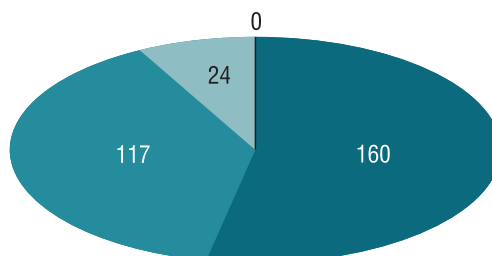

Az Önkormányzati Tanács hatodik éve, 2012. január 1. óta működik a Kúrián. Az Önkormányzati Tanács ügyforgalmát bemutató oszlopdiaagramból jól látható, hogy az érkező ügyek száma 2013-ban volt a legmagasabb, míg 2017-ben a 2013. évi ügyszám csaknem felére csökkent. 2014-ben a befejezett ügyek száma meghaladta az érkezett ügyek számát, s ugyanez mondható el a vizsgált időszak utolsó két évéről is. Az önkormányzati ügyek döntő többsége hat hónapon belül, 1-2 %-a pedig 6-7 hónap alatt fejeződik be. 2017-ben az érkezett ügyek 47 %-a (21 db ügy) 3 hónapon belül, 51 %-a (23 db ügy) pedig 3-6 hónap között fejeződött be. Hat hónapon túli befejezés 2017-ben 1 ügyben történt. A grafikonból látható, hogy a vizsgált időszak utolsó két évében a folyamatban maradt ügyek száma drasztikusan csökkent a 2015. évi számhoz képest, amely csökkenés az utolsó két év csökkenő ügyérkezési számaival magyarázható.

■ Érkezett ■ Befejezett

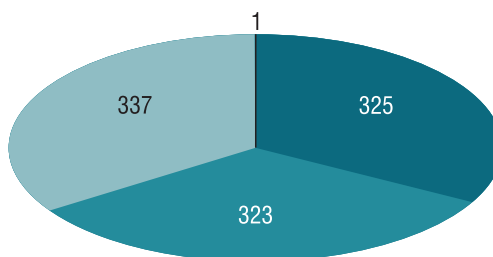
A folyamatban maradt felülvizsgálati és önkormányzati ügyek időtartam szerinti megoszlása

Büntető Kollégium

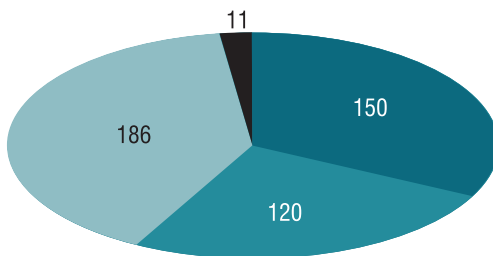
0-3 hó 3-6 hó 6-12 hó 1 év felett

Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium
közigazgatási szakág

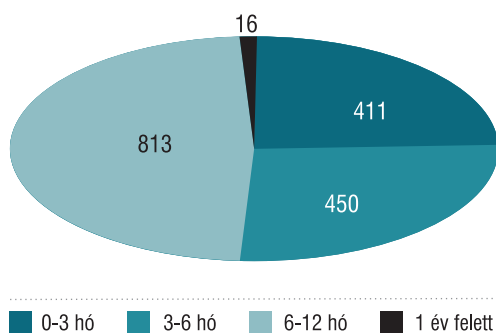
0-3 hó 3-6 hó 6-12 hó 1 év felett

Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium
munkaügyi szakág

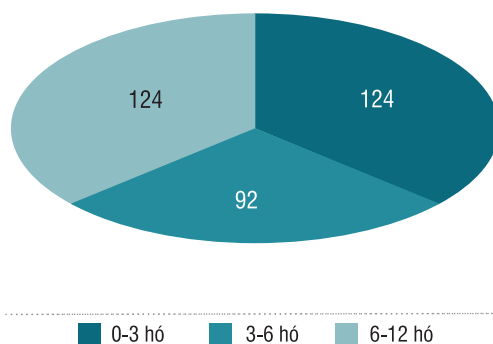

0-3 hó 3-6 hó 6-12 hó 1 év felett

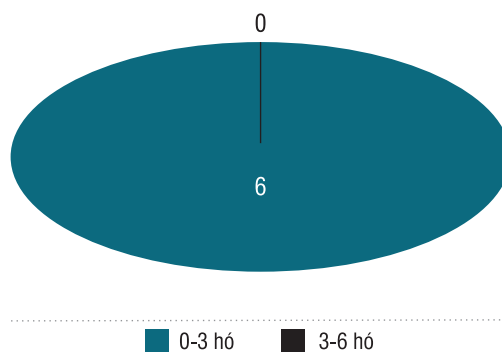
Polgári Kollégium polgári szakág

Polgári Kollégium gazdasági szakág

Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium
önkormányzati ügyek

■ EGYEDI ÜGYEKBEN HOZOTT HATÁROZATOK

Ítélező tevékenysége keretében a Kúria elbírálja a törvényszék és az ítélőtábla határozata ellen előterjesztett rendes jogorvoslatot és felülvizsgálati kérelmet. 2017-ben az érkezett 8712 ügyből 7214 ügy, a lezárult 8173 ügyből 6736 ügy felülvizsgálati ügy volt.

POLGÁRI SZAKÁG

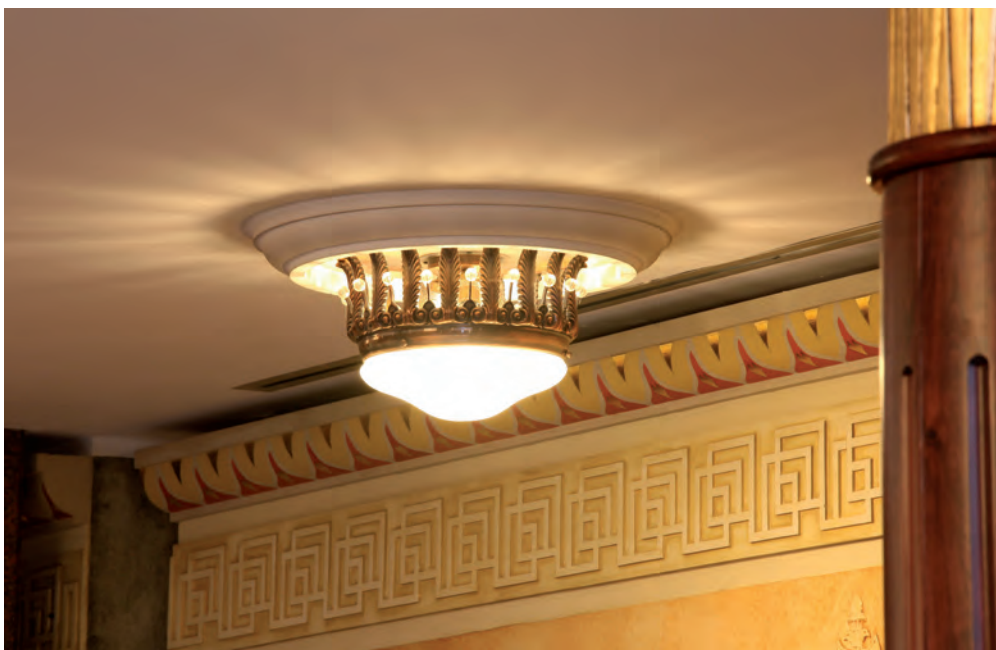
Gyermek elzárása a másik szülőtől (BH 2017.123., Pfv.II.21.129/2016.)

A peres felek élettársi kapcsolatából gyermek született, a felek élettársi kapcsolata azt követően megszűnt, hogy az anya az egyenlő arányú közös tulajdonukat képező ingatlanból elköltözködött. Az anya elköltözési szándékáról a felek tájékoztatták a hatéves gyermeket és megkérdezték tőle: kivel szeretne maradni. A gyermek – a megszokott környezet miatt – az apát választotta. A szülők megállapodtak abban, hogy kiskorú gyermekük neveléséről a jövőben is közösen gondoskodnak. Egy hónap után problémássá vált az anya és a gyermek találkozása. Az anya sérelmezte, hogy műtétjének időtartamára az apa a gyermek felügyeletét nem rá, hanem barátnőjére bízta. A gyermekkel karácsonykor nem találkozhatott, telefonon nem tudott beszélni vele, mert az apa a telefont nem vette fel. Az apa a gyermeket az anya tudta és beleegyezése nélkül másik óvodába íratta át, mert az óvoda megengedte, hogy az anya a gyermekkel – az apa tiltása ellenére – az intézményben találkozzon. Az elsőfokú bíróság végzésével szabályozta az anya és a gyermek közötti kapcsolattartást, a szülők közötti viszony romlása miatt (egymással szemben feljelentéseket tettek) azonban a kapcsolattartás ennek ellenére nem működött. Az anya rendszeresen a gyámhivatalhoz fordult és végrehajtást kért. Állította, hogy a gyermek azért nem hajlandó vele elmenni, mert a kapcsolattartásra az apa nem készíti fel. A gyermekjóléti szolgálat igénybevételére (a felügyelt kapcsolattartásra) nem tartott igényt, a bíróság végzésében meghatározott kapcsolattartási jogosultságára hivatkozott. A gyámhivatali határozatok szerint a kapcsolattartások az apának felróható okból maradtak el, illetve esetleg előfordult az is, hogy az anya az apa előzetes értesítése nélkül nem jelent meg a kapcsolattartáson. A folyamatos kapcsolattartás elmaradása mellett nem valósultak meg az időszakos kapcsolattartások, az anya a gyermeket – annak elutasító magatartása miatt – nem tudta elvinni. A felek között a közvetítői eljárás sem vezetett eredményre, a gyámhivatal folyamatosan, emelkedő összegű rendbírással sújtotta az apát. Az esetenkénti kapcsolattartások konfliktusokkal terheltlen zajlottak. Az apa általában külső, harmadik személy jelenlétében, kocsi-val hozta a gyermeket, az anya pedig a házastársával vagy a testvérével érkezett. Az apa élettársa a kapcsolattartásokon rendszeresen felvételt készített. A gyermek

az ablakot sem húzta le, a kocsiból nem volt hajlandó kiszállni. 2015. év elején a kapcsolattartásról elszökött, rendőri intézkedés igénybevételével az apai nagymamánál találták meg.

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú ítéletet helybenhagyva a gyermeket az anyánál helyezte el. Hangsúlyozta, hogy a szülők közötti érzelmi kapcsolat megszűnése nem eredményezheti azt, hogy a gyermek az elköltöző szülőjétől elszakadjon, a vele korábban fennálló érzelmi kötődése megszűnjön. A gyermek érdekét súlyosan sértő módon jár el az a szülő, aki a gyermeket a másik szülővel való érintkezéstől indokolatlanul elzárja és ellene hangolja. A gyermeket aktuálisan gondozó szülőnek a különélő szülő és a gyermek kapcsolatát tiszteletben kell tartania, felelős a kapcsolattartás eredményes megvalósulásáért, azaz a szülő-gyermek viszony változatlan fennmaradásáért, és ezt a felelősségét a gyermekre nem háríthatja át.

A peradatok alapján az apa a gyermek életében az anya további jelenlétét nem tartotta szükségesnek, az élettársa az anyai szerepet átvette. A kapcsolattartás funkciójának kiüresítése, formális megvalósítása (a gyermek fizikai jelenlétének biztosítása) – az anya szerepének kiüresítése – súlyozottabban értékelendő, mint az anyának az apával vagy annak élettársával szembeni magatartása, javaslataik iránti esetleges közömbössége. A gyermek megszokott, kialakult óvodai környezetének egyoldalú, önkényes, indokolás nélküli megváltoztatása azt bizonyítja, hogy az apa az életközösség megszűnését követően a gyermekkel kapcsolatos döntések meghozatalába az anyát nem vonta be, azt kizárólagosan gyakorolta, és figyelmen kívül hagyta a Ptk. 4:174. §-ának jelen ügyre is irányadó rendelkezését, miszerint a szülői felügyeletet gyakorló szülőnek a gyermek fejlődéséről, egészségi állapotáról, tanulmányairól a különélő szülőt megfelelő időközönként tájékoztatnia kell.

Büntetőeljárás indokolatlan elhúzódása (BH 2017.148., Pfv.IV.21.699/2016.)

A felperes rágalmazás vétsége miatt magánvádlóként büntetőeljárást kezdeményezett a perben nem álló személy ellen. Az eljárás iratai 2011. július 19-én érkeztek meg a bírósághoz. A bíróság 2011. szeptember 30-án meghallgatást tartott, majd 2012. január 24-én az ügyet más ügyekkel egyesítette. A bíróság az ügyben 2013. szeptember 27-én hozott ítéletet, amelyben a vádlottat felmentette a felperes által emelt vád alól. A felperes az ítélet ellen fellebbezéssel élt. A fellebbezés folytán felterjesztett iratok 2013. december 2-án érkeztek meg a másodfokú bírósághoz, amely 2014. november 12-én meghozott végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A felperes keresetében kérte megállapítani: az alperes bíróság megsértette az eljárás észszerű időn belül történő befejezéséhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a magánvádas büntetőeljárást több mint három év elteltével fejezte be. Kérte továbbá az alperes kötelezését elégtétel adására és 400.000,- forint nem vagyoni kártérítés, valamint a perrel felmerült költségei megfizetésére. Kereseti álláspontja szerint a büntetőeljárásban eljáró bíróságok megsértették az eljárás észszerű időn belül történő befejezéséhez fűződő személyiségi jogát. Az eljárás elhúzódása számára bizonytalanságot, feszültséget okozott, ez a hátrány a nem vagyoni kártérítés iránti követelését megalapozza.

A Kúria szerint az eljáró bíróságok az ítélezési gyakorlatnak is megfelelően, helytállóan állapították meg, hogy az eljárás észszerű időn belül történő befejezéséhez való jog megsértése önmagában a személyhez fűződő jog sérelmét nem okozza. A bíróság eljárási szabálysértése a fél személyhez fűződő joga megsértésének megállapítására ugyanis csak akkor ad alapot, ha az eljárási szabálysértést a bíróság a fél személyiségének lényegét alkotó tulajdonság miatt követte el. A felperes felülvizsgálati álláspontja szerint az Európai Emberi Jogi Egyezmény 13. cikke teremt közvetlen igényérvényesítési lehetőséget a 6. cikkben deklarált tisztességes tárgyaláshoz való jog, ezen belül az eljárás észszerű időn belül történő befejezéséhez való jog megsértése esetén.

Az Egyezmény aláírói az Egyezményben részes országok kormányai, amelyek az Egyezmény 1. cikke értelmében arra vállaltak kötelezettséget, hogy biztosítják a joghatóságuk alatt álló minden személy számára az Egyezmény I. fejezetében meghatározott jogokat és szabadságokat. A Kúria egyetértett a másodfokú bíróság által kifejtett állásponttal, mely szerint az ismertetett rendelkezés alapján az Egyezményben részes országok kormányai országuk belső jogában kötelesek biztosítani az Egyezmény I. fejezetében meghatározott jogok és szabadságok védelmét, ennek megfelelően meg kell állapítaniuk e jogok és szabadságok gyakorlásának és érvényesítésének rendjét, és meg kell határozniuk e jogok és szabadságok megsértésének jogkövetkezményeit. Az Egyezmény tehát az abban részes országok kormányaira ró kötelezettséget, és nem teremt lehetőséget az Egyezményben meghatározott jogok egyedi jogvitákban való közvetlen érvényesítésére.

A felperes felülvizsgálati álláspontjával szemben, az Egyezmény 13. cikke az Egyezmény rendelkezései között nem olyan önálló, anyagi vagy eljárási jogi hatáskört biztosító rendelkezés, amely az Egyezmény I. fejezetében meghatározott jogok és szabadságok vélt vagy valós sérelme miatti igények érvényesítésére a bírósági eljárást közvetlenül lehetővé tenné. A fent kifejtetteknek megfelelően az Egyezmény 13. cikke szerinti hatékony jogorvoslathoz való jog érvényesü-

lését is az Egyezményben részes tagállamnak – a jogalkotáson keresztül – kell biztosítania.

Nem kétséges, hogy a büntetőeljárás indokolatlan elhúzódása okozhat az egyén számára érdeksérelmet, vagyoni és nem vagyoni hátrányt egyaránt. Az Egyezmény 13. cikkében rögzített hatékony jogorvoslat érvényesülése, a büntetőeljárás indokolatlan elhúzódásával okozott vagyoni és nem vagyoni hátrány orvoslása a személyiségi jogok megsértése esetén igénybe vehető keresetindítási joggal és a Ptk. 84. §-a alapján igényelhető objektív és szubjektív jogkövetkezmények alkalmazásával biztosított. Ezért helytállóan vizsgálta a másodfokú bíróság, hogy a felperes által kezdeményezett büntetőeljárás indokolatlan elhúzódása okozott-e a felperesnek olyan sérelmet, amely a személyhez fűződő jog megsértésének megállapítását, valamint az objektív és szubjektív jogkövetkezmények alkalmazását megalapozza. Az eljárás elhúzódása miatt a bizonytalanság, idegesség és feszültség érzése – még ha a köztudomás szerint el is fogadható – az egészséghez fűződő jog megsértését önmagában nem teszi megállapíthatóvá.

Legelő egy részének elbirtoklása (BH 2017.221., Pfv.I.20.629/2016.)

A külterületi 1 ha 6768 m² területű legelő megnevezésű perbeli ingatlan az alperes tulajdona, annak a tulajdonjogát jogutódlás jogcímén 1991. április 4-én szerezte meg. A felperes részarány-kiadás címén kapta meg 1998-ban a perbeli ingatlannal szemben fekvő ingatlan egy tulajdoni hányadát. A felperes mezőgazdasági termeléssel hivatásszerűen foglalkozó gazda, aki a perbeli ingatlan egy részét 1992-től sajátjaként birtokolja, 1993 tavaszán felszántotta, és azóta azon haszonnövényeket termeszt.

A felperes 2014. október 3-án telekalakítási engedélyezési eljárást indított a járási földhivatal előtt a perbeli ingatlan megosztása végett. Az eljárás során az önkormányzat hivatala előzetes szakhatósági állásfoglalást adott, amelyben a telekalakítási engedélyezési eljáráshoz szükséges előzetes építésügyi szakhatósági hozzájárulást nem adta meg, mert a perbeli ingatlan megosztása során keletkező földterület minimális mérete nem felelne meg az övezetben kialakítható minimális telekméret (1 ha) előírásainak.

A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy a perbeli ingatlan 8352/16768 tulajdoni hányadát elbirtoklás címén megszerezte. Előadta, hogy az ingatlan egy részét 1992 óta sajátjaként használja és birtokolja. A szomszédos ingatlanban fennálló tulajdoni hányadát 1992-ben szerezte meg, ezt ősszel feltörte, majd 1993 tavaszán a vele szemben lévő gázos területet, azaz a perbeli ingatlan egy részét szintén feltörte. Azt azóta évente használja, trágyázza, különböző növényeket termeszt rajta. Állítása szerint ezzel kapcsolatban őt senki nem kereste meg és tőle bérleti díjat sem igényelt. Támogatást a földrészlet használatával összefüggésben nem kért, de a környékbeli területen mindenki tudott arról, hogy ő ezt a területet használja.

A Kúria előjáróban kiemelte, hogy a felperes tudatában volt annak, hogy birtoklásának nincs jogi alapja. Az a nyilatkozata viszont, amely szerint maga is csodálkozott azon, hogy a birtoklásban senki nem zavarja, önmagában nem zárja ki, hogy a birtoklását véglegesnek tekintette. Erre alapot adott az is, hogy az alperes a tulajdonosi jogait semmilyen formában nem gyakorolta a perbeli időszakban, és a perben sem merült fel olyan adat, egyéb körülmény, amely

miatt a felperesnek tartania kellett volna attól, hogy a birtoklását a tulajdonos vagy más kívülálló személy megzavarja.

Az eljáró bíróságoknak az ügy elbírálása során elsődlegesen abban az elvi kérdésben kellett állást foglalniuk, hogy ha az elbirtoklás feltételei csak az ingatlan egy részére állnak fenn, és az ingatlan nem osztható, akkor kívülálló személy az általa birtokolt résznek megfelelő tulajdoni hányadot megszerezhet-e elbirtoklás útján. A régi Ptk. kimondta, hogy az ingatlan tulajdonjogát elbirtoklás útján akkor sem lehet megszerezni, ha az elbirtoklás feltételei csak a föld egy részére vonatkozólag állnak fenn és a föld nem osztható meg. A megosztási engedély hiánya e szabály miatt zárta ki a kereset teljesítését. A bírói gyakorlat szerint viszont sem ebből a szabályból, sem a régi Ptk. 121. § (1) bekezdésében foglaltakból nem következik az, hogy ingatlanon fennálló közös tulajdoni hányad nem birtokolható el. Az adott ügyben azonban a felperes nem az ingatlanon „fennálló” tulajdoni hányad elbirtoklását kérte, hiszen a perrel érintett ingatlan az alperes kizárólagos tulajdona. A Kúria elvi élel mutatott rá, hogy az EBD 2015.P.3. szám alatt közzétett eseti döntésben kifejtett érvek szerint csak már meglévő tulajdoni hányad birtokolható el. Ennek hiányában az elbirtoklást akkor sem lehet megállapítani, ha annak egyéb törvényi feltételei fennállnak. A Kúria ezért a keresetet elutasító jogerős ítéletet hatályában fenntartotta

Elektronikus beadvány benyújtásának határideje (BH 2017.231., Pf.IV.25.063/2016.)

A törvényszék végzésével megállapította az igazságügyi szakértők díját, amely ellen a felperes – elektronikus úton – a fellebbezésre nyitva álló határidő utolsó napján 17 óra 50 perckor nyújtott be fellebbezést, amelyben a szakértői díjak leszállítását kérte. A törvényszék a fellebbezést annak elkésetttségére hivatkozva hivatalból elutasította.

A végzés ellen a felperes fellebbezést nyújtott be és egyben igazolási kérelmet is előadott. Az igazolási kérelmet az ítéletábla végzésével elutasította. Az ítéletábla végzésének indokolása szerint a Pp. elektronikus kommunikációval kapcsolatos rendelkezései az eljárási határidők számítására nem tartalmazznak speciális szabályokat, ezért a Pp. 103. § ilyen esetben is alkalmazandó. A Pp. 103. § (5) bekezdése szerint a fellebbezés elsőfokú bíróságon történő előterjesztésének határideje a hivatali idő végével lejárt. A felperes a fellebbezését a határidő utolsó napján 17 óra 50 perckor nyújtotta be, ezért az ennek megfelelően elkésett. A mulasztás nem a bírósági rendszer nem megfelelő működésére, hanem csak a fellebbezés késedelmes előterjesztésére vezethető vissza, ezért az igazolási kérelem nem volt megalapozott.

A Kúria a felperesnek az ítéletábla igazolási kérelmet elutasító végzése elleni fellebbezését alaposnak találta.

A Kúria érvelése szerint a fellebbezés benyújtásának idején az elektronikus kapcsolattartás esetére a határidők tekintetében a Pp. még valóban nem tartalmazott speciális rendelkezéseket. A Pp. 105. § (4) bekezdése azonban a fellebbezés benyújtásával kapcsolatosan már ekkor is egy speciális rendelkezést tartalmazott. A határidő elmulasztásának jogkövetkezményét ugyanis ennek alapján nem lehet alkalmazni akkor, ha a bírósághoz intézett beadványt legkésőbb a határidő utolsó napján ajánlott küldeményként postára adják. A Pp. rendelkezése folytán tehát hagyományos, azaz papíralapú kapcsolattartás esetében a beadvány nem len-

ne elkésztnek tekinthető, ha azt az utolsó napon még ajánlott küldeményként postázzák.

A felperes által igénybe vett elektronikus kapcsolattartás folytán a fellebbezés az erre a célra szolgáló bírósági elektronikus rendszeren keresztül került előterjesztésre, ezért e tekintetben nem alkalmazhatóak analógiaként a fax útján megküldött küldeményre vagy más, bíróság előtti cselekmények teljesítésére egyébként vonatkozó szabályok. Az elektronikus kapcsolattartás lehetővé tételének célja éppen az, hogy a bírósági eljárások gyorsítása, a költségkímélés, a mindkét fél érdekét szolgáló időszerű ítélezés érdekében informatikai eszközök kerüljenek felhasználásra. Az elektronikus kapcsolattartás lehetővé tétele ennek megfelelően nem eredményezheti azt, hogy a bíróság az ezt az utat választó felet hátrányosabb helyzetbe hozza ahhoz a félhez képest, aki hagyományos módon, papír alapon, postai úton nyújtja be a beadványát. Az ítéletábla végzésében foglaltak a jogszabály céljával szemben azt eredményeznék, hogy az elektronikus utat választó fél csak a hivatali idő végéig, tehát 16 óráig nyújthatja be a beadványát, míg a hagyományos úton eljáró fél ráér akár éjfél előtt néhány perccel postázni azt. Tekintettel arra, hogy az elektronikus kapcsolattartás a bíróság által lényegében folyamatosan működtetett hálózaton keresztül történik és a fellebbezés hivatali időt követő benyújtása a másik fél, de a bíróság számára sem jelent semmiféle hátrányt, teljesen indokolatlan lenne ilyen módon hátrányba hozni azokat a feleket, akik a jogalkotó által azóta kifejezetten preferált módot, az informatikai utat választották a kapcsolattartásra, ezért ebben a tekintetben is a Pp. 105. § (4) bekezdésében foglaltakat kell irányadónak tekinteni.

A Kúriának ezt az álláspontját alátámasztja az a tény is, hogy azóta a jogalkotó is észlelte azt, hogy a Pp. rendelkezései e tekintetben nem állnak kellő összhangban. A jogalkotó beiktatta a Pp.-be a 394/J. § (5) bekezdését, miszerint, ha a kapcsolattartás elektronikus úton történik, a határidő elmulasztásának következményeit nem lehet alkalmazni, ha a bírósághoz intézett beadványt legkésőbb a határidő utolsó napján elektronikus úton az informatikai követelményeknek megfelelően benyújtották. Ennek megfelelően tehát azóta már kifejezetten tartalmaz speciális rendelkezéseket a Pp. a határidők vonatkozásában, ami lényegében megfelel a Pp. 105. § (4) bekezdésében foglalt szabályozásnak.

Mindezekből az is következik, hogy ha az ítéletábla végzése egyébként helytálló is lenne, a fellebbezésben hivatkozottaknak megfelelően az igazolási kérelemnek – méltányosságból – akkor is helyt kellett volna adni.

Téves számlaszámra utalás (BH 2017.262., Pfv.V.20.782/2016.)

Az alperesi bank vezeti a felperes devizaszámláját, amelyhez internetes ügyintézési lehetőség is kapcsolódik. A felperes nemzetközi internetes honlapon keresztül kívánt használni kamiont vásárolni, ezért a bank internetes fizetési felületén két átutalási megbízást indított. A felperes az általa adott első átutalási megbízással a nemzetközi internetes honlapon kamiont kínáló társaságot és annak számlaszámát jelölte meg kedvezményezettként, míg a második átutalási megbízással a kamion Magyarországra történő szállításával kapcsolatos költségek megfizetésére adott átutalási megbízást az alperes részére egy másik nem magyarországi társaság mint kedvezményezett javára. Az alperes mindkét átutalási megbízást teljesítette, ennek alapján a felperes által megjelölt kedvezményezett javára 27 500, valamint 2450 eurót utalt át.

A felperes a megrendelt kamiont nem kapta meg, ezért feljelentést tett a rendőrkapitányságon. Az alpereshez is segítségért fordult. Az alperes 2013. december 16-án felvette a kapcsolatot a kedvezményezett számlavezető bankjával és kérte az átutalt összegek visszatérítését. A pénzügyintézetől azt a tájékoztatást kapta, hogy az átutalás az alperes rendelkezésének megfelelően teljesítésre került, és a kedvezményezett számla tulajdonosa az összegeket már felvette.

A felperes keresetében 29 900 euró és kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy az alperes hibásan teljesített, a közöttük fennálló bankszámla-szerződéses jogviszonyban nem kellően gondosan járt el, mert nem győződött meg a kedvezményezettként megjelölt számlaszám és ahhoz tartozó személy vagy gazdasági társaság adatairól, e magatartásával pedig kárt okozott neki, amennyiben ugyanis a kedvezményezett azonosítására sor került volna, úgy az átutalás teljesedésbe nem megy. Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy sem jogszabályi, sem szerződésen alapuló kötelezettsége nem volt arra, hogy egy másik pénzügyintézetnél vezetett számla tulajdonosának a személyét ellenőrizze. Hibásan nem teljesített, szerződést nem szegett, a felperesnek nem az ő magatartása okozott kárt.

A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként megállapította, hogy a keresetet elutasító jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő.

A Kúria – egyebek mellett – hangsúlyozta, hogy a 2007. évi CXXXVI. törvény 6. § (1) bekezdése ügyfél-átvilágítási kötelezettséget ír elő, az irányelv 34. cikk (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően. Ez az ügyfél-átvilágítási kötelezettség a pénzügyi szolgáltatónak a saját ügyfelével kapcsolatos kötelezettsége. A felperes által állított kedvezményezett beazonosítási, továbbá az átutalási megbízáson szereplő adatok valóságának és egyezőségének ellenőrzési kötelezettsége sem a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott uniós jogforrásokból, sem a felülvizsgálati kérelemben megjelölt magyar jogszabályokból nem állapítható meg, és fogalmilag is kizárható, hogy egy pénzügyi szolgáltató bank egy átutalási megbízás teljesítése esetén jogosultságot szerezzen a kedvezményezett és az ő számlavezető bankja közötti belső jogviszonyra tartozó adatok kutatására, ügyfél-ellenőrzésre. Nem következik a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott 1996. évi CXII. törvény 87/L. § (1) bekezdéséből sem, hogy a normál átutalási megbízás helyett a SEPA módban történő utalás esetén az alperest a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott ellenőrzési, ügyfél-átvilágítási kötelezettség terhelte a kedvezményezett tekintetében, nyomatékosan hangsúlyozva azt, hogy az átutalási megbízás telje-

sítésekor a kedvezményezett számlavezető bankja az alperes teljesítési segédjének nem tekinthető. Az a pénzügyi rendszerek normális működéséhez hozzátartozik, hogy az ügyfél és a számlavezetője között áll fenn szerződéses jogi kapcsolat, e szerződéses kapcsolaton belül adható átutalási megbízások teljesítéséért tartozik felelősséggel a számlavezető pénzintézet, a hivatkozott uniós jogforrások, illetve magyar törvény rendelkezései értelmében pedig a számlavezető banknak a saját ügyfelei tekintetében szükséges a pénzmosás, illetve terrorizmusgyanús ügyletek esetén az általánosan is fennálló ügyfél-azonosítási kötelezettségen felül – akár ügyletenként – ügyfél-átvilágítást végezni. A peres felek közötti jogviszonyban az alperes – a rendelkezésre álló adatok szerint – a felülvizsgálati kérelemben írt körben minden jogszabályi és szerződéses kötelezettségének eleget tett, az átutalási megbízást a felperes utasításainak megfelelően, az általa adott adatok szerint teljesítette. Annak a körülménynek, hogy az egyik átutalási megbízás SEPA módban került teljesítésre, a felperest ért kár vonatkozásában jelentősége nincsen, és a rendelkezésre álló adatokból az következik, hogy a felperes kárát nem az alperes magatartása, hanem valószínűsíthetően bűncselekmény elkövetése okozta.

Egyoldalú nyilatkozat kötőereje (BH 2017.294., Pfv.II.21.129/2016.)

A felszámolás alatt álló felperes és az alperes közötti 2015. július 22-i és a 2015. július 25-i e-mail-váltás eredményeként az alperes vállalta, hogy a felperes egy-személyes tulajdonát képező I. Kft. üzletrészére, valamint a felperesnek e Kft.-vel szemben fennálló követelésére a felszámoló által kiírt pályázaton vételi ajánlatot tesz. A pályázatra vonatkozó hirdetmény a Céggközlönyben megjelent, 2015. november 19-én a felszámoló a hirdetményt ismételten közzétette, az alperes azonban nem nyújtotta be pályázatát. Az I. Kft. ugyancsak felszámolás alá került.

A felperes felszámolója a felperes nevében keresettel fordult a bírósághoz és kérte, hogy a bíróság az alperest kötelezze 5 500 000 forint összegű kártérítés megfizetésére, mert az alperes a vételi kötelezettségvállalásának nem tett eleget. Miután más jelentkező nem volt, az alperessel kötötte volna meg az adásvételi szerződést, és ennek alapján a felperesi céghez a hirdetményben megjelölt vételár befolyt volna. A tulajdonában álló cég felszámolás alá kerülése miatt ez már nem mehet végbe, így a felperest az alperes szerződésszegése miatt kár érte. Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a peres felek között létrejött e-mail-levélváltás nem tekinthető sem előszerződésnek, sem pedig bármilyen más jogi kötőerővel bíró nyilatkozatnak. A levélváltás a felek közötti előzetes egyeztetés volt egy pályázaton való esetleges részvételtől. Miután jogviszony nem jött létre, így azt az alperes nem is szeghette meg, ezért a felperes kártérítési igénye minden alapot nélkülöz. Az alperes utalt arra, hogy ha létrejött volna is a felek között megállapodás, az az 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 49. §-ába ütközött volna, a jogszabályba ütköző szerződés pedig a 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:95. §-a alapján semmis.

A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy a felek között előszerződés vagy szerződés nem jött létre. A Ptk. 6:73. § (1) bekezdése értelmében az előszerződés lényeges eleme, hogy a felek abban állapodnak meg, miszerint későbbi időpontban egymással szerződést kötnek. A felszámoló az e-mail-váltás során nem vállalt arra kötelezettséget, hogy az alperessel fog a pályázat alapján szerződést kötni, hiszen számolnia kellett azzal, hogy az alperes által közölt vételi ajánlatnál esetleg jobb ajánlat érkezik, és a Cstv. szabályai szerint ezzel a pályázóval köteles szerződést kötni. A levélváltás során a felszámoló csak tájékozódott, kizárólag az alperes tett kötelezettségvállalást, amikor e-mailben jelezte, hogy jelentkezni fog a pályázatra és vételi ajánlatot tesz majd a felperes által megjelölt összegben. A perben azt kellett a bíróságnak vizsgálnia, hogy az alperesnek ezen kötelezettségvállalása alapján kötelezővé vált-e a pályázaton való részvétele, és ennek megszegése kártérítési kötelezettséget keletkeztet-e a felperes javára. Megállapítható, hogy az alperes ezen kötelezettségvállalása egyoldalú nyilatkozatnak minősült. A Ptk. 6:2. § értelmében egyoldalú jognyilatkozatból csak jogszabályban meghatározott esetekben keletkezik kötelelem. Jogszabály az alperes által tett egyoldalú nyilatkozathoz kötelelemkeletkeztető hatást nem fűz. Miután a felszámoló nem garantálhatja, hogy az előzetes tájékozódása alapján született alperesi szándéknyilatkozat szerint fog eljárni, ezt a vételi ajánlatot a pályázaton majd el fogja tudni fogadni, ebből és az idézett Ptk. rendelkezésből következően az alperes egyoldalú jognyilatkozata nem keletkeztetett olyan kötelmet, amely alapján az alperesnek a pályázaton való részvétele kötelezővé vált volna. Ebből következően az alperes magatartása nem minősül kártérítési kötelezettséget keletkeztető szerződésszegésnek a második fordulat alapján.

Földvásárlás és elővásárlási jog (BH 2017.300., Pfv.VI.21.078/2016/6.)

Az I. rendű alperes a 2014. november 28-án kelt adásvételi szerződés szerint eladta 3 675 000 forint vételáron a perbeli külterületi, szántó művelési ágú – a felperessel 1/2-1/2 arányban közös tulajdonában álló – ingatlan öt megillető tulajdoni illetőségét a II. rendű alperesnek. A szerződéskötésről a felperes 2015. május 5-én szerzett tudomást egy telefonhívásból, amely alapján 2015. május 8-án levélben közölte az I. rendű alperessel, hogy élni kíván az ingatlanon fennálló elővásárlási jogával. Az I. rendű alperes nem reagált a nyilatkozatra, ezért a felperes 2015. május 28-án ismételten és már teljes bizonyító erejű magánokirati formába foglaltan közölte, hogy él a perbeli ingatlanon fennálló elővásárlási jogával és igazolta egyben, hogy a vételár a rendelkezésére áll. Az I. rendű alperes 2015. május 15-én kiadta a tulajdonjog-bejegyzési engedélyt a II. rendű alperes részére és a földhivatal ezt követően a tulajdonjog-változást az ingatlan-nyilvántartásban átvezette.

A felperes a 2015. június 17-én benyújtott kereseti kérelmében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg az alperesek közt létrejött adásvételi szerződés vele szembeni hatálytalanságát és azt, hogy az adásvételi szerződés azonos tartalommal közte és az I. rendű alperes között jött létre. Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Előadták, hogy a felperes nem földműves, így a tulajdonszerzési korlátozás folytán az ingatlanon tulajdonjogot nem szerezhetsz, továbbá az elővásárlási jogát sem határidőben gyakorolta. A keresetet mindkét fokú bíróság elutasította.

A Kúria szerint a földforgalmi törvény 10. § (2) és (3) bekezdésében foglalt kivétel megteremtésével a jogszabály célja az volt, hogy a családi gazdaságok a családi vagyon átrendezése esetén is egyben maradhassanak, a tulajdonszerzési korlátozás miatt az esetlegesen nem földművelő családtag ne veszítse el a család tulajdonában álló földeket. Értelemszerűen ebben a lehetőségben az is benne foglaltatik, hogy ha a családtag még nem földművelő, a későbbiekben akár maga is folytathassa az azzal felhagyó közeli hozzátartozó után a gazdálkodást. Mindez nem függ attól, hogy jó, vagy rossz viszony áll-e fenn a családtagok között. Nem indokolhatja az eltérést a kivételes szabályozástól az, hogy a testvér – az esetlegesen a közös felmenőktől reá hárult családi vagyonrészt – a megromlott kapcsolat miatt másnak akarja eladni. A jogszabály nem tesz ilyen kivételt, mert csak arról rendelkezik, hogy a tulajdonszerzési korlátozás nem irányadó „a tulajdonjogot átruházó személy” közeli hozzátartozója esetén. Az I. rendű alperes tulajdonjogot átruházó személy, a felperes pedig az ő – földforgalmi törvény szerinti – közeli hozzátartozója, így a jogszabályi kivétel vonatkozik a perbeli esetre is, függetlenül attól, hogy a felperes ez esetben az elővásárlási joga gyakorlásával lépett a jogviszonyba. A helyes jogértelmezés ez esetben az, hogy a családi vagyon ilyen módon történő átrendezése során sem indokolt – a családtagok megromlott viszonya miatt – külső szereplők részére hozzáférést biztosítani a közös tulajdonú ingatlanokhoz, amelyet megerősít az a törekvés is, hogy az ingatlanokon fennálló közös tulajdon lehetőség szerint megszüntetésre kerüljön.

Bérlőkiválasztási jog gyakorlása és joggal való visszaélés (BH 2017.400., Pfv.V.21.598/2016.)

A felperes 2015. október 6. napján előterjesztett keresetében kérte, hogy a bíróság pótolja az alperes hozzájárulását, hogy a felperes a perbeli ingatlant megvásárolhassa. Előadta, hogy 1990-ben a Művelődési Minisztérium kiutalta részére ezt az akkor lakhatatlan műteremlakást, amit 100%-ban felújított. 1995-ig a bérlőkijelölési joggal rendelkező minisztérium hozzájárult a társasházzá alakult épületekben lévő műteremlakások megvételéhez. A felperes 1991-ben adta be az ingatlanvásárlási kérelmét az önkormányzathoz. Az önkormányzat az 1991-es állapotoknak megfelelően hozzájárult az elidegenítéshez és ez a hozzájárulás változatlanul fennáll, de időközbeni jogszabályváltozás okán az önkormányzat igényelte a bérlőkijelölési joggal rendelkező Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány (MAK), a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete jóváhagyását. A Műteremlakás Bizottság 2012. január 30-i ülése egyhangúlag javasolta az elidegenítési kérelem jóváhagyását, azonban a MAK kuratóriuma a döntést elhalasztotta és anélkül szűnt meg jogutód nélkül, hogy a kérelemről döntött volna. Feladatait az alperes vette át, és a felperes ügyében a kapcsolatfelvétel ellenére hosszabb időn keresztül semmi sem történt. Csak 2015. május 18. napján érkezett válaszában közölte, hogy a műteremlakások elidegenítésére vonatkozó átfogó előterjesztés és a Kormány határozatának meghozataláig nem hozhat döntést. A felperes joggal való visszaélésnek minősítette, hogy kérelmével az alperes és jogelődje évek óta nem foglalkozik, a már jóváhagyott jogos hozzájárulást nem hajlandó kiadni.

A Kúria egyetértett a jogerős ítélet azon kiindulópontjával, hogy a per tárgyát képező jogvitában a Ptk. 1:5. § (2) bekezdése alkalmazandó, figyelemmel a Ptk. 1. §-ára. A felperes részéről az alperes megkeresése a jognyilatkozat megtétele érdekében 2014. március 15. napját követően történt meg.

Mivel a per tárgyát képező lakás tekintetében az alperest bérlőkiválasztási jog illeti meg, a Lakás tv. 55. § (1) bekezdése értelmében csak az alperes írásbeli hozzájárulásával idegeníthető el. A perbe vitt jogvitában azt kellett vizsgálni, hogy a bérlőkiválasztási joggal rendelkező alperes joggal való visszaélést valósított-e meg azzal, hogy nem adta meg a hozzájárulását a bérlemény elidegenítéséhez. A jognyilatkozat megtételénél az alperesnek nem a felperes érdekét kellett szem előtt tartani, mert ez esetben minden ilyen tárgyú kérelemre támogató döntést kellene hoznia. A jogszabály által megkívánt hozzájárulás éppen azt szolgálja, hogy meghatározott célra rendelt ingatlanok a jövőre nézve is biztosíthatók legyenek az adott cél megvalósítására. Egy műteremlakás akkor tölti be a funkcióját, ha olyan személy a bérlője, aki azt műteremként tudja használni. Nem minősül rendeltetésellenes joggyakorlásnak, ha a bérlőkiválasztási joggal rendelkező szervezet az elidegenítéshez való hozzájárulás megtagadásával nem engedi ki az adott ingatlant a saját rendelkezési köréből annak érdekében, hogy az a rendeltetését a jövőben is be tudja tölteni. Az alperes által megjelölt szempont akceptálandó, és erre tekintettel nincs jelentősége annak, hogy korábban a bérlőkiválasztási joggal rendelkező szervezet a hozzájárulás megadása tárgyában milyen gyakorlatot folytatott, s ennek eredményeként az önkormányzatok hány műteremlakást adtak el.

Fiduciárius hitelbiztosíték semmissége (BH 2017.401., Pfv. 21.466/2016/4.)

A felek 2013. december 16-án a III. rendű alperes részére adott kölcsön biztosítására adásvételi szerződést kötöttek a perbeli ingatlan tulajdonjogának átruházására. Ezt követően – feltehetően ugyanazon feltételekkel – a felperes és az I. rendű alperes újabb szerződéseket kötött ugyanarra az ingatlanra, majd 2014. március 21-én – ismét azonos feltételek mellett – megkötötték az ingatlanra a perbeli szerződést. Az egymás után kötött és a per anyagává tett szerződések, azaz a 2013. decemberi és 2014. márciusi teljes szerződések voltak, önállóan tartalmazták a felek megállapodásának valamennyi lényeges elemét, így az érvényes ingatlanátruházásra vonatkozó szerződés szükséges tartalmi elemeit.

A perbeli, 2014. év márciusi szerződés nem tartalmazott semmiféle utalást arra, hogy az a 2013. év decemberi szerződésnek valamely módosítását jelentené, vagy azzal bármiféle kapcsolatban lenne. Az akkor hatályos régi Ptk. 240. § (1) és (2) bekezdése szerint a felek közös megegyezéssel módosíthatták a szerződésük tartalmát, vagy megváltoztathatták a kötelezettségvállalásuk jogcímét és ilyen esetben a szerződés módosítással nem érintett része változatlan maradt. A szerződés módosítása tehát a szerződés valamely elemének a megváltoztatását jelentette, a perbeli esetben azonban nem ez történt, mert a felek a 2013. év decemberében kötött szerződés egyetlen elemét sem változtatták meg, de nem maradt változatlanul sem annak valamely része, hanem 2014. március 21-én ténylegesen is egy új, az előzőtől független, önálló szerződést kötöttek. Fennállt volna a felek lehetősége arra, hogy nem kötnek újabb szerződést vagy szerződéseket, hanem az idő előrehaladtával csak a 2013. év decemberi szerződést módosítják a határidők tekintetében, de tény, hogy a felek nem ezt a megoldást választották. A 2014. március 21-i szerződés tehát sem a formája, sem a tartalma, sem a felek feltételezhető szerződéses akarata alapján nem tekinthető a korábbi szerződés módosításának.

Adásvételi szerződés megkötése egy egyszeri jogi aktust jelent, nem hoz létre tartós jogviszonyt a felek között. A szerződés is ennek megfelelően rendelkezett arról, hogy a felperes megfizette a vételárat, az I. rendű alperes pedig átruházta az ingatlan tulajdonjogát a felperesre és hozzájárulását adta a felperes tulajdonjoga ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzéséhez. A felek közti jogügylet az adásvételi szerződés megkötésével létrejött, és ennek alapján sem tekinthető a felek jogviszonya valamely, a Ptk. hatálybalépését követő időre áthúzódó, akkor még fennálló jogviszonyt keletkeztető köteléknek. Nem volt tehát ennek alapján sem megállapítható, hogy a 2014. március 21-i szerződés tekintetében a Ptk. hatálybalépésekor már fennálló kötelelem létezett volna és ezért arra a régi Ptk. szabályait lehetne alkalmazni.

A felek a szerződéseiket azzal a magatartásukkal, hogy újabb és újabb adásvételi szerződéseket kötöttek, a korábbi szerződéseket felbontották. A korábbi szerződéseket nem nyújtották be és nem is akarták benyújtani a földhivatalhoz, és azokkal a továbbiakban joghatás kiváltása már nem is állt a szándékukban. A felek az újonnan megkötött szerződéssel, szerződésekkel akarták az általuk kívánt joghatást elérni és nem a régebbiekkal, így téves a felperes arra való hivatkozása, amely szerint a korábbi joghatás fenntartása lett volna a céljuk. Ezt a célt a szerződés módosításával érhették volna el, így helytálló jogi következtetéseket vont le a másodfokú bíróság az akkor hatályos régi Ptk. 218. § (3) bekezdése alapján arra vonatkozóan is, hogy a korábbi adásvételi szerződések – a felek

egyező akarata alapján a ráutaló magatartásukkal és az újabb szerződések megkötésével – felbontásra kerültek. A perbeli jogvita tekintetében azonban kizárólag a 2014. március 21-i adásvételi szerződésnek volt jelentősége, a jogerős döntés is ezen szerződés érvénytelenségének a megállapítására irányult, így a korábbi szerződések jogi sorsa valójában közömbös volt ennek a kérdésnek az elbírálásakor. A kifejtettekre tekintettel a 2014. március 21-i szerződés tekintetében már a Ptk. szabályai voltak az irányadók, ezért ez a szerződés a Ptk. 6:99. §-a alapján semmis, így jogszabálysértés nélkül került megállapításra annak érvénytelensége. A Kúria – az ilyen jellegű ügyekben kialakított álláspontjának változatlan fenntartásával – nem ért egyet azzal a megállapítással, amely szerint a felek által megkötött adásvételi szerződés egy jelzálogjog alapításra vonatkozó szerződést leplezett volna. A felek szerződéskötési akarata egy ingatlan tulajdonjogának a meghatározott feltételek melletti átruházására irányult és nem egy ettől eltérő, teljesen más jogintézmény alkalmazására, jelzálogjog alapítására. A régi Ptk. hatálya alá tartozó ügyekben ugyanezen okból nem tartotta irányadónak a Kúria a felek szerződése tekintetében a zálogjogra vonatkozó rendelkezéseket. A jogszabályváltozás a szerződések színleltségének a megítélését e tekintetében nem befolyásolta, ezért a jogerős ítéletben foglaltaknak megfelelően nem volt megállapítható, hogy a 2014. március 21-i adásvételi szerződés a felperes III. rendű alperessel szemben fennálló követelésének a biztosítására alapított zálogjogra vonatkozó szerződést leplezett volna.

Tao-pénzek felhasználásának nyilvánossága (BH 2018. 49., Pfv.IV.21.175/2017.)

Az alperes közhasznú alapítvány célja – alapító okirata szerint – a magyar labdarúgó utánpótlás-nevelés fejlesztésének támogatása. Az alapító okirat értelmében az alapítvány közhasznú tevékenységeket sporttevékenység, nevelés, oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés, egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, gyógyító és egészségügyi rehabilitációs tevékenység körében folytat. Ezen tevékenységek körében mint közhasznú alapítvány a társasági adóról és osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. tv. (továbbiakban: Tao tv.) 22/C. § (1) bekezdés d) pontja alapján támogatásban részesül, amelyet a tevékenysége során felhasznál. A felperes 2015. december 11-én elektronikus úton adatigénylési kérelemmel fordult az alpereshez, amelyben kiadni kérte a Tao-támogatással összefüggő költségszámolásra vonatkozó valamennyi adatot, annak felhasználása okán megkötött valamennyi szerződést, valamint a Makovecz-stílusú kazán (két fűtött futballpálya és az azt ellátó kazán) valamennyi adatát, a szerződést, a megvalósítással kapcsolatos költségtervezést, valamint a megvalósult kifizetésteljesítés összes adatát. Az alperes a kérelemre a törvényes határidőben nem válaszolt, a kért adatokat nem adta ki. A felperes ezt követően fordult keresetével a bírósághoz.

A Kúria a keresetnek helyt adó jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, bár nem értett egyet a jogerős ítélet azon álláspontjával, hogy az úgynevezett Tao-támogatás nem minősül közpénznek. Az úgynevezett Tao-támogatást élvező gazdálkodó szervezetek, vállalkozások a konkrét esetben társasági adójuk egy meghatározott részét jogszabályi felhatalmazás alapján nem a költségvetésbe fizetik be. Ezáltal az állam adóbevételeiről, ténylegesen költségvetési bevételeiről mond le, és azt közvetett módon általa meghatározott célok finanszírozására irányítja át állami, illetve sportág-szakszövetségi ellenőrzés mellett. A társasági adó e része, ameny-

nyiben a vállalkozások azt nem ajánlják fel meghatározott célra, közvetlenül a költségvetés adóbevételét képeznék. Az alperes által nem vitatottan kezelt adatok tehát közpénzre vonatkoznak, még akkor is, ha ezek az összegek ténylegesen nem kerülnek be a költségvetésbe, hanem meghatározott irányba „eltérítik” őket. A közpénz jelleg meghatározása nem közvetlenül az összegnek a költségvetésből való származására vezethető vissza csupán. Az Alkotmánybíróság 8/2016. (IV.6.) AB számú határozatában például kifejtette, hogy a Magyar Nemzeti Bank többségi vagy kizárólagos tulajdonában álló gazdasági társaságok és az MNB által létrehozott alapítványok közpénzzel gazdálkodnak, így gazdálkodásukra vonatkozó adatok közpénzekre vonatkozó adatok, amelyek nyilvánosságát közvetlenül az Alaptörvény biztosítja. A Kúria szerint a jelen esetben ugyanez állapítható meg, vagyis az alperes a Tao-támogatások kapcsán közvetetten is, de közpénzekkel a nemzeti vagyonnal gazdálkodik, így az erre vonatkozó adatok közérdekű adatnak minősülnek közvetlenül az Alaptörvény rendelkezései alapján.

Miután a Kúria álláspontjából következően közpénzről és annak felhasználásáról van szó, ez már önmagában megalapozza azt, hogy közérdekű adatról van szó, így annak kiadására az alperes köteles, a fokozott nyilvánosságot pedig saját alapító okiratának 12. pontja is tartalmazza. Fontosnak tartotta a Kúria annak rögzítését is, hogy a következőes bírói gyakorlat szerint a bíróság nem kutathatja az adatkérés okát, az adatok kiadhatósága szempontjából az közömbös, miként az is, hogy a felperes azt mire és miként kívánja felhasználni, s hogy arra a kért adatok objektíve alkalmasak vagy sem. Erre is figyelemmel a felperes konkrét adatigénye semmiképpen sem tekinthető visszaélészerű joggyakorlásnak, szűkegtelen és indokolatlan adatigénylésnek.

Az esetleges adótitokra való hivatkozás az adott időszak vonatkozásában semmiképpen sem foghat helyt, az Alaptörvényben rögzített szükségesség/arányossági teszt alkalmazásával a közérdekű adatok nyilvánosságához fűződik a nagyobb közérdek az esetleges adótitokhoz képest, amelyet az Infotv. nem jelöl meg a közérdekű adatszolgáltatás korlátjaként. Az adózás rendjéről szóló törvény módosítása pedig 2016. október 24-én lépett hatályba, a visszaható jogalkotás tilalmának alkotmányos alapelveire figyelemmel a jelen esetben nem alkalmazható.

Összejátszás a csődeljárásban

(BH 2017.160., Gfv.VII.30.659/2016/9.)

Az eljárásban az nem volt vitás, hogy a II. és IV-VI. r. alperesek valóban rendelkeztek követeléssel részben az I. r. alperessel, részben pedig a III. r. alperessel szemben. Az sem volt vitás, hogy a III. r. alperes a számára adott kölcsönöket az I. r. alperes érdekében használta fel.

A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy nem ütközik nyilvánvalóan jóerkölcsbe az a megállapodás, amely alapján a felpereshez hasonlóan kölcsönt folyósító szerződéses partner biztosítékot keres és a felperessel azonos kielégítési osztályban, a felperessel azonos mértékben kielégítéshez jut a csődeljárás során. A perben azonban abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy az adott esetben a biztosítéknyújtások vonatkozásában megállapítható-e, hogy az alperesek akarategységben, kifejezetten a felperes már korábban biztosított hitelezői igénye érvényesítése akadályozására, a felperesnek vagyoni veszteséget okozó célzattal működtek együtt a biztosított hitelezői minőségüket megalapozó közokiratba foglalt szerződések létrehozásában, a jognyilatkozatok megtételében. A Kúria nem értett egyet a jogerős ítéletben foglalt azon megállapítással, hogy előre nem volt kiszámítható, hogy a különböző hitelezői kategóriákba tartozó hitelezők összessége megállapodásra fog-e jutni a törvény feltételei szerint. Egy gazdálkodó szervezet köteles nyilvántartást vezetni a kötelezettségeiről. Amikor tehát a csődeljárást előkészíti – felméri, hogy érdemes-e csődkérelmet benyújtania, lesz-e annyi támogató hitelezője, hogy a törvény szerinti szavazati többséget megszerezze –, akkor tudnia kell, hogy mely hitelezőknek és mekkora összeggel tartozik. Az erről szóló kimutatást egyébként csatolnia is kell a csődeljárás lefolytatása iránti kérelméhez. Figyelemmel arra, hogy a csődeljárásban csak biztosított és nem biztosított hitelezői osztályt kell képezni, a lehetséges hitelezők követelésének összegét, azok besorolását nagy valószínűséggel meg lehet állapítani. Ha az adós abból indul ki, hogy valamennyi hitelezője bejelenti a teljes követelését, akkor egyértelműen meg tudja határozni, hogy kik és milyen szavazati joggal kerülnek egy-egy osztályba.

A csődeljárásra vonatkozó szabályok egyértelműen kimondják, hogy nem lehet vitatott követésként nyilvántartásba venni a közokiratba foglalt hitelezői követelést, ide nem értve, ha annak megfizetése részben vagy egészben már megtörtént. E rendelkezés alapján sincs jogi lehetőség arra, hogy az adós közreműködése-részvétele nélkül létrejött, közokiratba foglalt hitelezői követelés (például egy közjegyzői okiratba foglalt hitelezői nyilatkozat) olyan következménnyel járna a csődeljárásban, hogy a követelés nem vitatottá válik. Ha azonban az adós tesz tartózáselismerő nyilatkozatot, vagy a felek közjegyzői okiratba foglalják a szerződésüket, illetve az adós a vagyonát terhelő zálogjog feljegyzését teszi lehetővé a hitelezője részére, az ilyen módon létrejött közokiratoknak olyan hatása van a csődeljárásra, hogy a vagyonfelügyelő az ilyen közokiratba foglalt követeléseket már nem vitathatja.

Ebből következően – a jogerős ítéletben elfoglalt állásponttal ellentétben – teljes mértékben kiszámítható, hogy a legrosszabb esetben (ha valamennyi hitelező a

teljes igényét érvényesíti) a csődeljárásban milyen összegű hitelezői igényt kell figyelembe venni, és az adós azt is fel tudja mérni, hogy előreláthatólag melyik hitelező hogyan fog szavazni. A biztosított hitelezők – amennyiben a biztosítékuk értéke a követelésüket fedezi – nyilvánvalóan nem járulnak hozzá ahhoz, hogy a tőkekövetelésüket csökkentsék, ugyanakkor azok a hitelezők, akik a felszámolási eljárásban már jutnának semmilyen kielégítéshez, a csődeljárásban nagy valószínűséggel elfogadnak bármilyen kismértékű kielégítést. (Ettől csak akkor valószínűsíthető eltérés, ha személyes ellentétek vagy személyi összefonódások vannak a felek, illetve képviselőik között.) Mindebből következően téves az a jogerős ítéletben kifejtett álláspont, hogy nem lehet előre kiszámítani, valószínűsíteni a csődeljárás eredményét.

A Kúria álláspontja szerint az I. r. alperes vezetőjeként a III. r. alperes a csődkérelem benyújtása előtt szükségszerűen felmérte a csődeljárás lehetséges eredményét. Ezért került sor arra, hogy 2011. október 21-e, a csődkérelem első benyújtása előtti két hétben, egyrészt megindította a peres eljárást 2011. október 19-én számadási kötelezettség megállapítása iránt, amellyel a jogosult hitelező követelését részben vitatottá tette, s amelynek eredményeként a csődeljárásban e hitelezője szavazati joggal a vitatott részre vonatkozóan nem rendelkezhetett.

A biztosított hitelezői osztályban az I. r. alperes adós a II-VI. r. alperessel együttműködve, a felperessel szemben, különböző jognyilatkozatokkal biztosították a többségi szavazatot. Mindezek a szerződések és jognyilatkozatok arra szolgáltak, hogy az I. r. alperes csődeljárásának megindítása előtt a III. r. alperes mint az I. r. alperes képviselője biztosítsa az I. r. alperes akaratának megfelelő megállapodáshoz a szavazatok többségét a biztosított hitelezői osztályban.

A perbeli bizonyítékok összefüggő értékeléséből – a Kúria álláspontja szerint – csak az a következtetés vonható le, hogy mivel a II. r. és a IV-VI. r. alperesek a csődkérelem benyújtása előtt két héttel létrehozott privilegizált pozícióikat nem a saját érdekében használták fel, hanem ezzel biztosították az adós továbbélését oly módon, hogy a saját nem vitatott, biztosított követelésük négyötödéről lemondtak, az alperesek egymással akarategységben, kifejezetten a felperes biztosított hitelezői igénye érvényesíthetőségének akadályozására, a felperesnek vagyoni veszteséget okozó célzattal működtek együtt a biztosított hitelezői minőségüket megalapozó közokiratba foglalt szerződések létrehozásában, a jognyilatkozatok megtételében. Ez a kimutatható célzat megvalósítja azt a többlételemű elemet, amely alapján a támadott szerződések tisztességtelensége, ekként jóerkölcsbe ütközése megállapítható.

Azonos tulajdonosi körbe tartozó cégek közötti adásvételi szerződés (BH2017. 233., Gfv.VII.30.66/2016.)

2012. február 3-án a felperes adásvételi szerződéssel – 2.000.000 Ft vételár ellenében – megszerezte az m.-i „kivett szálloda” megjelölésű, a III. rendű alperes javára 71.500.000 Ft kölcsön és járulékai erejéig bejegyzett jelzáloggal terhelt ingatlan tulajdonjogát. A szerződés aláírásakor az eladó képviselőjében Sz. E., a felperes képviselőjében a III. rendű alperes járt el. 2013. január 16-án a felperes adásvételi szerződéssel – 1.500.000 Ft vételár ellenében – eladta az I. rendű alperesnek a perbeli ingatlant. E szerződés aláírásakor a felperes képviselőjében a III. rendű alperes, az I. rendű alperes képviselőjében Sz. E. járt el.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Adóigazgatósága az első adásvételi szerződéssel összefüggésben 67.620.000 Ft vagyónátruházási illeték megfizetésére kötelezte a felperest. 2013. augusztus 13-án a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-budapesti Adóigazgatósága a felperes felszámolása iránt kérelmet nyújtott be, amely alapján a törvényszék 2014. február 17-én kelt végzésével elrendelte a felperes felszámolását.

2014. január 6-án az I. rendű alperes adásvételi szerződéssel – 2.000.000 Ft vételár ellenében – eladta a perbeli ingatlant a II. rendű alperesnek.

A felperes kereseti kérelmében a 2013. január 16-án megkötött adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítását, az eredeti állapot helyreállítását, a felperes tulajdonjogának visszajegyzését, az I. és a II. rendű alperes között létrejött adásvételi szerződés érvénytelenségének a megállapítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes és az I. rendű alperes között létrejött szerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik, ezért érvénytelen. Az I-III. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték.

A Kúria megállapította, hogy a felperesnek nem volt olyan hivatkozása, amelynek valósága esetén a régi Polgári törvénykönyv (a továbbiakban: rPtk.) 200. § (2) bekezdése alapján a keresettel támadott ingatlan-adásvételi szerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközése kimondható lett volna. Az alperesek sem a tulajdonosi, sem a személyi összefonódásokat nem vitatták. Az említett tények önmagukban azonban a kapcsolt vállalkozások közötti szerződéskötést – az adott tényállás mellett – nem teszik a társadalom általánosan elfogadott erkölcsi elvárásaival kirívóan ellentétessé, azt kirívóan sértővé. A felperes keresete által sérelmesnek tartott vagyonelevonást, a BH2016. 120. számú eseti döntésben kifejtettek szerint hitelezőnek minősülő fél kijátszását, harmadik személy javára az adós vagyonának feltűnően aránytalan értékkelkülönbözettel történő elidegenítését a jogalkotó speciális tényállási elemként értékelte. A Cstv. 40. § (1) bekezdés a), illetve b) pontjában írtak alapján – további feltételek megvalósulása esetén – rendelte azokhoz az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazását. Az a tény, hogy az adós törvényes képviselője a felszámoló részére az iratátadási törvényes kötelezettségének nem tesz eleget és emiatt a felszámolónak a Cstv. 40. § (1) bekezdése alapján való igényérvényesítése elnehezül – amint az a felszámoló szerint a jelen ügyben is történt –, még nem alapozza meg egyes, a Cstv. 40. § (1) bekezdésében írt jogi feltételek kiragadásával, azok esetleges bizonyításával, az rPtk. 200. § (2) bekezdése alapján történő igényérvényesítést.

Társasági szerződés módosítása és joggal való visszaélés (BH 2017.268., Gfv.VII.30.779/2016.)

A felperes egy betéti társaság (bt.) beltagja, üzletvezetője, képviselője, míg az alperes a bt. kültagja. A bt. társasági szerződése szerint mindkét tag vagyoni betéte 450 000 – 450 000 Ft, a felperest a szavazatok és a nyereség 99%-a illeti meg.

A felperes 2015. február 13-ára, 2015. március 13-ára, majd 2015. május 22. napjára összehívta a bt. legfőbb szervét abból a célból, hogy a társaság létesítő okirata a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) rendelkezéseinek megfelelően módosításra kerüljön. Az alperes a 2015. május 22-i tagok gyűlésén megjelent, a társasági szerződés Ptk.-nak megfelelő módosításában azonban a tagok megállapodni nem tudtak. Az alperes 2015. március 18-án a bt.-vel szemben törvényességi felügyeleti eljárást kezdeményezett.

A felperes pontosított keresetében a 2015. május 22-i tagok gyűlésére előterjesztett társaságiszerződés-módosítás tekintetében az alperes aláírásának, illetve jognyilatkozatának pótlását kérte, hivatkozva a Ptk. 1:5. § (1) bekezdésében írtakra. Előadta: azzal, hogy az alperes a szavazati és a nyereségfelosztási arányok megváltoztatásához kötötte a Ptk.-nak megfelelő tartalmú társasági szerződés szavazatával történő elfogadását, a létesítő okirat módosításának aláírását, jogellenesen arra akarja kényszeríteni őt, hogy a bt. fennmaradása érdekében a társasági szerződésnek a társaság gazdasági érdekeivel ellentétes módosítását elfogadja. A felperes szerint magatartásával az alperes különös méltánylást igénylő felperesi magánérdeket sért, amely érdeksérelem más módon, mint az alperesi jognyilatkozat pótlásával, nem hárítható el.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Utalt egyebek mellett arra, hogy a joggyakorlat értelmében a bíróság szerződéskötési akaratot nem pótolhat (BH2013. 70.), illetve a szerződéskötés megtagadása nem minősül joggal való visszaélésnek. A Kúria a Fellebbezést alaptalannak találta. Kiemelte, hogy a Pp. 104/A. § (3) bekezdése szerint az (1) bekezdésben foglalt rendelkezéseket a külön törvényekben szabályozott nemperes eljárásokban csak akkor lehet alkalmazni, ha külön törvény így rendelkezik. Mivel ilyen rendelkezést a Cstv. nem tartalmaz, a határidő-számításra az adós volt vezető tisztségviselője által hivatkozott Pp. 104/A. § (1) bekezdését alkalmazni nem lehet. Az ítéltábla tehát helyesen, jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy a 2. sorszámú végzése elleni fellebbezési határidő 2015. augusztus 19-én járt le, így az adós volt vezető tisztségviselőjének 2015. szeptember 3-án postára adott fellebbezése elkésztett.

Vámkezelés elmaradása miatti kártérítési követelés a fuvarozóval szemben (BH 2017.303., Gfv.VII.30.016/2017.)

2008. november 7-én egy kínai székhelyű cég egy olasz székhelyű cégnek 40 176,2 USA dollár értékben ruházati cikkeket értékesített, amely áru a szlovéniai Koper kikötőjébe hajón, konténerben érkezett. A felperest mint vámügynököt a magyarországi székhelyű I. T. Kft. bízta meg közösségi külső árutovábbítási eljárás lefolytatásával. A felperes 2008. december 11-én kezdeményezte ezen eljárást a koperi vámhivatalban a konténerben fuvarozott perbeli nem közösségi áru vonatkozásában. Az árut a Wiencont Süd, Freilager Wien vámhivatalnál 2008. december 18-áig kellett bemutatni nyilvántartásba vétel céljából. 2008. december 8-án az I. T. Kft. mint fuvarozó megbízta az alperest mint alfuvarozót az árunak Koperből Bécsbe, illetve a vám eljárás lefolytatása után Rómába szállításával. Ezen megbízás alapján az alperes 2008. december 11-én jelentkezett a felperesnél. A felperes kiállította a fuvarozáshoz szükséges CMR fuvarlevelet, valamint elektronikusan megküldte az sz.-i vámhatóság részére a közösségi árutovábbítási eljárás során használandó T-okmányt, és a meghatalmazást, amellyel a vámhatóságtól az árut az alperes fuvarozásra átveheti. Ugyanezen a napon a koperi vámhivatalban ezen okmányok birtokában az alperes az árut átvette és azt Bécsbe fuvarozta. Ott a megbízója, az I. T. Kft. nevében eljáró személy a vám eljáráshoz szükséges iratokat átvette, és azokat átadta az általa a vám eljárás lefolytatására megbízott F. S. GmbH-nak. Ez utóbbi cég azonban nem mutatta be az árut vámkezelésre a vámhivatalnál. Azt az alperes egy 2008. december 18-án kiállított újabb CMR fuvarlevél átvételével másnap O.-ban a címzettnek átadta.

A felperes megbízója a vám eljárás lezárását hamis halmeui vámhivatali kerek bélyegzővel ellátott tranzit nyilatkozattal igazolta. A szlovén vámhatóság a közösségi árutovábbítás főkötelezettjét, a felperest 3816,01 euró vám, 7123,11 euró áfa és 257,26 euró késedelmi kamat (együtt: 11 196,49 euró) megfizetésére kötelezte. Az I. T. Kft. felszámolás miatt, 2012. november 11-én, a cégnyilvántartásból való törléssel megszűnt.

A felperes keresetében 11 196,49 euró és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest, elsődlegesen szerződésszegéssel okozott, másodlagosan szerződésen kívül okozott kár megtérítése jogcímén. A felperes utalt arra, a Tanács 1992. október 12-i 2913/92/EGK rendelete a Közösségi Vámkódex létrehozásáról (a továbbiakban: Közösségi Vámkódex) 96. cikk (2) bekezdése az áru bemutatására köteles főkötelezettrel együtt a fuvarozó (alfuvarozó) felelősségét is kimondja az árunak a vámhivatalnál történő bemutatásáért.

A Kúria – figyelemmel arra, hogy a felülvizsgálati kérelem elbírálása körében a Közösségi Vámkódex 96. cikkének (2) bekezdése értelmezését szükségesnek tartotta – előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezett; a jogerős ítéletet az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EU Bíróság) a kezdeményezett eljárásban 2016. december 21-én hozott, C-547/15. számú ítéletében kifejtettek alapulvételével vizsgálta felül, és azt jogszabálysértőnek találta. Az EU Bíróság ítéletéből következően ugyanis a Közösségi Vámkódex 96. cikkének (2) bekezdésében meghatározott, az árunak a rendeltetési vámhivatalnál történő sértetlen bemutatására köteles „fuvarozó” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az az alfuvarozót is beleértve minden személyt magában foglal, aki a közösségi külső árutovábbítási eljárás alá vont árut e tény tudatában vette át és azt ténylegesen szállítja.

Az EU Bíróság szerint az az alfuvarozó, aki az árut az árutovábbítási okmány-nyal együtt átadta a rendeltetési vámhivatal parkolójában a főfuvarozónak, és a következő útszakasz alkalmával ezt az árut újból átvette, csak akkor volt köteles meggyőződni arról, hogy a rendeltetési vámhivatalnál az adott árut bemutat-ták-e, és e bemutatás elmaradásáért csak abban az esetben tehető felelőssé, ha az említett áru átvételekor tudta, hogy az árutovábbítási eljárás nem fejeződött be szabályszerűen.

Tévedett a másodfokú bíróság, amikor az elsőfokú bírósággal egyetértve arra a jogi álláspontra helyezkedett, hogy a keresettel érintett áru tényleges fuvarozását végző alperes nem minősülhet olyan személynek, aki a Közösségi Vámkódex 96. cikk (2) bekezdése alapján a külső árutovábbítási eljárásban az áru rendeltetési vámhivatalnál történő bemutatására köteles. E téves jogi álláspontja miatt nem is vizsgálta, hogy az elsőfokú eljárásban beszerzett bizonyítékok elegendők-e annak eldöntésére, hogy terheli-e az alperest olyan mulasztás, vagy tanúsított-e az alperes olyan felróható jogellenes magatartást, amellyel a felperes kárának keletkezése okozati összefüggésbe hozható. A Kúria ezért a jogerős ítéletet hatá-lyon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra, új határozathozatalra utasította.

Bejelentett követelések csoportosítása végelszámolási eljárásban (BH 2016.210., Gfv.VII.30.287/2015.)

A felperesek – akiknek az alperes korábban kölcsönt nyújtott – engedményezés folytán megszerezték az alperessel szembeni, alapvető, illetve alárendelt kölcsöntőke nyújtására irányuló szerződésből eredő követelést. Az alperessel szemben utóbb megindult végelszámolási eljárásban bejelentették, hogy a kölcsönszerződések azonnali hatállyal felmondják és bejelentették igényüket a kölcsönök visszafizetése, illetve elszámolása iránt. Tájékoztatták a végelszámolót, hogy a tőkekövetelést és a járulékát beszámítják az alperessel megkötött hitelszerződések alapján fennálló tartozásukba.

A végelszámoló közölte, hogy a beszámítási igényt nem áll módjában figyelembe venni a Hpt., valamint az alperes és az engedményezők között létrejött kölcsönszerződések rendelkezéseire tekintettel. Vitatta a felperesek azonnali felmondási jogát. Az alárendelt és az alapvető kölcsöntőke jogcímén fennálló követelést határidőben bejelentett igényként tudomásul vette, azonban a felmondást vitatva a követeléseket vitatott igényként vette fel a hitelezők jegyzékébe.

A Kúria az adott ügyben azt vizsgálta meg, hogy a felperesek által bejelentett hitelezői igény nyilvántartásba vétele vonatkozásában miként kellett eljárnia a végelszámolónak.

A végelszámolás kezdő időpontjában a céggel szemben lejárt és le nem járt hitelezői követelések állhatnak fenn. A Ctv. nem tartalmaz a felszámolás megindulásához hasonló rendelkezést, mely szerint a végelszámolás megindulásával a gazdálkodó szervezetekkel szembeni követelések lejárttá válnának, és nem rendelkezik külön arról sem, hogy mind a lejárt, mind a le nem járt követeléseket be kellene jelenteni (csődeljárás).

A végelszámolás célja a cég jogutód nélküli megszüntetése, a gazdaságból való kivezetése oly módon, hogy valamennyi hitelező igénye kiegyenlítésre kerül. A gazdálkodó szervezettel kapcsolatos hitelezői igények – a számviteli szabályok alapján – a cég mérlegében feltüntetendők akkor is, ha azok még nem váltak esedékessé. A mérleg forrás oldalán a rövid, illetve hosszú lejáratú kötelezettségek között azokat a tartozásokat is fel kell tüntetni, amelyek csak évek múlva járnak le. Egyértelműen megállapítható, hogy a végelszámolás befejezésekor a vagyonfelosztási javaslat szerint még a le nem járt követelések is kiegyenlíthetők, illetve a tartozások átvállalhatók. E szabály célja az, hogy a cég vagyónával kapcsolatosan ne maradjon lezáratlan jogviszony.

A Kúria álláspontja szerint a jogszabály helyes értelmezése szerint a végelszámolónak a törvény alapján a hozzá bejelentett – lejárt és le nem járt – követeléseket abból a szempontból kell csoportosítani, hogy a követelés jogalapját és összegszerűségét, továbbá a lejárat időpontját elismeri vagy vitatja. Végelszámolás esetén ugyanis a céggel szembeni követelésnek a jogalap és összegszerűség jellemzőkön kívül alapvető jelentőségű része az, hogy a követelés lejárt-e vagy sem. Bármelyik jellemző vitatása esetén a végelszámolónak a követelést vitatottként kell nyilvántartásba vennie, és a hitelezőnek a vitatott rész tekintetében a végelszámolás alatt álló céggel szemben pert kell indítania, hogy a bíróság a jogalap vagy összegszerűség, vagy a lejárat időpontja tekintetében fennálló jogvitát elbírálja. Ha a felek között e vonatkozásban nincs vita, önmagában az a tény, hogy a követelés a céggel szemben még nem járt le, nem teszi a követelést vitatottá. Ezt a végelszámolónak a végelszámolás során történő kifizetéskor, illetve a vagyonfelosztási javaslatban kell figyelembe vennie.

**A pertárgy értékét meghatározó végzéssel szemben külön fellebbezés kizártsága
(BH 2017.308., Gf.VII.30.824/2016.)**

A felperes az elsőfokú bíróságra 2014. november 21-én benyújtott keresetében a 2011. augusztus 24-én kötött üzletrész-adásvételi szerződés érvénytelenségének, másodlagosan hatálytalanságának megállapítását kérte. A pertárgyértéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (3) bekezdése alapján 350 000 Ft-ban határozta meg és a kereseti illetéket ennek figyelembevételével rótta le.

A bíróság a 2015. szeptember 1-jén tartott tárgyaláson hozott végzésével a pertárgy értékét 15 000 000 Ft-ban állapította meg. Tájékoztatva a peres feleket arról, hogy a végzés ellen a kézhezvételtől számított 15 napon belül lehet fellebbezéssel élni. Határozatát azzal indokolta, hogy a pertárgy értéke a támadott szerződésben foglalt vételár mértékével azonos, ezért a Pp. 26. §-a alapján állapította meg a pertárgyértéket. A tárgyalást elhalasztó végzésében – többek között – a felperest felhívta 879 000 Ft illetékkülönbözet 15 napon belül illetékbélyegben történő lerovására.

Az elsőfokú bíróság végzése ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben kérte annak hatályon kívül helyezését az illetékkülönbözetre vonatkozó felhívásra is kiterjedően.

A Kúria hangsúlyozta, hogy a fellebbezés tárgya kizárólag annak eldöntése volt, hogy a pertárgy értékét hivatalból megállapító végzés pervezető végzésnek minősül-e, s ehhez képest az ellene benyújtott fellebbezést az ítéletábra megalapozottan utasította-e el hivatalból.

A Kúria megítélése szerint az ítéletábra a Pp. 233. § (1) bekezdésének és a (3) bekezdése b) pontjának együttes értelmezése alapján helytállóan jutott arra a jogi következtetésre, hogy a pertárgy értékét meghatározó végzés az eljárás folyamán hozott olyan határozat, amely külön fellebbezéssel nem támadható, mert a törvény az ilyen határozattal szemben külön fellebbezés előterjesztését nem engedi meg.

A Kúria rámutatott: téves a felperesnek a fellebbezésben kifejtett azon okfejtése, hogy nemleges álláspont elfogadása esetén az eljáró bíróság kontroll nélkül állapíthatná meg a pertárgy értékét, s ezáltal a felperes perbeli jogai jelentősen sérülnének. A feleknek lehetőségük van ugyanis arra, hogy a pertárgy értékének megállapítását a bírósági eljárást befejező határozat ellen benyújtott fellebbezésben sérelmezzék, anyagi nehézségek esetén pedig illetékmentességet vagy illeték-feljegyzési jogot kérhetnek.

Végrehajtás megszüntetése és felmondás érvénytelensége (BH 2017.347., Gfv.VII.30.356/2016.)

Az alperes a 2006. január 19-én létrejött kölcsönszerződés alapján 156 367 CHF kölcsönt nyújtott a felperes és adóstársa, a perben nem álló Sz. E. részére. A kölcsönszerződés biztosítására a felek a felperes tulajdonát képező gy.-i ingatlanra jelzálogjogot alapítottak. A szerződéshez kapcsolódóan a felperes és adóstársa közjegyzői okiratba foglaltan megerősítették fizetési kötelezettségüket és tartozáselismerő nyilatkozatot tettek.

A felperes és az alperes között a kölcsönszerződéssel összefüggésben 2012. szeptember 3-án pénzügyi fogyasztói jogvita indult. Az eljárás során a felek egyezséget kötöttek egymással, amelyet a Pénzügyi Békéltető Testület 2012. október 10-én kelt határozatával jóváhagyott. Az egyezségben az alperes vállalta, hogy a felperes számára egyedi megoldási javaslatot (egyezségi ajánlatot) dolgoz ki a kölcsönszerződésből eredő tartozás rendezése érdekében, és az ajánlatot az egyezséget jóváhagyó határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül megküldi a felperes részére. Az alperes kötelezettséget vállalt arra is, hogy az egyezségi ajánlat elfogadására nyitva álló határidő végéig nem él a szerződés felmondásának jogával.

2013. augusztus 15-én az alperes a felperessel és adóstársával kötött kölcsönszerződést – közjegyző előtt – azonnali hatállyal felmondta. A felmondást azzal indokolta, hogy az adósok felszólítás ellenére sem tettek eleget a szerződésben vállalt fizetési kötelezettségüknek.

Az illetékes közjegyző az adósok fizetési kötelezettségvállalását (tartozás-elismerését) rögzítő okiratot 2013. december 3-án az alperes kérelmére végrehajtási záradékkal látta el. A végrehajtási záradék alapján a felperessel és adóstársával szemben egyaránt végrehajtási eljárás indult, amely eljárások jelenleg is folyamatban vannak.

A felperes keresetében a 2013. augusztus 15-én kelt felmondás érvénytelenségének megállapítását kérte. Arra hivatkozott, hogy az alperes a Pénzügyi Békéltető Testület előtt kötött egyezségükben megállapított határidőben nem küldte meg részére a tartozása rendezését szolgáló egyedi megoldási javaslatot (egyezségi ajánlatot). A kölcsönszerződés felmondására ezért nem kerülhetett volna sor.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állította, hogy 2012. december 12-én megküldte az egyezségi ajánlatot a felperes részére.

A Kúria kiemelte, hogy megállapításra irányuló kereset előterjesztésének két együttes feltétel fennállása esetén van helye. Egyrészt, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges, másrészt, ha a felperes a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet.

A felperesnek a közte és az alperes között létrejött kölcsönszerződésből eredő felperesi jogok megóvásához, a szerződés felmondása jogkövetkezményeinek elhárításához fűződő érdeke – a jogerős ítélet indokolásában kifejtettekkel ellentétben – alapot ad megállapítás iránti kereset előterjesztésére. Marasztalást pedig a felperes a felmondás érvénytelenségére alapítottan – többlétevényállás hiányában – nem követelhet.

Tévesen állapították meg az ügyben eljáró bíróságok, hogy a felmondás jogkövetkezményei a felperessel szemben időközben indult végrehajtási eljárás keretében vagy végrehajtás megszüntetése iránti per indításával küszöbölhető ki. A végrehajtás megszüntetését ugyanis a felperes a felmondás érvénytelenségére

hivatkozással sem perben, a Pp. 369. §-a alapján, sem pedig végrehajtási eljárás keretében, a Vht. 55-56/A. §-ainak szabályai szerint, nem követelheti. A végrehajtási záradék törlésére irányuló kérelmet pedig a felperes a Vht. 211. § (2) bekezdése alapján sikerrel nyilvánvalóan csak akkor terjeszthet elő, ha a felmondás érvénytelenségét a bíróság a jelen perben jogerősen megállapítja.

A szerződés felmondásának egyébként sem csupán az a jogkövetkezménye, hogy a felmondás folytán lejárttá váló követelések – ha ennek további feltételei is fennállnak – végrehajthatóvá válnak. Az egyéb, így mindenekelőtt az r.Ptk. 321. § (1) bekezdésében és 319. § (2) bekezdésében meghatározott joghatások elhárítására pedig a végrehajtási eljáráshoz kapcsolódó jogorvoslatok eleve nem lehetnek alkalmasak.

A felmondás érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelem előterjesztésének feltételei mindezekre figyelemmel – az eljáró bíróságok álláspontjától eltérően – fennállnak.

Az ügy érdemében, a felmondás érvényességének vagy érvénytelenségének kérdésében a bíróságok nem foglaltak állást, így ezt a kérdést érdemben a Kúria sem vizsgálhatta.

A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra, új határozat hozatalára utasította. A megismételt eljárásban érdemben el kell bírálni a felperesnek a felmondás érvénytelenségének megállapítása iránt előterjesztett keresetét.

Nem fogyasztói fogyasztási kölcsönszerződés (BH 2017.375., Gfv.VII.30.243/2016.)

Az alperes jogelődje és az adós között 2008. október 2-án 130.000.000 Ft kölcsönösszeg folyósítására kölcsönszerződés jött létre. A szerződő felek megállapodásukban rögzítették, hogy a THM 6,49%, a mértékadó devizanem a svájci frank (CHF). A kölcsönszerződés biztosítékaul keretbiztosítéki jelzálog- és opciós szerződések kerültek megkötésre.

A kölcsönszerződés teljesítéséért a felperesek készfizető kezességet vállaltak a 2008. október 2-án kelt, ún. garanciaszerződésekben. A kölcsönszerződés 2009. június 4-én történt módosítására tekintettel a felperesek és az alperes jogelődje között közjegyzői okiratba foglaltan készfizető kezességvállalási szerződés jött létre, amelyben a kölcsön összege változatlanul 130.000.000 Ft-ban került feltüntetésre.

2010. szeptember 6-án az alperes azonnali hatállyal felmondta a kölcsönszerződést az adós súlyos szerződésszegésére hivatkozással.

A Szegedi Törvényszék előtt folyamatban volt korábbi perben jelen per felperesei kérték az alperes számadásra kötelezését, valamint a kölcsönszerződés alapján általuk készített számadás helyességének a megállapítását. E kérelmeiket a kölcsönszerződés részleges érvénytelenségére alapították. A Szegedi Törvényszék ítéletét helybenhagyó Szegedi Ítéltábla jogerős ítéletével a felperesek keresetét elutasította. Határozatának indokolásában kifejtette, hogy a kölcsönszerződés – a mellékkötelezettségeket rögzítő megállapodásokra is figyelemmel – nem minősül fogyasztói szerződésnek.

A felperesek módosított keresetükben elsődlegesen az időközben felszámolás alá került adós és az alperesi jogelőd között létrejött kölcsönszerződés érvénytelenségének a megállapítását kérték. Kereseti kérelmüket a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 200. § (2) bekezdésére és 523. § (1) bekezdésére alapították. Arra hivatkoztak, hogy a kölcsönszerződésben nem került meghatározásra egyértelműen a kölcsön összege, ugyanis azt a „deviza árfolyamváltozása, a deviza árfolyamrés változása, illetve a költségek” befolyásolják. Előadták, hogy a költségeket a szerződés nem rögzíti. A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés b) és c) pontja alapján ezért az semmis. Álláspontjuk szerint a kölcsönszerződésbe beépítésre kerültek a Hpt. fogyasztói szerződésekre irányadó 213. §-ának a rendelkezései, ezért azok a jogvita eldöntése során irányadók. A Kúria utalt arra, hogy az alperes jogelődje és az adós között 2008. október 2-án létrejött és a per tárgyát képező kölcsönszerződésről a Szegedi Ítéltábla az előzményi perben már megállapította, hogy az olyan devizaalapú kölcsönszerződés, amely nem minősül fogyasztói szerződésnek. Ez a megállapítás a jelen perben eljárt bíróságokat és a Kúriát is kötötte. A DH1. tv. 1. § (1) bekezdése alapján a DH1. tv. hatálya a 2004. május 1. napja és a DH1. tv. hatálybalépésének napja között kötött fogyasztói kölcsönszerződésekre terjed ki, így a perbeli kölcsönszerződésre nem. Azaz, ezen szerződés esetében a DH1. tv. 3. § (1) bekezdésében az árfolyamrésre vonatkozó szerződéses rendelkezésekre megállapított érvénytelenség és a 4. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek vonatkozásában felállított tisztességtelenségi vélelem nem volt alkalmazható.

Az árfolyamrés és az egyoldalú kamat-, költség- és díjmelés lehetőségét megállapító szerződéses rendelkezések, illetve egyéb, így az árfolyamkockázatot az adósra áthárító szerződéses feltételek tisztességtelensége a nem fogyasztói szerződések

esetében, a kölcsönszerződés megkötésekor hatályos rPtk. 209/A. § (1) bekezdése alapján megtámadási, nem semmisségi oknak minősült. A megtámadásra nyitva álló határidő egy év, amely a sérelmet szenvedő fél (adós) teljesítésekor kezdődött. Az adós a perbeli kölcsönszerződés esetében a szerződéses rendelkezések tisztességtelenségére nem hivatkozott, azokat nem támadta meg. A felperesek pedig az egy éves megtámadási határidőt elmulasztották, amelyre az alperes hivatkozott. Így az eljárt bíróságok jogszabálysértés nélkül állapították meg, hogy a jelen perben előterjesztett keresettel támadott kikötések tisztességtelensége nem volt vizsgálható az rPtk. 209/A. § (1) bekezdése és a 236. § (1) bekezdése értelmében. A felperesek Hpt. 212-213. §-ára, valamint az EGK Irányelvre és az ezen irányelven alapuló európai bírósági döntésre való hivatkozása, továbbá erre alapítva a Pp. 3. § (3) bekezdésének, 163. § és 206. §-nak a megsértését állító hivatkozása ugyancsak alaptalan. A Hpt. 212-213. §-a, valamint az EGK Irányelv rendelkezései nem alkalmazhatóak a per tárgyát képező fogyasztóinak és fogyasztásinak nem minősülő kölcsönszerződésre. Azok megsértése ez okból fel sem merülhet. Ebben a körben a bizonyítási teherre vonatkozóan kioktatási kötelezettség, tényállás-felderítési kötelezettség az eljárt bíróságokat nem terhelte.

Felfüggesztés már folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásra (BH 2017.409., Gf.VII.30.348/2017.)

A felperes fellebbezése folytán eljárt Fővárosi Ítéltábla 2. sorszámú végzésével az eljárást az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) előtt C-483/16. sz. Sziber-ügyben (a továbbiakban: Sziber-ügy) indított előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig felfüggesztette. Megítélése szerint a Sziber-ügyben folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásban az EUB-nak a DH2 tv. 37. §-a és a vonatkozó uniós jog összhangját kell vizsgálnia. Amennyiben ebben az ügyben az EUB a DH2 tv. ezen szabályainak az uniós joggal való összeegyeztethetlenségét állapítaná meg, akkor e szabályokat a magyar bíróságok nem alkalmazhatják. Figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság a DH2 tv. 37. § (1) bekezdése alapján utasította el a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül, a felperes fellebbezésének elbírálása szempontjából lényeges és nem mellőzhető kérdés, hogy a DH2 tv. ezen rendelkezése egyáltalán alkalmazható-e. Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 152. § (1) bekezdése alapján eljárását a Sziber-ügyben folyó előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig felfüggesztette.

A felfüggesztő végzés elleni fellebbezést elbíráló Kúria szükségesnek és lehetségesnek találta az adott tényállás mellett annak vizsgálatát, hogy a Pp. 152. § (2) bekezdése alkalmazásával jogszerűen kerülhetett-e sor a tárgyalás felfüggesztésére.

A tárgyalás felfüggesztésének egyes kérdéseiről szóló 3/2005. (XI. 14.) PK-KK vélemény (a továbbiakban: vélemény) 1. pontjában a Legfelsőbb Bíróság úgy foglalt állást, hogy ha a perben a bizonyított tények alapján olyan jogkérdés merül fel, amelynek tárgyában más polgári perben – azonos tényre alapítottan – az EUB előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezték, a bíróság a Pp. 152. § (2) bekezdése megfelelő alkalmazásával az előtte folyamatban levő per tárgyalását felfüggesztheti az előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig, ha az EUB határozata az érdemi döntésre kihat.

A véleményben kifejtettek szerint, amennyiben az eljáró bíróság észleli, hogy a konkrét jogvitában megegyező tényállás mellett ugyanannak az uniós jogi normának az értelmezése vitás, amely egy már folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásnak tárgya, dönthet egyrészt akként, hogy az EUMSZ 267. cikke alapján maga is előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményez, dönthet ugyanakkor akként is, hogy a Pp. 152. § (2) bekezdése alapján felfüggeszti a per tárgyalását a folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásra. Ez utóbbi jogi lehetőséget többek között azért indokolt biztosítani a véleményben kifejtettek szerint, mivel indokolatlan, hogy azonos közösségi jogszabály értelmezésével kapcsolatosan, azonos tényekre alapítottnak, azonos jogkérdések tekintetében több előzetes döntéshozatali kérelem kerüljön előterjesztésre. A fenti jogértelmezésnek megfelelően rendelkezik úgy a még hatályba nem lépett, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (a továbbiakban: új Pp.) 126. §-ának (2) bekezdése, hogy az EUB-nál folyamatban levő előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel a bíróság a per tárgyalását felfüggesztheti. Ugyanakkor az új Pp. sem zárja ki a fenti tartalmú végzés elleni fellebbezést.

A közös véleményben kifejtettek és a Cartesio-ügyben rögzített EUB joggyakorlatra tekintettel a Kúria megítélése szerint a végzés elleni fellebbezés elbírálása körében csak az vizsgálható a közös véleményben feltüntetett eljárási okokon túlmenően – amelyek a jelen eljárásban nem merültek fel – hogy az előzetes döntéshozatali eljárásban hozandó ítélet az ügy érdemi elbírálására kihat-e.

Az alperes fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a konkrét perben nem merült fel olyan uniós jogkérdés, amely a Sziber-ügyben folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás tárgya is lenne. A Kúria megítélése szerint a hivatkozott eljárásban feltett kérdések többek között éppen arra vonatkoznak, hogy a DH2 tv. 37. §-a szerinti keresetmódosítás, illetve annak elmaradása esetén a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítása, összhangban van-e a fogyasztói szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelvben a fogyasztók javára biztosított védelemmel. Az elsőfokú bíróság ezen jogszabályhelyre hivatkozva hozta meg végzését, amely ellen a felperes részéről benyújtott fellebbezést kell a Fővárosi Ítéltáblának érdemben elbírálnia.

A Kúria megítélése szerint a fenti jogértelmezés van összhangban mind a közös véleményben, mind a véleményben kifejezésre juttatott céllal, hogy az EUB jogértelmezését figyelembe véve szülessen meg az adott eljárásban a döntés.

Választottbírósági kifogás hatálya (BH 2017.411., Gfv.VII.30.059/2017.)

A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a választottbírósági ítélet érvénytelenítését, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Megismételte az eljárás során már részletesen kifejtett álláspontját arra vonatkozóan, hogy a választottbírósági kikötés kizárólag a szerződés hatályban léte alatt, a szerződésben kifejezetten szabályozott kérdések tekintetében rögzítette a választottbíróság hatáskörét, más jogviták vonatkozásában az állam bírósága rendelkezik hatáskörrel. A felek tényleges akarata arra irányult, hogy csak a szerződésből eredő jogviták kerüljenek választottbíróság elé, a kiegyenlítés ezen a körön kívül esik, azt nem az ügynöki szerződés, hanem jogszabály rendezi. Nemzetközi példákra hivatkozva kifejtette, hogy a választottbírósági kikötés egyben lemondást jelent a feleket alkotmányos jogként megillető állami bírósághoz fordulás jogáról. A joglemondást pedig nem lehet kiterjesztően értelmezni.

A Kúria kiemelte: a választottbírósági szerződésben foglaltak szerint a felek „jogvitáik rendezésére” alávetik magukat a választottbíróság eljárásának. Nem vitásan ennél jóval pontosabban is megfogalmazhatták volna a felek a választottbírósági kikötés tartalmát, például úgy, ahogy azok a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott mintákban szerepelnek. Akár azt is kiköthették volna, hogy a szerződés megszűnését követően vagy jogszabályban rendezett igények kapcsán felmerülő jogvitákra nem terjed ki a választottbírósági kikötés. Tekintettel azonban arra, hogy nem részletezték, hogy a jogviszonyból eredő milyen tartalmú, mely időben keletkezett jogvitákra kötik ki a választottbíróság hatáskörét, ebből az következik, hogy a választottbíróság hatásköre minden, a felek közötti jogviszonyból eredő jogvitára kiterjedt. A kikötés ilyen értelmezése – szemben a felperes érvelésével – nem kiterjesztő jellegű, hanem megfelel a szavak általánosan elfogadott jelentésének.

A Kúria e körben utalt arra is, hogy a Küsztv. 18. §-ában szabályozott kiegyenlítés az ügynök részére a jogviszonyhoz kapcsolódó, jogszabály alapján biztosított jog. A Küsztv. 20. §-a tiltja az ügynöki szerződés megszűnését megelőzően olyan megállapodás megkötését, amely a 18. §-tól az ügynök hátrányára tér el. Ebből következően ügynöki szerződés megkötésekor a felek között a szerződéssel létrejött jogviszony részévé válik az ügynök számára a szerződés megszűnése esetén a kiegyenlítés iránti igény is. A jogviszony tehát tartalmazza a felek szerződésben rögzített akaratait és a törvény alapján ehhez kapcsolódó jogosítványokat is. Így a szerződés megszűnése után a kiegyenlítés kapcsán felmerült jogviták elbírálására – eltérő választottbírósági kikötés hiányában – a választottbíróság hatásköre fennállt.

BÜNTETŐ SZAKÁG

Törvényes a csoportosan, részben társtettesként, részben bűnsegédként hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntettének minősítése, ha a tulajdon elleni szabálysértésen tetten ért sértetteket a rendőrök az intézkedés szükségességét meghaladóan bántalmazzák (BH 2017.319., Bfv.I.117/2017.)

A pótmagánvádlók vádindítványa alapján folytatott eljárásban a törvényszék katonai tanácsa az ítéletábra végzésével helybenhagyott ítéletében a rendőr tiszt-helyettes terhelteket bűnösnek mondta ki 2 rendbeli, csoportosan – egy esetben társtettesként, egy esetben bűnsegédként –, hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntettében [Btk. 301. § (1) és (2) bekezdés], ezért egyikőjüket végrehajtandó, két másik társát pedig próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre és lefokozásra ítélte.

A jogerős határozatok ellen a terheltek meghatalmazott védője felülvizsgálati indítványt terjesztett elő a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontjára hivatkozva. Indokai szerint az eljáró bíróságok határozatai egyrészt megalapozatlanok, másrészt a tényállás nem fedi annak jogi minősítését. Álláspontja szerint az ítéletek részint nem tartalmaznak valamennyi terhelt tekintetében elkövetési magatartást, részint egyáltalán nem tartalmaznak tényállást, a csoportos és társtettesként való elkövetésnek nincs a tényállásban rögzített alapja, nem derül ki, hogy a terheltek egymás tevékenységéről tudtak-e, illetve hogy milyen elkövetési magatartást valósítottak meg közösen, ahogy az sem, hogy ki és milyen bűncselekmény elkövetéséhez nyújtott akár pszichikai, akár fizikai segítséget, és melyik társának. Végezetül kifejtette, hogy a jogerős ítéletben megállapított jogkövetkezmények még az alkalmazott minősítés mellett is aránytalanul súlyosak, sértik a belső arányosság és a fokozatosság elvét.

A felülvizsgálati indítvány a jogerős határozatok megalapozottságát vitató részében a törvényben kizárt, egyébként alaptalan.

A jogerős ítéleti tényállás lényege szerint a tulajdon elleni szabálysértés elkövetésén tetten ért sértetteket a helyszínre érkező rendőrök – közöttük az I. rendű és a II. rendű terhelt – igazoltatták, majd a II. rendű terhelt az egyik sértettet egy alkalommal kis erővel ököllel gyomorszájon ütötte. A rendőrök a sértettek kezét hátrabilincseltek, s a II. rendű terhelt az egyik hátrabilincselte személyt, Puporka Rudolf sértettet, felső testének jobb oldalán közepes-nagy erővel megrúgta. Ezt követően a hátrabilincselte kezű sértetteket hasra fektették, és megérkezett a helyszínre a III. rendű terhelt is. Az I. rendű terhelt egy másik sértettet ezalatt több alkalommal kis erővel megrúgott és a lábával visszanyomott a földre. Ezután a III. rendű terhelt egy köteg kukoricacímmerrel több alkalommal, kis erővel megütötte az egyik sértett arcát, majd ugyanígy bántalmazta a másik sértettet is. Majd a II. rendű terhelt a másik sértettet felállította és hátulról a jobb combján közepes erővel megrúgta, amitől a sértett összerogyott, a jobb comb zúzódását elszenvedve, ami nyolc napon belül gyógyult.

E tényállás szerint

- az I. rendű terhelt jelen volt, amikor a II. rendű terhelt az egyik sértettet gyomorszájon ütötte, ő maga pedig ezalatt a másik sértettet rugdosta;
- a II. rendű terhelt az egyik sértettet gyomorszájon ütötte, majd a felső testére irányzott rúgással okozott neki sérülést, a másik sértettnek pedig a combjára irányzott rúgásával okozott sérülést, és jelen volt, amikor az I. rendű terhelt a másik sértettet bántalmazta;
- a III. rendű terhelt jelen volt, miközben az I. rendű terhelt a másik sértettet bántalmazta, a II. rendű terhelt a másik sértettet felállította és hátulról a jobb combján közepes erővel megrúgta, ő maga pedig egy köteg kukoricacímerrel több alkalommal, kis erővel mindkét sértettet megütötte.

A rendőri intézkedés kétségtelenül okszerű volt, az azonban – éppen a sértetteket bántalmazó rendőrök magatartása folytán – túllépett a jogszerűség határain; a tényállás szerint a sértettek a rendőri intézkedésnek nem álltak ellen, a terheltek tehát szükségtelenül és jogellenesen alkalmaztak – egyébként sem megengedett módon – erőszakot a sértettekkel szemben.

A Btk. 459. § (1) bekezdés 3. pontja szerint csoportosan követik el a bűncselekményt, ha az elkövetésben legalább három személy vesz részt. Abban pedig egységes a bírói gyakorlat, hogy a csoportos elkövetés bármely elkövetői minőség – tettesség, társtetteség vagy részesség – mellett megállapítható.

Ekként az I. rendű terhelt egy sértettet bántalmazott, a másik sértett bántalmazásánál pedig jelen volt, így cselekményeinek minősítése 2 rendbeli csoportosan, társtettesként, hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntette, mely egy esetben társtettesként, egy esetben bűnszegdként került elkövetésre. A II. rendű terhelt mind a két sértettet bántalmazta, cselekményeinek minősítése 2 rendbeli csoportosan, társtettesként, hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntette, a III. rendű terhelt mindkét sértettet bántalmazta, ekként cselekményeinek minősítése 2 rendbeli csoportosan, társtettesként, hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntette.

Miután a minősítés törvényes, és az eljáró bíróságok nem sértettek más anyagi jogi szabályt sem a büntetés kiszabása során, a védő által hivatkozott felülvizsgálati ok nem valósult meg.

A Kúria megjegyzi, hogy a kiszabott büntetések még abban az esetben sem lennének törvénysértőek, ha a terheltek cselekménye nem minősülne csoportosan elkövetettnek; és a büntetéskiszabás önmagában nem képezheti felülvizsgálat tárgyát, így az sem, hogy a bíróságok a büntetés kiszabása során az enyhítő és a súlyosító körülményeket miként vették figyelembe (BH 2005.337).

Emellett a terheltekkel szemben az enyhítő szakasz alkalmazásával kiszabott szabadságvesztés kifejezetten méltányos, inkább enyhének tekinthető, a büntetési célok eléréséhez szükséges. A terheltek magatartásukkal súlyosan sértették a rendőrség mint a közrend fenntartására és a jogellenes cselekmények megelőzésére és felderítésére létrehozott állami szerv iránti közbizalmat. Így valamilyen terhelte méltatlanná vált arra, hogy akár a rendőrségnél, akár bármely más fegyveres szervnél rendfokozatot érjen el, ezt az I. és a III. rendű terhelteknél a lefokozás mint katonai büntetés, a végrehajtandó szabadságvesztésre ítélt II. rendű terheltnél a közügyektől eltiltás mellékbüntetés alkalmazásával érték el az eljáró bíróságok.

Mindezek alapján a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályukban fenntartotta.

Az emberkereskedelem büntettének személyi szabadságától megfosztott személy sérelmére és fenyegetéssel történő megvalósítása
(BH 2017.286., Bfv.I.81/2017.)

A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a IV. rendű terhelt társaival együtt 40.000 forintért prostitúciós tevékenység folytatása céljából megvásárolta az I. rendű terheltől annak testvérét, az enyhe és közepes fok határán álló gyengeelméjűségben szenvedő sértettet, akiről fényképeket készítettek és azokat az interneten továbbították ismeretlen címzettekhez. A sértett iratait elvették, a tartózkodási helyét is csak valamelyik terhelt kíséretében hagyhatta el, majd Olaszországba szállították, ahol négy napon keresztül egy bárban kellett hiányos öltözékben a férfivendégek szórakoztatására táncolnia, illetve szexuális cselekményekre kényszerítették. A sértettet mindezzel a folyamatos fenyegetéssel vették rá, hogy ellenkezése esetén az I. rendű terhelt a testvérét bántalmazni fogja, illetve „elintézi”.

Az irányadó tényállás szerint a sértett megvásárlására külföldön végzendő prostitúciós tevékenység folytatása érdekében került sor. Kizsákmányolás alatt a 2011/36/EU irányelvnek megfelelően a más prostitúciójának kihasználása is értendő. Így helytállóan állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a Btk. 192. § (2) bekezdésében írt tényállási elemek maradéktalanul megvalósultak.

Miután ennek érdekében a sértett iratait elvették, a tartózkodási helyét is csak valamelyik terhelt kíséretében hagyhatta el, majd Olaszországba szállították és állandóan fenyegették, személyi szabadságától megfosztották, így a terheltek az emberkereskedelmet személyi szabadságától megfosztott sértett sérelmére valósították meg. Ezért a törvényszék és az ítéletábrák mind az ítélet rendelkező részében, mind annak jogi indoklásában helyesen hívta fel a Btk. 192. § (3) bekezdés a) pontját, és erre figyelemmel a (4) bekezdés b) pontját.

Elmulasztották azonban az eljáró bíróságok a terhelt cselekményét fenyegetéssel elkövetettnek is minősíteni. Az irányadó tényállás szerint a kizsákmányolási célzat érdekében a sértettel szemben fenyegetést is alkalmaztak, és a fenyegetés – testvére bántalmazásának, „elintézésének” kilátásba helyezése – szellemi állapotára is tekintettel nyilvánvalóan olyan súlyú volt, amely alkalmas volt arra, hogy benne komoly félelmet keltsen, azaz megfelelt a Btk. 459. § (1) bekezdés 7. pontja szerinti feltételnek.

Így a IV. rendű terhelt cselekménye helyesen a Btk. 192. § (2) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) és b) pontjára figyelemmel is súlyosabban, azaz a (4) bekezdés b) pontja szerint minősül.

A jogtalan támadás bekövetkezésének távoli veszélye a jogos védelem alkalmazására nem nyújt alapot. A garázdasághoz megkívánt erőszakos magatartás megállapításához nem szükséges személy testét ténylegesen érintő erőszak
(Bfv.I.980/2017.)

C. városban 2012. évben az ott lakó roma, illetve a magyar lakosság között feszültség keletkezett azért, mert rendkívüli módon megszorodtak a vagyoni elleni bűncselekmények.

A terheltek közül B. J. I. rendű, Cs. S. II. rendű, D. A. III. rendű, H. G. IV. rendű, T. L. V. rendű és T. E. József VI. rendű terheltek több más – részben ismeretlenül maradt – személy társaságában 2012. augusztus 18. napján az esti órákban a B. P. VII. rendű terhelt tulajdonát képező ingatlanon egy baráti bográcsozáson vettek részt.

Ugyanezen az estén 22 óra körüli időben mind a hét terhelt egy, az eljárás során rajtuk kívül ismeretlenül maradt mintegy 20-30 fős csoporttal együtt, akik hasonló ruházatot viseltek – jellemzően fekete nadrágot és bakancsot, fehér pólót, esetleg fekete mellényt – C.-ben egységes akaratelhatározásból eredően felvonultak, majd a felvonulás során a csoport tagjai az utcában lakó személyekben félelmet, riadalmat és megbotránkoztatást keltettek azzal, hogy a náluk lévő karikás ostort csattogtatták, petárdákat dobáltak, illetőleg hangosan kiabáltak az ott lakó roma lakosság felé. A csoport tagjai részéről többször kiabálva elhangzott, hogy „Meg fogtok halni bűdös cigányok. Menjetek vissza Indiába, nem vagytok magyarok.” Ezen fellépésük következtében személyi sérülés azonban nem keletkezett.

A gépkocsizó járőrök egy 25 fős civil ruhás sétáló csoportra lettek figyelmesek, amely csoportból egy főt, Cs. S. II. rendű terheltet igazoltatás alá is vontak, aki azt mondta, hogy hazafelé tartanak.

Mivel a környező utcákban lakó roma személyekben a terheltek és társaik fentebb írt cselekménye félelmet keltett, rövid időn belül nagyobb, több tucat főből álló – pontosabban már meg nem határozható méretű – csoportosulás jött létre, amelynek tagjai más személyek mellett az eljárás során H. T. IX. rendű, R. J. X. rendű, R. Zs. XII. rendű, S. V. XIII. rendű, H. T. XIV. rendű, V. T. XV. rendű, K. L. XVII. rendű, és fk. V. R. XVIII. rendű terheltek voltak. Ezen csoportosulás tagjai különböző eszközökkel, baseball ütővel, kaszával, kapával és más tárgyakkal felfegyverkezve szándékegységben, egymást segítve és támogatva, támadólag léptek fel a fentebb írt, az I-VII. rendű terheltekkel együtt vonuló csoporttal szemben, amelynek tagjai ezen kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást látva a helyszínről elmenekültek. A felfegyverkezve elkövetett, szándékegységben megvalósuló erőszakos magatartás messzemenőig alkalmas volt arra, hogy másokban megbotránkozást és riadalmat keltsen és C. városban a köznyugalmat súlyosan megzavarta. A fenti cselekmények következtében személyi sérülés nem keletkezett.

A helyszínre visszatérő rendőrök a Présház utcában találták meg a csoportot, ahol már észlelték, hogy az ott lakó romák hangosan kiabálnak, csoportokba szerveződnek, és kezükben különböző eszközökkel, lapáttal, kapával, deszkával, léccel az igazoltatás alá vont csoport irányába tartottak. A járőrök a csoportot körülfogva, őket igazoltatás alá vonták. Az eseményeket követően a rendőrség nagy erővel jelent meg, majd a köznyugalmat több nap alatt sikerült csak visszaállítani.

A tényállás szerint az elkövetési körülmények miatt az általános fenyegetettség-érzés, a jogtalan támadás bekövetkezésének csak távoli veszélye volt megállapítható, ez pedig a jogos védelem alkalmazására kétségtelenül nem nyújtott alapot. Ezt támasztotta alá a járásbíró megállapítása szerint a tényállás alapján az is, hogy a helyszínrre küldött rendőr járőrök határozottan és szakszerűen léptek fel, a két csoport egymással közvetlen érintkezésbe sem került.

A jogerős határozatban megállapított tényállás adatai alapján – a védő érvelésétől eltérően – a V. T. XV. rendű terheltnek felrótt cselekmény erőszakos jellege is megállapítható. V. T. XV. rendű terhelt a helyszínen tartózkodott és aktív magatartást tanúsított annak a nagyobb létszámú csoportnak a tevékenységében, amelynek tagjai az élet kioltására is alkalmas eszközökkel megjelenve, egyidejűleg és közösen támadólag léptek fel a szemben álló csoporttal szemben. Ez a magatartás a „gárdisták” csoportja körében félelmet keltett, hiszen a helyszínről menekültek; őket V. T. XV. rendű terhelt ütőeszközökkel felszerelkezett csoportja utcákon keresztül kitartóan kergette. Az, hogy az összecsapás és a tényleges személy elleni erőszak – testre irányuló támadó jellegű fizikai ráhatás – nem következett be, döntően az eredményes rendőri közbeavatkozásnak tudható be. Mindez azt jelenti, hogy V. T. XV. rendű terhelt és társainak támadó jellegű cselekvése a fentiekben jellemzett, a testi épséget közvetlenül fenyegető erő alkalmazására irányuló kísérlet valamennyi tényállásszerű ismérvét magán hordozta, amely csak azért nem fordult át testbántalmazásba, mert az alól a „gárdistáknak” meneküléssel sikerült magukat kivonni, illetve azt a rendőri kimentés megakadályozta. Az „erőszak” és az „erőszakos magatartás” nem azonos fogalom. Garázdaság megvalósításához az erőszakos magatartás tanúsítása is elégséges, ha a bűncselekmény megállapításának egyéb feltételei is megvalósultak.

Az együttesen fellépő csoport tagjainak számára, valamint a felsorolt eszközök jellegére és tulajdonságaira figyelemmel – mely utóbbiak megfelelnek a Btk. 459. § (1) bekezdésének 6. pontjában írt törvényi feltételeknek – a csoportosan és felfegyverkezve elkövetés tényeit a tényállás hiánytalanul tartalmazza.

Kétségtelen tény, hogy a Btk. 459. § (1) bekezdés 4. pontja alapján erőszakos magatartásnak minősül a más személyre gyakorolt támadó jellegű fizikai ráhatás is, abban az esetben is, ha az nem alkalmas testi sérülés okozására.

A garázdaság bűncselekménye ugyanakkor nem minősül a Btk. 459. § (1) bekezdés 26. pontja alapján személy elleni erőszakos bűncselekménynek. Ebből is megállapítható, hogy a garázdasághoz megkívánt erőszakos magatartás megállapításához nem szükséges személy testét ténylegesen érintő erőszak. Ennek megfelelően fejt ki a 34. BK vélemény indokolása, hogy a garázdaság ugyanis elkövethető olyan erőszakos, támadó fellépéssel, amely még könnyű testi sérítéssel sem jár. Az irányadó tényállás pedig pontosan tartalmazza a XV. rendű terhelt által elkövetett azon erőszakos, támadó fellépést, amely erőszaknak nem, hanem a garázdasághoz megkívánt erőszakos magatartásnak minősül. Nem lehet kétséges ugyanis, hogy a XV. rendű terhelt és garázdaságot megvalósító társai – egyébként – a tényleges tettelegességre felkészülve valósították meg erőszakos magatartásukat.

Következésképpen törvényesen minősítette a bíróság a jogerős határozatában V. T. XV. rendű terhelt cselekményét társtettesként, csoportosan, köznyugalmat súlyosan megzavarva, felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntetettének.

Az eltérített járműben szállított dolgok eltulajdonításának a befejezését nem zárja ki az a körülmény, hogy a sértett GPS alapú jelzőrendszer segítségével folyamatosan nyomon követi a jármű mozgását (Bfv.II.552/2017/5.)

Az elsőfokú bíróság ítéletében a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett lopás büntetében. Ezért őt 7 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte. A másodfokon eljáró bíróság a II. rendű terhelt szabadságvesztés büntetését 6 évre enyhítette.

A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint az I. rendű terhelt a szerencsejátékból származó adósságának az elengedése fejében arra vállalkozott, hogy megszervezi egy kamion rakományának az eltulajdonítását. Ismeretlenül maradt megbízója néhány nappal korábban jelezte, hogy Budapest széléről el kell hoznia egy kamionszállítmányt. Mivel a sofőrök ki fognak szállni a kamionból, szükség lesz egy kamionsofőrre és az áru le-, illetve átrakodásához egy telephelyre.

A terhelt vállalkozott a feladat megszervezésére és lebonyolítására. Minderről testvérét, a II. rendű terheltet is tájékoztatta. Az I. rendű terhelt a sofőri feladatok ellátására a III. rendű terheltet szervezte be. Megkeresésére a IV. rendű terhelt vállalta, hogy a Kft. budapesti telephelyén biztosítja a kamionszerelvény beállítását és rakományának zavartalan átrakását.

A kamion – amely rakományának eltulajdonítását a terheltek vállalták – vontatóból és félpótkocsiból álló járműszerelvény volt, amit a sértett alkalmazásában álló két személy vezetett. A kamionra 11.194 db, 30 raklapnyi mobiltelefon-készülék került felpakolásra, melyet Angliába kellett szállítani.

A vontató és a félpótkocsi külön-külön ún. WebEye GPS rendszer keretében működő elektronikus védelemmel volt ellátva. Ez lehetővé tette a jármű útvonalának és megállásainak folyamatos figyelemmel kísérését. A védelmi rendszer részét képezte a raktérriasztó is, amely a pótkocsi ajtajának illetéktelen nyitását hangos szirénázással és mobil hálózaton történő elektronikus jelzővel is jelezte. A WebEye GPS rendszer működésére a sofőröknek nem volt befolyásuk, míg a raktérriasztót a sofőrök rendelkezésére álló távirányítóval lehetett hatástalanítani. Ezen kívül a jármű pánikriasztóval is fel volt szerelve, amelynek az indítógombja ugyancsak a vezetőfülkében volt. A telephely elhagyása előtt a WebEye rendszer beállításra került.

A kamion vezetői a járműszerelvénnyel elhagyták a telephelyet. A kamiont Vecsés külterületén rendőrségi ellenőrzés címén ismeretlen elkövetők megállították, a vezetőket a kamionból kiszállították, megbilincseltek. Az „intézkedéssel” egy időben a vontató WebEye rendszere ismeretlen módon blokkolásra került, majd a raktérriasztás is hatástalanításra került – ez utóbbi pontos időpontja nem állapítható meg, de mindenképpen a pótkocsi ajtajának a Kft. telephelyén való kinyitása előtt történt. A blokkolás időtartama alatt a vontató jeladása – az adatok továbbítása – megszűnt, de a pótkocsi jeladása továbbra is működött. Eközben a III. rendű terhelt a járműszerelvényhez ment. Beszállt a vezetőülésbe és a járművel a terhelt – a társaival történt előzetes megállapodásnak megfelelően – a Kft. telephelyére hajtott. Ott terhelttársaival együtt a raketeret kiürítették, az árut a kamionról a földre rakták, a kamiont pedig a helyszínről máshova vitték, majd elkezdtek az eltulajdonított áru felpakolását a telephelyre érkezett két járműbe. Kb. egy órája pakoltak, amikor a rendőrök rajtuk ütöttek.

A mobiltelefon készülékeket – 159 db kivételével, amelyek holléte ismeretlen –, illetve a járműszerelvényt a nyomozóhatóság lefoglalta és a tulajdonosoknak kiadta.

Az eltulajdonított telefonok értéke összesen 906.366.000 forint volt, amelyből 893.616.000 forint a lefoglalással megtérült. A hiányzó 12.750.000 forint értékű 159 db mobiltelefon készülék árát a sértetteknek a biztosító térítette meg.

A jogerős ügydöntő határozat ellen a II. rendű terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt arra hivatkozással, hogy a terhelt terhére rótt bűncselekmény nem befejezett, mert a lopás megrekedt a kísérlet szakaszában. Mivel nemcsak a kamion, hanem a pótkocsi is jelzőberendezéssel volt ellátva, az áru tulajdonosának mindvégig módja volt a kamion mozgását figyelemmel kíséreni, következésképpen az áru felett a rendelkezési jogot gyakorolni. A rakomány tulajdonosának a pótkocsi folyamatos jeladására tekintettel mindvégig fennállt a reális lehetősége arra, hogy a korábbi birtokállapotot visszaállítsa. Az enyhébb minősítésre figyelemmel a büntetés lényeges enyhítését indítványozta.

A Kúria a védő felülvizsgálati indítványát nem találta alaposnak, és a jogerős ítéletet a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

Végzésének indokolásában kifejtette, hogy az eltérített jármű rakterének kiürítésével, az áru lepakolásával a lopás befejeződött. Ekkor a mobiltelefonok már kétségtelenül a terheltek birtokába kerültek. Ezzel a mozzanattal ugyanis különvált egymástól az eredeti birtokos folyamatos ellenőrzése alatt álló jármű és az áru, amelynek ellenőrzésére viszont a továbbiakban a sértettnek már nem volt lehetősége. A sértett a dolog birtokából végleg kiesett, és a dolog feletti kizárólagos uralmat a terheltek szereztek meg. A terheltek tehát egy olyan új birtokállapotot hoztak létre, amelyről csak ők rendelkeztek tudomással. A tulajdonost megfosztották attól lehetőségtől, hogy vagyontárgyaival rendelkezzen.

A Kúria megállapította: önmagában arra tekintettel, hogy a mobiltelefonokat szállító jármű olyan nyomkövető rendszerrel volt ellátva, amely az elindulástól kezdve lehetővé tette az eltérített jármű útvonalának és megállásainak figyelemmel kísérését, pillanatnyi tartózkodási helyének megállapítását, nem kerülhet sor a cselekmény kísérletkénti (Btk. 10. §) értékelésére. A hasonló berendezések – emberi közbeavatkozás nélkül – a lopás befejezését, az eltulajdonított dolog elvitelét, a tettes eltávozását és elmenekülését nem akadályozzák meg. A nyomkövető rendszer a jelen esetben is „csak” egy már befejezett bűncselekmény leleplezését és a kár túlnyomó részének a megtérítését biztosította.

Erre tekintettel a II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül került sor.

Az állami vagyon értékesítése nem tekinthető olyan gazdálkodási tevékenységnek, amelyben akár a szokásos kockázatvállalás is megengedhető volna (Bhar.II.612/2017/15.)

A Törvényszék az I. rendű vádlottat mint a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. (MNV Zrt.) vezérigazgatóját és a Nemzeti Vagyongazdálkodási Tanács (NVT) tagját bűnösnek mondta ki hűtlen kezelés büntettének kísérletében (1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdés (3) bekezdés d) pont), a II. rendű vádlottat mint az MNV Zrt. Értékesítési Igazgatóságának igazgatóját és az MNV Zrt. jogtanácsosát bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntettének kísérletében (1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdés (3) bekezdés d) pont) és magánokirat-hamisítás vétségében (1978. évi IV. törvény 276. §). Ezért mindkét vádlottat szabadságvesztés büntetésre és közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte.

A kétirányú fellebbezések alapján eljáró Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság az I. rendű és a II. rendű vádlottat az ellenük emelt vád alól – részben bűncselekmény hiánya (hűtlen kezelés büntette), részben bizonyítottság hiánya (magánokirat-hamisítás vétsége) címén – felmentette.

A másodfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a vádlottak felmentése miatt, elítélésük érdekében, valamint a II. rendű vádlott és védője a magánokirat-hamisítás vétsége miatt emelt vád alól felmentő rendelkezés jogalapjának megváltoztatása érdekében jelentett be fellebbezést.

A Legfőbb Ügyészség az ügyész fellebbezését fenntartotta. A másodfokú bíróság által megállapított tényállás kismértékű pontosítása és helyesbítése mellett azt indítványozta, hogy a Kúria mindkét vádlottat mondja ki bűnösnek hűtlen kezelés büntettének kísérletében – a II. rendű vádlottat bűnsegédként – és börtönbüntetésre, valamint mellékbüntetésként közügyektől eltiltásra ítélje őket, továbbá az I. rendű vádlottat határozott időre tiltsa el a gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagságától.

A harmadfokú bírósággént eljáró Kúria a 2017. június 1. és 8. napján megtartott nyilvános ülés alapján, az utóbb említett napon meghozott és kihirdetett Bhar. II.612/2017/15. számú ítéletével a másodfokú bíróság ítéletét megváltoztatta.

Az I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki hűtlen kezelés büntettének kísérletében [Btk. 376. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont]. Ezért őt 3 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és mellékbüntetésül 3 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A II. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntettének kísérletében [Btk. 376. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont]. Ezért őt 2 év 6 hónap szabadságvesztésre és mellékbüntetésül 3 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Ítéletében rámutatott arra, hogy állami tulajdonban álló ingatlanra vonatkozó csereszerződés esetén nemcsak az állami tulajdonból kikerülő ingatlan értékének, hanem a csereként az állam tulajdonába kerülő ingatlan értékének a meghatározásakor is érvényesülnie kell az állami tulajdon fokozott védelmére vonatkozó szabályoknak. További feltétel, hogy a csereére értelemszerűen csak állami érdekből kerülhet sor.

Az állami tulajdonban álló vagyontárgy cseréje során a csere tárgyát képező vagyonelem értékének meghatározása két megközelítésben történhet.

Ha a csere önálló tranzakció, amelyre az állam érdekében szükség van (tehát nem része, valamely eleme egy másik projektnek), akkor egyetlen kívánalom van,

nevezetesen, hogy az állam részére a lehető legjobb pozíciót kell biztosítani. Ez a követelmény a kötelezően előírt független értékbéslés mellett is értelemszerűen érvényesítendő.

Egy ilyen csere során – a fokozott gondosság követelményére is tekintettel – nem alkalmazható a gazdasági kockázatvállalás mint kötelezettségzegést kizáró körülmény. Az állami vagyon értékesítése nem tekinthető olyan gazdálkodási tevékenységnek, amelyben akár a szokásos kockázatvállalás is megengedhető volna.

Ha viszont a csere csupán része, valamely feltétele egy nagyobb, átfogóbb gazdasági feladat (projekt) megvalósításának, akkor abban maga a csere önállóan nem értékelhető a vagyonkezelési kötelezettségek vizsgálata során, hanem csupán a projekt egészének a tükrében. Ilyen esetben a csere akár – nyílt vagy burkolt – támogatás, valamely gazdaságösztönző eszköz is lehet, és az érintett ingatlanok beszámított értéke nem feltétlenül a valós forgalmi értékhez igazodik, hanem attól eltéríthető.

A Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-re, mint az állami vagyon kezelőjére vonatkozó jogi szabályozás mindkét fajta csere lehetőségét biztosította (és biztosítja ma is).

A törvény kifejezett rendelkezésével szemben a tisztességes eljárás követelményére hivatkozással önálló ügyféli pozíciót és jogorvoslati jogot biztosítani nem lehet (BH 2018.9., Bfv.II.1358/2017/2.)

Az ítéletábra végzésében a II. rendű terhelt és védője által előterjesztett perújítási indítványt elutasította és azt a tájékoztatást adta, hogy a végzés ellen a perújítási indítvány előterjesztői jelenthetnek be fellebbezést.

Az ítéletábra a végzés indokolásában kifejtette, hogy az indítványt a védő „jegyezte”, de a tisztességes eljárás elveinek az felel meg, hogy a fellebbezési jog ne csak az indítványozó védőt, hanem a terheltet is megillessen. Ezért fogalmazott úgy már a végzés rendelkező részében, hogy a „II. rendű terhelt és védője által előterjesztett perújítási indítványt” utasítja el, és a végzés ellen a „perújítási indítvány előterjesztői” jelenthetnek be fellebbezést. Tehát a perújítási indítványt elbíráló ítéletábra – a tisztességes eljárás követelményére hivatkozással – előterjesztőnek tekintette a terheltet is, annak ellenére, hogy a perújítást a védő indítványozta. A perújítási indítványt elutasító végzés ellen az indítványozó védő, valamint – miután az ítéletábra a fellebbezés bejelentésére jogosultnak tekintette, és részére is kézbesítette a végzést – a terhelt élt fellebbezéssel.

A Kúria azt állapította meg, hogy a védő fellebbezése alapos, míg a terhelt fellebbezése arra nem jogosulttól származik.

A perújítási indítványt a II. rendű terhelt védője terjesztette elő. A Be. 414. § (1) bekezdés 1. mondatának 2. fordulata úgy rendelkezik, hogy a perújítási indítvány elutasítása miatt az indítványt előterjesztő fellebbezhet. E rendelkezés a jogalkalmazói gyakorlatban következetesen érvényesül. A Kúria egyetért az ítéletábra érvelésével abban, hogy a tisztességes eljárás elvének következetes érvényesítése érdekében a jogalkotó úgy is rendelkezhetett volna, hogy a perújítási eljárás kezdeményezésére meghatalmazott védő által benyújtott perújítási eljárásban a meghatalmazó elíteltet is indítványozónak tekinti, aki ettől kezdve gyakorolhatja az indítványozót megillető jogokat – és így fellebbezéssel is élhet –, ám a törvény ezzel szemben a rendelkezési elvet érvényesíti következetesen. Ez a szabályozás pedig nem sérti a tisztességes eljárás elvét, mert az elíteltet nem akadályozza és nem is korlátozza abban, hogy akár a védőjével együtt, akár tőle elkülönülten indítványozóként vegyen részt akár ugyanabban, akár egymástól elkülönülő perújítási eljárásban. A jogorvoslat jogának most vizsgált speciális szabályozása pedig parancsoló jellegű, amelytől eltérésre a törvény nem ad lehetőséget. A Kúria ezért azt állapította meg, hogy a perújítás megengedhetősége tárgyában indított ügyben első fokon eljáró ítéletábra a törvény parancsoló jellegű szabályozásának megsértésével tekintette indítványozónak az elíteltet és biztosított részére egyúttal fellebbezési jogot határozata ellen.

A Be. 413. § (2) bekezdése szerint az arra nem jogosulttól származó perújítási indítványt a bíróság elutasítja. A határozatot közli azzal, aki a perújítási indítványt előterjesztette, és ha az indítványt nem az ügyész terjesztette elő, akkor az ügyésszel is. A perújítási eljárás e speciális (sajátos) szabálya mellett nem alkalmazható a bírósági eljárás azon általános szabálya, hogy a vádlottal közölt határozatot a védővel is közölni kell [Be. 262. § (1) bekezdés 1. mondat 2. fordulat]. Az viszont kétségtelen, hogy a jelen ügyben az elutasító végzést nem kellett a terhelttel közölni.

Ha tehát a perújítási indítvány előterjesztője a terhelt/védő: az elutasító határozatot közölni kell a terhelttel/védővel, akinek fellebbezési joga van. Az elutasító

határozatot közölni kell az ügyésszel is, ám az ügyésznek ebben az esetben fellebbezési joga nincs (4/2007. BK vélemény). Az elutasító határozat mással nem közlendő, és másnak fellebbezési joga sincs.

Az ítéletábra – eltérő álláspontja folytán, de – elmulasztotta az arra nem jogosult terhelt fellebbezésének az elutasítását. Az ítéletábra mulasztása miatt a másodfokú bíróságként eljáró Kúria utasította el a terhelt fellebbezését mint nem jogosulttól származó fellebbezést a Be. 359. § (1) bekezdés I. fordulatának értelemszerű alkalmazásával.

A Kúria a védő fellebbezése alapján a támadott végzést megváltoztatta és a perújítást elrendelte.

Mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a személye, illetve a tulajdona ellen intézett, vagy az ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához
(EBH 2018.B.11., Bfv.III.859/2017.)

Az elsőfokú bíróság az I. rendű terheltet közúti veszélyeztetés büntette és más bűncselekmények miatt halmazati büntetésül 1 évi, végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett, börtön fokozatú szabadságvesztésre és 2 évi közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte.

A másodfokon eljáró bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, az I. rendű terhelt közlekedési bűncselekményét súlyosabban minősülő közúti veszélyeztetés büntetéként, míg a rongálás vétségét 3 rendbelinek minősítette. A szabadságvesztés tartamát 2 évre súlyosította, az I. rendű terheltet előzetes mentesítésben részesítette.

A jogerős ítéleti tényállás szerint az I. rendű terhelt a forgalmi irányító fényjelző készülék piros fényjelzésére megállt. A II. rendű terhelt társával, motorkerékpárral az I. rendű terhelt személygépkocsijának jobb oldalához haladt. Az I. rendű terheltnek a gépkocsi jobb ülésén elhelyezett táskájának eltulajdonítása céljából a II. rendű terhelt társa a jármű felhúzott, jobb oldali első üvegét betörte és I. rendű terhelt jobb első ülésén lévő táskáját kivette, majd a II. rendű terhelt és társa a motorkerékpárral a helyszínről elhajtott. Az I. rendű terhelt miután észlelte táskájának jogtalan eltulajdonítását, személygépkocsijával a motorkerékpárosok után indult azzal a szándékkal, hogy értékeit visszaszerezze. A lopási cselekmény elkövetésétől kb. 500 méternyi távolságra az I. rendű terhelt nekiütközött a motorkerékpár hátuljának. Az ütközés következtében a motorkerékpár hátulja megemelkedett, az elboruló motorkerékpár átsodródva az útkereszteződés területén nekiütközött a haladási iránya szerint szemből érkező, forgalmi okból álló személygépkocsinak. Az I. rendű terhelt a motorkerékpárnak ütközést követően szemből a piros fényjelzés miatt álló személygépkocsinak ütközött. A baleset miatt a jármű alá beszorult II. rendű terhelt társa a kórházba szállítást követően életét veszítette. Az ütközés következtében az egyik személygépkocsiban ülő személy 8 napon belül gyógyuló könnyű sérüléseket szenvedett el. Az I. rendű terhelt könnyű sérülést szenvedett el.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, álláspontja szerint a jogos védelmi helyzetre tekintettel, büntethetőséget kizáró ok miatt az I. rendű terhelt felmentésének van helye.

A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt nem tartotta alaposnak. A Kúria álláspontja szerint a felülvizsgálati indítvány alapos.

Magyarország Alaptörvényének V. Cikke kimondja, hogy „mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a személye, illetve a tulajdona ellen intézett, vagy az ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához”. A jogtalan támadással szembeni ellenállás ezért nem kivételes lehetőség, hanem az Alaptörvény szerint mindenkit megillető természetes alapjog. Az önvédelem alapjogát a büntető anyagi jogban a 2012. évi C. törvény (Btk.) büntethetőséget kizáró okként érvényesíti. A Btk. 22. § (1) bekezdése szerint „nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges”. A Büntető Törvénykönyv Általános Része a jogos védelmet a büntethetőséget kizáró vagy korlátozó okok között objektív büntethetőségi akadályként szabályozza, amikor a jogos védelem során megvalósított cselekményt „nem büntetendőnek” tekinti.

Az I. rendű terhelt javai ellen jogtalan, erőszakos támadást intézett a II. rendű terhelt és társa. A javak elleni támadás esetén az elhárító magatartás – természeténél fogva – döntően és szükségképpen a visszaszerzés jogosultságát jelenti. Jelen ügyben a jogellenes támadást motoros elkövetőként megvalósítók és a megtámadott autós egyaránt a közúti forgalomban vett részt. A támadás folytán az I. rendű terhelt egyrészt vagyon elleni bűncselekmény sértettjévé (táskája elvétele), másrészt, mint közlekedő jármű vezetője veszélyeztető bűncselekmény elszenvetőjévé (személygépkocsi ablakának betörésével) vált. Ekként a II. rendű terhelt és társa az I. rendű terhelt sérelmére megvalósított jogtalan támadása vagyon elleni és közlekedés biztonsága elleni, valamint kifejezetten erőszakos támadás is volt.

Az elkövetés helyszínét, módját az elkövető választja meg, behatárolva ezzel adott esetben a védekezés módját is. A megtámadottat nem lehet a bűncselekménnyel szembeni védekezés lehetőségétől megfosztani amiatt, hogy a jogtalan támadás helyét, idejét, módját, eszközét a bűncselekmény elkövetője választja meg. Az I. rendű terhelt jogos védelmi helyzetben (a jogtalan támadás elhárítása érdekében) megkezdte a cselekvést a javaiért, úgy ahogyan az adott helyzetben indokolt és szükséges volt.

A II. rendű terhelt és társa észlelte az őket követő és beérő I. rendű terheltet, így választhatták volna azt is, hogy felhagynak az elvett dolog birtokával, eldobják azt, ezt azonban nem tették. A II. rendű terhelt és társa olyan veszélyes elkövetési módszert választott – motoros támadás –, amelynek elhárítása másként, mint személygépkocsival üldözéssel majd megállásra kényszerítéssel, nem volt lehetséges.

Mivel az I. rendű terhelt az adott esetben a konkrét jogtalan támadás elhárításának egyedüli lehetséges módját alkalmazta, így a rendelkezésére álló védekezési módhoz képest a más (enyhébb) megválasztása fogalmilag kizárt.

A jogtalan támadás elhárításához szükségszerűen alkalmazott védekezés kifejtése pedig nem lehet más, mint jogszerű, és ezáltal a társadalomra veszélyességet nélkülöző magatartás, ezért az I. rendű terhelt vád tárgyává tett magatartása bűncselekményt nem valósított meg.

A jogtalan támadás elhárításának kockázatát, annak következményeit a támadónak kell viselnie.

Összegezve, az I. rendű terhelt a Btk. 22. § (1) bekezdése szerinti jogos védelmi helyzetben cselekedett. A jogos védelem az 1978. évi IV. törvény rendelkezése szerint is éppen így igénybe vehető volt a javak elleni jogtalan támadással szemben, ezért ezt az esetet a korábbi Btk. alapján is ugyanígy kellett volna elbírálni.

Ami a felrótt rongálási cselekményeket illeti, szükséges leszögezni azt is, hogy a Btk. 371. §-ában büntetni rendelt magatartások kizárólag szándékosan követhetők el.

A fentiekre tekintettel a Kúria – figyelemmel arra, hogy az I. rendű terhelt a Btk. 22. § (1) bekezdése szerinti jogos védelmi helyzetben cselekedett – a megtrágyított határozatokat a Be. 427. § (1) bekezdés a) pontja alapján megváltoztatta és az I. rendű terheltet az ellene a Btk. 234. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés c) pontja szerint minősülő közúti veszélyeztetés büntette, 2 rendbeli, a Btk. 371. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő rongálás büntette, valamint 3 rendbeli, a Btk. 371. (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő rongálás vétsége miatt emelt vád alól – a Be. 6. § (3) bekezdés c) pontjára figyelemmel a Be. 331. § (1) bekezdése alapján – felmentette.

Nem büntethető, aki az éjszakai utcán az őt ért támadás elhárítása során a támadó életét kioltja
(EBH.2017.B.20., Bfv.III.235/2017.)

A törvényszék ítéletével a terheltet testi sértés büntette miatt 1 évi börtönben végrehajtható szabadságvesztés-büntetésre ítélte, az emberölés büntette miatt emelt vád alól felmentette.

Az elsőfokú bíróság ítéletét az ítéletábra hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította. A törvényszék az újabb elsőfokú ítéletében a terheltet bűnösnek mondta ki emberölés büntetésében, ezért 12 évi szabadságvesztésre és 10 évi közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani.

A másodfokon eljáró ítéletábra a törvényszék ítéletét megváltoztatta, a terhelt szabadságvesztés-büntetését 5 év 6 hónapra, közügyektől eltiltás mellékbüntetését 6 évre enyhítette. Kifejtette, hogy a sértett támadása jogszerűtlen volt, a terhelt jogos védelmi helyzetben cselekedett, az elhárítás szükséges mértékét azonban kirívó aránytalansággal túllépte.

A jogerős ítélet ellen a fellebbviteli főügyészség a Legfőbb Ügyészség által is fenntartottan a terhelt javára nyújtott be felülvizsgálati indítványt, amelyben a Btk. 22. § (1) és (2) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti jogos védelem címén indítványozta a terhelt felmentését.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt és a Legfőbb Ügyészség álláspontját alaposnak találta.

Az irányadó tényállás szerint a sértett hajnali 1 óra 30 és 2 óra között H. község utcáján előbb szóváltásba, majd tettelegességbe keveredett több személlyel. A terhelt eltávolodott a dulakodók közeléből és az úttest túloldalára ment. Ezt észelve a sértett utánament és a neki háttal álló terheltet a térdhajlatánál megrúgta, amitől az kissé megrogyott. A terhelt erre megfordult, mire őt a sértett kis erővel ököllel szájon ütötte. Ezzel egyidejűleg a terhelt elővette a rugós kését, és – a bal karját vállmagasságban behajlított könyökkel a terhelt irányába emelgető sértettet – kaszáló mozdulattal, közepes vagy azt meghaladó erővel mellkason szúrta. Ezt követően az állva maradt, tőle már elforduló sértettet a jobb farpofáján egy kaszáló mozdulattal újra megsebesítette. Az első mellkasi szúrás az V. bordaközbe hatolt, és a bordaközi izmon keresztül a mellkasban áthatoló jellegben sértette a szív bal kamra elülső és hátsó falát, amely a sértett halálát okozta. A sértett halála a mentőorvosi ellátás közben következett be.

A Kúria határozatában kifejtette, hogy tévedtek az alapügyben eljáró bíróságok a cselekmény jogi megítélésében.

Az elsőfokú bíróság tévesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy a terhelt javára a jogos védelmi helyzet nem állapítható meg. A másodfokú bíróság arra helyesen vont következtetést, hogy a sértett támadása jogszerűtlen volt és annak elhárítása a terhelt részéről szükséges cselekménnyel történt; de téves az a megállapítása, amely szerint a terheltet nem illette meg a védekezés teljes szabadsága, mivel az események széles utcán, működő közvilágítás mellett, jól látható fényviszonyok között történtek. Az ítéletábra által helyesen idézett kommentár-szöveg csak arra a kivételes esetre vonatkozhat, amikor valamely környezet mesterségesen teremt nappali körülményeket, és ezért indokolt lehet a jogos védelmi helyzet általános szabálya szerinti vizsgálata. A jelen ügyben elbírált cselekmény azonban egy vidéki településen, hajnali 1 óra 30 perc és 2 óra között az utcán történt, vagyis

semmi olyan körülmény nem merült fel, amely az éjjel fogalmának eltérő értelmezésére okot adott volna; az utcai közvilágítás működtetése éppen az éjszaka miatt volt szükséges.

Az ítélkezési gyakorlatban kimunkáltak alapján a jelen ügyben az elkövetés időpontja és a helyszín félreérthetetlenül és félremagyarázhatatlanul éjszakai támadást tesznek megállapíthatóvá. A törvényt magyarázó jogirodalom használata nem eredményezhet törvényrontó jogalkalmazást és nem vezethet az éjjel fogalmának törvényi felhatalmazás nélküli relativizálásához.

A terheltet, aki sem szóváltásban, sem tettelegességben nem vett részt és kívülállását azzal is kifejezésre juttatta, hogy az utca túloldalán zsebre dugott kézzel, háttal állt, ezáltal nem csupán a passzivitását, hanem az elhatárolódását fejezte ki félreérthetetlenül.

A gyanútlan terheltet éjszaka érte személy elleni jogtalan támadás, ami azt jelenti, hogy ha a támadás jogtalansága megállapítható, úgy az elhárítás szükséges, a túllépés fogalmilag kizárt, ugyanis úgy kell tekinteni, hogy a jogtalan személy elleni támadás a védekező élete ellen is irányult, tehát a védekező elhárító cselekményét a támadó életének feltétlen kímélete nem korlátozza. A jogalkotó az élet kioltására irányuló támadás megdönthetetlen törvényi vélelmével a védett jogtárgyak egyenértékűségét emelte a jogintézménybe, és a bírói gyakorlat által kimunkált azon elvet tette pozitív írott joggá, amely szerint az élet ellen irányuló támadás elhárításakor a védekezés – eredményre tekintet nélkül – korlátlan.

A kifejtett indokoknak megfelelően a Kúria a Be. 427. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően a megtámadott határozatokat megváltoztatta, és maga hozva a törvénynek megfelelő határozatot, a terheltet az ellene a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző emberölés büntette miatt emelt vád alól – a Be. 6. § (3) bekezdés a) pont I. fordulata szerint, jogos védelem miatt – a Be. 331. § (1) bekezdése alapján felmentette.

A hatályon kívül helyezés jogszerűsége; a megismételt eljárásra vonatkozóan a bizonyítékok értékelésével kapcsolatos elvárás megfogalmazhatósága (EBH.2018.B.8., Kúria Bt.III.1.311/2017.)

A törvényszék a 2016. november 30. napján kihirdetett ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki terrorcselekmény büntetében [Btk. 314. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (4) bekezdés e) pont első fordulat, hivatkozással a Btk. 310. § (1) bekezdés b) pont első fordulatára és (2) bekezdés első fordulatára], valamint határozár tiltott átlépésének büntetében [Btk. 352. § (1) bekezdés és (2) bekezdés c) pont], és ezért 10 évi szabadságvesztésre és Magyarország területéről végleges kiutasításra ítélte.

Kétirányú fellebbezések alapján eljárva az ítéletábra a 2017. június 15-én kelt végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította, valamint elrendelte, hogy az ügyet az elsőfokú bíróság másik tanácsa tárgyalja.

Az ítéletábra alakilag jogerős határozata ellen a legfőbb ügyész terjesztett elő a törvényesség érdekében jogorvoslati indítványt arra hivatkozással, hogy annak az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasító, valamint a megismételt eljárásra a bíróság másik tanácsát kijelölő rendelkezése törvénysértő, és e törvénysértések megállapítására tett indítványt.

A Kúria a legfőbb ügyész jogorvoslati indítványát alaposnak találta.

A Kúria megállapította: az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését a másodfokú bíróság a Be. 373. § (1) bekezdés III. pont a) alpontjára – az indokolási kötelezettség teljes megszegésére – alapította. Ezt az okot határozottan el kell különíteni a megalapozatlanságtól, ami a hatályon kívül helyezés önálló törvényi oka, feltéve, hogy az a másodfokú eljárásban nem küszöbölhető ki, és a bűnösség megállapítását vagy a büntetés kiszabását, illetőleg az intézkedés alkalmazását lényegesen befolyásolta. Az indokolási kötelezettség teljesítése csak megalapozott, illetve megalapozottá tett tényállás tekintetében vizsgálható; amennyiben ugyanis tények megállapítása hiányzik, úgy az azokra vonatkozó indokolás sem kérhető számon.

A jogorvoslattal támadott másodfokú határozat alapvető ellentmondása, hogy az indokolási kötelezettség teljes megsértése címén a megalapozatlanság körébe tartozó hiányosságokat rótt fel az elsőfokú bíróságnak, amikor a terhelt tudattartalmára vonatkozó, ún. tudati tények felderítetlenségét, hiányát kifogásolta; mégpedig úgy, hogy eközben rögzítette: az elsőfokú bíróság a tényállás-megállapítási kötelezettségének mindenben eleget tett. Ezt követően azonban mégis különböző ténymegállapítások hiányát sérelmezte.

A másodfokú bíróság valójában a tényállás hiányosságát, valamint iratellenességet észlelte. Ezek olyan megalapozatlansági okok, amelyek a másodfokú eljárásban kiküszöbölhetők, arra a törvény a másodfokú bíróság számára eszközöket biztosít. A tényállás hiányossága esetén bizonyítás felvételének is helye van; az iratellenesség az iratok tartalma alapján orvosolható. A részleges megalapozatlanság kiküszöbölésének nincs mennyiségi korlátja; annak egyetlen tartalmi korlátja, hogy a másodfokú bíróság csak azokkal a tényekkel kapcsolatban értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a bizonyítékokat, amelyekre bizonyítást vett fel, kivéve, ha az iratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján a vádlottat felmenti, vagy az eljárást megszünteti. Következésképp a kizárólag bűnösséget megállapító ítélet esetén még e korlát sem érvényesül; ha ugyanis a helyesbített tényállás is a terhelt bűnösségét alapozza meg, úgy nincs szó eltérő tényállásról,

ha viszont nem, akkor a felmentés (eljárás megszüntetés) irányában az eltérő tényállás megállapításának lehetősége a törvény által kifejezetten megengedett, feltéve, hogy van kiküszöbölést igénylő megalapozatlanság.

Ekként nem volt törvényes oka az ítéltáblának a hatályon kívül helyezés eszközéhez nyúlni, mert az általa észlelt hiányosságokat maga is kiküszöbölhette volna. Azt követően pedig az indokolás a másodfokú bíróság által ugyancsak kiegészíthető, pótolható.

Az ítéltábla elrendelte azt is, hogy a megismételt eljárást a törvényszék másik tanácsa folytassa le, mégpedig azzal az indokolással, hogy „a bíróság pártatlanságának a látszatát meg kell őrizni és nem várható el, hogy ugyanaz a tanács adott esetben eltérően mérlegelje a bizonyítékokat”. Ez az indokolás önmagában is törvénysértő, mert a hatályon kívül helyező bíróság a bizonyítékok mérlegelésének kimenetelével kapcsolatban elvárást nem fogalmazhat meg; az a megismételt elsőfokú eljárást folytató bíróság érdemi döntésének befolyásolására lehet alkalmas, amely a bírói függetlenséget durván sérti.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy az ítéltábla végzésének az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasító, valamint a megismételt eljárásra a bíróság másik tanácsát kijelölő rendelkezése törvénysértő. A Be. 436. §-a értelmében azonban csupán a törvénysértés tényét állapíthatta meg, a hatályon kívül helyező ítéltáblai határozatot nem helyezhette hatályon kívül; ítélete ezért nem hat ki a hatályon kívül helyezés folytán megismételt, a törvényszék előtt folyamatban lévő eljárásra.

A feltételes adómegállapításról szóló adóhatósági határozat a kérelemben bemutatott ügylet adójogi minősítéséről adott olyan tájékoztatás, amely változatlan tényállás mellett köti az adóhatóságot (Kfv.I.35.116/2017/5.)

A Pénzügyminisztérium 2010-ben négy pontban hozott határozatot (Határozat) a felperes adó feltételes megállapítása iránti kérelméről. Ezt követően az adóhatóság áfa adónemben bevállások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott le a felperesnél, adóhiánynak minősülő áfa adókülönbötetet állapított meg azzal, hogy a felperes eltért a feltételes adómegállapításban írt tényállástól. Az átszervezés elsődleges célja az adóelőny megszerzése volt, amit alátámasztott a felperesi cégcsoport árképzése is. 2015. január 1-jétől egy új uniós szabályozás lépett életbe, mely szerint a műholdas szolgáltatások esetében is a teljesítés helye a szolgáltatást igénybe vevő ügyfél lakóhelye lesz. Az alperes határozatával az elsőfokú döntést elévülés miatt részben megváltoztatta.

Az elsőfokú bíróság az alperesi határozatot megváltoztatta, az adókülönbötet összegére, a hozzá tartozó késedelmi pótléokra és adóbírságra, valamint a kiszabott mulasztási bírságra vonatkozóan hatályon kívül helyezte. Indokolása szerint a felperes a feltételes adómegállapítás iránti kérelmében a Pénzügyminisztériumnak megküldött további anyagban az adóhatóság által a vizsgált tényállással azonos tényállításokra figyelemmel terjesztette elő kérelmét. Az adóvizsgálat során nem igazolt az adóhatóság olyan érdemi változást, amely érdemben eltért volna a kérelemben foglaltaktól, a Határozatban írtaktól. Így a Határozat érdemi döntésétől eltérően – figyelemmel az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. tv. (a továbbiakban: Art.) Art. 132. § (2) bekezdésében foglaltakra – nem lehetett jogszerűen adókötelezettséget megállapítani a felperes terhére. A felperes joggyakorlása nem tekinthető rendeltetésellenesnek, nem az adóelőny elérése volt a központosítás egyetlen célja. Megállapította, hogy a felperesnek nem volt az áfa szempontjából olyan telephelye Magyarországon, amely a műholdas televíziós szolgáltatás nyújtásában részt vehetett volna.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében állította, hogy a Határozatban foglalt feltételek nem valósultak meg maradéktalanul, illetőleg a valóságban feltárt tényállás tartalmában eltér a Határozatban foglalt tényállástól. Ennek folytán a Határozat nem bír kötelező erővel az adóhatóságra nézve. Az új modell tényleges, elsődleges célja a több milliárdos adó megtakarítása, az adóelőny elérése volt.

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Határozat az Art. 132. §-a szerinti jogintézmény alkalmazása, feltételes adómegállapítás. A Határozattal az adóhatóság a felperes általa tervezett, kérelmében bemutatott ügylet adójogi minősítéséről adott olyan tájékoztatást, amely magát az adóhatóságot az adott ügyben, változatlan tényállás mellett köti. A kötőerő folytán az adóhatóság sem az adó tárgyú törvényeknek a Határozatban foglalt értelmezését nem vizsgálhatja, sem a Határozat szerinti tényállást nem minősítheti eltérő módon. Az Art. perbeli időszakban hatályos 132. § (2) bekezdése folytán az alkalmazott ellenőrzés típus esetén sem ellenőrizhetett mást, mint azt, hogy a ténylegesen megvalósult tényállás azonos-e a feltételes adómegállapítás alapjául szolgáló tényállással.

Az Art. 2. § (1) bekezdésén alapuló rendeltetésszerű joggyakorlás követelményének vizsgálata a feltételes adómegállapítás során sem kizárt, azonban erre is csak az Art. 132. § (2) bekezdésének keretei között kerülhet sor. A Luxemburg és Magyarország közötti eltérő adójogi környezet a Határozat meghozatalakor a Pénzügyminisztérium előtt hivatalból ismert volt, arra eltérő megállapítást az alperes nem alapíthat.

A titkos információgyűjtés során beszerzett bizonyítékok jogszerűségi felülvizsgálatára a közigazgatási bíróság törvényi felhatalmazás hiányában nem jogosult. Ennél fogva miután az EUB döntésében előírt kontradiktórius eljárásban való felülvizsgálat a közigazgatási perben nem valósulhat meg, mindaddig, míg a büntető bíróság döntésével azok beszerzésének jogszerűségéről nem dönt, bizonyítékként nem használhatók fel (Kfv. I. 35.594/2016/24.)

A perben felmerült jogkérdések közül talán a titkos információgyűjtés során beszerzett bizonyítékok jogszerűségi felülvizsgálatát kísérte a legnagyobb figyelem. A felperes 100 %-os tulajdonosa XY. A felperes egy felnőttek számára szórakoztatást nyújtó szolgáltatás know-how-ját térítésmentesen vette át egy portugál székhelyű, szintén XY. érdekeltségébe tartozó cégtől. Ugyanezen a napon a know-how-t egy másik portugál illetőségű cégnek adta át hasznosításra. Az adóhatóság vizsgálta a know-how-t, a licencszerződés tartalmát, továbbá a NAV Bűnügyi Igazgatóságának nyomozati cselekményei (titkos információgyűjtés és házkutatás) kapcsán keletkezett dokumentumokat, az e-mail adatmentéseket, és ezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a licencszerződés valójában nem ment teljesedésbe, a felperes ténylegesen nem adta át a know-how hasznosítási jogát a licencbe vevő részére. A döntéseket a csoportot irányító és a felperes egyéni tulajdonosa, XY. hozta, a know-how-t valójában a felperes hasznosította, az abból származó bevételek is őt illetik.

Az elsőfokú bíróság által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásban Európai Unió Bírósága C-419/14. számú ítéletével döntött, ezt követően a bíróság a felperes keresetét túlnyomó részben alaposnak találta, és az új eljárásból kizárta a bírói engedélyhez kötött és nem kötött beszerzett bizonyítékokat is.

A jogerős ítélet ellen a felperes és az alperes is felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria a Pp. 274. § (6) bekezdése alapján megkereste a Legfőbb Ügyészt a titkos információgyűjtés keretében megszerzett bizonyítékok adóigazgatási és közigazgatási bírósági eljárásban történő felhasználásával kapcsolatos szakmai véleménye előterjesztésére. A Kúria ítélete alapján a felperes felülvizsgálati kérelme nagyobb részt, míg az alperesé kisebb részben alapos.

A Kúria szerint az adóigazgatási eljárásban is a szabad bizonyítás rendje érvényesül, ugyanakkor ez az elv nem jelenti azt, hogy a más eljárásban beszerzett bizonyítékok mindenféle jogszabályi kötöttség, jogszerűségi ellenőrzés nélkül szabadon felhasználhatók. A titkos információgyűjtés és titkos adatszerzés alkalmazási jellegét a Be. 202. § (6) bekezdése is hangsúlyozza. A titkos információgyűjtésre vonatkozó elsőfokú bírósági állásponttal a Kúria teljes mértékben egyetért, állásfoglalása maradéktalanul megfelel az EUB döntésében kifejtetteknek is. A titkos információgyűjtés során beszerzett bizonyítékok jogszerűségi felülvizsgálatát törvényi felhatalmazás alapján csak a büntető bíróság végezheti, ilyen jogosultsága

a közigazgatási ügyekben eljáró bíróságoknak nincs. Mindaddig míg a büntető bíróság kontradiktórius eljárásában ezen bizonyítékok beszerzésének jogszerűségi felülvizsgálatát nem végzi el, addig ezek felhasználására nincs jogi lehetőség, a NAV tv. 76. § (2) bekezdés g.) pontja és a Be. 71/B. § (1) bekezdése alapján. Más a bírói engedélyhez nem kötött, nem titkos információgyűjtés keretében begyűjtött bizonyítékok megítélése. A közigazgatási bíróság nem foglalhat érdemben állást a Be. szabályai alapján foganatosított eljárási cselekmények jogszerűségének kérdésében, azonban a bizonyíték beszerzésével összefüggésben jogszerűségi probléma nem merült fel, ilyet a felperes nem állított, a házkutatás lefolytatásának jogszerűségét az azt elszenvedő fél nem vitatta, így a bizonyítékok köréből kirekeszteni nem lehet.

Jogszabály kategorikusan tiltja a szerződésben foglalt díj szerződésben meghatározott számítási módja egyoldalú, ügyfélre kedvezőtlen módosítását. Számítási mód a fix összegű díjszámítás vagy százalékszámítás is, illetve ezek kombinációja (Kfv.II.37.186/2016/10.)

A Magyar Nemzeti Bank (alperes) 2014. július 23. napján meghozott határozatában a pénzforgalmi szolgáltatások nyújtására irányuló szerződésben foglalt díj számítási módjának a fogyasztó számára hátrányos, egyoldalú módosítását tiltó jogszabályi rendelkezés, azaz a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 210. § (12) bekezdésének második mondatában foglaltak megsértése miatt – a jogsértő magatartás további folytatásának megtiltása mellett – 5.000.000 forint fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki felperessel szemben. Az alperes kötelezte a felperest, hogy a felszámított díjak összegét a jogsértéssel érintett valamennyi fogyasztó számára térítse vissza, és a megtett intézkedésekről tájékoztassa az alperest.

A felperes keresetében az alperes határozatának felülvizsgálatát kérte. Vitatta az alperesnek a visszafizetésre kötelezést előíró hatásköre fennállását, továbbá a díj számítási módjának megváltoztatására tett alperesi megállapításokat. A bíróság vonatkozásában az arányosság és a fokozatosság elvének megsértését állította. Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét mind a hatásköri kifogás, mind a jogsértés megállapítása, mind a bírság körében alaptalannak találta, ezért ítéletével a kereset elutasításáról határozott.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet megváltoztatását, az alperesi határozat hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet alaptalannak találta.

A hatásköri kifogás tekintetében a Kúria egyetértett az elsőfokú bíróság érvelésével, mert jogszabály nevesíti az alperes által alkalmazható jogkövetkezmények között a hibák, hiányosságok megszüntetésére való kötelezést, amely felöleli a hibák megszüntetésének azt a módját is, amikor kötelezi a pénzügyi szervezetet a jogsértően beszedett díjak visszafizetésére. Ez az előírás nem jelent beavatkozást a felek polgári jogi jogviszonyába, nem sérti az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés a) pontját.

A számítási mód megváltoztatása körében a Kúria szintén az elsőfokú bírósággal értett egyet. Jogszabály kategorikusan tiltja a szerződésben foglalt díj szer-

zódásban meghatározott számítási módjának egyoldalú, ügyfélre kedvezőtlen módosítását. A díj számítási módját a Hpt. nem határozza meg, de nyelvtanilag is a számítás valamilyen módszer, elv, konkrét művelet alkalmazásával történő számítást jelent. Számítási mód ezért a fix összegű díjszámítás vagy százalékszámítás is, illetve ezek kombinációja. A Kúria álláspontja szerint azzal, hogy a felperes több díj tekintetében megváltoztatta a szolgáltatás díja számításának módját, fix összeg helyett fix összeg + százalékos mértékű fizetési kötelezettséget és ahhoz egy maximum összeget határozott meg, illetve a százalékos mértékű díjhoz további százalékos mértékű díjat és maximum díjat rendelt úgy, hogy az minden esetben kedvezőtlenebb díjfizetést eredményezett, a törvényi tilalomba ütköző magatartást valósított meg.

A bíróság vonatkozásában jogsértést szintén nem állapított meg a Kúria, mert a hatóságnak csak az ügyre vonatkozó releváns szempontokat kell értékelnie, az pedig megtörtént.

Törvény kogens módon határozza meg a védőoltás alóli mentesülés lehetőségét. Ha ilyen kérelemmel a felperes nem élt, és a gyermek vonatkozásában kontraindikációt szakvéleménnyel nem igazolt, akkor nincs lehetőség a védőoltás alóli mentesülésre (Kfv.II.37.374/2017/7.)

A népegészségügyi hatóság hivatala az iskolai védőnő jelzése útján értesült arról, hogy a felperes kiskorú gyermeke nem kapta meg az életkorhoz kötött kötelező MMR, valamint dTap védőoltásokat. A hivatal eljárása nyomán megállapították, hogy a szülők ellenzik a védőoltások beadását, az illetékes hatóságoktól, orvostól kapott válaszokkal nem voltak megelégedve.

Az elsőfokú hatóság felhívta a szülőket az aktuális védőoltások beadatására, ennek eredménytelenségét követően, a hatóság határozatával kötelezte a felperest, hogy a gyermeket 8 napon belül az életkorhoz kötött MMR ismétlő, valamint 30 napon belül a dTap emlékeztető oltásokkal oltassa be, azzal, hogy a beadást követően 5 napon belül igazolja a beoltás megtörténtét.

A felperes az elsőfokú határozat kézhezvételét követően bejelentette az elsőfokú hatóságnak, hogy gyermeke a dTap oltást 2016. június 8-án megkapta, míg az MMR oltás tekintetében csatolta a Gyermek 2015. október 15-én kelt mikrobiológiai leletét. Utóbbi alapján úgy nyilatkozott, hogy gyermeke a lelet tanúsága szerint a rubeola, morbili, valamint mumpsz vírusfertőzéssel szemben védett, ezért nem indokolt az MMR elleni védőoltás ismételt beadása.

A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes határozatában a hiányzó kötelező oltás tekintetében tartotta fenn az oltási kötelezést.

A felperes kereseti kérelmében az alperesi határozatnak az elsőfokú határozatra kiterjedően történő hatályon kívül helyezését kérte, fenntartva, hogy a gyermekének nincs szüksége a kötelező védőoltásra.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította, megállapítva, hogy a hatóság pontosan megjelölte azokat a jogszabályi rendelkezéseket, amelyek a kötelező védőoltás beadására, menetrendjére vonatkoznak. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a gyermek védettségének időtartama 2018-ig áll fenn, az ismétlő oltásra azonban hosszabb távra, akár egész életre történő fenntartás érdekében

kerül sor. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a hatóságok megfelelően tisztázták a tényállást, és releváns tények alapján hoztak jogszerű döntést.

A felperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérte. A felperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet alaptalannak ítélte.

A Kúria arra hivatkozott, hogy az életkorhoz kötött védőoltások kérdésével alkotmányjogi szempontból az Alkotmánybíróság 39/2007.(VI.20.) AB határozatában (a továbbiakban: AB határozat) részletesen foglalkozott, ezért szükségtelen az ismételt alapjogi vizsgálódás. Az AB határozat kimondta, hogy az életkorhoz kötött védőoltások tekintetében a gyermek jogainak védelme és a járványügyi közérdek nem különíthető el, mivel az oltások a közösségben élő gyermekek egészségének védelmét szolgálják, s az Állam gyermekek jogainak védelmére vonatkozó alkotmányos kötelezettsége és járványügyi védelmi kötelezettsége ez esetben összefügg. Az AB határozat elismerte, hogy nincsenek veszélytelen védőoltások, éppen ezért az Állam alkotmányos kötelezése, hogy olyan betegségek esetén írjon elő oltási kötelezettséget, amelynél az feltétlenül indokolt, és ahhoz gondoskodjon minőségi oltóanyagról. A Kúria az AB határozatot a 22/2012.(V.11.) AB határozat szerint jelen ügyben felhasználhatónak ítélte.

Hangsúlyozta a Kúria, hogy a miniszter rendeletben határozza meg azokat a fertőző betegségeket, amelyek esetében életkorhoz kötötten kötelező védőoltás elrendelésének van helye. A miniszter rendelete a fertőző betegségeket és az azokhoz rendelt életkort is jelöli, amelyekre alapítva a perbeli védőoltás beadásának kötelezettsége is fennáll. Az oltási kötelezettség nem függ a védettségi szinttől.

A törvény kogens módon határozza meg a védőoltás alóli mentesülés lehetőségét, ilyen kérelemmel a felperes nem élt, a gyermek vonatkozásában kontraindikációt szakvéleménnyel nem igazolt.

A Kúria rámutatott arra, hogy a közigazgatási bíróság nem vizsgálhatja a szakmai szabályok megfelelőségét.

A személy- és létesítménybiztosítási intézkedés jogszerűségétől független kérdés az, hogy a véleménynyilvánítás jogához szorosan kapcsolódó gyülekezési jog feloszlatación keresztüli korlátozása valóban szükséges-e az intézkedés céljainak megvalósulásához, azzal arányos-e, vagy megvalósítható az intézkedés szerinti cél az alapjog kisebb fokú korlátozása mellett is (Kfv.III.37.999/2016/3.)

A felperes mint szervező 2014. december 7-én hosszabb időszakot érintve a Budapest V. kerületi Kossuth téren tartandó rendezvényre tett bejelentést az illetékes hatóságnál a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) 6. §-a alapján. Az érintett időszakon belüli időpontra és a helyszínre esett egy nemzetközi állami esemény. Emiatt a Terrorelhárítási Központ személy és létesítménybiztosítási intézkedés keretében 2015. február 2-án 0:00 órától 18:00 óráig elrendelte ugyanennek a területnek a lezárását. A lezárást foganatosító alperes a területen tartott tárgyakat elszállíttatta, az ott tartózkodó személyek eltávoztak.

A felperes keresete alapján eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletében a keresetet elutasította. Az ügybeni tényállás alapján megállapította, hogy nem a rendezvény megtiltására, hanem jogszerű határozat alapján foganatosított feloszlataására került sor. A Gytv. 14. § (3) bekezdése szerinti feloszlataás ellen benyújtott kereset elbírálása során a személy- és létesítménybiztosítási intézkedés jogszerűsége – amely nem a per tárgya – nem volt vizsgálható, az ellen külön jogorvoslatnak volt helye. Mivel a felperes panasza e másik jogorvoslati eljárás során nem vezetett eredményre, ezért az oszlataás jogalapjának törvényesége nem vitatható.

A felperes felülvizsgálati kérelmében előadta, hogy a rendezvény feloszlataása csak akkor lett volna jogszerű, ha az alperes megállapítja a Gytv. 2. § (3) bekezdésében foglalt bármelyik előírás sérelmét. Ilyen megállapításra ugyanakkor az alperes részéről nem került sor. Jogszabály nem ad lehetőséget egy másik szerv intézkedése alapján feloszlataás elrendelésére.

A Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalni az ügyben, hogy valamely, a gyülekezési jog gyakorlásán alapuló rendezvény megtartásának megakadályozását célzó rendőri intézkedés tekinthető-e egy más szerv által hozott személy- és létesítménybiztosítási intézkedés végrehajtásának. A Kúria álláspontja szerint a személy- és létesítménybiztosítási intézkedés jogszerűsége és a rendezvény Gytv. szerinti feloszlataásának jogalapja – az alábbiak szerint – elkülönült vizsgálatot igénylő kérdések. A Kúria e körben egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a Gytv. 14. § (3) bekezdése alapján folyó eljárásban a személy- és létesítménybiztosítási intézkedés jogszerűsége nem vizsgálható, azonban ebből nem következik szükségszerűen a rendezvény feloszlataásának jogszerűsége. A Gytv. 2. §-ának (3) bekezdése, valamint 14. §-ának (1) bekezdése tételesen felsorolja azokat az eseteket, amelyek lehetőséget adnak az alperes számára a rendezvény feloszlataására. Ezek közül jelen ügyben csak az az eset állhat fenn, illetve annak az esetnek a fennállása vizsgálandó, hogy önmagában egy meghatározott helyszínen való tartózkodás mások jogainak és szabadságának sérelmével jár-e. Az eljáró bíróság pusztán a személy- és létesítménybiztosítási intézkedés jogszerűsége alapján ezt fennállónak fogadta el, anélkül hogy vizsgálta volna a gyülekezési jog feloszlataás általi korlátozásának szükségességét és arányosságát. A személy- és létesítménybiztosítási intézkedés jogszerűségétől azonban független kérdés az,

hogy a véleménynyilvánítás jogához szorosan kapcsolódó gyülekezési jog felszólításon keresztüli korlátozása valóban szükséges-e az intézkedés céljainak megvalósulásához, azzal arányos-e, vagy megvalósítható az intézkedés szerinti cél az alapjog kisebb fokú korlátozása mellett is. Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és a bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A Kbt. 3. §-ából következően a kizárás szankciót és annak következményei viselését jelentő hamis adatszolgáltatás, illetve hamis nyilatkozattétel megállapítása kizárólag a Kbt. 4. § 10. és 11. pontjában, és a Kbt. 56. § (1) bekezdés j) pontja szerint meghatározott feltételek együttes vizsgálata alapján történhet. A hamis adatszolgáltatás, illetve hamis nyilatkozattétel abban az esetben eredményezi az eljárásból való kizárást, ha az egyben a verseny tisztaságát is veszélyezteti, vagyis a Kbt. egyik alapelve sérül. Az ajánlatkérőnek a közbeszerzési eljárásból kizáró és az ajánlat érvénytelenségét megállapító döntésének jogszerűségét alátámasztandó azt kell bizonyítania, hogy az ajánlattevő a valóságnak megfelelő adatot ismerte, de azt attól eltérően közölte
(Kfv.III.38.101/2016/5.)

Az I. rendű alperesi beavatkozó mint ajánlatkérő 2015. elején nyílt közbeszerzési eljárást indított a Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő infrastrukturális továbbfejlesztése megvalósításához szükséges kiviteli tervek elkészítésére és építési munkák elvégzésére. A módosított ajánlattételi határidőre három másik cégen kívül a felperes egy másik céggel közösen nyújtott be ajánlatot. Az ajánlatkérő 2015. június 5-én tájékoztatta a felperest kizárásáról, és ajánlatának érvénytelenné nyilvánításáról. Az érvénytelenség indokait 5 pontban foglalta össze, hamis adatszolgáltatásra és nyilatkozattételre is hivatkozott, amivel szerinte a verseny tisztaságát veszélyeztette.

A felperes keresetében az alperes határozatának felülvizsgálatát, elsődlegesen annak megváltoztatását, a közbeszerzési eljárásból való kizárására vonatkozó döntés megsemmisítését, valamint a hamis adatszolgáltatás jogkövetkezménye alól történő mentesítését kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletében az alperes határozatát részben megváltoztatta, megállapította, hogy a felperes második kérelmi elemének felülvizsgált része alapos, megsemmisítette ezért az alperesi beavatkozó hamis adatközlésre vonatkozó megállapítást, a kizárásra vonatkozó és az érvénytelenségre utaló megállapítást. A másodfokú bíróság a fellebbezések elbírálása során azokat alaptalannak értékelte, és jogerős ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét nem érintette, fellebbezett részét részben megváltoztatta, ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A jogerős ítélet ellen az alperes és az I. rendű alperesi beavatkozó nyújtott be felülvizsgálati kérelmet a Kúriához.

A Kúria döntése értelmében a felülvizsgálati kérelmek nem alaposak, álláspontja szerint az ügyben eljáró bíróságok megfelelő alapossággal feltárták és kimerítő részletességgel rögzítették ítéleteik indokolásában az ügyben irányadó tényállást, és abból a jogerős ítélet minden tekintetben helytálló jogkövetkeztetést vont le, azzal a Kúria is egyetértett.

A Kúria ítéletében hangsúlyozza, hogy a Kbt. 3. §-ából következően a kizárás szankciót és annak következményei viselését jelentő hamis adatszolgáltatás, illetve hamis nyilatkozattétel megállapítása kizárólag a Kbt. 4. § 10. és 11. pontjában, és a Kbt. 56. § (1) bekezdés j) pontja szerint meghatározott feltételek együttes vizsgálata alapján történhet. A hamis adatszolgáltatás, illetve hamis nyilatkozattétel abban az esetben eredményezi az eljárásból való kizárást, ha az egyben a verseny tisztaságát is veszélyezteti, vagyis a Kbt. egyik alapelve sérül. Az ajánlatkérőnek a közbeszerzési eljárásból kizáró és az ajánlat érvénytelenségét megállapító döntésének jogszerűségét alátámasztandó azt kell bizonyítania, hogy az ajánlattevő a valóságnak megfelelő adatot ismerte, de azt attól eltérően közölte.

Földforgalmi ügyben az elővásárlási jog gyakorlására irányuló jognyilatkozat átvétele során a jegyző eljárására a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) szabályai vonatkoznak. Jogszabálysértés esetén ezen eljárási cselekményeket illetően az elővásárlási jog jogosultja a mezőgazdasági igazgatási szerv határozatával szembeni jogorvoslat keretében kaphat védelmet. A földforgalmi törvénynek a föld tulajdonjoga vagy a földhasználati jogosultság megszerzésének a Ket.-hez képest speciális szabályozása nem jelentheti a Ket. általános és alapelvi szabályainak sérelmét (Kfv.IV.38.083/2016/5.)

Az eladó és a vevő adásvételi szerződést kötöttek az eladó kizárólagos tulajdonát képező legelő művelési ágú ingatlanra. A nyitva álló határidőn belül a felperes élt elővásárlási jogával. Az alperes megállapította, hogy a jegyző az elfogadó jognyilatkozatra nem vezetett fel záradékot annak igazolására, hogy a felperes mint elővásárlásra jogosult a jognyilatkozatot személyesen adta át és az elfogadó jognyilatkozaton szereplő aláírást saját kezű aláírásának ismerte el. Ezért az elfogadó jognyilatkozatra úgy tekintett, mintha a felperes nem gyakorolta volna elővásárlási jogát, ezért a felperessel mint elővásárlásra jogosulttal történő hatósági jóváhagyást megtagadta.

Az agrárkamara állásfoglalásában támogatta a szerződő felek közötti szerződés létrejöttét, az elővásárlásra jogosult felperes kifogása alapján eljárt önkormányzat a kifogást elutasította.

A felperes keresete alapján első fokon eljárt bíróság a felperes keresetét megalapozottnak találta, a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A bíróság szerint a jegyző által elkövetett esetleges olyan formai hiba, hogy nem a szorosán vett elővásárlási jognyilatkozaton igazolta le, hogy a felperes a törvényi feltételeknek megfelelő módon élt az elővásárlási jogával, nem értékelhető a felperes terhére, a közigazgatási szerv részéről elkövetett esetleges jogsértés a felperes hátrányára nem szolgálhat. Ennek hiányában a felek közötti jogegyenlőség az elővásárlásra jogosult hátrányára sérülne.

Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján eljárt Kúria az ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria megállapította, hogy a felperes a jegyző jogszabálysértése folytán került abba a helyzetbe, hogy a vételi szándékukat kinyilvánítók jegyzékére nem volt esélye fölkerülni. Az alperesnek ezt a körülményt észlelnie kellett volna. A Kúria szerint földforgalmi ügyben az elővásárlási jog gyakorlására irányuló jognyilatkozat átvétele során a jegyző eljárására a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) szabályai vonatkoznak. Jogszabálysértés esetén ezen eljárási cselekményeket illetően az elővásárlási jog jogosultja a mezőgazdasági igazgatási szerv határozatával szembeni jogorvoslat keretében kaphat védelmet. A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénynek (földforgalmi törvény) a föld tulajdonjogának vagy a földhasználati jogosultság megszerzésének a hatósági jóváhagyása iránti eljárásban történő, a Ket.-hez képest speciális szabályozása nem jelentheti a Ket. általános és alapelvi szabályainak a sérelmét. Nem jelentheti azt, hogy az ügyfélnek nincs jogorvoslati lehetősége egy hatósági cselekménnyel szemben. A földforgalmi törvény rendelkezéseit a Ket.-el összhangban kell értelmezni.

Helyi építési szabályzatban nem adható az önkormányzati képviselő-testületnek olyan felhatalmazás, hogy a normatív szabályok alól egyedi döntésekkel előre nem meghatározott eltéréseket engedélyezhet. Csak magában a normában, az önkormányzati rendeletben lehet olyan, mindenki számára előre látható és kiszámítható szabályokat alkotni, amely rendelkezések eltérnek a helyi építési szabályzattól, máskülönben megtörik a szabályozás normativitása

(Köf.5043/2016/6.)

A Kúria Önkormányzati Tanácsa a Köf.5043/2016. számú ügyben Mosonmagyaróvár Város Önkormányzat Képviselő-testülete által alkotott Mosonmagyaróvár Helyi Építési Szabályzatáról szóló 20/2014. (IX.12.) önkormányzati rendeletének azt a szabályát vizsgálta felül, amely kimondta, hogy a helyi építési szabályzat előírásaitól való egyedi eltérést meghatározott feltételekkel a városi főépítész szakmai javaslata alapján a képviselő-testület engedélyezhet.

A fenti szabályt támadó Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal szerint a központi jogszabályok ugyan lehetőséget teremtenek arra, hogy helyi építési szabályzat a központi jogszabályi rendelkezésektől bizonyos esetekben eltérjen, azonban az eltérés kizárólag a normaszövegben jelenhet meg, hiszen a véleményezési eljárás jogszabályi kötelezettsége csak így érvényesülhet. Ezzel szemben a vizsgálni kért önkormányzati rendelet egyedi, diszkrecionális döntéssel – a jogalkotási eljárással szemben támasztott garanciális szabályok érvényesülésének a kizárásával – eltérés engedélyezését teszi lehetővé. A kormányhivatal szerint ilyen tartalmú szabály megalkotására sem az építésügyről szóló törvény, sem más magasabb szintű jogszabály nem ad felhatalmazást az önkormányzatok számára. A Kúria a kormányhivatal indítványát megalapozottnak találta. A Kúria utal arra a gyakorlatára, amely szerint a településrendezési eszközök elfogadását megelőző véleményezési eljárás garanciális jellegű. Amennyiben a képviselő-testület egyedi eltérést engedélyezhet olyan tárgyban, amely rendeletben – és ott is csak előzetes véleményezési eljárás után – szabályozható, úgy ez a garancia teljes egészében kiüresedik.

A Kúria megítélése szerint a vizsgált normaszöveg, és az indítványban felvetettek a jogállam lényegéhez tartozó alapvető kérdéseket is érintenek. A modern jogállamokban a közhatalom legfontosabb jogosítványa a jogalkotás. A jogalkotó hatalom kereteit az alkotmányok jelölik ki, benne a normahierarchiából eredő követelményekkel. A jogalkotás normatív szabályokat közvetít valamennyi címzett számára (egyaránt, ugyanolyan feltételeket). A helyi közösség életére vonatkozó fontos dokumentum a helyi építési szabályzat, amelynek normatív előírásaiból az érintettek előre megismerhetik építési jogaikat, kötelezettségeiket. Amennyiben az önkormányzati jogalkotó olyan szabályokat alkot, amelyek között a rendelkezéseitől való eltérésre egyedi döntés útján van lehetőség, úgy egyszerűen megtörik a szabályozás normativitása, megtörik az a rend, amely a jogalkotás (a „törvények uralma”) lényegét adja már évszázadok óta. A közhatalom-gyakorlás ilyen formájára nincs alkotmányos felhatalmazása egyik jogalkotó szervnek sem.

Ha a másodfokú határozatot a hatóság az ügyféllel szabályszerűen nem közölte, az nem jogerős, a keresetindítási határidő el sem kezdődhetett, amelyek nélkül az adóhatározat bírósági felülvizsgálata kizárt (Kfv.V.35.297/2017/5.)

A felperes keresetlevele benyújtásával [polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (1) bekezdés] pert kezdeményezett, amely a bíróság részére kötelezettségeket keletkeztetett. A Pp. 124. § (1) bekezdése előírja a bíróság számára, hogy a keresetlevelet nyomban, de legkésőbb a bírósághoz érkezésétől számított harminc napon belül vizsgálja meg annak megállapítása érdekében, hogy nincs-e helye keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának (130. §), és a szükséges intézkedéseket tegye meg. A felperes közigazgatási határozatok bíróság általi felülvizsgálatát kérte keresetében, az általa indított közigazgatási perre a Pp. XX. fejezetében (324. § – 341. §) foglalt speciális rendelkezések az elsődlegesen irányadóak.

A Pp. 330. § (1) bekezdés b) pontja, (2) bekezdése értelmében a keresetlevélnek a 121. §-ban meghatározottakon túl tartalmaznia kell a határozatról való tudomásszerzés módját és idejét. A keresetlevelet jogszabálysértésre hivatkozással az elsőfokú közigazgatási határozatot hozó szervnél a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani vagy ajánlott küldeményként postára adni. Az elsőfokú bíróságnak tehát vizsgálnia kellett, hogy mikor, milyen módon szerzett a felperes tudomást a másodfokú határozatról, s hogy azon időponthoz képest a keresetindítási határidő megtartott-e. Az Art. 143. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a bíróság az adóhatóság másodfokú jogerős határozatát vizsgálhatja felül. Az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kellett továbbá, hogy jogerős-e a felperes által felülvizsgálni kért másodfokú határozat. A határozat közlése és a határozat jogerőssé válása egymáshoz kapcsolódó, egymást feltételező jogintézmények. Az Art. 5. § (1) bekezdése szerint az Art. másként nem rendelkezése esetén alkalmazandó, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 78. § (1) bekezdése alapján a hatóság kötelezettsége, hogy a határozatot közölje az ügyféllel. Ha az ügyfélnek képviselője van, az iratokat a hatóság a képviselő részére küldi meg (Ket. 40. § (7) bekezdés). A másodfokú döntés a közléssel válik jogerőssé (Ket. 73/A. § (3) bekezdés). E jogszabályok értelmében az adóhatóságnak a másodfokú határozatot nem az ügyvédi irodának, hanem a felperes képviselőjének kellett volna megküldenie, amit nem tett meg. Az ügyvédi irodának történt kézbesítésnek nem volt joghatálya, mivel az ügyvédi iroda nem volt a felperes képviselője.

Akkor, amikor a hatóság a másodfokú határozatot nem a felperes képviselőjével, hanem a felperessel megbízási jogviszonyban nem álló ügyvédi irodával közölte, nem kézbesítette törvényes módon, szabályszerűen a másodfokú határozatot a felperes részére. A másodfokú határozat törvényes közlésének hiányában nem emelkedett jogerőre.

Az elsőfokú bíróságnak a keresetlevél megvizsgálása (Pp. 124. § (1) bekezdés, 330. § (1) bekezdés b) pontja, (2) bekezdése) alapján meg kellett volna állapítania, hogy a hatóság nem közölte szabályszerűen a felperessel a másodfokú határozatot, így az nem jogerős, a keresetindítási határidő el sem kezdődhetett, és ezek hiányában a határozat bírósági felülvizsgálata kizárt. Az elsőfokú bíróságnak a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kellett volna utasítania (Pp. 130. § (1) bekezdés b) pont), illetve a pert meg kellett volna szüntetnie (Pp. 157. § a) pont), ellentétes álláspontja téves.

Kizárt annak a másodfokú határozatnak a bírósági felülvizsgálata, amely olyan elsőfokú határozatot bírált felül, amely saját hatáskörben visszavonásra került, mivel az ilyen határozat nem tekinthető az adóügy érdemében meghozott döntésnek
(Kfv.V.35.427/2017/3.)

A közigazgatási perben a felperes részéről felülvizsgálni kért határozat a kormányhivatal (Art. 10. § (1) bekezdés d) pont) másodfokú határozata, amelyben az alperes az önkormányzati adóhatóság (Art. 10. § (1) bekezdés c) pont) elsőfokú határozatával szemben előterjesztett fellebbezést bírálta el. Az alperes határozata annak a határozati láncolatnak az utolsó eleme volt, amelyben az első határozatot az önkormányzati adóhatóság iparüzési adónemben folytatott ellenőrzés eredményeként hozta meg, a második határozat is az önkormányzati adóhatóság határozata, amelyben az elsőfokú hatóság visszavonta a saját határozatát, a harmadik határozat az alperesé, amelyben a visszavonó elsőfokú határozatot hagyta helyben.

Az elsőfokú hatóság határozat visszavonásáról rendelkezett. Az Art. 135. § (1) bekezdése azt írja elő, ha az adóhatóság megállapítja, hogy a felettes szerv vagy a bíróság által még el nem bírált határozata (végzése) jogszabálysértő, a határozatát (végzését) az adózó terhére a határozat (végzés) jogerőre emelkedésétől számított egy éven belül, az adózó javára az adó megállapításához való jog elévüléséig módosítja vagy visszavonja. E jogszabályhely alkalmazásával járt el az elsőfokú hatóság, mindhárom döntés (elsőfokú, elsőfokú határozatot visszavonó, visszavonó határozatot helybenhagyó másodfokú határozat) meghozatala 1 éven belül, 2016-ban történt.

Az Art. az Adóigazgatási eljárást szabályozó VIII. fejezetben, a Hatósági eljárás cím alatt szabályozza az egyes jogorvoslati eljárásokat, közöttük a fellebbezést és az adóhatósági határozat bírósági felülvizsgálatát. Az Art. bírósági jogorvoslatot biztosító 143. § (1) bekezdése, figyelemmel az Art. 123. §-ára (ahogyan a Ket. 71. § (1) bekezdése és 109. §-a is), az ügy érdemében hozott határozat felülvizsgálatát engedélyezi. Az adóügy érdeméhez tartozik az Art. 123. §-a szerint minden, az adókötelezettséget érintő, az adózó, az adó megfizetésére kötelezett személy jogát, kötelezettségét megállapító döntés.

A felperes keresete előterjesztésével közigazgatási pert kezdeményezett, amelynek következtében az elsőfokú bíróság kötelezettsége (Pp. 124. § (1) bekezdés) volt, hogy a keresetlevelet nyomban, de legkésőbb a bírósághoz érkezésétől számított harminc napon belül megvizsgálja annak megállapítása érdekében, nem kell-e azt a félnek hiánypótlásra visszaadni (95. §), nincs-e helye az ügy áttételének (129. §), a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának (130. §), illetőleg el kellett járnia a közigazgatási perekre speciális intézkedési szabályok: a Pp. 332. § – 332/C. §-ai alapján is.

Az elsőfokú bíróságnak tehát akkor, amikor a keresetlevél megérkezését követően annak tartalmát vizsgálta (Pp. 124. §, a XX fejezetben: 332. §), meg kellett volna állapítania, hogy a perben nincsen az ügy érdemében meghozott adóhatározat, ugyanis a felülvizsgálni kért határozatok: az elsőfokú határozatot visszavonó elsőfokú és az azt helybenhagyó másodfokú határozatok a felperes helyi iparüzési adókötelezettségéről, adózói jogáról, kötelezettségéről döntést nem tartalmaznak. Azt a törvényi feltételt, hogy a bíróságtól felülvizsgálni kért határozatok

a közigazgatási ügy érdemében meghozottak legyenek, az elsőfokú határozatot visszavonó elsőfokú és az azt helybenhagyó másodfokú határozat nem teljesítette. A törvényi (Art., Pp.) előírásoknak meg nem felelő határozatok bíróság általi felülvizsgálata kizárt. Az elsőfokú bíróságnak ezért a keresetlevelet a Pp. 130. § (1) bekezdés b) pontja alapján idézés kibocsátása nélkül el kellett volna utasítania, illetve az ügy tárgyalásának kitűzése folytán, a Pp. 157. § a) pontja alkalmazásával a pert meg kellett volna szüntetnie.

**Az ügyvédi letétkezelési szabályok megszegése akár kizárás fegyelmi büntetést is eredményezhető súlyos vétség, mivel nemcsak az ügyfél érdekei megsértésére, de az ügyvédi hivatásba vetett általános közbizalom hátrányos megítélésére is alkalmas lehet
(Kfv.VI.37.906/2016/11.)**

A felperesi ügyvéd a megbízója néhai hozzátartozója örökségének Kanadából történő Magyarországra hozatalára kapott megbízást 2001-ben. 2003-ban egy kanadai számláról jelentős összeg folyt be a felperes számlájára, azonban erről nem tájékoztatta ügyfelét. A megbízó 2011-ben felmondta a felperessel kötött megbízási szerződést és új ügyvédet bízott meg ugyanazzal a feladattal. Az új jogi képviselő eljárása eredményeképpen derült fény arra, hogy a felperes ügyfele felé nem számolt el a kapott pénzzel. Az elsőfokú ügyvédi kamara az ügyfél panaszra folytán a felperes ellen eljárást kezdeményezett, melyben megállapította, hogy a felperes megsértette a letétkezelés szabályait, ezért a kamara kizárás fegyelmi büntetéssel sújtotta, melynek végrehajtását három évre felfüggesztette. Az elsőfokú fegyelmi határozattal szemben a felperes és a kamara elnöke is fellebbezéssel élt. A másodfokú kamarai szerv a határozatot részben megváltoztatta, a felfüggesztést mellőzte, a döntést egyebekben nem érintette.

A jogerős határozat ellen a felperes terjesztett elő számos kérelmi elemet tartalmazó keresetet, amelyet a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság elutasított. Az ítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, ugyancsak több okból vitatva az ítélet jogszerűségét. A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú ítélet a felülvizsgálati kérelemben foglalt okokból nem jogszabálysértő, így azt hatályában fenntartotta. Egyebek mellett rámutatott: helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság abban, hogy a cselekményt érintően sem az objektív, sem a szubjektív elévülési idő nem telt el. Az elévülés el sem kezdődhetett mindaddig, amíg a jogellenesség fennállt, vagyis amíg a felperes a pénzzel el nem számolt a megbízója felé, tehát a teljesítésig folyamatos mulasztásos állapot állt fenn. A megbízás időközbeni megszűnésének e körben nincsen jelentősége. A fegyelmi eljárás során az elkövetés folyamatossága az elévülés bekövetkeztét kizárta.

A Kúria megállapította, hogy eljárási illetőleg anyagi jogi jogszabálysértés nem történt. A kamara, mind a törvényi, mind a belső szabályzataiban foglalt előírásokat betartva hozta meg a kellőképpen megindokolt határozatát. A Kúria is osztotta az elsőfokú bíróság és az alperes azon érvelését, mely szerint a fegyelmi büntetés kiszabását egyebek mellett az alapozta meg, hogy a felperes a történetekkel összefüggésben a tévedését bizonyítani nem tudta. Az az okfejtés, hogy a befolyt összeget másik kanadai illetőségű ügyféltől érkezettnek vélte, a kimentésre alapot nem adhat, ugyanis a felperes nevére, de feladó megjelölése nélkül érkezett csekk származását ki kellett volna derítenie, és ennek tisztázásáig az összeget ügyvédként eljárva letétként őriznie. Ennek elmulasztása, azaz, hogy az összeggel több mint 10 évig rendelkezett és csak a panaszos kifejezett kérelmére számolt el, nem csak az ügyfél érdekei megsértésére, de az ügyvédi hivatásba vetett általános közbizalom hátrányos megítélésére is alkalmas volt.

A letéti szerződés alapján múzeumban kiállított tárgy nem áll általános védelem alatt. A kulturális javak védetté nyilvánítása iránti eljárásban a kulturális örökség védelmére vonatkozó jogszabály az irányadó. A visszaviteli kötelezettség intézménye a közjog által szabályozott, nem azonos a letéti szerződéshez kapcsolódó visszaadási kötelezettséggel. A visszaviteli kötelezettség fennállását elsődlegesen az alkotás országba történő behozatalakor hatályos kulturális örökségvédelmi jogszabályok alapján kell vizsgálni (Kfv.VI.38.158/2016/7.)

Munkácsy Mihály Golgota című festményét a külföldi tulajdonosok 1991 novemberében szállították Magyarországra az Amerikai Egyesült Államokból. A mű letéti szerződés alapján a restaurálását követően a debreceni Déri Múzeumba került. A festményt 2003-ban vásárolta meg a felperes, aki az Amerikai Egyesült Államok állampolgára. A felperes és a Magyar Állam képviselői között a festmény megvásárlásáról tárgyalások folytak, melyek nem vezettek eredményre. Az elsőfokú kulturális örökségvédelmi hatóság 2015. június 8-án hivatalból védetté nyilvánítási eljárást indított, miután a felperes előző nap bejelentette, hogy a festményt elszállíttatja a múzeumból.

Az elsőfokú hatóság határozatában a Golgota című festményt védetté nyilvánította és rögzítette, hogy az ellenérték mellett történő tulajdonátruházás esetén a Magyar Államot elővásárlási jog illeti meg, valamint az alkotás csak a hatóság engedélyével vihető ki az ország területéről. Az indokolásban kiemelte, hogy visszaviteli kötelezettség a mű tekintetében nem állapítható meg.

A felperes fellebbezése alapján eljár alperes másodfokú határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Kifejtette, az alkotás a magyar kultúrtörténet pótolhatatlan és meghatározó műve, amelyre vonatkozóan visszaviteli kötelezettség – mint a védetté nyilvánítást kizáró ok – nem áll fenn.

A felperes keresete folytán eljár elsőfokú bíróság jogerős ítéletében a keresetet elutasította. Hangsúlyozta, az eljárás során a felperes a visszaviteli kötelezettségre irányadó, értékelhető tartalmú iratot nem csatolt, a letéti szerződések ezt igazoló adatot nem tartalmaznak. A felperes tulajdonjogának korlátozása a közérdek védelméhez képest nem aránytalan.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. A Kúria végzésével az ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és határozat hozatalára utasította. Az indokolásban rámutatott, hogy a festmény – az elsőfokú ítéletben írtakkal szemben – nem állt általános védelem alatt. Az egyedi védetté nyilvánításnak akadálya a visszaviteli kötelezettség fennállása, mely fogalmat az irányadó jogszabály nem definiálja. A Kúria álláspontja szerint a visszaviteli kötelezettség az adott kulturális értéket fogadó államot – jelen esetben Magyarországot – elsősorban arra kötelezi, hogy a kulturális értéket teher nélkül kiengedje az országból. A jogviszony elbírálására a kulturális örökségvédelmi jogszabályok rendelkezései vonatkoznak. A letéti szerződéshez kapcsolódóan a Ptk.-ban meghatározott visszaadási kötelezettség nem azonos a visszaviteli kötelezettséggel, a két jogintézmény teljesen eltérő alapokon áll.

Az elsőfokú bíróság nem foglalt állást abban, hogy a visszaviteli kötelezettség tekintetében melyik időpontban hatályos kulturális örökségvédelmi jogszabályok alkalmazandók. Ebben a körben elsődlegesen a festmény Magyarországra hozatalának időpontjában hatályos jogszabályokat kell vizsgálni.

Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletében nem döntött a keresetben megjelölt több jogszabálysértésről, így a keresetet nem merítette ki.

Az új eljárásra a felülvizsgálati bíróság előírta, hogy egyrészt az elsőfokú bíróság köteles a keresetet teljes körűen kimeríteni. Másrészt a visszaviteli kötelezettség fennállása tekintetében a bíróság elsődlegesen köteles az 1991 novemberében hatályos kulturális örökségvédelmi jogszabályok alapján állást foglalni a visszaviteli kötelezettségnek a kép behozatalakori időpontjában való meglétéről. Amennyiben ekkor a visszaviteli kötelezettség fennállt, úgy szükségtelen a későbbi időpontokra vonatkozó vizsgálat. Ellenkező esetben a festmény felperes általi megszerzésekor és szükség esetén a hatósági eljárás időpontjában hatályos kulturális örökségvédelmi jogszabályok értékelését is el kell végeznie a bíróságnak.

MUNKAÜGYI SZAKÁG

Az azonnali hatályú felmondás jogának gyakorlására előírt határidőtől a kollektív szerződésben csak a munkavállaló javára lehet eltérni (EBH 2017.M.18., Mfv.I.10.548/2016.)

Felperes 1992 óta állt munkaviszonyban az alperesnél és jogelődjénél, szakszervezeti vezetőként teljes munkaidejében szakszervezeti és üzemi tanácsi tevékenységet látott el, az alperes jogelődjénél felügyelőbizottsági tag volt. A felperes az ezért járó tiszteletdíját nem kapta meg. Ezt követően a felszámolási eljárásban a felperes a ki nem fizetett felügyelőbizottsági tisztség ellátásáért járó tiszteletdíja erejéig hitelezőként vett részt, hitelezői választmány alakult, amelynek a kft. és a felperes is tagja volt. A 2014. július 29. napján kelt hitelezői választmányi jegyzőkönyv alapján a választmány hozzájárult ahhoz, hogy a felszámoló bérleti szerződést kössön a járműparkra.

Az alperes 2014. augusztus 4-én szerzett tudomást a hitelezői választmányi jegyzőkönyvből foglaltakról. Erre figyelemmel 2014. szeptember 1-jén értesítette a felperest a kollektív szerződés szerinti fegyelmi eljárás elrendeléséről. A felperes hozzájárult ahhoz, hogy a fegyelmi eljárás során betartandó határidők 2014. október 13. napjától kezdődjenek.

Az alperes 2014. november 10-én kelt fegyelmi eljárást lezáró határozatában a felperes munkaviszonyát azonnali hatályú felmondással megszüntette arra hivatkozással, hogy magatartásával támogatta egy, a munkáltató jogos gazdasági érdekeit súlyosan sértő döntés meghozatalát. Ezáltal felperes a munkaviszonyából eredő kötelezettségét szándékosan megszegte.

A felperes keresetet terjesztett elő az alperessel szemben, amelyben munkaviszonyának jogellenes megszüntetése jogkövetkezményeként munkaviszonyának helyreállítását, valamint elmaradt munkabérének megfizetését kérte. Arra hivatkozott, hogy a felmondásban megjelölt indok nem okszerű, a hitelezői választmány döntéséhez való hozzájárulásával a munkáltató gazdasági érdekeit nem sértette.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével az azonnali hatályú felmondás jogellenessége folytán felperes munkaviszonyát az alperesnél 2014. november 11-i hatállyal helyreállította, kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek elmaradt munkabért, elmaradt munkabér-különbözetet, cafeteria béren kívüli juttatást, önkéntes nyugdíjpénztári hozzájárulást, mindezt késedelmi kamataival. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A mindkét fél fellebbezése folytán eljáró törvényszék ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részben helybenhagyta.

A felülvizsgálati kérelemben az alperes a jogerős ítélet megváltoztatását kérte. Álláspontja szerint, mivel az alperesnél hatályban lévő kollektív szerződés a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. tv. (a továbbiakban: Mt.) 78. § (2) bekezdésében foglaltaktól a munkavállaló javára tér el, a felmondás jogellenességének megállapítása az Mt. 85. § (2) bekezdés d) pontjába ütközik. Álláspontja szerint a kollektív szerződés azon rendelkezései, melyek minden munkavállalói szabályszegés esetén kötelezően rendelik el a fegyelmi eljárást, éppen a munkavállaló érdekét szolgálják. A fegyelmi eljárás során ugyanis a munkavállalót több garanciális jogosultság megilleti. Önmagában a munkavállaló számára előnyös az

a tény, hogy az azonnali hatályú felmondásról szóló döntést megelőzően garanciális szabályokat kell betartania a munkáltatónak.

A felülvizsgálati kérelmet a Kúria nem találta megalapozottnak.

A munkáltató az azonnali hatályú felmondását a kollektív szerződésre alapította. Az Mt. 277. § (1) bekezdése értelmében a kollektív szerződés a munkaviszonyból származó, vagy az ezzel kapcsolatos jogot vagy kötelezettséget, valamint a feleknek a kollektív szerződés megkötésével, teljesítésével, megszüntetésével, jogaik gyakorlásával, kötelezettségeik teljesítésével kapcsolatos magatartását szabályozhatja. A 277. § (2) bekezdése szerint a kollektív szerződés – eltérő rendelkezés hiányában – a törvény Második és a Harmadik Részében foglaltaktól eltérhet. Az (5) bekezdés szerint a munkavállaló javára történő eltérést az egymással összefüggő rendelkezések összehasonlításával kell elbírálni.

Az Mt. 56. § (3) bekezdése értelmében a munkavállaló vétkes kötelezettségszegésért megállapított hátrányos jogkövetkezmény alkalmazása során a 78. § (2) bekezdését megfelelően alkalmazni kell. Az Mt. 57. § (1) bekezdés d) pontja szerint az 56. § (2) – (5) bekezdésében foglaltaktól a kollektív szerződés nem térhet el. Az Mt. 85. § (2) bekezdés d) pontja értelmében kollektív szerződés az Mt. 78. §-ában foglaltaktól csak a munkavállaló javára térhet el. Ebből következően az azonnali hatályú felmondás jogának gyakorlására előírt határidő olyan relatív diszpozitív jogszabályi rendelkezés, amely kollektív szerződés által csak a munkavállaló javára történő eltérést teszi lehetővé.

Ezért a törvényszék jogszerűen állapította meg, hogy a kollektív szerződés azon rendelkezései, amelyek szerint a kötelezettségszegés gyanújáról való tudomás-szerzést követő 30 napon belül fegyelmi eljárást lehet indítani, továbbá, hogy a fegyelmi eljárást 30 napon belül kell lezárni és határozatot hozni, valamint, hogy hátrányos jogkövetkezményként azonnali hatályú felmondás is alkalmazható, semmiesek és emiatt érvénytelenek, mert az Mt. 56. § (3) bekezdésébe és 78. § (2) bekezdésébe ütköznek. Ennél fogva az alperes az azonnali hatályú felmondás jogát az Mt. 78. § (2) bekezdésében írt 15 napos határidőn túl, elkésetten gyakorolta, mivel nem tekinthető a munkavállaló javára való eltérésnek a 15 napos határidő 2x30, összesen 60 napra történő meghosszabbítása, ugyanis a határidő meghosszabbítása a munkavállaló számára bizonytalanságot eredményez, azaz reá nézve hátrányos.

A fentiek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

A felszámoló jogviszony létesítésére irányuló hatásköre a felszámolás elrendelését követően
(EBH 2017.M.13., Mfv.I.10.625/2016.)

A felperes 2011. augusztus 26-án felszámolás alá került. A felszámoló a Természetvédelmi Felügyelőség határozata alapján – amely a felszámolás alatt álló cég területének őrzését rendelte el (veszélyes hulladéktárolásra tekintettel) – 3 fő munkaviszonyban történő foglalkoztatásáról döntött. Ezen személyekkel vagyonger munkakörben 2015. január 31-én munkaviszony létesült. A felperes 2015. július 9-én 433.727 forint összegű bérgarancia-támogatás iránti igényt nyújtott be, amelyet az első fokon eljáró szerv határozatával elutasított.

A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes határozatával helybenhagyta az elsőfokú szerv határozatát. Rögzítette, hogy az ügyben a felszámoló a felszámolás kezdetét követően létesített munkaviszonyt a felszámolás alatt álló cég és a munkavállalók között, erre azonban az 1991. évi XL. tv. (a továbbiakban: Csődtv.) nem adott részére lehetőséget.

A felperes 2015. december 21-én terjesztett elő keresetet a határozat hatályon kívül helyezését és a közigazgatási határozatot hozó szerv új eljárásra kötelezését kérve.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Ítéletében utalt a Bérgarancia Alapról szóló 1994. évi LXVI. törvény (továbbiakban Btv.) 1. §-ának (1) bekezdés a) pontjára, a Csődtv. 27/A. § (13) bekezdésére, valamint a 47. §-ának (5) bekezdésére. A jogszabályi rendelkezések alapján a felszámoló a feladatait elsősorban az adós munkaszervezete, valamint saját szervezete igénybevételével látja el, ennek érdekében polgári jogviszonyt létesíthet.

Nem volt vitatott, hogy a felszámoló a perbeli munkavállalókat munkaviszony keretében foglalkoztatta, akiknek a jogviszonya a kft. felszámolása kezdő időpontját követően jött létre. A felszámoló a Csődtv. vonatkozó rendelkezései szerint nem létesíthetett volna munkaviszonyt.

Amennyiben a felszámolónak az adós és a saját szervezetén belül nem volt lehetősége a feladatai ellátására, teljesítési segédet alkalmazhatott volna, vagy polgári jogviszonyt kellett volna létrehoznia. A foglalkoztatási forma kiemelendő jelentő-

ségű, hiszen a felszámoló a vagyonörökkel adott esetben csak polgári jogviszonyt létesíthetett volna.

A bíróság nem találta helytállónak azt a felperesi hivatkozást, hogy az alperes nem vizsgálhatta volna a támogatás alapját képező jogviszonyt. Az alperesnek a tényállás tisztázása érdekében figyelembe kellett vennie a jogviszony tartalmát, mely tekintetében a felszámoló sem vitatta, hogy az munkaviszony. A bér garancia-támogatás feltételrendszere és a Csődtv. rendelkezései alapján megállapítható, hogy a támogatás alapját képező jogviszony jogszerűen nem jöhetett volna létre, ezáltal a támogatás igénylése sem megalapozott.

A felperes felülvizsgálati kérelmében és annak határidőben érkezett kiegészítésében az ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

A felülvizsgálati kérelmet a Kúria nem találta megalapozottnak.

A bíróság helyesen következtetett a Csődtv. 27/A. § (13) bekezdésének és a 47. § (5) bekezdésének együttes értékeléséből arra, hogy a felszámoló a feladatait az adós, valamint saját munkaszervezete igénybe vételével látja el. Az adós képviselőjében hozza meg döntéseit, a tevékenység ellátása érdekében polgári jogviszonyt (megbízás, vállalkozás) létesíthet, az így keletkezett költségek pedig a felszámolási költségek részét képezik [Csődtv. 57. § (2) bekezdés]. Mindebből egyértelműen az következik, hogy munkaviszony létesítésére nem volt módja.

A felszámoló „feladatainak ellátása” megfogalmazás tágan értelmezendő, a felszámolás alatt lévő munkáltató helyett jár el, valamennyi jogviszonyt ő létesíti a cég nevében. Ebből következően a Csődtv. 48. § (3) bekezdésében foglalt tevékenység ellátása is az ő tevékenységének részét képezi, így neki kellett biztosítani – a törvényben foglaltak betartása mellett – az őrző-védő tevékenység ellátását akkor is, ha erre hatóság kötelezte. Mindezt azonban fentiek szerint munkaviszony keretében nem tehet.

A Bér garancia Alapból történő kifizetés feltétele az érvényes munkaviszony fennállása. A jogszabályi rendelkezésbe ütközően létesített munkaviszony érvénytelen, így az érvénytelen munkaviszony alapján nem igényelhető támogatás a Bér garancia Alapból. A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. tv. 29. § (1) bekezdése szerint „az érvénytelen megállapodás alapján létrejött jogviszonyt – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – a munkáltató köteles haladéktalanul, azonnali hatállyal megszüntetni feltéve, hogy az érvénytelenség okát a felek nem hárítják el”. Jelen esetben tehát azonnali hatállyal kellett megszüntetni az érvénytelen munkaviszonyt. Figyelemmel arra, hogy a munkavállaló rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettsége facere jellegű szolgáltatás, ezért a munkaviszony tekintetében kizárt a szerződés megkötését megelőző helyzet visszaállítása. Ebből azonban nem következik, hogy az érvénytelen munkaszerződésre egy másik igényt (Bér garancia Alapból való fizetési igényt) lehetne alapítani, vagyis az érvénytelenség a felek (felszámolás alatt álló munkáltató és munkavállaló) között értékelendő, és annak következményei nem háríthatók át más, harmadik személyre. Helyes az az alperesi érvelés, miszerint a felperes jogszabályba ütköző eljárása nem egyeztethető össze a Bér garancia Alap funkciójával sem, amelynek célja a felszámolás alatt álló cégek részéről elmaradt, a munkavállalókat megillető bérek megelőlegezése. Nem feladata a felszámoló feladatkörébe tartozó tevékenységekért járó díjazás megtérítése.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján.

**Védett korú, nyugdíjasnak nem minősülő munkavállaló munkaviszonyának megszüntetése munkakör felajánlási kötelezettség nélkül
(EBH 2017.M.6., Mfv.I.10.139/2016.)**

A felperes munkaköre területi központvezető volt, 2012. október 30-i munkaszerződés-módosítása szerint vezető állású munkavállalónak kellett tekinteni. Fő feladatát az ingatlanok bérlet útján történő hasznosítása, értékesítése, jogi sorsának rendezése és az ingatlan-nyilvántartás képezte.

A munkáltató 2014. november 10-én felmondással megszüntette a felperes jogviszonyát a 2012. évi I. tv. (a továbbiakban: Mt.) 65-70. §-ára tekintettel felmondási idő biztosítása mellett. Indokolása szerint a felperes a munkaviszonyból származó kötelezettségeinek és a munkaköri leírásban foglalt feladatainak sorozatosan nem tett eleget, megszegte a jogszabályi rendelkezéseket.

A felperes keresetében a munkáltatói intézkedés jogellenességének megállapítását kérte az ahhoz fűződő jogkövetkezmények alkalmazásával. Hivatkozása szerint a munkáltató az Mt. 65. § – 70. §-ában foglaltakra figyelemmel jogellenes magatartást tanúsított azáltal, hogy nem azonnali hatályú felmondással élt, hanem felmondással szüntette meg a jogviszonyát, amelyre életkorából adódóan nem lett volna jogszerű lehetősége.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

A felperes fellebbezése folytán eljáró bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét helybenhagyta.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a kereseti kérelmének megfelelő döntés meghozatalát kérte azzal, hogy az alperes 9+8 havi távolléti díjat fizessen meg.

A felülvizsgálati kérelmet a Kúria nem találta megalapozottnak.

A felülvizsgálati kérelemnek kizárólag a jogszabálysértés megjelölését és annak részletes indokát tartalmazó érvelése volt vizsgálat tárgyává tehető (Mt. 66. §, 78. §).

Az Mt. 66. § (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a munkáltató a nyugdíjasnak nem minősülő munkavállaló munkaviszonyát felmondással a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőző öt éven belül a munkavállaló munkaviszonnyal kapcsolatos magatartásával indokolt felmondással a 78. § (1) bekezdésében meghatározott okból szüntetheti meg. E szerint tehát a nyugdíjasnak nem minősülő munkavállaló határozatlan időtartamú munkaviszonyát a munkáltató felmondással ez esetben csak akkor szüntetheti meg, ha a munkavállaló a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan, vagy súlyos gondatlansággal, jelentős mértékben megszegi, illetőleg egyébként olyan magatartást tanúsít, amely a munkaviszony fenntartását lehetetlenné teszi.

Minderre tekintettel a bíróságoknak azt kellett vizsgálniuk, hogy a felmondásban hivatkozott kötelezettségszegések olyan súlyúak-e, amelyek lehetővé tették volna egyébként az azonnali hatályú felmondás alkalmazását.

A felperes tartalmában a bizonyítékok téves mérlegelését állította a felülvizsgálati kérelmében azonban jogszabálysértésként a Pp. 206. §-ára nem hivatkozott. Ezért a felülvizsgálati eljárásban is a jogerős ítélet által meghatározott tényállás volt irányadó. A másodfokú bíróság helyesen állapította meg a felperes kötelezettségszegését, amely alkalmas volt a jogviszony megszüntetésére az Mt. 78. § (1) bekezdésére figyelemmel. A felperesnek kötelezettsége lett volna a bérlő által használt két üzlethelyiség esetében a bérleti szerződés megkötése, a díjak behajtása. A felperes által sem vitatottan már 2010-ben értesült arról, hogy a szerződés-

kötések elmaradtak, a bérleti díj nem folyik be, ennek ellenére elmulasztotta azt rövid időn belül orvosolni. A munkáltató nem kifejezetten a számlázás nyomán követésének elmaradását róta a felperes terhére, hanem azt, hogy a munkaköri kötelezettségeinek nem tett eleget, már a szerződések megkötésével is késlekedett. A védett korú nyugdíjasnak nem minősülő munkavállaló határozatlan időtartamú munkaviszonyát a munkáltató felmondással megszüntetheti, de – munkakör felajánlási kötelezettség nélkül – csak akkor, ha a munkavállaló bizonyítottan a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan, vagy súlyos gondatlansággal, jelentős mértékben megszegi, illetőleg egyébként olyan magatartást tanúsít, amely a munkaviszony fenntartását lehetetlenné teszi [Mt. 66. § (4) bekezdés, 78. § (1) bekezdés].

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján.

A hivatalára méltatlanná vált kötelező felmentési ok konjunktív feltételei kormánytisztviselő esetében (EBH 2018.M.2., Mfv.II.10.215/2017/5.)

Az alperes 2014. február 14-én kelt intézkedésével a közszolgálati tisztviselőről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Kttv.) 63. § (2) bekezdés a) pontjára hivatkozva felmentéssel megszüntette a felperes kormánytisztviselői jogviszonyát. Ennek indokolása szerint a felperes kormánytisztviselői hivatalához méltatlan magatartást tanúsított, mivel hivatali munkaideje alatt saját gépjárműjével tankolás céljából többször átlépte a magyar-ukrán határt. 2012. évben munkahelyi vezetőjének tudtával, 2013. évben munkahelyi vezetőjének tudta nélkül hagyta el munkahelyét, a munkaidő betartása során szabálytalanul járt el. A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg kormánytisztviselői jogviszonyát, ezért átalány-kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes jogviszonyát és kötelezte az alperest 3.075.600 forint megfizetésére. Megállapította, hogy a felmentésben a felperesnek tulajdonított cselekmények közül figyelmen kívül kell hagyni az egy éven túli cselekményeket, ezért a 2012. évben elkövetett, a felperes terhére rótt kötelezettségszegések vonatkozásában a felmentés indokolását jogellenesnek találta. A felmentést tartalmazó intézkedés megállapítása szerint a felperes 2013. évben egyetlen alkalommal lépte át munkaidőben, igazolható módon a magyar-ukrán határt, azonban a bíróság nem találta bizonyítottanak azt, hogy mindez tankolás céljából történt. Nem találta megalapozottnak a felmentés azzal kapcsolatos megállapítását sem, hogy többszöri, ismétlődő cselekmények lennének a felperes terhére figyelembe vehetők.

A felek fellebbezése folytán eljáró bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a Kttv. szabályai nem tartalmaznak eljárási kényszert, a munkáltató döntheti el, hogy egy adott magatartást fegyelmi eljárás vagy méltatlanság címén történő felmentés keretében bírálja-e el. Ha a kormánytisztviselő magatartásával a kormányzati szolgálati jogviszonyából eredő kötelezettségét is vétkezen megszegi, a munkáltató jogszerűen dönthet úgy, hogy méltatlanságra alapítottan menti fel a kormánytisztviselőt és nem indít fegyelmi eljárást vele szemben.

A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria közbenső ítéletével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletének azon rendelkezését, melyben megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes jogviszonyát, helybenhagyta. Az összecszerű kereseti kérelem vonatkozásában a másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.

Helytállóan állapította meg a törvényszék, hogy a Kttv. szabályai nem írják elő kötelező módon a munkáltatónak, hogy az adott esetben a kormánytisztviselő terhére rótt kötelezettségszegést fegyelmi eljárás keretében, vagy méltatlanság címén történő felmentés során bírálják el. A Kttv. 63. § (2) bekezdés a) pontja és 64. §, valamint 155. §-a – figyelemmel a Kttv. 76. § (1) és (2) bekezdésére is – eltérő jogintézményeket szabályoz. A kormánytisztviselő kormányzati szolgálati jogviszonyát felmentéssel meg kell szüntetni, ha a hivatalára méltatlan, míg a kormányzati szolgálati jogviszonyból eredő kötelezettségek vétkes megszegése esetén a fegyelmi eljárás lefolytatásának lehet helye, melynek eredményeként kiszabott hivatalvesztés a kormányzati szolgálati jogviszony megszűnését eredményezi a Kttv. 60. § (1) bekezdés i) pontja szerint.

A Kttv. méltatlanságra vonatkozó 64. § (1) bekezdése alkalmazására általában akkor kerülhet sor, ha a kormánytisztviselő jellemzően egyszeri, súlyosan kifogásolható magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy az általa betöltött beosztás tekintélyét, vagy a munkáltatója jó hírnevét, illetve a jó közigazgatásba vetett bizalmat súlyosan rombolja, mely miatt nem várható el, hogy a munkáltató a jogviszonyát a továbbiakban fenntartsa. Ha a kormánytisztviselő e magatartásával munkaköri kötelezettségét is vétkesen megszegi, a munkáltató jogszerűen úgy is dönthet, hogy a kormányzati szolgálati viszonyból származó kötelezettségek vétkes megszegése miatt fegyelmi eljárást rendel el és ennek keretében kísérli meg a tényállás pontos feltárását és az összes körülmény mérlegelésével dönt

a kormánytisztviselővel szembeni jogkövetkezmények alkalmazásáról. Ez esetben a munkáltatónak azt kell bizonyítania, hogy a kormánytisztviselő a jogviszonyból eredő kötelezettségét vétkesen megszegte és nem azt, hogy a kötelezettség-szegést is megvalósító magatartás a kormánytisztviselő által betöltött beosztás tekintélyét, vagy a munkáltatója jó hírnevét, illetve a jó közigazgatásba vetett bizalmat súlyosan rombolja, mely miatt nem várható el, hogy a munkáltató a jogviszonyát a továbbiakban fenntartsa (EBH M.31.).

A perbeli esetben az alperes a kormánytisztviselői jogviszony felmentéssel történő megszüntetése és nem pedig a fegyelmi eljárás lefolytatása mellett döntött, így az eljáró bíróságoknak azt kellett vizsgálniuk, hogy az megfelelt-e a Kttv. 64. § (1), illetve (3) bekezdésében rögzített feltételeknek.

Bár igazolható módon a felperes egy esetben megsértette a munkaidő-nyilvántartás szabályszerű vezetésére vonatkozó rendelkezést, ebből a tényből azonban jogszzerűen nem lehetett arra a következtetésre jutni, hogy e cselekménye alkalmas volt az általa betöltött beosztás tekintélyének, vagy a munkáltató jó hírvének, illetve a jó közigazgatásba vetett társadalmi bizalomnak a súlyos rombolására és emiatt ne lett volna elvárható a munkáltatótól a jogviszony fenntartása.

A hivatalára méltatlanná vált kötelező felmentési ok fennálltára akkor lehet megalapozott következtetést levonni, ha a munkáltató nemcsak a kormánytisztviselő által tanúsított kötelezettség-szegést bizonyítja, hanem azt is, hogy a kötelezettség-szegést is megvalósító magatartás a kormánytisztviselő által betöltött beosztás tekintélyét, vagy a munkáltatója jó hírnevét, illetve a jó közigazgatásba vetett bizalmat súlyosan rombolja, mely miatt nem várható el, hogy a munkáltató a jogviszonyát a továbbiakban fenntartsa. E törvényi feltételek hiányában a felmentés jogellenes.

A közalkalmazotti jogviszonyban álló mentősök kockázati illetménypótlék iránti igénye (EBH 2017.M.23., Mfv.II.10.580/2016/7.)

A felperesek mentőápolóként és mentőgépkocsi-vezetőként álltak az alperessel közalkalmazotti jogviszonyban. Keresetükben 2009. július 20-ától kezdődő időponttal a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 72. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kockázati illetménypótlék megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Álláspontjuk szerint munkájuk jellegéből adódóan folyamatosan komoly fizikai, illetve jelentős pszichés kockázatnak voltak kitéve, mivel a riasztásra történő várakozás jelentős pszichés megterhelést jelentett, amit a munkáltató a kockázatértékelésében is megállapított. Hivatkoztak arra, hogy a megbecsülés hiánya, a készenléti állapot, valamint a felelősség, mint pszichológiai distresszor a munkaidejük több mint 50%-ában fennáll.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével a felperesek keresetét elutasította. A felperesek fellebbezése folytán eljáró törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A törvényszék elsőfokú bíróságtól eltérő jogi álláspontja szerint az egészségkárosító kockázatok fennállását a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 87. §-a alapján szükséges vizsgálni. A pszichés igénybevétel fennállását nem a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998.

(XII.24.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet) 5. számú melléklete alapján kellett megítélni, mert a Kjt. 72. § (1) bekezdés a) pontja a pszichés terhelés fokozott fennállását nem követeli meg.

A Kúria ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Elvi határozatában kimondta, hogy jogkérdésnek minősül és nem függ a bíróság mérlegelésétől az, hogy az egészségkárosító kockázatok közül melyek azok a hatások, körülmények, amelyek illetménypótlék-fizetésre jogosítanak. Az egészségi kockázat fennállásának és mértékének megállapítása szakkérdés, amit csak szakértői bizonyítás alapján lehet eldönteni. A kockázati illetménypótlék fizetésének a Kjt. 72. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt feltétele az, hogy jogszabályban meghatározott egészségkárosító kockázatok között kerüljön sor a munkavégzésre legalább a munkaidő felében. Ennek megfelelően nem bármely egészségkárosító kockázat értékelhető illetménypótlékre való jogosultság körében, hanem csupán a valamely jogszabályban rögzített egészségkárosító kockázatok vehetők figyelembe.

Az Mvt. értelmező rendelkezéseket tartalmazó 87. § 1/H. pontja általánosan határozza meg a pszichoszociális kockázat fogalmát. Ennek minősül a munkavállalót a munkahelyén érő azon hatások összessége, amelyek befolyásolják az e hatásokra adott válaszképzést, illetőleg ezzel összefüggésben stressz, munkabaleset, lelki eredetű szervi (pszichoszomatikus) megbetegedés következhet be. Az eljáró bíróságok erre figyelemmel jogszerűen vették figyelembe a pszichoszociális kockázati tényezők megállapításakor az NM rendelet 5. számú mellékletében felsorolt tényezőket, így a mentőápoló és mentőgépkocsi-vezető munkakörű felperesek vonatkozásában a felelősség stresszorhatást. Téves jogértelmezéssel jutott azonban a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az NM rendeletben nem szereplő megbecsülés hiányát és a készenléti állapotot is egészségkárosító kockázatként kellett volna értékelni az elsőfokú bíróságnak. Az NM rendelet fokozott pszichés terheléssel járó tevékenységeket felsoroló 5. számú melléklete a vizsgált tényezők közül csak a felelősséget tartalmazza. Az alperes által készített kockázatelemzésben emellett pszichológiai stresszorként megjelölt készenléti állapot és megbecsülés hiánya jogszabályban nem kerültek meghatározásra, ezért jogszabályi feltétel hiányában pótlékre jogosítóként nem vehetők figyelembe.

Az alperes nem vitatta, hogy a tengelyen töltött idő alatt egészségkárosító kockázatok között végezték a felperesek munkájukat, mivel azonban ez az időtartam nem érte el a teljes munkaidejük 50%-át, azt kellett vizsgálni, hogy a készenléti ideje alatt az NM rendeletben meghatározott felelősség, mint pszichológiai distresszor egészségkárosító kockázatként fent állt-e, s ha igen, az milyen mértékű volt.

Az igazságügyi szakértőknek az egészségi ártalom fennállását a tényleges munkavégzés körülményeire tekintettel kellett vizsgálni, a szakértők szakvéleményükben, illetve meghallgatásuk során is egyértelműen úgy nyilatkoztak, hogy a jogszabályokban rögzített egészségi kockázatok – köztük a felelősség mint pszichológiai distresszor – a felperesek munkaidejének legalább 50 %-ában nem állt fenn.

Az életvitel kifogásolhatóságának vizsgálata a hivatásos szolgálati viszonyban (EBH 2017.11., Mfv.II.10.701/2016.)

A felperes hivatásos szolgálati viszonyban szolgálatparancsnoki beosztást töltött be. A beosztáshoz előírt képesítési követelmény egyetem vagy főiskola, illetve felsőfokú szakmai végzettség. A felperes a Nemzeti Közsolgálati Egyetemen szerzett diplomát, miután 2012 szeptemberében igazolta, hogy letette angol nyelvből a középfokú nyelvvizsgát. Ezt követően a felperes részére 2012. november 15-étől az illetményalap 60 %-ának megfelelő nyelvtudási pótlékot, valamint 2013. január 1-jétől a felsőfokú iskolai végzettségére tekintettel 15 % illetménykiegészítést állapítottak meg.

A felperest a Nyomozó Ügyészség 2013. június 17-én gyanúsítottként hallgatta ki gazdálkodó szervezet dolgozójának kötelessége megszegésére irányuló vesztegetés büntettének és közokirat-hamisítás büntettének alapos gyanúja miatt. A gyanúsítás szerint a felperes úgy szerzett angol nyelvből középfokú nyelvvizsgabizonyítványt, hogy ezért pénzt fizetett egy közvetítőnek, aki a pénz egy részét átadta az érintett nyelvvizsgatanároknak. Ennek fejében előzetesen megkapta a laborfeladatok megoldását, szóbeli nyelvvizsgáján pedig a tanárok megfelelő nyelvtudás nélkül is olyan minősítést adtak a felperesnek, amely szerint sikeres nyelvvizsgát tett, és részére nyelvvizsga-bizonyítványt állítottak ki.

A Nyomozó Ügyészség 2014. augusztus 29-én meghozott határozatában a vádemelést két évi időtartamra elhalasztotta. A határozat tartalmazta azt a felhívást, amely szerint, ha a határozat ellen a gyanúsított panasszal él, úgy – a nyomozás megszüntetése feltételeinek hiányában – vádemelésnek van helye. A felperes a határozattal szemben nem élt panasszal. Ezt követően az alperes igazgatója kezdeményezte a felperes életvitelének soron kívüli ellenőrzését, melynek eredményeként a Nemzeti Védelmi Szolgálat (NVSZ) határozatával megállapította, hogy a felperes életvitelére kifogásolható. Erre tekintettel a személyes meghallgatást követően az alperes a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 56. § (2) bekezdés b) pont, ba) alpontja alapján a felperes jogviszonyát felmentés jogcímén megszüntette.

A felperes a szolgálati panaszának elutasítását követően előterjesztett keresetében a jogviszony-megszüntetés jogellenességének megállapítását és eredeti szolgálati beosztásba történő visszahelyezését, elmaradt illetményének megfizetését kérte. A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. A felperes fellebbezése folytán eljáró törvényszék közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és az alperes jogviszonyt megszüntető határozatát hatályon kívül helyezte, a jogellenes felmentés jogkövetkezményei vonatkozásában pedig a per újabb tárgyalására és további határozat hozatalára utasította az elsőfokú bíróságot.

A másodfokú bíróság határozatának indokolásában azt állapította meg, hogy a felperes a büntetőeljárásban beismerő nyilatkozatot nem tett, tettenérésre nem került sor, az ügyészség határozata a bizonyítékokat nem részletezte, így azokat a kifogásolható életvitelt megállapító állományilletékes parancsnok sem ismerhette. Ezért a másodfokú bíróság szerint helytállóan hivatkozott a felperes arra, hogy a büntetőeljárás jogerős befejezése előtt nem lehetett volna alkalmatlanságát megállapítani. Abból a tényből ugyanis, hogy valaki az őt érintő büntetőeljárással kapcsolatban a jogorvoslati jogával nem él, a másodfokú bíróság szerint még nem következik, hogy szolgálati feladatait befolyásmentesen nem tudja ellátni.

Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a jogerős határozatot hatályon kívül helyezte és a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletét helybenhagyta.

A kifogástalan életvitel ellenőrzése tekintetében a Hszt. nem ír elő objektív és szubjektív határidőt a vizsgálat megindítására, a jogviszony fennállása alatt soron kívül akkor kell intézkedni, ha az ellenőrzés kezdeményezésére jogosult tudomásra jutott adatokból a kifogásolható életvitelre alapos okkal lehet következtetni. A törvényi megfogalmazásból következően e körben különösen a szolgáltatón kívüli magatartás értékelhető, de mivel a felsorolás csupán példálózó felsorolást jelent, nem zárható ki a szolgálati viszonyal összefüggő – fegyelemsértésnek nem minősülő, de kifogás alá eső, etikai szabályokat súlyosan sértő – magatartások értékelése sem.

A kifogásolható életvitel megállapításának alapja az életvitel ellenőrzéséről készült NVSZ határozat megállapításai, az életvitel kifogásolhatóságát megalapozó körülményekről történt meghallgatás és a szolgálati érdek figyelembevétele, ezért az előírt kötött felmentési indokolás miatt ez a felmentési ok az egyetlen, melynek keretében értékelhetőek a hivatásos állomány tagjának olyan kifogásolt magatartásai és mulasztásai is, amelyek a munkáltató oldalán megalapozottan bizalomvesztéshez vezethettek.

A kifogástalan életvitel soron kívüli ellenőrzésének elrendelésére a vádemelés elhalasztásáról szóló határozatban foglalt tényszerű megállapítások adtak alapot azért, mert a felperes a jogorvoslati lehetősége ellenére nem hárította el a bizonyítási eljárás lefolytatását követően a terhére megállapítottakat. Az ügyészség határozatának indokolásában foglaltak az alperes helytálló hivatkozása szerint több, mint a megalapozott gyanú fennállta. Az e határozat indoklásában rögzítettek alapján jogsértés nélkül lehet következtetni arra, hogy a felperes bűncselekménnyel gyanúsítható személlyel tartott fenn kapcsolatot, jogellenesen szerzett középfokú nyelvvizsgát, és az irányadó tényállás szerint ezt a nyelvvizsga-bizonyítványt az alperesnél felhasználta, a középfokú nyelvvizsga-bizonyítvány felhasználása számára az alperesnél fennállt jogviszonya alapján folyamatos anyagi előnyt jelentett. Nem vitatott tény, hogy az ügyészség határozatában foglalt tényeket és megállapításokat a felperes tudomásul vette, saját – bármilyen megfontolásból meghozott – döntése következményeként az ügyben bűncselekmény hiányában nyomozást megszüntető vagy felmentő határozat nem született és a jövőben sem születhet. Akivel szemben pedig ilyen nem vitatott tények kerülnek ügyészégi határozatban megállapításra, okszerűen megállapítható, hogy nem felel meg a kifogástalan életvitel követelményének. Azzal, hogy a felperes lemondott a vádemelés elhalasztásáról szóló határozat elleni panasz lehetőségéről, már nincs lehetősége a vele szemben megfogalmazott gyanú elhárítására, amely körülmény kihat a hivatásos szolgálati viszonyára, így annak munkajogi következményei alól nem mentesülhet az ártatlanság vélelmére és arra hivatkozva, hogy bűnösségét bíróság jogerősen nem állapította meg.

Ügyvezetői igazgató kártérítési felelőssége (Mfv.II.10.033/2016/5.)

A felperes munkáltató keresetében 7.080.000 forint és késedelmi kamata kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperes munkavállalót. Álláspontja szerint az alperes megbízási szerződések megkötésével és a megbízási díjak kifizetésével kárt okozott a cégnek, ezért a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 209. § (5) bekezdése, valamint a régi Ptk. 339. §-a alapján a kár megfizetésére köteles. Az alperes e szerződések bemutatását elmulasztotta, a felperes csak az ügyvezetői tisztségből történő visszahívását követően jutott hozzájuk.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével kötelezte az alperest 4.000.000 forint kártérítés és ezen összeg kamatainak megfizetésére. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Ítéletének indoklásában az Mt. 52. § (1) bekezdés c) pontja, 209. § (5) bekezdése, valamint a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 22. § (2) bekezdésének b) pontja, 22. § (4) bekezdése és a 20. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy az alperes ügyvezetőként széles körű döntési lehetőséggel rendelkezett az egyes szerződések megkötésekor, azonban tevékenységét annak szem előtt tartásával kellett végeznie, hogy a társaság vagyonát megőrizze. Ebből következően az eljárás során azt vizsgálta, hogy a szerződések megkötésekor és a teljesítés leigazolásakor a felperes érdekének megfelelően kellő gondossággal járt-e el.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság nem állapította meg az alperes kártérítési felelősségét az ügyvédi megbízási szerződéssel kapcsolatban, a szakértői megbízási szerződéssel összefüggésben azonban az alperest kártérítés megfizetésére kötelezte. Arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a szerződéskötéskor nem az elvárható gondossággal járt el, mert az elvégzendő szakértői feladat számon kérhető módon történő meghatározása nem történt meg.

A felek fellebbezése folytán eljáró törvényszék ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta és kötelezte az alperest további 2.000.000 forint kártérítés és ezen összeg kamatainak megfizetésére. A másodfokú bíróság szerint a Gt. 30. § (2) bekezdése és az Mt. 179. §-a közötti lényeges eltérés a kártérítés mértékének korlátozásán túl abban van, hogy az előbbi esetben a bizonyítási szabályok exculpatiosak, vagyis az ügyvezető bizonyíthatja, hogy az eljárása megfelelt a társaság elsődleges érdekeinek.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a felperes keresetének elutasítását kérte. Álláspontja szerint a törvényszék a felelősségére tévesen a Gt. 30. § (2) bekezdése alapján az általános polgári jogi felelősség szabályait alkalmazta.

A Kúria ítéletével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

A törvényszék a jogerős ítéletében helytállóan állapította meg, hogy a perben vitatott megbízási szerződések megkötésére és annak alapján a megbízási díjak kifizetésére az Mt. hatálybalépését követően, de még a polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) hatálya alatt került sor. Ebből következően az alperes kártérítési felelősségére a Gt. 22. § (2) bekezdésének b) pontja alapján az Mt. szabályait kellett alkalmazni azzal, hogy az Mt. 179. §-ában megfogalmazott általános szabályok mellett a vezető állású munkavállalókra vonatkozó Mt. 209. §-ában foglalt rendelkezéseket is figyelembe kellett venni. Helytálló a másodfokú bíróság azon megállapítása is, hogy az Mt. 209.

§ (4) bekezdése szerint a vezető gondatlan károkozása körében rögzített teljes kártérítési felelősség az Mt. 179. §-ához képest csupán a mérték tekintetében tartalmaz eltérést. Ezért a perben az Mt. 179. § (1) és (2) bekezdése alapján a felperes munkáltatót terhelte a bizonyítás az alperes vétkes kötelezettségszegése, a kár, valamint az okozati összefüggés körében, sikeres bizonyítás esetén pedig az alperes gondatlan magatartás esetén is a teljes kárért felel. A törvényszék az ugyancsak irányadó Gt. 30. § (2) bekezdésének rendelkezéséből megalapozatlanul vont le következtetést arra, hogy a bizonyítási szabályok a vezető kártérítési felelőssége esetén megfordulnak. A Gt. 30. § (2) bekezdésében megfogalmazottak, vagyis, hogy a vezető tisztségviselők a gazdasági társaság ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal, a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek ellátni, nem jelentheti a bizonyítási teher átfordulását, mindösszesen az elvárhatóság mércéjét állapítja meg magasabb szinten az általánosan elvárható magatartáshoz képest.

Az alperes vezetői kártérítési felelősségének megítélésakor nem maradhat értékelés nélkül, hogy a per tárgyát megbízási szerződések megkötése és a megbízási díjak kifizetése képezte, amelyek értékelésére az adott időszakban fennálló helyzet alapján kerülhet sor. A megbízási szerződések – jellegükből következően – gondossági kötelmet, nem pedig eredménykötelmet jelentenek, ezért annak megállapítása mellett, hogy a megbízottak tevékenysége a vitatott kérdésekben hasznos volt, azok eredménye az előre nem látható körülmények fennállására tekintettel nem voltak kizárólag a később bekövetkezett események tükrében értékelhetőek. Az alperes ügyvezető igazgatóként a perbeli bizonyítékokból megállapíthatóan indokoltan vette igénybe a gazdasági és jogi kérdésekre számára szükségesnek mutatkozó további szakértőket, akik értékelhető munkát végeztek, ezért nem lehetett megállapítani, hogy az alperes ezen eljárása során megsértette a Gt. 30. § (2) bekezdésében vele szemben támasztott fokozott elvárhatóság követelményét. A megbízási szerződések megkötése a felperes társasággal szemben folyamatban lévő magas pertárgyértékű (másfél milliárd forintot meghaladó) perre, valamint 2012. december 17-én közölt, háromszázmillió forint adótartozást meghaladó tartozás megfizetésére kötelező határozatra tekintettel okszerű és észszerű volt, a döntés meghozatalakor az alperes a társaság érdekeit szem előtt tartva járt el, melynek ellenkezőjét a felperes nem bizonyította. Egy üzleti döntés, ha utóbb esetleg kevésbé előnyösnek bizonyul – egyéb tényállási elem hiányában – automatikusan nem alapozza meg a vezető felelősségét, ha a vezető úgy járt el, ahogy az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltőtől általában elvárható.

Az özvegyi nyugdíjra jogosultságnak nem elegendő feltétele a házasság fennállása, szükséges a házastársi együttélés is
(Mfv.III.10.534/2017.)

A felperes özvegyi nyugdíj megállapítása iránti igényt terjesztett elő alperesnél a 2014. augusztus 23. napján elhunyt házastársa jogán. Az alperes a felperes részére ideiglenes özvegyi nyugdíjat, majd annak megszűnését követő naptól özvegyi nyugdíjat állapított meg. A jogszerző élettársa élettársi jogcímen terjesztett elő özvegyi nyugdíj iránti igényt. Az alperes a bizonyítási eljárás lefolytatását követően az ideiglenes özvegyi nyugdíj, valamint az özvegyi nyugdíj megállapításáról hozott határozatait az ellátás megállapításának kezdő napjára visszamenőlegesen visszavonta, és a felperes ideiglenes özvegyi nyugdíj és özvegyi nyugdíj iránti igényét elutasította.

A bíróság a felperes keresetét elutasította, megállapítva, hogy a felperes a jogszerzőtől tartásdíjban nem részesült. Ítéleti bizonyossággal nem volt megállapítható, hogy a felperes és a jogszerző a jogszerző halálát megelőző egy évben életvitelszerűen együtt élt volna. A házassági életközösség sem volt megállapítható, mivel a tanúk vallomásai a gazdasági életközösséget, a közös gazdálkodást nem támasztották alá. Az okirati bizonyítékok és a tanúvallomások azt támasztották alá, hogy a jogszerző a halálát megelőző egy évben az élettársával élt együtt élettársi életközösségben. A házastársi életközösség fennálltát cáfolta a házasság felbontása iránt a jogszerző által benyújtott bontókereset.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek az alperes határozataira is kiterjedő hatályon kívül helyezése mellett a keresetének helyt adó határozat meghozatalát kérte a Pp. 206. § (1) bekezdésének bíróság általi megsértését állítva.

A perben a felperesnek kellett bizonyítani, hogy közte és a jogszerző között az életközösség érzelmi és gazdasági vonatkozásban a jogszerző halála előtt legalább egy évig fennállt. A meghallgatott tanúk a jogszerzőnek mind a felperessel, mind az élettárral való együttélését alátámasztották. A Kúria kiemelkedő jelentőséget tulajdonított az okirati bizonyítékoknak, a jogszerzőnek a bontókereset benyújtásakor tett személyes nyilatkozatára, és a háziorvos nyilatkozatára. A lefolytatott bizonyítás eredményeként okszerűen arra lehetett következtetést levonni, hogy a házassági életközösség fennállásának feltételeire (érzelmi és gazdasági életközösség) a közigazgatási eljárásban és a perben sem merült fel bizonyíték. A tanúk nyilatkozatai önmagukban, a rendelkezésre álló többi bizonyítékkal egybevetve nem voltak alkalmasak a házassági életközösség vizsgált időszakban való fennállásának megállapítására. Önmagában a családi és egyéb ünnepeken való közös részvétel, a kert munkákban a jogszerző által nyújtott segítség, az, hogy a jogszerző eltemettetéséről a felperes mint feleség gondoskodott, nem igazol házastársi együttélést. Az, hogy a jogszerző és a felperes kapcsolata nem volt rossz, nem alakult ki haragos viszony, szintén nem igazolja azt, hogy házastársként együtt éltek volna, különös tekintettel arra is, hogy a felperes és a jogszerző külön ingatlanban éltek életvitelszerűen, és a jogszerző kezdeményezte a házassága felbontását is. Mindezen indokokra figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

**A 12 hónapon belül előterjesztett újabb kérelem akkor vehető figyelembe, ha a megváltozott munkaképességű személy állapotában tartós változás következett be
(EBH 2017.M.1., Mfv.III.10.471/2017.)**

A felperes 2011. december 31. napján III. csoportú rokkantsági nyugdíjban részesült, mely ellátás a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (továbbiakban: Mmtv.) 32. § (1) bekezdés b) pontja alapján 2012. január 1. napjától rokkantsági ellátásként került továbbfolyósításra. A felperes kérelme alapján az alperes hatósági bizonyítványt állított ki, amelyben a felperes egészségi állapotát 2016. június 13. napjától 29%-osnak véleményezte, mely állapota alapján E minősítési kategóriába tartozik.

Az alperes rokkantsági ellátást állapított meg a felperes részére azzal, hogy egészségi állapota 29%-os, mely állapot alapján E minősítési kategóriába tartozik. A társadalombiztosítási szervek határozataikat az Mmtv. 19. § (1) bekezdés e) pontja, 33/A. § (1-2) bekezdése, 12. § (1) bekezdés c) pontja és 33. § (7) bekezdése rendelkezéseire alapították.

A bíróság a felperes keresetét elutasította azzal, hogy a felperes 2016. május 12. napján benyújtott kérelme egészségi állapotának felülvizsgálatára irányult, így az eljárás felperesi kérelem alapján indult meg. Az eljárás megindításakor a felperes a hatósági bizonyítvány kiállítása iránti kérelme előterjesztésekor már az Mmtv. 33. § (1) bekezdése szerinti továbbfolyósított ellátásban részesült.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek a társadalombiztosítási határozatokra is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az ellátása összegének az Mmtv. 14. § (4) bekezdésében és 19. § (2a) bekezdésében foglaltaknak megfelelő megállapítását kérte a Pp. 206. § (1) bekezdése és az Mmtv. 19. §-a bíróság általi megsértését állítva.

A peradatok szerint a felperes 2011. december 31. napjáig III. csoportos rokkantsági nyugdíjban részesült azzal, hogy állapotában felülvizsgálat nem szükséges. Az Mmtv. 32. § (1) bekezdés b) pontja alapján a felperes rokkantsági nyugdíja rokkantsági ellátásként került továbbfolyósításra 2012. január 1. napjától. A felperes 2016. május 12. napján nyújtott be kérelmet az alpereshez „a komplex minősítés eredményéről szóló hatósági bizonyítvány kiadásához” elnevezésű nyomtatvány kitöltésével. Az alperes a felperest kizárólag a hatósági bizonyítvány kiállítása iránt benyújtott kérelmével kapcsolatban indult hatósági eljárásról értesítette, mely eljárás eredményeképp került kiadásra hatósági határozat. A hatósági bizonyítvány (határozat) ellen a felperes a bírósághoz felülvizsgálati kérelmet nem nyújtott be, így az jogerőssé vált.

A felperes esetében az Mmtv. 19. §-ban rögzített és a felülvizsgálatot megalapozó feltételek egyike sem állt fenn, mivel a felperes kérelmet a felülvizsgálat iránt nem nyújtott be (b pont), állapotában felülvizsgálat nem volt szükséges a rokkantsági nyugdíjat megállapító határozatok szerint (a pont), a felperes nem rehabilitációs, hanem rokkantsági ellátásban részesült (c pont), nem merült fel olyan tény vagy körülmény, amely a rendkívüli felülvizsgálatot megalapozta volna (d pont) és ilyenre az alperes sem hivatkozott, továbbá a célzott vizsgálat elrendelésére sem került sor (e pont).

A felperes 2012. január 1. napján (rokkantsági nyugdíja rokkantsági ellátással alakulása időpontjában) a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltő személynek minősült.

Az Mmtv. 14. § (1) bekezdése alapján a megváltozott munkaképességű személyek ellátásait a rehabilitációs hatóságnál az erre rendszeresített nyomtatványon vagy elektronikus úrlapon lehet kérelmezni. Az ellátásra való jogosultságot megállapító, vagy az egészségi állapotra tekintettel hozott elutasító döntés jogerőre emelkedését követő 12 hónapon belül előterjesztett újabb kérelmet csak akkor kell elbírálni, ha a rendelkezésre álló egészségügyi dokumentáció alapján megállapítható, hogy a kérelmező egészségi állapotában a korábbi döntésben még figyelembe nem vett tartós változás következett be. A felperes megváltozott munkaképességű személyek ellátása megállapításához vagy (állapotrosszabbodás miatti) megváltoztatásához kérelmet sem az alperesnél rendszeresített nyomtatványon sem egyéb módon nem nyújtott be. A munkaügyi bíróság nem észlelte – téves jogi álláspontja folytán –, hogy az alperes jogszabályi feltételek (Mmtv. 14. § (1) bekezdése és 19. § (1) bekezdése) hiányában hozott határozatot a felperes rokkantsági ellátása körében. Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet, valamint a közigazgatási szervek határozatait hatályon kívül helyezte (Pp. 275. § (4) bekezdés).

A foglalkoztató üzemi baleset miatti megtérítési felelősségét a biztosított és a társadalombiztosítási szerv közötti, az ellátás iránt indult eljárástól függetlenül külön perben vitathatja (Mfv.III.10.698/2016/8.)

Az alperes a felperes által foglalkoztatott, 2007. szeptember 28-án üzemi balesetet szenvedett biztosított részére 2009. február 1. és 2014. január 31. között kifizetett baleseti járadék megtérítésére kötelezte a felperest. A felperes a határozat hatályon kívül helyezését azért kérte, mert a biztosított egészségkárosodása – a sérült és a közte folyamatban volt, kártérítés megfizetése tárgyában indult munkaügyi perben beszerzett igazságügyi orvosszakértői véleménnyel is alátámasztottan – nem az üzemi baleset következtében alakult ki. Az elsőfokú bíróság a határozatot – orvosszakértői bizonyítás eredményeként – hatályon kívül helyezte; a másodfokú bíróság az ítéletet helyben hagyta. Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Ítéletében rámutatott: a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 73. § szerint alkalmazandó társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) 87. § (1) bekezdése alapján a foglalkoztató akkor köteles a baleseti járadék megtérítésére, ha a baleset a foglalkoztató, vagy megbízottja (a továbbiakban: foglalkoztató) munkavédelmi kötelezettségei megszegése miatt következett be. A foglalkoztató megtérítési felelőssége – helyes értelmezés szerint – azokért a kötelező társadalombiztosítás keretében nyújtott ellátásokért áll fenn, amelyeket a munkavédelmi szabályszegésekkel okozati összefüggésben bekövetkezett baleset miatt állapítottak meg. Olyan ellátások megtérítésére, amelyek a balesettel okozati összefüggésbe nem hozhatók, a foglalkoztató nem kötelezhető. A sérült és a felperes között folyamatban volt munkaügyi perben, valamint a jelen perben eljáró szakértők véleménye egybehangzóan, aggály nélkül támasztotta alá azt, hogy a baleseti járadék megállapítása során alapul vett egészségkárosodás nem a biztosított által elszenvedett, fagyási sérüléssel és csuklórándulással járó balesetek, hanem a korábban keletkezett, csuklóízületi elváltozása miatt alakult ki, ez pedig kizárta a felperes megtérítés felelőssége megállapítását. A Kúria – a Tny. 87. § (1) bekezdése Alaptörvény XXVII. cikk (7) bekezdésének megfelelő

értelmezése kapcsán – rámutatott arra is, hogy a foglalkoztató a megtérítési felelőssége tárgyában indult eljárásban vitathatja, hogy a megállapított és kifizetett ellátás a jogellenes magatartása (munkavédelmi szabályszegése) miatt bekövetkezett balesettel összefüggésbe hozható. A sérült biztosított és a társadalombiztosítási szerv között folyamatban volt – az ellátás megállapításával, folyósításával lezárult – eljárásban hozott döntés a bíróságot nem köti, a foglalkoztató a megtérítési perben bizonyíthatja, hogy az ellátás megállapítását a baleseti sérülés, az abból eredő egészségkárosodás nem indokolhatta, vagyis a baleset és a kifizetett ellátás között nem áll fenn okozati összefüggés. A foglalkoztató a megtérítési felelőssége ezen feltételét a biztosított és a társadalombiztosítási szerv közötti, az ellátás megállapítása tárgyában indult eljárásban – ügyféli minősége, illetve jogszabály ez irányú rendelkezése hiányában – nem teheti vitássá, így a megtérítési kötelezettségéről hozott határozattal szembeni jogorvoslati joga csak abban az esetben érvényesül és a közigazgatási döntés érdemi bírósági felülvizsgálata is csak akkor valósul meg, ha az okozati összefüggés hiányának bizonyítására a közigazgatási határozattal kötelezett (foglalkoztató) a perben lehetőséget kap.

■ A KÚRIA JOGGYAKORLAT- EGYSÉGESÍTŐ TEVÉKENYSÉGE

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló törvény az információs konzultatív rendszert elsődlegesen a Kúria elnökére, valamint a bírósági vezetőkre és kollégiumokra mint szakmailigazgatási szervezeti egységekre építi. A Kúria elnöke, a bírósági elnökök, kollégiumvezetők, regionális kollégiumvezetők és tanácselnökök feladatává teszi a joggyakorlat figyelemmel kísérését, a tájékoztatást, a közreműködést, a javaslattevést és indítványozást.

JOEGYSÉGI HATÁROZATOK

Polgári Kollégium

1/2017. PJE számú jogegységi határozat

A jogegységi tanács a jogegységi indítvány elbírálása során abból indult ki, hogy a régi Pp. alapján korábban meghozott elvi iránymutatások az új Pp. alkalmazási körébe tartozó esetekben nem irányadók, azok ugyanis a régi Pp. alkalmazásához fűződő jogértelmezést tartalmaznak. Ezért azt kellett meghatározni, hogy melyek azok az elvi iránymutatások, amelyeket az új Pp. alkalmazása során – a fenti elv ellenére – a jogegységi tanács mégis megfelelően irányadónak tekint. A „megfelelő” alkalmazásra utalás azt jelenti, hogy az új Pp. alkalmazása körében is irányadónak tekintett iránymutatásokban foglalt jogszabályokra történő hivatkozások alatt természetesen az új Pp.-ben tartalmilag azonos rendelkezést tartalmazó jogszabályhelyet kell érteni.

Az eljárásjogi rendelkezést tartalmazó iránymutatások közül a jogegységi tanács az új Pp. alkalmazása körében is megfelelően irányadónak tekinti:

- a PJE határozatok közül a 3/2000. PJE, a 4/2003. PJE, a 2/2006. PJE, a 4/2006. PJE, a 2/2008. PJE, a 4/2008. PJE, az 1/2009. PJE, az 1/2011. PJE, a 2/2011. PJE, az 1/2013. PJE, a 3/2014. PJE határozatokat,
- a PK vélemények közül az 1/2005. (VI. 15.) PK véleményt, a 3/2008. (XI. 24.) PK véleményt, a 2/2011. (XII. 12.) PK véleményt, a 3/2011. (XII. 12.) PK véleményt, az 1/2016. (II. 15.) PK véleményt (a 2. pont kivételével), az 1/2017. (IX. 11.) PK véleményt,
- a PK és a PK-GK állásfoglalások közül a PK-GK 2., a PK 12., a PK 13., a PK 14., a PK 15., a PK 102., a PK 127., a PK 133. a PK 134., a PK 137., a PK 138., a PK 142., a PK 145., a PK 146., a PK 148., a PK 152., a PK 154., a PK 157., a PK 158., a PK 166., a PK 169., a PK 171., a PK 175., a PK 176., a PK 177., a PK 178., a PK 179., a PK 180., a PK 189., a PK 190., a PK 191., a PK 193., a PK 195., a PK 196., a PK 199., a PK 200., a PK 212., a PK 217., a PK 218., a PK 221., a PK 277. számú állásfoglalást.

Figyelemmel arra, hogy a felülvizsgálat az elvi iránymutatások újraszövegezését nem tűzte ki célul, ezért az azokban szereplő jogszabályi hivatkozások és az azokban használt kifejezések (terminológia) módosítására sem került sor. Ebből következően a továbbra is irányadónak ítélt, az elvi tartalmát tekintve továbbra is irányadó elvi iránymutatásokban foglalt jogszabályokra történő hivatkozások és jogi kifejezések alatt természetesen a tartalmilag azonos más jogszabályi rendelkezést, újraszámolás folytán megváltozott jogszabályhelyet, illetőleg az elnevezésében megváltozott jogintézményt, kifejezést kell érteni.

2/2017. KMPJE számú jogegységi határozat

A jogegységi tanács a jogegységi indítvány elbírálása során abból indult ki, hogy a régi Pp. alapján korábban meghozott elvi iránymutatások az új Pp. és a Kp. alkalmazási körébe tartozó esetekben nem irányadók, azok ugyanis a régi Pp. alkalmazásához fűződő jogértelmezést tartalmaznak. Ezért azt kellett meghatározni, hogy melyek azok az elvi iránymutatások, amelyeket az új Pp. és a Kp. alkalmazása során – a fenti elv ellenére – a jogegységi tanács mégis megfelelően irányadónak tekint. A „megfelelő” alkalmazásra utalás azt jelenti, hogy az új Pp. és a Kp. alkalmazása körében is irányadónak tekintett iránymutatásokban foglalt jogszabályokra történő hivatkozások alatt természetesen az új Pp.-ben és a Kp.-ben tartalmilag azonos rendelkezést tartalmazó jogszabályhelyet kell érteni. Ezeknek az elvi iránymutatásoknak a felsorolását tartalmazza a jogegységi határozat rendelkező része (az elvi iránymutatásokat az áttekinthetőség kedvéért megfelelően csoportosítva).

A jogegységi tanács az új Pp. és a Kp. alkalmazása körében is megfelelően irányadónak tekintette:

- a jogegységi határozatok közül az 1/2005. KPJE és a 2/2012. KMPJE határozatokat,
- a kollégiumi vélemények közül a 3/2005. (XI. 14.) PK-KK véleményt és az 1/2009. (VI. 24.) PK-KK véleményt.

Figyelemmel arra, hogy a felülvizsgálat az elvi iránymutatások újraszövegezését nem tűzte ki célul, ezért az azokban szereplő jogszabályi hivatkozások és az azokban használt kifejezések (terminológia) módosítására sem került sor. Ebből következően a továbbra is irányadónak ítélt, az elvi tartalmát tekintve továbbra is irányadó elvi iránymutatásokban foglalt jogszabályokra történő hivatkozások és jogi kifejezések alatt természetesen a tartalmilag azonos más jogszabályi rendelkezést, újraszámolás folytán megváltozott jogszabályhelyet, illetőleg az elnevezésében megváltozott jogintézményt, kifejezést kell érteni.

1/2017. BJE számú jogegységi határozat

A Kúria Büntető Kollégiumának vezetője a 2017. szeptember 13-án kelt jogegységi indítványában a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bsz.) 33. § (1) bekezdés a) pontjában megállapított jogkörével élve a Bsz. 32. § (1) bekezdés a) pontja alapján, jogegységi határozat hatályon kívül helyezése céljából jogegységi eljárás lefolytatását és jogegységi határozat meghozatalát indítványozta. Álláspontja szerint a Kúria 2/2016. Büntető jogegységi határozat hatályon kívül helyezése szükséges, mert az Alkotmánybíróság 19/2017. (VII. 18.) AB határozata „megállapítja, hogy a tizenkettedik életévet be nem töltött személy sérelmére elkövetett szexuális erőszak értelmezéséről szóló 2/2016. Büntető jogegységi határozat alaptörvény-ellenes, ezért a jogegységi határozatot 2017. október 31. napjával megsemmisíti”.

A Kúria 2/2016. BJE határozata a következőt mondta ki.

„A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 197. § (1) bekezdésébe ütközik és a (2) bekezdésre figyelemmel a (4) bekezdés a) pontja szerint minősül a tizenkettedik életévet be nem töltött személy sérelmére elkövetett szexuális erőszak büntette, ha a cselekmény sértettje az elkövető hozzátartozója, vagy nevelése, felügyelete, gondozása, gyógykezelése, illetve egyéb módon a hatalma vagy befolyása alatt áll, függetlenül attól, hogy azt kényszerítéssel valósította-e meg.” Az Alkotmánybíróság határozata – értelemszerűen – nem jelenti, hogy a megsemmisített jogegységi határozatban alaposnak tartott jogegységi igény alaptalanná vált, illetve megszűnt. A Kúriának viszont jogalkotói jogosítványok hiányában nincs módja érdemben újabb jogegységi eljárást folytatni és érdemben dönteni a jogegységi igényről.

Az Alkotmánybíróság határozata azt jelenti, hogy a Kúria 2/2016. BJE határozata általi jogértelmezés – az AB határozat rendelkezése szerint – nem követendő. Utóbbival a Bsz. 42. § (3) bekezdés zárómondata áll összhangban, melynek értelmében a hatályon kívül helyezett jogegységi határozat a hatályon kívül helyező határozat közzététele időpontjától nem alkalmazható.

Ekként a Kúria Büntető Kollégiuma mint Büntető Jogegységi Tanács a Bsz. 40. § (1) és (2) bekezdése alapján a jogegységi indítványnak helyt adott, és a Bsz. 34. § (4) bekezdés a) pontja szerint a korábban meghozott jogegységi határozatot hatályon kívül helyezte.

Egyben indokoltnak tartja a 19/2017. (VII. 18.) AB határozattal megsemmisített 2/2016. BJE határozatban kifejtettek jogalkotó általi megfontolását és a Büntető Törvénykönyv 197. §-ába ütköző szexuális erőszak bűncselekménye törvényi tényállásának újraszabályozását.¹

¹Az Országgyűlés a 2017. évi CLXXVII. törvénnyel módosította a Btk. 197. §-át.

1/2017. KMPJE számú jogegységi határozat

A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának vezetője által kezdeményezett jogegységi eljárásban a jogegységi tanácsnak a tulajdonjog hasznélvezeti jog fenntartásával történő átruházása esetén a hasznélvezeti jog ingatlan-nyilvántartási bejegyzésének értelmezéséről kellett állást foglalnia, mivel a Kúria egyik tanácsa jogkérdésben el kívánt térni a Kúria másik ítélkező tanácsának korábban elvi határozatként közzétett határozatától.

A jogegységi tanácsnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az ingatlan tulajdonjogának hasznélvezeti jog fenntartásával történő átruházása esetén a hasznélvezeti jog ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséhez elegendő-e a hasznélvezeti jog fenntartásáról való megállapodás a tulajdonátruházási szerződés keretében, vagy szükséges egy külön okirat, amely tartalmazza a hasznélvezeti jog alapítását. A tulajdonátruházó szerződésnek vagy külön okiratnak tartalmaznia kell-e a jogváltás jogcímét és a jogosult bejegyzést engedélyező nyilatkozatát. A jogegységi tanács álláspontja szerint a hasznélvezeti jog alapítása minden esetben a tulajdonjog mellett, azzal egyidejűleg létező jogosultság, amely származékos úton jön létre: hasznélvezeti jogot szerződéses úton kizárólag a tulajdonos alapíthat. A hasznélvezetet alkotó jogosultságok részei az absztrakt tulajdonjognak, azok a tulajdonost külön nevesítés nélkül is megilletik.

A jogegységi tanács szerint a hasznélvezeti jog megszerzésének szerződéses úton két formája lehetséges: hasznélvezeti jog alapítása tulajdonátruházással vagy anélkül (az eredeti tulajdonostól különböző személy szerzi meg a hasznélvezeti jogot, olyan, aki e jogokkal korábban nem rendelkezett) és a hasznélvezet vissza-, illetve fenntartása, amikor a tulajdonos tartja fenn a maga számára az őt korábban a tulajdonjoga alapján megillető jogokat. A hasznélvezetet alkotó jogok konkrét, nevesített jogosultságok, tőlük független, absztrahálódott hasznélvezeti jog nem létezik, ily módon ahhoz kapcsolódó önálló szerzési jogcímről sem beszélhetünk: a szerződéses hasznélvezet „jogcíme” maga az alapítás, azaz bár a hasznélvezet önállósult dologi jogi jogintézmény, keletkezésekor nem lép ki a kötelmi jog relatív keretei közül. Ennek oka vélhetően a hasznélvezeti jog forgalomképtelensége és a létesítéséhez, valamint a gyakorlásához kapcsolódó korlátok, amelyek – a tulajdonjog „megnyitását” célzó jogalkotói törekvések ellenére is – behatárolják a hasznélvezeti jog hozzáférhetőségét.

A hasznélvezeti jog bejegyzéséhez tehát nem kell külön jogcím, az alapítással jön létre, a fenntartott hasznélvezet pedig a tulajdonos által leválasztott jogok visszatartása útján keletkezik oly módon, hogy annak átruházására nem kerül sor.

A hasznélvezeti jog a tulajdonos akaratából, elhatározásából, a tulajdonostól különböző személy részére alapítással jön létre, amelyről – a hasznélvezeti jog alapításáról – szerződésben kell rendelkezni. Más a helyzet azonban, ha a hasznélvezeti jog alapítására a tulajdonátruházással együtt kerül sor, mert ez esetben a tulajdonátruházó szerződés az, amely a hasznélvezeti jog alapítását, illetve a tulajdonátruházó számára fenntartott hasznélvezeti jog keletkezését tanúsítja, ezért külön okiratra a hasznélvezeti jog bejegyzéséhez nincs szükség.

A kizárólag a haszonélvezeti jogok „átruházásának” átvezetéséhez az átruházó tulajdonos bejegyzési engedélyre van szüksége. A haszonélvezeti jog fenntartásával történő tulajdonátruházás esetén a haszonélvezeti jog bejegyzéséhez az átruházó tulajdonos saját magának bejegyzési engedélyt nem adhat. A tulajdonjogot haszonélvezettel terheltlen megszerző vevő pedig az Inytv. 49. § (1) bekezdéséből fakadóan azért nem adhat bejegyzési engedélyt, mert nem ő keletkeztette a haszonélvezeti jogot, csak azt vette tudomásul a tulajdonátruházó szerződésben, hogy a tulajdonjogot haszonélvezeti joggal terheltlen szerzi meg.

Az ingatlanügyi hatóságnak a fenntartott haszonélvezeti jogot az arra vonatkozó bejegyzési engedély megkövetelése nélkül, az Inytv. 50. § (1) bekezdése szerinti esetben a tulajdonjog bejegyzési kérelem teljesítésével egyidejűleg, hivatalból kell bejegyeznie.

Polgári és gazdasági szakág

1/2017. (IX. 11.) PK vélemény az ingatlan közös tulajdona megszüntetésének egyes kérdéseiről

1. A közös tulajdon megszüntetésére irányuló perben a bíróságnak a Ptk.-ban meghatározott sorrendben kell vizsgálnia az egyes megszüntetési módok alkalmazásának lehetőségét. Ha a felek a közös tulajdon megszüntetését egybehangzóan ugyanazon a módon kérik és annak feltételei igazoltak, a bíróság a sorrendben megelőző megszüntetési módot vagy módokat nem vizsgálja.
2. A közös tulajdon megszüntetése során a társasházzá alakítás a megszüntetésnek az árverési értékesítést megelőző módja.
A társasházzá alakítás vizsgálatához nincs szükség külön keresetre vagy viszontkeresetre, de ahhoz szükséges valamelyik fél erre irányuló nyilatkozata. A társasházzá alakítást igénylő félnek csatolnia kell az alapító okirat tervezetét és az ingatlan-nyilvántartási bejegyzésre alkalmas alaprajzot. Nincs helye a társasházzá alakításnak, ha az a felek együttműködésének hiánya miatt nem lehetséges. Az ítélet rendelkező részébe foglalandó alapító okiratnak a jogszabály szerint kötelező tartalmi elemeken túlmenően a külön törvényben meghatározott keretek között tartalmaznia kell a felek által lényegesnek minősített kérdések rendezését is.
3. A közös tulajdont megszüntető ítéletben kivételesen helye lehet vagylagos (alternatív) kötelezést tartalmazó rendelkezéseknek, vagy egyidejűleg, egymás mellett több megszüntetési mód alkalmazásának.
4. Nincs helye a közös tulajdon megszüntetésének, ha a megszüntetés alkalmatlan időre esik, vagy ha a tulajdonostárs a tulajdonközösség megszüntetésére vonatkozó alanyi jogát visszaélészerűen gyakorolja.
Az „alkalmatlan idő”-re vonatkozó kifogást az időlegesen fennálló, de belátható időn belül megszűnő körülmények alapozhatják meg.
5. A tulajdonjogát elvesztő, bennlakó tulajdonostársat főszabály szerint az ingatlan elhagyására kell kötelezni. A bíróság csak kivételesen rendelkezhet úgy, hogy a tulajdonostárs – tulajdonjoga elvesztése ellenére – bennmaradhat az ingatlanban. Az erre vonatkozó feljogosítását a bennlakó tulajdonostársnak az ok megjelölésével kifejezetten, kérnie kell a bíróságtól; nem elegendő az a nyilatkozata, hogy nem vállalja az ingatlan elhagyását vagy ellenzi a kiköltözésre kötelezését.
6. Ha a bíróság feljogosítja a volt tulajdonostársat az ingatlan további használatára, akkor a Ptk. 5:159. §-ában meghatározott tartalmú használati jogot alapít a részére. E használati jog ellenértékeként időszakonként fizetendő használati díj megállapításának nincs helye.

Abban az esetben, ha a volt tulajdonostárs tulajdoni hányadához igazodó terjedelmű használati jog alapítása nem alkalmas a felek közötti jogvita észszerű lezárására, a bíróság az ingatlanban bennmaradó (volt) tulajdonostárs javára az ingatlannak az eredeti tulajdoni hányadát meghaladó részére vagy az ingatlan egészére kiterjedő használati jogot alapíthat.

7. A bíróság a bennlakás értékcsökkentő hatását a használati jog alapításával egyidejűleg értékeli. A közös tulajdon megszüntetése során a felek közötti elszámolás körében figyelembe veszi a volt tulajdonos korábbi tulajdoni hányada, illetve az azt meghaladó része után a tulajdonost megillető ellenszolgáltatás mértékét, és meghatározza az ellenszolgáltatás teljesítésének módját.
8. A bíróság a tulajdonostársak kiskorú gyermekei bennlakása értékcsökkentő hatásának mértékét mérlegeléssel állapítja meg, amit a tulajdonostárs szülők között meg kell osztani.
9. A keresetlevél befogadásának nem feltétele a hiteles tulajdoni lap másolat (szemle) csatolása akkor, ha a felperes nem hiteles, elektronikus formátumú tulajdoni lapot csatol. Szükséges azonban, hogy az ítélethozatal előtt az aktuális tulajdoni állapot hiteles módon igazolt legyen.
10. A tulajdonostársak nagy száma esetén kivételesen mellőzhető valamennyi tulajdonostárs perben állása, ha a perbeli jogvita egy „jogközösségen belüli jogközösség” keretei között áll fenn, vagy ha a közös tulajdonú ingatlan használata természetben olyan szinten megosztott a tulajdonostársak között, hogy mind a tulajdonjogból fakadó jogok gyakorlása, mind a kötelezettségek teljesítése teljes elkülönülést biztosít.
Minden perben egyedileg dönthető el, hogy a felek közötti jogvita a perbe nem vont tulajdonostársak érdekét olyan mértékben érinti-e, hogy perben-állásuk indokolt, vagy az ügy sajátosságaira tekintettel mellőzhető.
11. A tulajdonostársak perben állására vonatkozó szabályok szerint perbe kell vonni a haszonélvezetre, használatra jogosultakat, a bejegyzett tartási és életjáradéki jog jogosultját, s ha a jelzálogjog nem az egész ingatlant terheli, akkor e jog jogosultját is. Más érdekelték esetében a körülmények egyedi mérlegelésétől függ, hogy szükséges-e a perbevonásuk.
12. Természetbeni megosztás esetén még az ítélethozatal előtt gondoskodni kell arról, hogy a bíróság rendelkezésére álljon a megosztáshoz szükséges jogerős közigazgatási engedély és az ingatlan-nyilvántartási bejegyzésre alkalmas vázrajz. Ezek beszerzésére a per tárgyalásának felfüggesztése mellett a feleknek megfelelő határidőt kell szabni.
13. A tulajdonközösség megváltással történő megszüntetése során a fél teljesítő-képességének vizsgálata a perben időben nem korlátozott.
14. A közös tulajdon megszüntetése iránti perben a bíróság ítélete pótolja a jogváltozásnak az ingatlan-nyilvántartásban való átvezetéséhez szükséges bejegyzési engedélyt. Elegendő, ha a bíróság az ítéletében úgy rendelkezik, hogy a megváltási ár (értékkiegyenlítés) kifizetésének az igazolásától teszi függővé a tulajdonosváltás ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzését.
15. A per tárgyának értéke általában a felperes tulajdoni hányadának, az ingatlan társasházzá alakítása esetében pedig a tulajdonába adni kért külön tulajdoni egységnek az értéke. Ha azonban a felperes a közös tulajdon természetbeni megosztása esetére a tulajdoni hányada értékénél nagyobb értékű ingatlanrészt igényel, a per tárgyának értéke ez a nagyobb érték. Ha pedig a felperes úgy kéri a közös tulajdon megszüntetését, hogy a bíróság a közös tulajdonú ingatlant vagy annak egy részét megfelelő ellenérték fejében adja az ő tulajdonába, a per tárgyának értéke a tulajdonába adni kért tulajdoni hányad értéke.

16. Az elsőfokú eljárásban a keresetnek helyt adó ítéletben helye lehet a perköltség megosztásának, ha ezt a feleknek a közös tulajdon megosztására vonatkozó nyilatkozatai indokolják.
17. A Kúria Polgári Kollégiuma az 1/2008. (V. 19.) PK vélemény VIII. pontját meghaladottnak tekinti.

2/2017. (IX. 11.) PK vélemény a felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről

1. A Kúria a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria jogegységi határozatában, kollégiumi véleményében, az elvi irányítás még hatályos korábbi eszközeiben (irányelv, elvi döntés, kollégiumi állásfoglalás), illetve az általa közzétett eseti határozatban még nem foglalt állást, feltéve, hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdés vonatkozásában a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn.
A fél az engedélyezés alapjául szolgáló határozatokat a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében köteles pontosan megjelölni azzal, hogy első fokon jogerőre emelkedett határozatra nem hivatkozhat.
2. A Kúria a joggyakorlat továbbfejlesztésének szükségességére figyelemmel a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha a jogerős ítélet által felvetett elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat már kialakult és egységes, annak követése azonban a körülmények változására tekintettel nem támogatható.
3. A Kúria a felvetett jogkérdés különleges súlyára, illetve az ügy társadalmi jelentőségére alapítottan a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha az adott jogkérdésben korábban még nem foglalt állást közzétett ítélezési gyakorlatában.
A Kúria a felvetett jogkérdés különleges súlyára figyelemmel a felülvizsgálatot különösen abban az esetben engedélyezi, ha a jogkérdés nagy számban előforduló új típusú ügyben merült fel. A Kúria a felvetett jogkérdés társadalmi jelentőségére figyelemmel a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha az adott ügy a jogalanyok széles körét érinti.
4. A Kúria az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) előzetes döntéshozatali eljárásának szükségességére figyelemmel a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha úgy ítéli meg, hogy a fél által feltett kérdést az EUB elé kell terjeszteni. A felülvizsgálat e pont alapján csak akkor engedélyezhető, ha a fél már az eljárás során indítványozta az általa felvetett jogértelmezési kérdés EUB elé terjesztését, de azt a bíróság elutasította, vagy arról – a fél kérelme ellenére – nem határozott.
5. A Kúria a közzétett ítélezési gyakorlatától eltérő ítéleti rendelkezés miatt a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha az a Kúria jogegységi határozatában, kollégiumi véleményében, az elvi irányítás még hatályos korábbi eszközeiben (irányelv, elvi döntés, kollégiumi állásfoglalás), illetve az általa közzétett eseti határozatban kifejtettektől eltérő jogértelmezésen alapul.
6. A Kúria nem engedélyezheti a felülvizsgálatot olyan okból, amelyre a fél nem hivatkozik az engedélyezés iránti kérelmében.
7. A felülvizsgálat engedélyezése körében a Kúria csak a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben foglaltakat vizsgálja, a jogerős ítélet vizsgálatát

tehát csak az engedélyezés feltételei szempontjából végzi el. Ha azonban a jogerős ítélet felülvizsgálatának törvény kizáró rendelkezése folytán nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelmet – az engedélyezés iránti kérelem vizsgálata nélkül – visszautasítja.

8. Hiánypótlásra kizárólag akkor kerülhet sor, ha a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem alaki szempontból hiányos. A Kúria tartalmi hiányosság esetén nem bocsát ki hiánypótlásra felhívó végzést.
9. A felülvizsgálat megtagadásáról szóló végzést kizárólag abból a szempontból kell indokolni, hogy a felülvizsgálat miért nem volt engedélyezhető. Ha a fél több engedélyezési okra is hivatkozik, a felülvizsgálatot megtagadó végzésben minden engedélyezési okra ki kell térni.
10. Ha a Kúria a felülvizsgálatot engedélyezi, a végzéséből egyértelműen ki kell derülnie, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálatát melyik engedélyezési ok alapján engedte meg. A felülvizsgálat engedélyezésének indokaira az érdemi határozat indokolásában kell kitérni.
11. Ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indokolásra utalással hagyja helyben, ezt a másodfokú bíróság ítéletének indokolásában egyértelműen – a Pp. vonatkozó rendelkezésére utalással – fel kell tüntetni.
12. A keresetlevelet visszautasító és az eljárást megszüntető végzés elleni felülvizsgálati kérelem benyújtása esetén a vagyoni jogi perekre előírt korlátozás érvényesül, ezért a felülvizsgálat engedélyezése iránt a félnek kérelmet kell előterjesztenie.
13. A Pp.-nek az engedélyezési okokra vonatkozó rendelkezéseit – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a vagyoni jogi tárgyú nemperes eljárásokban is alkalmazni kell.

Büntető szakág

A Kúria Büntető Kollégiuma 2017. évben nem alkotott kollégiumi véleményt.

1/2017. (III.27.) KMK vélemény

A Kollégium a gyülekezési jog – bíróságok működését is érintő – gyakorlásával összefüggésben megállapította, hogy a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 8. § (1) bekezdésének alkalmazásakor – a rendezvények rendjének biztosításával kapcsolatos rendőri feladatokról szóló 15/1990. (V. 14.) BM rendelet 4. § (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel – a bíróságnak vizsgálnia kell a bíróság zavartalan működésének garantálásáért felelős bírósági vezető nyilatkozatát. A bíróság képviselője rendelkezik kizárólag megfelelő ismeretekkel arról, hogy a szervezet működését az adott demonstráció milyen fokban érintheti hátrányosan különösen abból a szempontból, hogy a demonstrációhoz kapcsolódó ügy tárgyalásának milyennek a körülményei.

A bíróság zavartalan működésének súlyos veszélyeztetését jelentheti az a tervezett gyülekezés, amely a bejelentés szerinti célját tekintve összefüggésbe hozható egyedileg azonosítható, folyamatban lévő peres eljárással, tervezett időpontja a kitűzött tárgyalás vagy nyilvánosságra hozott bírói tanácskozás időpontjával megegyezik, valamint tervezett helyszíne a bíróság épületének közvetlen környéke. Ezt az esetet el kell határolni attól az esettől, amikor a demonstráció a tárgyalt ügygel összefüggésben, de nem a tárgyalás időpontjában zajlik, mivel a két helyzet jogi megítélése lényegesen eltérő. A bíróság tárgyalása a közjogi feladatának teljesítését jelenti. Ennek valamennyi mozzanatát törvény szabályozza és ezen törvények alapján hozza meg a bíróság a konkrét ügyben a döntést.

A bírósági ügyek nagyobb hányadában a bíróság ellenérdekű felek vitájában dönt, és erre figyelemmel egy álláspont melletti demonstráció nyilvánvalóan hátrányos az ellenérdekű fél számára. Ez a konkrét ügy tárgyalásának körülményei között odavezethet, hogy az ellenfél olyan nyilatkozatot tesz, vagy eljárási cselekményt végez, amelyet a demonstráció indokol, és ezzel egyszersmind az eljárás menetét megváltoztatja. Az adott ügy tárgyalásának időpontjában tehát az ügygel összefüggésben tartott demonstráció további körülmények vizsgálata nélkül is alkalmas lehet annak megállapítására, hogy a gyülekezés a bíróság működését súlyosan veszélyezteti és sérti a tisztességes eljárás biztosításának követelményét. A kollégium hangsúlyozta, hogy a gyülekezési jog rendkívül fontos alapjog, melynek korlátozására csak törvényi felhatalmazás alapján, kivételes esetben, más alapjog biztosítása érdekében kerülhet sor. A korlátozás során nem hagyható figyelmen kívül a szükséges és arányos mérték követelménye. Az arányosság kérdésének megítélése annak eldöntését jelenti, hogy a gyülekezési jog gyakorlása súlyosan veszélyezteti-e a bíróságok független, pártatlan, befolyásmentes és zavartalan működését.

Mivel a bírói függetlenség alkotmányos alapelv, ezért a gyülekezés bejelentésben megjelölt céljának ismeretében, helyszínének és idejének vizsgálatakor figyelemmel kell lenni arra, hogy a bíró minden egyedi konkrét ügyben valóban függetlenül és befolyásmentesen tudjon dönteni. Alapjogi szempontból nem lehet elfogadható, ha a gyülekezés a bíróságokra történő nyomásgyakorlásra irányul, és valamely bíróság által tárgyalat ügy eldöntését kívánja befolyásolni.

2/2017. (X.2.) KMK vélemény

A Kollégium a földforgalmi ügyek keretében a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara (Kamara) perbeli részvételével összefüggésben megállapította, hogy a Kamara a földforgalmi ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perbe beavatkozhat, illetve a perbe érdekltként beléphet. Akinek jogi érdeke fűződik ahhoz, hogy a más személyek között folyamatban lévő per miként dőljön el, a perbe – az elsőfokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig – az azonos érdekű fél pernyertességének előmozdítása érdekében beavatkozhat. [Lásd: önkéntes beavatkozás, Pp. 54. § (1) bekezdés.] Ahhoz, hogy valaki a mások közötti perbe beléphessen, anyagi jogilag érdekeltnek kell lennie abban, hogy a per az egyik fél javára dőljön el. A jogi érdek fogalmát a törvény nem szabályozza, azt a bíróságnak mindig egyedileg kell mérlegelnie (lásd: 13/2010. (XI.8.) KK vélemény). Ha a Kamara elutasító állásfoglalása miatt nem lehetett a földre vonatkozó adásvételi szerződést megkötni, akkor a Kamara és a más ügyfelek (eladó, vevő, elővásárlásra jogosult) közötti érdekellentét egyértelműen megállapítható. Ha ezzel ellentétben a Kamara állásfoglalásában támogatta az adásvételt, akkor az adott ügyben a konkrét adásvétellel nem érintett felek (pl. más földtulajdonosok) lehetnek ellenérdekű felek. A 2018. január 1-jétől hatályos 2017. évi I. törvényben szabályozott közigazgatási perrendtartás (Kp.) 20. § (1) bekezdése szerint, akinek jogát vagy jogos érdekét a vitatott közigazgatási tevékenység közvetlenül érinti vagy a perben hozandó ítélet közvetlenül érintheti, a mások között folyamatban lévő perbe érdekltként beléphet. A harmadik személynek a felek közötti perben való részvételét a Pp. beavatkozásnak, a Kp. pedig érdekelt részvételének nevezi, ugyanakkor a jogintézmény kapcsán a Kp. 20. §-a megengedőbb, mivel nem szabja feltételül, hogy az érdekltként történő perbelépés az azonos érdekű fél pernyertességének előmozdítása érdekében történjen.

A bíróságnak a helyi földbizottságot vagy az annak feladatát ellátó Kamarát értesítenie kell a beavatkozás, illetve az érdekltként történő perbelépés lehetőségéről.

3/2017. (XI.28.) KMK vélemény

A Kollégium a választási ügyek bírósági jogorvoslata során az elektronikus kapcsolattartás szabályainak érvényesülésével kapcsolatban megállapította, hogy választási ügyekben a bírósági felülvizsgálati eljárásban nem lehet alkalmazni a Polgári perrendtartás elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó szabályait.

A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (Ve.) 228. § (2) bekezdése és 229. § (2) bekezdése alapján a bíróság a választási bizottság határozatát a Ve.-ben foglalt eltérésekkel – a Pp. XX. fejezetének szabályai szerint – nemperes eljárásban vizsgálja felül. A Pp. 394/C. § (1) bekezdése alapján az elektronikus kapcsolattartás a 2016. július 1. napján, vagy azt követően induló polgári peres eljárásokban kötelező. A szabályozás tehát kifejezetten a polgári peres eljárásokra vonatkozik, a nemperes eljárások tekintetében ez csak akkor jelenik meg kötelezettségként, ha az adott eljárásra vonatkozó törvény (Ve.) kifejezetten előírja az elektronikus kapcsolattartást, vagy az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó Pp. szabályok alkalmazását. Másként megfogalmazva: az elektronikus kapcsolattartás szabályainak alkalmazását egy meghatározott típusú perre vagy eljárásra egyértelműen ki kell mondani jogszabályban. Márpedig az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó jogszabályi rendelkezések sem a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvényt (Nszt.), sem a Ve.-t nem érintik.

4/2017.(XI.28.) KMK vélemény

A Kollégium az egyenlő bánásmód követelményének megsértésével kapcsolatos munkaügyi perekben felmerült egyes kérdésekről alkotott véleményt. A véleményben kimondta, hogy az egyenlő bánásmód megsértése esetén érvényesülő kimentéses bizonyítás alapján a munkáltató kötelezettsége bizonyítani, hogy megtartotta az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény és a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény vonatkozó előírásait – vagyis hiányzik az okozati összefüggés a hátrány és a védett tulajdonság között –, vagy nem kellett megtartania azt. Az egyenlő értékű munkáért egyenlő bér elvét a kollégiumi vélemény értelmében az egyenlő bánásmód követelményrendszerén belül lehet értelmezni. Védett tulajdonság, illetve hátrány megjelölése, valószínűsítése nélkül az egyenlő munkáért egyenlő bér elvének sérelme nem állapítható meg. Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 8. § t) pontjában megjelölt „egyéb helyzet”, mint védett tulajdonság keretei nem értelmezhetőek tágan. Annak két fő fogalmi kritériuma, hogy tartozzon az egyén személyisége lényegi vonásához, és az egyént egy sérülékeny társadalmi csoporthoz kapcsolja. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére és a joggal való visszaélésre való egyidejű hivatkozás esetén elsődlegesen azt lehet vizsgálni, hogy a hátrányokozás összefüggésben áll-e valamely, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény felsorolt védett tulajdonsággal. A joggal való visszaélés akkor vizsgálandó, amennyiben ilyen védett tulajdonság nem állapítható meg. Az (azonnali hatályú) felmondás jogellenességére alapított munkaügyi perben – a kereseti kérelem keretei között – az egyenlő bánásmód megsértésére alapított igényt megelőzően szükséges az (azonnali hatályú) felmondás indokolása jogszerűségének (világosság, valóság, okszerűség) vizsgálata a kollégiumi vélemény szerint. A jogellenesség megállapítása esetén ezt követően az egyenlő bánásmód megsértésére vonatkozó kereset annyiban vizsgálandó, amennyiben ehhez kapcsolódó önálló igényt érvényesít a munkavállaló.

5/2017.(XI.28.) KMK vélemény

A Kollégium a joggal való visszaélés tilalmának megsértésével kapcsolatos munkaügyi perekben felmerült egyes kérdésekről alkotott kollégiumi véleményt. A vélemény értelmében joggal való visszaélés tilalmának megsértése akkor állapítható meg, ha valamely alanyi jog gyakorlása formálisan jogszerűen történik. Ezért valamely joggyakorlás nem lehet tételes jogszabályba ütközés miatt jogellenes és egyben a joggal való visszaélés tilalmába ütköző. Tekintve, hogy a szerződés megkötéséhez, annak tartalma kialakításához a felek konszenzusa szükséges, szerződéses jognyilatkozattal összefüggésben nem lehet joggal való visszaélésre hivatkozni. A próbaidő alatti azonnali hatályú felmondásnál azonban alkalmazható a joggal való visszaélés tilalma, mivel ekkor a munkaviszony megszüntetéséhez való jog (alanyi jog) gyakorlása történik, amelyet az Mt. 79. § (1) bekezdés a) pontja mindkét félnek biztosít.

Munkaügyi perekben a felperes igényeinek alátámasztására keresetlevelében gyakran több jogcímet is megjelöl, különböző jogcímek esetén azonban eltérőek a bizonyítás szabályai. A vélemény szerint több jogcímetre történő egyidejű

hivatkozás esetén a bizonyítási eljárás során nem a kereseti kérelem sorrendjében előadottak határozzák meg a jogellenességi okok vizsgálatát. Előbb a tételes jogszabályba ütközés, majd – amennyiben diszkriminációra történő hivatkozás is volt – az előbbi alaptalansága esetén az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvtv.) szerinti bizonyítás lefolytatását követően, az emiatti megalapozatlanság megállapítása után van lehetőség az általános magatartási követelmények: a joggal való visszaélés, az együttműködési kötelezettség, a jóhiszemű és tisztességes eljárás követelménye megsértésének vizsgálatára.

A vélemény egyértelművé teszi, hogy a joggal való visszaélés fogalmi körébe tartozik, ha a megjelölt hátrány a munkajogviszony hierarchikus jellegéből fakad. Ezt az esetet ugyanis el kell határolni az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének al-eseteitől, amikor is a jogsértés tárgya valamely, az Ebktv. 8. §-ban nevesített védett tulajdonság. Ilyen védett tulajdonság hiányában vizsgálható csak a joggal való visszaélés követelményének megsértése. A kollégiumi vélemény értelmében a Legfelsőbb Bíróság MK. 6. számú állásfoglalása az időközbeni, a határozott időtartam kikötését, illetve a vezető állású munkavállalóra vonatkozó előírásokat érintő jogszabályváltozásokra tekintettel módosult, az alábbiak szerint: a rendelkező rész második mondatából törlendő a gondolatjeles mondatrész: „ – a törvényben meghatározott kivétellel – ” szöveg. Az indokolás 3. bekezdés első mondatában az Mt. 79. § (2) és (3) bekezdése jogszabályhely megjelölése helyébe az Mt. 192. §; az Mt. 86. § c) pontja helyébe az Mt. 63. § (1) bekezdés c) pontja; az Mt. 79. § (2) bekezdés helyébe az Mt. 192. § (3) bekezdés kerül. Ugyanebben a bekezdésben az utolsó tagmondat:” ettől érvényesen eltérni csak a vezető állású munkavállaló tekintetében lehet [Mt.79. §-ának (2) bekezdése, 190. §-ának (1) bekezdése]” törlendő. A kollégiumi állásfoglalás indokolásának 4. bekezdése törlendő, helyébe az alábbi szöveg kerül: „Az Mt. 192. § (4) bekezdése rendelkezik arról, hogy a határozott idejű munkaviszony meghosszabbítása, vagy a határozott idejű munkaviszony megszűnését követő 6 hónapon belüli ismételt létesítése csak munkáltatói jogos érdek fennállása esetén lehetséges. A jogszabályi rendelkezés szerint a megállapodás nem irányulhat a munkavállaló jogos érdekének csorbítására, ezért ha a munkaszerződésben a határozott időtartam kikötése ezen törvényi rendelkezésekbe ütközően történt, a megállapodásnak ez a része az Mt. 29. § (3) bekezdés alapján érvénytelen, és a munkaviszonyt határozatlan időre létesítettnek kell tekinteni.”

ELVI KÖZZÉTÉTELI TANÁCSOK

Polgári szakág

EBH 2017.P.1.

Ha a társadalombiztosítási szerv a jogosult halála esetén kiutalt nyugellátást jogalap nélkül felvevő személyt – elhunytja miatt – írásban nem kötelezhette a visszafizetésre, örököseivel szemben polgári perben, a jogalap nélküli gazdagodás – és az öröklés – szabályai szerint érvényesítheti igényét [1959. évi IV. tv. (régi Ptk.) 7. § (1) bek., 361. §, 679. §, 1997. évi LXXXI. tv. (Tny.) 86/A. §, 93. § (2) bek.].

Gazdasági szakág

Ebben az évben elvi határozatot vagy elvi döntést a gazdasági szakág nem tett közzé.

Büntető szakág

A Kúria Büntető Kollégiuma a 2017. évben 19 büntető elvi határozatot és 5 büntető elvi döntést tett közzé.

EBH 2017.B.1.

I. A kivégzéssel végrehajtott politikai gyilkossághoz eszközül szolgáló, az ártatlant e cél érdekében bűnösnek nyilvánító ítélet nem része az igazságszolgáltatásnak, ezért az emiatt adható elégtételhez a törvényességi óvás által történt felmentésen túl az elítélés megsemmisítése és ennek törvény alapján történő bírósági igazolása is indokolt.

II. Az ún. negyedik semmisségi törvény hatálya alá tartozó elítélés semmisségének igazolása olyan bírósági aktus, amellyel a Kúria az arra jogosult indítványára a konkrét határozatokat fel nem soroló semmisségi törvényt az ügyszám és kihirdetés dátuma szerint azonosítható ügyre vonatkoztatja, másként az egyedi konkrét ügyet az absztrakt törvényi rendelkezés alá sorolja, a törvényben nevesített jogszabályok szerinti eljárások miatt.

Ezért a Kúria a 2000. évi CXXX. törvény 1. §-a alapján igazolta, hogy Nagy Imre, Dr. Donáth Ferenc, Gimes Miklós, Tildy Zoltán, Maléter Pál, Kopácsi Sándor, Dr. Jánosi Ferenc és Vásárhelyi Miklós tekintetében a Magyar Népköztársaság Legfelsőbb Bírósága Népbírói Tanácsának TB.NB.003/1958-18. számú ítélete, továbbá Dr. Szilágyi József tekintetében a Magyar Népköztársaság Legfelsőbb Bírósága Népbírói Tanácsának Tb.Nb.003/1958/12. számú ítélete semmis (Bs.III.1340/2016/10.).

EBH 2017.B.2.

Az ítélet akkor indokolható rövidítetten, ha a kihirdetés útján közölt határozat ellen sem az ügyész, sem a vádlott, sem a védő nem jelent be fellebbezést. Amennyiben a vádlottal szemben az ítélet közlésére nem kihirdetés, hanem kézbesítés útján került sor, e szabály alkalmazására nincs törvényes lehetőség.

Amennyiben az ítéletet e szabályt megsértve a bíróság röviden indokolja, és az csupán a tényállást és az alkalmazott jogszabályokat tartalmazza, az indokolás a bűnösség megállapítása, a cselekmények minősítése, valamint a büntetés kiszabása kapcsán olyan mértékben hiányos, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan, így hatályon kívül helyezésének és a bíróság új eljárásra utasításának van helye. A bíróság a megismételt eljárást köteles az eljárási törvény rendelkezéseit maradéktalanul betartva lefolytatni és az így meghozott határozatot a törvény rendelkezéseinek megfelelően közölni a jogosultakkal (Bfv.I.953/2016.).

EBH 2017.B.3.

I. Az uzsora-bűncselekmény leggyakrabban kamatfizetés fejében nyújtott pénzkölcsönrel valósul meg, ám a Btk. nemcsak az uzsorakamat kikötését (hiteluzsorát) rendeli büntetni, hanem minden más uzsorás szerződést (reáluzsorát). Az uzsora mindig az adott élethelyzethez igazodó tartalmú hatalmaskodás, amely elkövethető a börtönviszonyok sajátos körülményei között is, egyik elítélt által a másik szorult helyzetének kihasználásával.

II. A rászorult helyzet a passzív alanynak olyan, az általános életviszonyaitól eltérő, hátrányos állapota, amelytől való szabadulás vagy súlyos következményének elhárítása céljából viszonylag jelentős anyagi áldozatot hajlandó vállalni. A rászorult helyzet a sértett olyan állapota, amelynek következtében nem tud célszerűen saját valós érdekeinek megfelelően ügyletet kötni.

A megállapodás akkor tartalmaz különösen aránytalan mértékű ellenszolgáltatást, ha az oly mértékben haladja meg a szolgáltatást, amelyre az adott helyzetben nincs más magyarázat, mint a sértett rászorult, kiszolgáltatott helyzete, annak kihasználása (Bfv.III.657/2016.).

EBH 2017.B.4.

Abban az esetben, ha a másod- vagy harmadfokú bíróság, illetőleg a Kúria az elsőfokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezi, a megismételt eljárásra utasított bíróság a hatáskörét és illetékességét úgy köteles vizsgálni, hogy az iratok bíróságra érkezési időpontjának nem a vádirat benyújtását, hanem a hatályon kívül helyezést követően, az iratoknak a megismételt eljárást lefolytató bíróságra érkezését tekinti.

Amennyiben az eljárási törvény új hatásköri vagy illetékességi szabályt megállapító rendelkezésének hatálybalépése előtt meghozott határozat hatályon kívül helyezésére került sor, a megismételt eljárást az új szabály szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság folytatja le, kivéve, ha az ügy iratai a megismételt eljárás lefolytatására az új hatásköri vagy illetékességi szabály hatálybalépése előtt érkeztek a bíróságra (Bkk.I.1.327/2016.).

EBH 2017.B.5.

I. Az elítéltet a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből ki kell zárni, ha a határozott ideig tartó szabadságvesztés letöltését önhibájából határidőben nem kezdte meg, azonban erre a következményre a szabadságvesztés megkezdésére kiadott felhívásban, halasztás engedélyezése esetén a határozatban figyelmeztetni kell. A figyelmeztetés elmaradása esetén nincs helye a terhelt kizárásának a feltételes szabadság kedvezményéből.

II. A feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének a Bv.tv. 55. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek alapján történő kizárásáról a büntetés-végrehajtási intézet által tett előterjesztés alapján – a szabadságvesztés foganatba vételekor – a büntetés-végrehajtási bíró dönt. Az elítélt kérelmére utólag a Be. XXIX. Fejezetében foglaltak alapján folytatja le az 52-70. § szerinti eljárásokat, ha határozatában nem a törvénynek megfelelően rendelkezett. A Be. szerint a különleges eljárások során az a bíróság jár el, amelyik az alapügyben első fokon ügydöntő határozatot hozott. Mivel a Bv.tv. a Be. XXIX. Fejezetére utal, függetlenül attól, hogy a büntetés-végrehajtási bíró határozata nem ügydöntő, az utólagos büntetés-végrehajtási bírói eljárásokra annak a bíróságnak a büntetés-végrehajtási bírója lesz illetékes, aki a különleges eljárást megelőzően a büntetés-végrehajtási ügyben jogerős határozatot hozott (Bt.I.1432/2016.).

EBH 2017.B.6.

I. Nincs helye a szabálysértés miatt felelősségre vonásnak, ha annak elkövetése óta hat hónap eltelt; a cselekmény elkövetésétől számított két év elteltével pedig egyáltalán nincs helye szabálysértési felelősségre vonásnak.

II. A tulajdon elleni szabálysértések bűncselekménykénti minősítése céljából történő érték-egybefoglalására kizárólag olyan szabálysértések kapcsán van lehetőség, amelyeket legfeljebb egy éven belül követtek el, feltéve, hogy ezeket együttesen bírálják el, és büntethetőségük elévülés folytán nem szűnt meg. Ezért a bíróság törvénysértően állapította meg az érték-egybefoglalás alapján, hogy a 2010. március 23. és 2013. április 16. között 24 alkalommal elkövetett, egyenként a szabálysértési értékhatárt meg nem haladó vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelésről, hogy az hűtlen kezelés vétségének minősül (Bfv.I.934/2016.).

EBH 2017.B.7.

Amikor a Btk. értelmező rendelkezése valamely törvényi tényállásban szereplő fogalmat jogszabályra utalással határoz meg, ezt tartalmilag kell értelmezni; nem a felhívott jogszabály címének és számának, hanem szabályozási tárgyának van jelentősége.

Ezért a halászati őr közfeladatot ellátó személy jellege alappal nem kérdőjelezhető meg arra hivatkozással, hogy a halászati őr tevékenységét 2013. szeptember 1-jéig a halászatról és a horgászatról szóló 1997. évi XLI. törvény, ezt követően – azonos tartalommal – már a halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény határozta meg, a Btk. értelmező rendelkezése pedig a halászati őr sérelmére 2014. július 4. napján megvalósított bűncselekmény elkövetésekor is meg a korábbi hívta fel (Bfv.II.653/2016.).

EBD 2017.B.8.

A Btk. 242. § (1) bekezdés b) pontjának 5. fordulatába ütköző, aszerint minősülő és büntetendő természetkárosítás büntetettét követi el, aki a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 43. § (2) bekezdés i) pontja alapján a védett állatfajok egyedeinek, származékainak Magyarországon történő keresztülzállításához szükséges természetvédelmi hatóság engedély nélkül végez – élettelen egyedekre, származékokra is kiterjedő – fuvarozást [2012. évi C. tv. 242. § (1) bek. b) pont 5. fordulat].

A Nemzetközi Közúti Árufuvarozási Szerződésről szóló, Genfben 1956. május 19. napján kelt Egyezménynek (CMR Egyezmény) Románia, Magyarország és Olaszország is részese, az az Európai Unió tagállamai között is alkalmazandó [Európai Unió Bírósága C-157/13. számú ügy].

A CMR Egyezmény 8. cikk 1. pontja értelmében a fuvarozó az áru átvétele alkalmával ellenőrizni tartozik az árudarabok számára, jelére, sorszámára vonatkozóan a fuvarlevélbe bejegyzett adatok pontosságát, valamint az áru és az áru csomagolásának külső állapotát [CMR Egyezmény 8. cikk 1. pont] (Makói Járásbíróság 1.B.314/2015.)

EBD 2017.B.9.

A nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény (Nbjt.) rendelkezései nemzetközi megállapodáson alapulnak, amelyre tekintettel a részes államok a saját jogrendszerük szerint járnak el, és hoznak döntést, egy másik, érintett részes állam pedig szintén a saját jogrendjének megfelelően rendelkezik a külföldi bíróság döntésének elismeréséről. Ez utóbbi során nemzetközi jogi kötelezettség a szerződő felek számára egymás szuverén jogrendszerének kölcsönös tiszteletben tartása, ezen belül az is, hogy az átalakított határozat rendelkezései a lehető legnagyobb mértékben megfeleljenek a külföldi bíróság rendelkezéseinek. Az Nbjt. 48. §-a szerinti eljárás során a bíróság nem büntetést szab ki, csak a külföldi joghátrányt vizsgálja, hogy az melyik magyar büntetéskiszabási szabály alapján egyeztethető össze a magyar joggal. Ennél kétségtelenül a büntetési tételkeretből kell kiindulnia, de a Btk. 80. § (2) bekezdése – mint büntetéskiszabási szabály – nem alkalmazható [1996. évi XXXVIII. tv. 48. §; Btk. 80. § (2) bek.]. Ezt figyelembe véve az elismerés során arra kell törekedni, hogy a külföldi bíróság ítéletében megjelenő joghátrány tartama az átalakított büntetésben is kifejezésre kerüljön. Adott esetben az angol bíróság által kiszabott szabadságvesztés nemében összeegyeztethető a magyar szabályokkal, azonban a Btk. 160. § (1) bekezdésében szabályozott bűncselekményre a törvény nem teszi lehetővé a határozatlan idejű (életfogytig tartó) szabadságvesztés kiszabását. Ezért a határozott idejű szabadságvesztés tartamát – különös figyelemmel a feltételes szabadság legkorábbi időpontjának a 15 évet jóval meghaladó tartamára – a tételkeret maximumában indokolt meghatározni. Ekként jut érvényre együttesen a külföldi bíróság akaratára és a magyar jognak történő maradéktalan megfelelés (Fővárosi Ítéltábla 5.Beüf.10.218/2016.).

EBH 2017.B.10.

Jogos védelmi helyzetet megalapozó jogtalan támadást valósít meg a vagyonőr, ha az áruház vásárlóját tettenérés hiányában, valós jogszabályi feltétel [a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény 27. § (2) bekezdés; a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 73. § (8) bekezdés; Be. 127. § (3) bekezdés] nélkül feltartóztatja és kézrátétel mellett az üzlet irodahelyiségébe akarja bekísérni, majd az ez elől kitérő vásárlót haladásában ismételten meggátolja, fizikai kényszerrel visszatartja. Ez az erőszakos és jogtalan vagyonőri fellépés a tárgyi oldali ismérvei alapján a tetteges becsületsértés megállapítására lehet alkalmas, mert az üzlet nyilvánossága előtt azt a hamis látszatot kelti, hogy az erőszakosan visszatartott személy tetten ért tolvaj. Ennek a megszegyenítő helyzetnek a megszüntetése, a jogtalan feltartóztatással szembeni tetteges terhelti fellépés a jogos védelem körébe tartozó megengedett erő kifejtés, tehát szükséges elhárító magatartás volt, amely a társadalomra veszélyességet nélkülözött. Ezért a terheltet az ellene garázdaság vétsége és könnyű testi sértés vétsége miatt emelt vád alól – büntetendőséget kizáró ok miatt – fel kellett menteni (Bfv.III.1.038/2016.).

EBH 2017.B.11.

I. A rágalmazás és a becsületsértés jogi tárgya egyaránt a becsület. A két bűncselekmény elkövetési magatartásai azonban különbözőek. A rágalmazás tényállítással vagy tényre közvetlenül utaló kifejezés használatával, a becsületsértés pedig a becsület csorbítására alkalmas kifejezés használatával vagy egyéb ilyen cselekménnyel valósítható meg.

A rágalmozó tényállítása eseményt, történetet tartalmaz, és ezért az objektív valóság hitelének látszatát kelti. A becsületsértés elkövetési magatartása viszont értékítéletet fejez ki. A rágalmozás tényállítása arra alkalmas, hogy annak alapján a tudomást szerző maga alkosson értékítéletet, míg a becsületsértő a saját értékítéletét adja tovább.

II. Valakit fasisztának vagy kommunistának nevezni – konkrét, az érintettre vonatkoztatható események, cselekmények említése nélkül – nem tényállítás, hanem olyan értékítélet, amely sem a rágalmozás, sem pedig a becsületsértés szempontjából nem tényállásszerű, ezért bűncselekményt nem valósít meg.

Az Alaptörvényben [Nemzeti Hitvallás, U) cikk] deklaráltakra, valamint a Btk. 333. §-ában kodifikált törvényi tényállásra figyelemmel a faszizmus és a kommunizmus, mint diktatórikus hatalomgyakorlási formák, illetve eszmerendszerek között a büntető jogalkalmazás során különbséget tenni nem indokolt (Bfv. III.1.125/2016.).

EBH 2017.B.12.

I. Miután nem lehet védő, aki az ügyben mint bíró járt el, nem járhat el az ügyben védőként az az ügyvéd, aki korábban a másodfokú bíróság tanácsának tagjaként az ügyet érdemben tárgyaló elsőfokú bíróság bírójának kizárására irányuló indítvány elbírálásában vett részt; a törvény a védő kizárása vonatkozó szabályban nem tesz különbséget az ügy érdemében eljáró és azon bíró között, aki nem az ügydöntő határozat meghozatalában vesz részt.

II. Kötelező védelem esetén az olyan védő jelenlétében megtartott tárgyalás, aki a terhelt védelmét nem láthatná el, megvalósítja a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést. A másodfokú eljárásra vonatkozó törvényi rendelkezésekre figyelemmel ez irányadó a másodfokú nyilvános ülésre is. Akkor azonban, ha a kizárt védő mellett a terhelt védelmét egyidejűleg más védő is ellátja, aki a nyilvános ülésen jelen is van, ez az eljárási szabálysértés nem valósul meg.

III. A kizárt védőnek a bíróságra eljuttatott beadványa nyilvánvalóan érdemi védői tevékenység. Akkor azonban, ha a terheltnek van másik – nem kizárt – védője is, ezzel a kötelező védelemre vonatkozó szabály nem sérül (Bfv.I.1001/2016.).

EBD2017. B.13.

Amennyiben a bíróság a vád tárgyává tett és a bűncselekmény egységébe tartozó cselekményt jogerősen elbírálta, határozata e bűncselekmény tekintetében res iudicatát eredményez. Erre figyelemmel az olyan rész-cselekményt, amely a már elbírált bűncselekmény egységébe tartozik, azonban nem képezte a jogerős határozatban megállapított tényállás részét, nem lehet önállóan elbírálni; ilyenkor perújításnak lehet helye.

Ezért – a perújítás elkerülése érdekében – törekednie kell a bíróságnak a törvényi egységet alkotó rész-cselekmények egy eljárásban történő elbírálására, és ennek érdekében az ügyek egyesítésére.

Költségvetési csalás esetén a vádemelés időpontja zárja le a törvényi egységet, ennél fogva az addig eltelt időszakban megvalósult valamennyi tényállásszerű cselekmény a törvényi egység körébe tartozik. Az adott ügyekben az ügyész adórövidítést célzó megtévesztő magatartás elkövetésével vádolja a vádlottakat, és mivel az utóbb benyújtott vádiratban a korábbi vádirat benyújtása (2014. május hó 23. napja) előtt megvalósított cselekményeket is vád tárgyává tett az ügyész, a költségvetést károsító bűncselekmények mind a két vádlott tekintetében bűncselekményegységként értékelhetőek. A bűncselekményegység pedig – legyen az akár természetes, akár törvényi egység – csak egy eljárásban bírálható el. Az újabb vád szerinti rész-cselekmények önálló elbírálásának nincs helye, ez ugyanis a többszöri eljárás tilalmába (ne bis in idem) ütközne, ellenben miattuk (az egyéb törvényi feltételek megléte esetén) perújításnak lehet helye (6/2009. BJE határozat). A kifejtettekre tekintettel a törvényszék a Be. 72. § (2) bekezdésének alkalmazásával a vádlottak ellen költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt indult büntetőügyet a törvényszék előtt az adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt a vádlottak ellen már folyamatban lévő üggyhöz egyesítette (Balassagyarmati Törvényszék 3. B. 213/2016/3.).

EBH 2017.B.14.

A bíró kizárására vonatkozó szabályok irányadók a bírósági titkár, a jegyzőkönyvvezető és a bírósági ügyintéző kizárására is. Azonban a Be. 21. § (3) bekezdés a)-e) pontjában meghatározott kizárási okok kizárólag a bírókra vonatkoznak; e rendelkezések alapján a bíró azért kizárt a további bírósági eljárásból, mert az ügy korábbi szakaszában vagy nyomozási bíróként járt el, vagy üggyöntő, illetve hatályon kívül helyező, perújítás megengedő, vagy rendkívüli jogorvoslattal megtámadott határozatot hozott, illetve ilyen határozat meghozatalában vett részt.

A jegyzőkönyvvezető azonban nem járhatott el nyomozási bíróként, és nem hozhatott sem üggyöntő, sem más határozatot, illetve nem vehetett részt határozatok meghozatalában. Ebből következően a nyomozási bíróra vonatkozó kizárási ok a nyomozási bíró ülésén jegyzőkönyvvezetőként résztvevőre nem irányadó (Bt.I.1.735/2016.).

EBH 2017.B.15.

I. A Be. 327. § (2) bekezdésében meghatározott előzetes letartóztatási ok a Be. 129. § (2) bekezdésében felsoroltakon kívül eső, önálló előzetes letartóztatási ok, amelynek alapján a szökés, elrejtőzés veszélye önmagában, a kiszabott szabadságvesztés tartamára tekintettel vizsgálendő.

II. A nem jogerősen kiszabott szabadságvesztés tartama a büntetés olyan súlyossága, amely a vádlottat a szökésre, elrejtőzésre motiválhatja. Ha a bíróság az ügyben ennek veszélyét reálisan fennállónak ítéli, úgy az új helyzet szülte önálló törvényi okból az előzetes letartóztatást elrendeli. E kényszerintézkedés az eljárásnak ebben a szakaszában már a nem jogerősen kiszabott szabadságvesztés esetleges végrehajtásának biztosítását szolgálja.

III. A nem jogerős ítéletben kiszabott 9 év szabadságvesztés – a terhelt által a büntetőeljárás során mindössze 4 hónapi előzetes fogvatartásban töltött időre is figyelemmel – olyan időtartam, amelyre figyelemmel az előzetes letartóztatás elrendelése általában nem mellőzhető, s az elérni kívánt törvényes cél enyhébb kényszerintézkedéssel nem biztosítható (Kúria Bpkf. III. 466/2017.).

I. Amennyiben az elkövetési magatartás több részcselekményből áll, az utolsó részcselekmény időpontja tekinthető elkövetési időnek [2012. évi C. tv. 2. §].

II. Törvényi egység esetén, ha valamennyi részcselekményt a bíróság már jogerősen elbírált, az el nem bírált új részcselekmény miatt nincs helye vádemelésnek, perújításnak lehet helye. Ugyanez irányadó az olyan részcselekményre nézve, amely az elbírált bűncselekménnyel alaki halmazatban áll [1998. évi XIX. tv. 6. § (4) bek., (3) bek. d) pont, 408. § (1) bek. a) pont 2. pont; 6/2009. BJE határozat III. pont 3. pont b) és c) pont].

Az ítéleti (és vádirati) tényállás szerint a terhelt és a sértett élettársi kapcsolata a terhelt italozó magatartása következtében 2011. év elejétől megromlott, ezen időponttól kezdődően a terhelt közös kiskorú gyermekeik jelenlétében a sértettet rendszeresen szidalmazta és heti rendszerességgel bántalmazta is közös otthonukban, melynek során a sértettet tenyérrrel, illetve ököllel ütötte, valamint lábbal rúgta. A terheltnek ezen bántalmazó magatartása 2011. év elejétől 2013. november 11. napjáig tartott. A tényállás részletesen tartalmazza azt, hogy a sértettet 2013. április 10. napját néhány nappal megelőzően, 2013. április 10. napján, 2013. május 15. napján, 2013. november 11. napján, valamint 2013. szeptember 6. napján is bántalmazta, mely bántalmazások alkalmával a sértett egy alkalommal, 2013. szeptember 6. napján szenvedett 8 napon túl gyógyuló sérüléseket, míg más esetekben a sérülései a 8 napot meg nem haladó gyógytartamúak voltak.

A járásbíróság a terhelt 2013. július 1. napja előtt elkövetett cselekményeit 1 rb. könnyű testi sértés vétségének minősítette, azzal az indokolással, hogy 2013. július 1. napját megelőzően a kapcsolati erőszak még nem volt bűncselekmény, a 2013. július 1. napját követő cselekményeit pedig 1 rb. testi sértés vétségével elkövetett kapcsolati erőszak büntettének azzal, hogy a terhelt magatartásával 4 rb. kiskorú veszélyeztetésének büntettét is megvalósította.

A törvényszék megállapította, hogy a járásbíróság a terhelt testi sértéses cselekményeit tévesen minősítette, mivel a 2011. és 2013. november 11. napja közötti időben a sértett sérelmére rendszeresen elkövetett bántalmazások egységesen a Btk. 212/A. § (2) bekezdés b) pontjába ütköző és aszerint minősülő testi sértéssel elkövetett kapcsolati erőszak büntettének minősülnek.

A 2013. július 1. napjától hatályos Btk. alapján az élettárs rendszeres – tettleges becsületsértést, könnyű, illetve súlyos testi sértést megvalósító – bántalmazása kapcsolati erőszak büntettének minősül. Az eljárási tárgyat képező ügyben az utolsó részcselekmény elkövetési időpontja 2013. november 11. napja, ami már az „új” Btk. hatálya alá esik.

A fentiekre tekintettel a terhelt által 2011. és 2013. november 11. napja közötti időben élettársa sérelmére elkövetett rendszeres bántalmazások a Btk. 212/A. § (2) bekezdés b) pontjába ütköző és aszerint minősülő testi sértéssel elkövetett kapcsolati erőszak büntettének minősülnek figyelemmel arra, hogy a rendszeresen elkövetett cselekmények között könnyű testi sértés és súlyos testi sértés is szerepel és ily módon a súlyosabban minősülő fordulatot kell megállapítani (Kaposvári Törvényszék 1. Bf. 393/2016.).

EBH 2017.B.17.

I. A kapcsolati erőszak büntettének tényállásszerűségéhez megkívánt rendszeresség az elkövetési cselekmények alkalomszerűségét kizáró fogalom. Jelentésartalma több, mint ismétlődés, ugyanis tartalmazza az elkövetőnek az egyes alkalmasokat összekapcsoló tudatállapotát, azt fejezi ki, hogy az elkövető „rendszer csinál” magatartásából, magatartása nem rendkívüli, tehát legalább két elkövetés esetében is megállapítható.

II. A rendszeres elkövetést az ugyanazon sértett sérelmére megvalósított testi sértés és a tetteges becsületsértés akár egymást követő, ismétlődő elkövetése is megalapozza, ugyanis a Btk. 227. § (2) bekezdése szerinti becsületsértés beleolvad a Btk. 164. § (2) bekezdése szerint testi sértésbe, mivel a becsület csorbítására alkalmas cselekmény – a tetteges bántalmazás körén kívül eső – minden olyan gesztus, illetve sértő mozdulat, ütésre emelt kéz, lökdösődés, amely az elkövetőnek a sértettel szemben tanúsított megvető, lealacsonyító értékítéletét fejezi ki.

III. A kapcsolati erőszak minősített – büntetti – eseteinek büntethetőségéhez magánindítvány nem szükséges. A magánindítványra büntethetőség előfeltételét a törvény csak az (1) bekezdés szerinti vétségnél kívánja meg. (Bfv.III.1.644/2016.)

EBH 2017.B.18.

I. Költségvetési csalást valósít meg az elkövető akkor is, ha nem jogszabályon alapuló kötelezettségének megszegésével (pl. adófizetési kötelezettség kijátszásával), hanem pl. az egészségbiztosítási alapot kezelő szervvel szemben fennálló kontraktuális kötelezettségének csalárd módon eleget nem téve okoz költségvetésből származó pénzeszközre vonatkozóan vagyoni hátrányt, megrövidítve ezzel a költségvetés részét képező egészségbiztosítási alapot.

II. Ha az elsőfokú bíróság súlyos mértékben megsérti az indokolási kötelezettségét, de a másodfokú bíróság ítéletében az indokolást teljessé teszi, ezáltal a feltétlen eljárási szabálysértést kiküszöböli, ezért az utóbb – a felülvizsgálati eljárásban – már nem állapítható meg (Bfv.II.662/2016.).

EBH 2017.B.19.

I. A próbára bocsátás előtt elkövetett bűncselekmény miatt a próbára bocsátást meg kell szüntetni és büntetést kell kiszabni, ha a próbára bocsátottat a próbaidő alatt elítélik; amennyiben azonban az újabb eljárás alatt – az ügydöntő határozat meghozatala előtt – a próbaidő eltelt, az elkövető büntethetősége megszűnt, és a próbára bocsátás előtt elkövetett bűncselekmény miatt a próbára bocsátás megszüntetésére és halmazati büntetés kiszabására nincs törvényes lehetőség. Amennyiben a próbaidő az elsőfokú határozat meghozatala után, azonban a másodfokú határozat meghozatala előtt járt le, a másodfokú bíróságnak a próbára bocsátás hatályon kívül helyezését és megszüntetését mellőznie kell.

II. A próbára bocsátás törvénysértő megszüntetése miatt a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján van helye felülvizsgálatnak annak ellenére, hogy a bűnösség megállapítására a próbára bocsátást kimondó határozatban került sor; a joghatárny alkalmazása nem választható el a bűnösség megállapításától, mivel annak feltétele a bűnösség kimondása (Bfv.I.344/2017.).

EBH 2017.B.20.

I. Éjszaka hajtja végre a személy elleni jogtalan támadást, aki a vidéki település utcájában 01:30 és 02:00 óra között a neki háttal álló – vele előzőleg semmiféle nézeteltérésbe nem került – gyanútlan terheltet minden előzmény nélkül hátulról megrúgja, majd ököllel arcul üti.

E testi épség elleni támadást – törvényi vélelem alapján – olyannak kell tekinteni, mint amely a megtámadott életének kioltására is irányult volna, ezért annak halálos késszúrással történő elhárítása jogos védelem miatt büntetendő cselekményt nem valósít meg, és a terhelte felmentésének van helye.

II. A terhelte éjszaka ért személy elleni jogtalan támadás megalapozza az elhárítás szükségességét, amely nem korlátozható, ezért túllépése fogalmilag kizárt. Így nem szab határt a támadó életének feltétlen kímélete sem.

III. A közvilágítás működése az éjszaka tényét és annak büntetőjogi jelentőségét, törvény rendelkezése szerinti megítélését nem befolyásolja.

A terhelte éjszaka érte személy elleni jogtalan támadás, ami azt jelenti, hogy ha a támadás jogtalansága megállapítható, úgy az elhárítás szükséges, a túllépés fogalmilag kizárt, ugyanis úgy kell tekinteni, hogy a jogtalan személy elleni támadás a védekező élete ellen is irányult, tehát a védekező elhárító cselekményét a támadó életének feltétlen kímélete nem korlátozza. A jogalkotó az élet kioltására irányuló támadás megdönthetetlen törvényi vélelmével a védett jogtárgyak egyenértékűségét emelte a jogintézménybe, és a bírói gyakorlat által kimunkált azt az elvet tette pozitív írott joggá, amely szerint az élet ellen irányuló támadás elhárításakor a védekezés – eredményre tekintet nélkül – korlátlan. Ezért a Kúria a terhelte az ellene a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző emberölés büntette miatt emelt vád alól felmentette. (Bfv.III.235/2017.).

EBH 2017.B.21.

I. Katonai mellékbüntetések közül a várakozási idő meghosszabbítása a – Btk. alkalmazásában katonának minősülő – rendőrség, Országgyűlési Őrség, büntetés-végrehajtási szervezet, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjaival szemben azt jelenti, hogy velük szemben nem a rendfokozatra előírt várakozási idő, hanem a soron következő fizetési fokozatba előresorolásra előírt várakozási idő hosszabbodik meg. A meghosszabbítást években kell meghatározni, annak tartama nem haladhatja meg a fizetési fokozathoz rendelt várakozási idő felét.

II. Katonai büntetés vagy katonai mellékbüntetés nem csak katonai büntetőeljárásban alkalmazható; ha a katonának minősülő elkövetők közül a rendőrség, Országgyűlési Őrség, büntetés-végrehajtási szervezet, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja bűncselekményét nem katonai büntetőeljárásban bírálják el, a Btk. 136-140. §-ainak alkalmazását nem zárja ki sem anyagi jogi, sem eljárási jogszabály (Bt.I.415/2017.).

EBH 2017.B.22.

A védő személyében bekövetkező változás – a másodfokú eljárásban kirendelt védő helyett meghatalmazott védő belépése – az addig elvégzett eljárási cselekmények, megtett jognyilatkozatok érvényességét, illetőleg azok elmaradásának joghatását nem befolyásolja.

Ennek megfelelően, ha a fellebbező terhelt és kirendelt védője a másodfokú bíróságnak az ügy tanácsülésén történő elbírálására vonatkozó tájékoztatására a törvényes nyolcnapos határidőn belül nyilvános ülés vagy tárgyalás tartását nem kérték, úgy e határidő eltelte után a másodfokú bíróság az ügyet törvényesen bírálja el tanácsülésen, mert a kirendelt védő helyébe lépett meghatalmazott védőnek a határidő eltelte után három héttel később benyújtott, tárgyalás tartására irányuló kérelme nem teszi érvénytelenné a korábbi védő és a terhelt hallgatásának beállott joghatását (Bfv.III.319/2017.).

EBH 2017.B.23.

Nincs helye felülvizsgálatnak, ha a törvénysértés különleges eljárás keretében orvosolható. A bíróság különleges eljárásban határoz a vagyonek Kobzásról, ha ügydöntő határozatában arról nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

Miután a törvény nem tesz különbséget az egyes különleges eljárások között, az idézett tilalom valamennyi, a XXIX. Fejezet I-II. Címében szabályozott különleges eljárásra vonatkozik.

A felülvizsgálati indítvány szerint az eljáró bíróságok törvénysértően alkalmazták védencével szemben vagyonek Kobzást, mivel a Btk. 74. § (5) bekezdés a) pontja szerint nem rendelhető el ez az intézkedés a büntetőeljárás során érvényesített polgári jogi igény fedezetéül szolgáló vagyonra, és ugyan a sértett személyének bizonytalansága miatt polgári jogi igény érvényesítésére nem került sor, azonban a védenca által ügyvédi letétbe helyezett 7 000 000 forint a sértett kártalanítására szolgál.

A Be. a XXIX. fejezet II. Címe alatt, az 570. §-ban szabályozza az utólagos vagyonek Kobzást. Az (1) bekezdés a) pontja szerint a bíróság különleges eljárásban határoz a vagyonek Kobzásról, ha ügydöntő határozatában arról nem vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett. Amennyiben a terhelt, illetve védője a vagyonek Kobzás törvénysértő rendelkezéseit kifogásoló indítványt terjeszt elő, az ügyésznek, illetve a bíróságnak a Be. 6. § (1) bekezdésére figyelemmel azt érdemben meg kell vizsgálnia, és amennyiben a különleges eljárás feltételei fennállnak, az ügyésznek kötelessége az ilyen eljárás kezdeményezése, a bíróságnak pedig kötelessége hivatalból – azaz ügyészi indítvány hiányában is – lefolytatni az eljárást. Mindezekből következően a Be. 570. §-a szerinti különleges eljárás alkalmas az esetleges törvénysértés orvoslására, így felülvizsgálatnak ez okból nincs helye (Bfv.I.920/2017.).

EBD 2017. B.24.

Nem bűnsegédként elkövetett lopás vétségének, hanem társtettesként elkövetett rablás büntetvényének minősül annak az elkövetőnek a cselekménye, aki a vele szándékességben cselekvő társa lopási cselekménye után a lopott dolgot társától átveszi, majd a sértettel szemben erőszakot alkalmaz a menekülés és a lopott dolog megtartása érdekében (Tatabányai Törvényszék 10. Bf. 246/2016.).

Közigazgatási szakág

2017-ben a Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium közigazgatási szakága 31 elvi határozatot és 3 elvi bírósági döntést tett közzé. A munkaügyi szakág részéről 28 elvi határozat és 2 elvi bírósági döntés került közzétételre. E számok alapján az elvi közzétételi tanács 2017-ben is aktív tevékenységet folytatott. A 2016. év adataival összevetve mindkét szakág enyhén csökkenő aktivitást mutatott. Az elvi határozatok tárgya igen változatos volt. A közigazgatási ügyszakban figyelmet érdemel az 1/2017. számú közigazgatási elvi határozat, amely szerint az 1996. évi CXII. tv. (Hpt.) 210. § (12) bekezdésébe ütközik, ha a pénzügyi intézet a korábbi ingyenesen nyújtott szolgáltatását díjkötelessé teszi a szerződés egyoldalú módosításával, valamint egyes díjai számítási módját egyoldalúan megváltoztatja az ügyfél hátrányára. A 15/2017. számú közigazgatási elvi határozat szerint a közlekedési előéleti pontok összesítésénél csak a nyilvántartásba vételt megalapozó határozat jogerőre emelkedésétől számított 3 évnél nem régebbi pontok vehetők figyelembe. A 24/2017. számú közigazgatási elvi határozat alapján az önkormányzati képviselő-testület polgármesteri illetményt megállapító határozata olyan döntés, amelyre a kormányhivatal törvényességi felügyeleti eljárása az objektív jogrend védelme – az önkormányzati működés törvényességének betartatása – körében kiterjed.

Munkaügyi szakág

2017. évben a Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium munkaügyi szakága 30 elvi határozatot és 2 elvi bírósági döntést tett közzé.

Két elvi határozat is foglalkozott a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 82. §-a alapján a munkajogviszony jogellenes megszüntetése következményeként a munkáltatót terhelő kártérítéssel, döntött a Kúria a munkavállaló jogellenes munkaviszonyt megszüntető jognyilatkozata jogkövetkezményéről, elvi megállapítást tett közzé arról, hogy a már működőképességgel nem rendelkező emberi szerv elvesztése is alapja lehet a munkáltatói kártérítési felelősségnek. Igen jelentős számú munkavállalót érintően született elvi határozat az egészségkárosító kockázat alapján igényelt kockázati illetménypótlék-fizetési kötelezettségről, az üzemi tanács választás eredményének megsemmisítéséről, a közalkalmazott illetménye meghatározásának kérdéséről. Elvi határozat született továbbá a munkaszerződés semmissége megállapításáról abban az esetben, ha a szerződéses kikötés a jóhiszeműség és tisztesség követelményébe, a társadalom alapvető erkölcsi elveibe, továbbá egyébként a munkaviszony megszüntetésére vonatkozó szabályok rendszerébe is ütközik. A Kúria elvi határozatban mondta ki, hogy a foglalkoztatási kötelezettséget mint a munkaviszonyból eredő alapvető munkáltatói kötelezettséget egymagában a munkavállaló egészségügyi alkalmatlansága nem szünteti meg és nem is függeszti fel. Elvi határozat tartalmaz döntést továbbá egyebek mellett arról, hogy a bérkompenzáció mikor minősül egészségbiztosítási járulékalapot képező jövedelemnek, és mik a feltételei az özvegyi nyugdíj feléledésének. A Kúria elvi ítélet kimondta, hogy a baleseti járadék igény érvényesítésére a jogvesztő határidőn belül kerülhet sor, illetve társadalombiztosítási ügyben megállapította a tiltott keresetváltoztatás esetkörét.

A közzétett elvi döntés az üzemi tanács választással, egy további döntés pedig a közalkalmazott kinevezésének érvénytelenségével volt kapcsolatos.

Valamennyi szakág

„Az Alaptörvény követelményeinek érvényesülése a bírósági ítélezésben” joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleménye

Az Alaptörvény hatálybalépésével az alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróság jellegadó hatásköre lett, míg az absztrakt utólagos normakontroll kivételessé vált. Ez a hatásköri változás az Alkotmánybíróság államszervezetben betöltött státusát is megváltoztatta: korábban inkább „negatív törvényhozó” volt, jelenleg azonban az egyedi ügyek elbírálása révén sokkal inkább bíróság. A valódi alkotmányjogi panasz hatáskör pontos értelmezése nem olyan egyszerű, mint a normatív panaszé, mert óhatatlanul maga után vonja az igazságszolgáltatás függetlensége és az Alkotmánybíróság tevékenysége közti határok megrajzolásának nehézségét. Az Alkotmánybíróságnak különös gondossággal, akár a nemzetközi tapasztalatok figyelembevételével, egyfajta önmegtartóztatást tanúsítva kell új hatáskörét gyakorolnia. Nem törekedhet arra, hogy a magánjogi dogmatika, a büntetőjogi ítélezés, vagy a közigazgatási bíráskodás hagyományait figyelmen kívül hagyva, azokat teljesen „alkotmányjogiasítsa”. Az Abtv. 27. §-a a bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálhatóságát teszi lehetővé, az Alkotmánybíróság tehát e hatáskörében a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatja-e. Ha valamely bíróság az előtte fekvő ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, illetve az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban a vizsgált jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntést az Alkotmánybíróság alaptörvény-ellenesnek találhatja.

A bírói utólagos normakontroll alapvető célja, hogy a perbe vitt jogviták eldöntése kapcsán értelmezett/alkalmazott jogszabály jogrendszerbe illeszkedését, alkotmányos minőségét értékelje egy másik, az igazságszolgáltatáshoz kapcsolódó, az alkotmány védelmére hivatott alkotmányos szerv, amely értékelés alapvetően determinálja a bírói jogértelmezést és ezzel a jogvita eldöntését. Az Alaptörvény rendelkezése értelmében a bíró a „törvénynek”, azaz a jogrendnek, közelebbről az alkotmányos jogrendnek alárendelten hozza ítéleteit. A bíró tehát nem hozhat olyan ítéleti döntést, amely az Alaptörvénnyel ellentétes jogszabályon, jogi normán alapul. Mivel az alaptörvény-ellenesség megállapítására az Alkotmánybíróság a felhatalmazott, ezért a bírói kezdeményezés az az intézmény, amely megteremti az általános hatáskörű bíróság és az Alkotmánybíróság közötti kapcsolatot, a dialógust.

A közigazgatási tárgyú bírói döntések alkotmánybírósági felülvizsgálata során a terület különböző alapjogok bírósági ítéletekben való érvényesülésével összefüggésben tett megjegyzéseket, és felrótta, ha a bíróság az Alaptörvény 28. cikkben foglaltakat figyelmen kívül hagyta. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy adott ítélet sérti az Alaptörvény 28. cikkét, ha a bíróság egyáltalán nem mérlegelte az Alaptörvény adott rendelkezéseinek a lehetséges megsértését.

Az Abtv. 29. §-a mentén választási ügyekben is többször hangsúlyozta az Alkotmánybíróság, hogy a bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének.

A munkajogi tárgyú bírói döntések vizsgálata során megállapítható, hogy a felek beadványaikban és a bíróságok ítéletük indokolásában egyre többször hivatkoznak az Alaptörvény 28. cikkére, amely a határozatok indokolásában többnyire tényleges tartalom nélkül jelenik meg, az érdemi döntés megerősítéseként.

A büntető- és szabálysértési ügyekben hozott vizsgált határozatokban számos esetben hivatkozás történt az Alaptörvény valamely konkrét rendelkezésére, avagy legalább magára az Alaptörvényben megjelenített jogelvre akár az Alkotmánybíróság határozatán keresztül. Az Alaptörvény egyes, az igazságszolgáltatással összefüggő cikkelyeinek egyre nagyobb szerepe van az ítékezésben úgy az anyagi jog, mint az eljárási jog területén.

Polgári jogi ügyekben az alkotmányjogi panaszt előterjesztők nagyon gyakran hivatkoznak a tisztességes eljáráshoz való jog, valamint a jogorvoslathoz való jog megsértésére. A tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást fogalmazza meg, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja és ennek értékeléséről határozatában számot adjon (indokolási kötelezettség).

Minden ügyszakban a vizsgált határozatok alig több mint fele hivatkozott valamilyen formában az Alaptörvény rendelkezésére a döntés indokolása során. Ezek a hivatkozások többségében azonban nem voltak érdemiek, hanem csak általános elvek megjelenítését tartalmazták.

A joggyakorlat-elemző csoport véleménye szerint a bírói gondolkodásban fokozottan szükség van egyfajta alapjogi „átalakulásra”, az alapjogok fokozottabb megjelenítésére, ami bírói bátorságot is feltételez, hiszen a magyar bírói gyakorlat hagyományai az Alaptörvény egyes jogintézményeivel, illetve a konkrét szabályaival nem voltak összhangban. A bírácoknak fokozottan számítaniuk kell alapjogi érintettségű ügyekben az Alkotmánybíróság döntésére, és ezt az alapjogi érintettséget nem csupán konkrét alapjogok felmerülésekor, hanem általában a jogértelmezés során is vizsgálni kell.

A Kúriának egyértelműen arra kell törekednie, hogy erősítse, illetve kiépítse azt a gyakorlatot, amely a bíróságok ítélezési gyakorlatában meghonosítja, illetve erősíti az Alaptörvény szellemét, mivel az alkotmányozó hatalomnak is az volt az egyértelmű célja (a 28. cikkében rögzített elv megfogalmazásával), hogy a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék.

A felszámoló jogállása a Cstv. 51. §-ában meghatározott kifogás alapján indult eljárásban tárgykörben felállított joggyakorlat-elemző csoport

A Kúria elnöke – a Kúria Polgári Kollégiuma Vezetőjének a Kúria szaktanácsa javaslatára tett indítványa alapján – az ítélkezési tevékenység vizsgálatának keretében joggyakorlat-elemző csoport felállítását rendelte el „A felszámoló jogállása a Cstv. 51. §-ában meghatározott kifogás alapján indult eljárásban” tárgykörben.

A bírói gyakorlatban ugyanis eltérő álláspontok alakultak ki azzal kapcsolatban, hogy a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991.évi XLIX. törvény (Cstv.) 51. §-ában szabályozott, a felszámoló (azaz a felszámoló szervezet) jogszabálysértő intézkedése vagy mulasztása ellen benyújtott kifogás alapján indult eljárásban a felszámoló a saját nevében jár-e el, vagy pedig az adós nevében, az adós törvényes képviselőjeként.

A Kúria szakterületet jól ismerő bírái mellett az alsóbb fokú bíróságok bírái és jeles elméleti szakemberek is részt vettek a joggyakorlat-elemző csoport munkájában.

A joggyakorlat-elemző csoport az alakuló ülését 2016. február 12-én tartotta meg. A törvényszékektől, a felszámolási eljárások során 2013-2015 között benyújtott, a Cstv. 51. §-ára alapított kifogás tárgyában indult eljárásban hozott, első fokon jogerőre emelkedett, 20 darab, a Fővárosi és a Budapest Környéki Törvényszék esetén 40 darab, meghatározott szempontok szerint kiválasztott határozat felterjesztését kérték. Az ítélőtábláktól a felszámolási eljárások során, kifogás tárgyában indult, 20 darab, a Fővárosi Ítélőtábla esetén 40 darab, másodfokon jogerőre emelkedett (felülvizsgálattal nem támadott) olyan határozat megküldését kérték, amelyeket – az elsőfokú bíróság végzésének ügyszámából megállapíthatóan – 2013-2015 között benyújtott kifogások alapján indult eljárásokban hozott az ítélőtábla. A határozatok felterjesztésének határideje: 2016. március 31. napja volt. Ezzel egyidejűleg a Kúrián a vizsgálat tárgyába tartozó, 2014-2015-ben hozott határozatok közül 40 felülvizsgálati eljárásban hozott érdemi határozatot gyűjtöttek ki.

A határozatok begyűjtése után a bíró tagokkal rész-csoport ülést tartottak a Kúrián 2016. április 14-én, ahol témakörök szerint kiosztásra kerültek a feldolgozandó határozatok, és közösen döntöttek az arányos kiosztásról. A csoport bíró tagjai a felterjesztett, kigyűjtött határozatokat adatlap segítségével 2016. május 20-áig feldolgozták, megállapításaikat 2016. augusztus végére összegezték, és a tagok részére megküldték. A fent ismertettek szerint kigyűjtött határozatok elemzése mellett a csoport két tagja vállalta a vonatkozó magyar jogirodalmi álláspontok ismertetését, amelyhez a Kúria könyvtára – a csoport vezetőjének kérésére – elkészítette a szakirodalmi válogatást, míg egy harmadik tag a felszámoló tevékenységének szabályozásáról szóló európai nemzeti jogi kitekintést készítette el. A Felszámolók Országos Egyesülete (továbbiakban: FOE) jogi szakmai bizottságának két tagja – mint a joggyakorlat-elemző csoport tagjai – a kérdés felszámoló részéről történő megközelítése érdekében készítettek egy tanulmányt, amelyben kifejtették szakmai álláspontjukat, ebben kitértek arra is, hogy a Cstv. más szabályainál miként merül fel a felszámoló jogállásának kérdése.

A csoport következő ülését 2016. szeptember 8-án tartották meg. Ezen megvitatásra került a magyar és az európai jogirodalmi álláspontokról készült összefoglaló, a FOE szakmai álláspontjáról készült tanulmány, valamint a bekért bírósági határozatokból nyert adatok, összegezett vélemények. A kigyűjtött és összegezett adatok arra mutatnak, hogy a felszámoló jogállásának megítélése kérdésében nem egységes a joggyakor-

lat, amely határozatokban kifejezetten nevesítik az adóst vagy a felszámolót a kifogással érintett félként, azokban a határozatokban sem történik meg ennek tudatos, elméleti kifejtése. A tanácskozás eredményeként a csoport tagjai akként foglaltak állást, hogy a kérdést egyértelműen csak jogszabály-módosítással lehet megoldani. Ahhoz viszont, hogy a jogalkotó részére világos kép alakuljon ki a két álláspont érveiről, szükséges azokat konkrét jogszabály-módosítási javaslatokkal együtt kidolgozni.

A fenti körben két külön előkészítő anyag készült, amelyben a konkrét jogszabály-módosítási javaslatok is megjelentek, ezeket az álláspontokat a 2016. november 25-én tartott ülésen vitatta meg a joggyakorlat-elemző csoport. Az ennek alapján elkészült összefoglaló vélemény a joggyakorlat-elemző csoport munkájának ismertetését, az általa megfogalmazott két alternatív javaslatot és a joggyakorlat-elemző csoport összegző megállapításait tartalmazta. A joggyakorlat-elemző csoport felkérte a Kúria elnökét, hogy az összefoglaló véleményt – annak a Kúria Polgári Kollégiuma általi elfogadása esetén – küldje meg az Igazságügyi Minisztériumnak abból a célból, hogy a Cstv. tervezett módosítása során az összefoglaló véleményben írtakat, az abban foglalt alternatív javaslatokat a jogalkotó figyelembe tudja venni.

A vezető tisztségviselők hitelezőkkel szembeni felelőssége tárgykörben felállított joggyakorlat-elemző csoport

A Kúria elnökének felhívására több törvényszék és a Kúria szaktanácsa is indítványozta a vezető tisztségviselőknek a hitelezők irányában a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. tv. (a továbbiakban: Cstv.) alapján fennálló felelőssége tárgyában joggyakorlat-elemző csoport felállítását. Ennek indoka az volt, hogy viszonylag nagy számban indultak a fenti tárgykörben perek, a már eredetileg is bonyolult szabályozás többször módosult, az egyes jogkérdések értelmezésében bizonytalanság volt tapasztalható.

A Kúria elnöke – a javaslatot elfogadva – 2016. január 20-án döntött a joggyakorlat-elemző csoport felállításáról, annak tárgykörét azonban szélesebben, a címben írtak szerint, nem a Cstv. szabályaira leszűkítve jelölte meg.

A joggyakorlat-elemző csoport alakuló ülését 2016. február 2-án tartotta meg. Az alakuló ülésen a jelenlevők a Kúria elnöke döntésének megfelelően elsődleges feladatként határozták meg a vezető tisztségviselők, a Cstv. szóhasználata szerint a gazdálkodó szervezet vezetőinek (a továbbiakban vezető tisztségviselők) hitelezőkkel szemben a Cstv. szabályai szerint fennálló felelősségével kapcsolatos jogkérdések vizsgálatát a törvényszékektől és az ítéltábláktól beszerzendő jogerős ítéletek alapján; szükségesnek találták továbbá annak felderítését, hogy a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. tv. (a továbbiakban: Ctv.) alapján a kényszer-törléssel megszűnt cégek vezető tisztségviselői felelőssége tárgyában született-e elegendő jogerős ítélet, amelyek áttanulmányozását követően iránymutatás adható.

A jelenlevők akként döntöttek, hogy a Cstv. alapján indult jogerősen befejezett perek közül körülbelül 200 jogerős ítéletet vizsgálnak meg és megállapításaikat adatlap segítségével összegezik. Külön adatlap készült a vezető tisztségviselők felelősségének megállapítására irányuló perek tekintetében, külön adatlap vonatkozott azon ügyekre, amelyekben a vezető tisztségviselő felelősségének megállapítását követően külön perben történt a vezető tisztségviselő marasztalása. Az adatlapok tervezetei már az alakuló ülésre elkészültek, amelyek teszt időszakot követően, kisebb módosításokkal véglegesítésre kerültek. A csoport bíró tagjai vállalták, hogy az adatlapok kitöltésével a jogerős ítéleteket feldolgozzák.

Az ügyekből szerzett ismereteik szerint a vagyoni biztosíték elrendelése körében a gyakorlat bizonytalan volt, ezért az alakuló ülésen a csoport tagjai akként döntöttek, hogy a vagyoni biztosíték nyújtására kötelező végzésekre is kiterjesztik a vizsgálódást. Ezért nemcsak a fenti tárgyban született jogerős ítéletek, hanem a vagyoni biztosíték nyújtásáról rendelkező végzések beszerzésére is sor került.

A csoport nem bíró tagjai arra vállalkoztak, hogy szaktudásukkal, tanulmányok készítésével, részben a hazai jogirodalomban felmerült jogkérdések, részben néhány állam jogi szabályozásának bemutatásával segítik a témakör még alaposabb feltárását.

A törvényszékek, az ítélőtáblák által megküldött ítéletek, végzések feldolgozása a terveknek megfelelően lényegében 2016 április végéig megtörtént. Ezt követően a bíró tagok az adatlapok, valamint az addig elkészült elméleti tanulmányok megállapításait figyelembe véve egy-egy témakört dolgoztak ki.

A joggyakorlat-elemző csoport második ülését 2016. június 15-én tartotta meg. Ezen a jelenlevők a tanulmányok által felvetett vitás kérdéseket tárgyalták meg és foglaltak állást azokban. A június 15-i ülésen eldöntöttek tükrében a csoport vezetője a törvénykezési szünet alatt elkészítette az összefoglaló vélemény tervezetét, amely számos kérdést még nyitva hagyott figyelemmel a június 15-i ülésen meg nem tárgyalt kérdésekre is.

A joggyakorlat-elemző csoport harmadik ülésének megtartására 2016. október 5-én került sor. A jelenlevők megtárgyalták azokat a kérdéseket, amelyek a csoport vezetője által készített összefoglaló vélemény tervezetben mint eldöntendő jogkérdés jelentek meg. E kérdésekben részben egyhangú, részben túlnyomó többségi vélemény született. A fentiek tükrében átdolgozott összefoglaló vélemény tervezet a csoport negyedik, egyben utolsó ülésén 2017. január 12-én tárgyalta meg. Azt a jelenlevők egyhangúan elfogadták. Az összefoglaló vélemény elsődlegesen a vezető tisztségviselők hitelezők irányában a Cstv. szabályai alapján fennálló felelőssége szereplő témakört dolgozta fel, mivel a fenti témakörben álltak rendelkezésre olyan számban jogerős ítéletek, határozatok, amelyek megállapítások megtételét lehetővé tették.

A társasházi jogviták egyes eljárási és anyagi jogi kérdéseinek vizsgálatára alakult joggyakorlat-elemző csoport

A Kúria elnöke 2016. január 20-án rendelte el joggyakorlat-elemző csoport felállítását a társasházi jogvitákkal kapcsolatos ítélkezési gyakorlat egyes eljárási és anyagi jogi kérdéseinek a vizsgálatára.

A vizsgálat elrendelését az indokolta, hogy bár a társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: Tht.) 2004. január 1-jei hatálybalépése óta több módosításon és szövegezésbeli kiegészítésen esett át, mégis számos jogértelmezési és alkalmazási problémát vet fel.

Arra természetesen nem volt lehetősége a joggyakorlat-elemző csoportnak, hogy minden egyes eljárásjogi és anyagi jogi problémával foglalkozzon, ezért az első feladat a jelenleg legégetőbbnek tartott kérdések kiválasztása volt. A csoport tagjait az a cél vezérelte, hogy a bírói gyakorlat elemzése alapján megkíséreljenek megoldási javaslatot adni az általuk kiválasztott vitás kérdésekre, ezáltal segítsék a bírói gyakorlat egységesítését. Mivel a fenti célnak megfelelően a joggyakorlat-elemző csoport elsősorban a bírói gyakorlatban felmerült problémák megoldásában kívánt segítséget nyújtani, az elemző munkában túlnyomó többségben bírák vettek részt, mindhárom bírósági szintet, illetve a fővárost és a vidéket képviselve. A hatásköri szabályok következtében a társasházi perekben első fokon jellemzően járásbíróság, másodfokon törvényszék jár el, ezért a

csoportnak nem volt ítélőtáblai bíró tagja. A munkában részt vett a Társasházak és Társasházkezelők Országos Egyesületének elnöke és több ügyvéd annak érdekében, hogy a kérdések minél aktuálisabbak legyenek, a problémák megközelítése pedig több nézőpontból, ne csupán a bírák szemszögéből történjen, továbbá a jogalkotó képviselője és – mivel a társasházak felügyeletét 2014. február 18. óta a jegyzők látják el – egy jegyző is.

A joggyakorlat-elemző csoport – az írásbeli előkészítő munkát követően – 2016. február 5. napján tartotta alakuló ülését, melyen a tagok kijelölték a vizsgált időszakot. A vizsgálat körébe a 2014. január 1. és 2015. december 31. között jogerősen befejezett társasházi pereket vonták be azzal, hogy míg az anyagi jogi kérdések elemzése a fellebbezett (tehát másodfokon jogerős) ítéletek alapján történt, az eljárási kérdések vizsgálatához az első fokon jogerőre emelkedett határozatok bekérését is szükségesnek tartották. A csoport tagjai az alakuló ülésen meghatározták a vizsgálat módszerét, kiválasztották és megfogalmazták a megválaszolendő kérdéseket, melyek kiosztása a csoport tagjai között az alakuló ülésen meg is történt.

Az alakuló ülésen elfogadott ütemtervnek megfelelően a csoport vezetője elkészítette a jelen összefoglaló vélemény 1. számú mellékletét képező kérdőívet, melyet elektronikus úton megküldött a törvényszékek civilisztikai kollégiumvezetőinek, azzal a kéréssel, hogy az illetékességi területükön továbbítsák az első- és másodfokon társasházi pereket tárgyaló bíráknak. A kérdőív lehetőséget adott a bíráknak arra, hogy megjelölhessenek további kérdéseket, de a bírák nem éltek a felkínált lehetőséggel.

A vizsgálati anyag és a válaszok megküldésére – elektronikus úton – 2016. május 20-ig sor került. A csoport vezetője a beérkezett kérdőíveket és egyéb vizsgálati anyagokat az OBH által biztosított Vibe-felületen továbbította a csoport tagjainak.

A munkaanyagot a tagok a 2016. szeptember 9-i, szeptember 30-i, október 14-i, november 4-i és 2017. január 20-i üléseken beszélték meg. A megbeszélés az egyes kérdésekre koncentráltan történt: a csoport jelenlévő tagjai kifejthették az adott kérdésre vonatkozó álláspontjukat, több válaszlehetőség esetén szavazással döntöttek. Egyes kérdésekben az utolsó ülést követően írásbeli szavazásra került sor (elektronikus úton). Az összefoglaló vélemény tervezete 2017. március végére készült el, melyre a csoport tagjai 2017. május 15-ig tehettek észrevételeket. Az észrevételek az összefoglaló vélemény végleges szövegének részét képezik.

A vizsgálat módszere miatt – mivel több önálló kérdés vizsgálata történt – az egyes kérdésekre vonatkozó vizsgálati eredmény és a csoport tagjainak többségi véleménye az Összefoglaló jelentés III. részében, az adott kérdéshez szerkesztve, a kérdésre vonatkozó szövegrész végén „összegzés” megjelölés alatt található. Egyes kérdésekre nem sikerült megnyugtató választ adni, további kérdésekre – a kérdés jellege miatt – nem is volt adható „összegzés” jellegű válasz. Ezeknél a kérdéseknél azokat a tennivalókat jelölte meg, melyeket a megoldás érdekében szükségesnek tartott.

A személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedésekkel kapcsolatos joggyakorlat vizsgálata

A Kúria elnöke a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXL. törvény 29. § (1) bekezdésére figyelemmel 2015 decemberében elrendelte a személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedésekkel kapcsolatos joggyakorlat vizsgálatát. A csoport munkájában a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott elnökhelyettese, a Kúria tanácselnökei, kúriai bírók, ítéltáblai elnök és ítéltáblai kollégiumvezető, törvényszéki kollégiumvezető, tanszékvezető egyetemi tanár vettek részt.

A lefolytatott vizsgálat kiterjedt a kényszerintézkedések vádemelés előtti és vádemelés utáni elrendelésére, meghosszabbítására, megszüntetésére és időszakos felülvizsgálatára. A vizsgálathoz szükséges adatokat és határozatokat a törvényszékek és az ítéltáblák bocsátották a csoport rendelkezésére.

A vizsgálat eredményeként a csoport által levont következtetések közül a legfontosabbak a következők:

- A korábbi gyakorlat hibáit kiküszöbölve minden ügyben indokolt vizsgálni azt, hogy enyhébb kényszerintézkedés alkalmazása nem elegendő-e a kitűzött cél eléréséhez. Az előzetes letartóztatás elrendelésére vagy fenntartására csak akkor kerüljön sor, ha a házi őrizet vagy a lakhelyelhagyási tilalom mellett erre nem lát a bíróság lehetőséget, ahogy házi őrizetet is csak akkor rendeljen el, ha a lakhelyelhagyási tilalom ezt a célt megítélése szerint nem biztosítja.
- Különösen indokolt ennek mérlegelése a vádirat benyújtása, illetve az elsőfokú ügydöntő határozat meghozatala után.
- Azt a törvényi előírást, amely szerint a bíróságnak törekednie kell arra, hogy az előzetes letartóztatás a lehető legrövidebb ideig tartson [Be. 136. § (1) bekezdése], mindig szem előtt kell tartani.

- A határozatok indokolása nem lehet sematikus. A vizsgálati anyagban is felhívott kollégiumi véleményben kifejtettek szem előtt tartásával kell a bíróságnak azt megindokolnia, hogy valamely törvényi ok fennállását mire alapítja.
- Minden ügyben figyelemmel kell lennie a bíróságnak a terhelt, illetve a védő által kifejtettekre, abban az esetben is, ha a határozat meghozatalára nem az adott okot. Nem elég utalni rá, meg is kell indokolni, ha azt nem találta megalapozottnak. Amennyiben pedig a terhelt vagy a védő indítványt terjeszt elő, arról döntenie is kell.
- Az elsőfokú határozat meghozatalát követően a kényszerintézkedés fenntartásához a nem jogerősen kiszabott szabadságvesztés önmagában többnyire nem elegendő alap akkor, ha annak tartama rövidebb; ilyenkor részletes és alapos indokolással kell a bíróságnak az álláspontját kifejtenie.
- Fiatalkorúakkal szemben eljárva minden esetben figyelemmel kell lenni a Be. 454. § (1) bekezdésében foglaltakra, azaz csak a bűncselekmény különös tárgyi súlyára tekintettel van helye előzetes letartóztatásnak.
- Az Emberi Jogok Európai Bíróságának azt az elvárását, hogy a hosszabb ideje tartó előzetes letartóztatást ismételten meghosszabbító döntését a bíróságnak a szökés veszélye kapcsán a bűncselekmény súlyossága mellett egyéb tényekkel is alá kell támasztania, mindig szem előtt kell tartani.
- Az ügyészi indítvány alapján hozott határozat indokolásában is ki kell térni a terhelt, illetve a védő ténybeli és jogi érvelésére és a bíró azzal kapcsolatos álláspontjára, és az erre irányuló védői indítvány esetén meg kell indokolni azt is, miért nem látta megalapozottnak a bíróság enyhébb kényszerintézkedés alkalmazását.
- A kényszerintézkedés tárgyában hozott határozatoknak nem csupán tartalmilag, hanem formailag is meg kell felelniük a törvényi előírásoknak.

A csoport által a vizsgálat alapján kialakított véleményt a Kúria Büntető Kollégiuma megtárgyalta és elfogadta.

Az egyenlő bánásmód megsértésével kapcsolatos munkaügyi ítélkezési gyakorlatot vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport

Az egyenlő bánásmód követelménye a munkajog egyik legfontosabb alapelve, a munkaviszonyban – annak sajátos struktúráját figyelembe véve – a diszkrimináció veszélye jelentősen megnő. Ezért fontos volt annak a vizsgálata, hogy miként jártak el a bíróságok azokban az ügyekben, amelyekben a munkavállalók azt panaszták, hogy a munkáltató megszegte az egyenlő bánásmód követelményét.

A joggyakorlat-elemző csoport által vizsgált ügyek nagyobb részében a munkavállalók a munkaviszony (egyéb foglalkoztatási jogviszony) megszüntetését, kisebb részében az egyenlő munkáért egyenlő bér elvének megsértését kifogásolták, néhány ügyben pedig egyéb okból hivatkoztak munkahelyi diszkriminációra.

Magyarországon az Európai Unióhoz való csatlakozáshoz kapcsolódó jogharmonizáció eredményeként került megalkotásra a diszkrimináció tilalmáról rendelkező, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.). Ez a törvény biztosítja az antidiszkriminációs joganyag koherenciáját és irányadó a munkaviszonyokban is, amellett, hogy az Mt. az általános rendelkezések között alapvető szinten, keretjelleggel írja elő az egyenlő bánásmód követelményének megtartását, kiemelve a munka díjazásának kérdését.

A joggyakorlat-elemző csoport kiemelten foglalkozott a bizonyítás általános és speciális szabályai érvényesülésével. Az egyenlő bánásmód megsértése miatt indított eljárásokban a sérelmet szenvedett fél hátrányos helyzetére figyelemmel az Ebktv. 19. §-a a polgári perrendtartási szabályokhoz képest speciális rendelkezéseket tartalmaz, mivel előírja, hogy a jogsérelmet szenvedett félnek valószínűsítenie kell, hogy hátrány érte, és hogy a jogsértéskor rendelkezett az Ebktv. 8. §-ában meghatározott valamely védett tulajdonsággal. Amennyiben e valószínűsítési kötelezettségének eleget tett, úgy a másik félnek kell bizonyítania, hogy a jogsérelmet szenvedett fél által valószínűsített körülmények nem álltak fenn, vagy az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta, illetve az adott jogviszony tekintetében nem volt köteles megtartani. A Kúria a joggyakorlat-elemzés során kiemelte, hogy míg a bizonyítás esetén a meggyőzésnek a bizonyosság fokát el kell érnie, a valószínűsítés esetén az állított tény, vagy körülmény fennálltát csupán hihetővé kell tenni.

A joggyakorlat-elemző csoport vizsgálta azokat az ügyeket, amelyben a közszféra alkalmazottai az egyenlő, vagy egyenlő értékűnek elismert munkáért egyenlő bér elvének sérelmére hivatkozva illetmény-különbözetet igényeltek. Ezekben az ügyekben abból kell kiindulni, hogy a közszféra foglalkoztatási szabályai a besorolás, és az illetmény megállapítása tekintetében kógens rendelkezéseket tartalmaznak. Nincs tehát jogsérellem, ha az alkalmazott illetményét a jogszabály rendelkezéseinek megfelelően állapítja meg a munkáltató, függetlenül attól, hogy a hasonló helyzetben lévő más alkalmazottak számára a munkáltató jogszabályba ütköző módon attól eltérően állapítja meg az illetményt. Így jogsértés valószínűsítésének hiányában nem alapozhatja meg az egyenlő bánásmód megsértésére alapított igényt az a körülmény, ha a munkáltató a jogszabály eltérést nem engedő rendelkezése ellenére – téves jogértelmezés vagy egyéb ok miatt – másoknak magasabb, vagy több juttatást biztosít.

Az egyik vizsgált ügyben nem volt megalapozott az életkoron alapuló diszkriminációs perben az alperes azon érvelése, hogy csupán a fiatal pályakezdő és az ötven év feletti munkavállalók csoportja szorul életkora miatt törvényi védelemre. Ugyanakkor ezzel szemben a munkaviszony hossza, a munkavállalók azonos vagy másik társaságnál

esetleg megszerzett gyakorlata elválaszthatatlanul közvetetten sem kötődik a munkavállalók életkorához, így a különböző mértékű szolgálati időt nem lehet olyan körülménynek minősíteni, amely megvalósítaná az életkoron alapuló eltérő bánásmódot. A vizsgált esetek túlnyomó többségében a sérelmet szenvedett félnek sikerült valószínűsíteni azt, hogy rendelkezett az Ebktv. 8. § a) – s) pontjában megjelölt valamely védett tulajdonsággal, ez azonban nem mondható el a t) pontban megjelölt „egyéb helyzet” esetében. Az Alkotmánybíróság döntéseiben kifejtett elvek és a bírói gyakorlat alapján – figyelemmel az uniós irányelvekre és az uniós ítélkezési gyakorlatra is – a joggyakorlat-elemző csoport azt hangsúlyozta, hogy az „egyéb helyzet” tág értelmezése a kedvező bizonyítási szabályok hatályának indokolatlan kiterjesztéséhez vezetne. Az „egyéb helyzetnek” fő fogalmi kritériumai, hogy tartozzon az egyén személyisége lényegi vonásához és az egyént egy sérülékeny társadalmi csoporthoz kapcsolja. A munkaügyi perben eljáró bíróságoknak az eset összes körülményeit figyelembe véve kell vizsgálniuk azt, hogy e feltételek fennállnak-e. Nem tekinthető „egyéb helyzetnek” az, ha a munkavállaló személyiségén kívüli körülményekre hivatkozik (konfliktus a felettséssel, munkáltatón belüli személyes ellentétek). Nem minősül védett helyzetnek a munkavállalónak a felettséssel szembeni viszonya megromlása, a munkáltatóval való pereskedése, a korábbi vezetéssel való együttműködése, vagy maga a jogsértés. A joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményében azt is hangsúlyozta, hogy az egyenlő munkáért egyenlő bér elvét – figyelemmel az Ebktv. 2. §-ában foglaltakra is – az egyenlő bánásmód követelményrendszerén belül kell értelmezni, mivel az egyes uniós irányelvek is csak valamilyen védett tulajdonsághoz kapcsolódóan szólnak az egyenlő munkáért egyenlő bér elvéről. Ennek megfelelően védett tulajdonság, illetve hátrány megjelölése, valószínűsítése nélkül az egyenlő munkáért egyenlő bér elvének sérelme nem állapítható meg.

A joggyakorlat-elemző csoport kiemelten foglalkozott az összehasonlítható helyzetben lévő csoport megjelölésének kérdésével és a bizonyítási teher megfordulásával, a munkáltató bizonyítási kötelezettségével. A közvetlen, vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés, valamint a jogellenes elkülönítés tényállási eleme, hogy létezzen olyan személy, vagy csoport, akihez, vagy amelyhez képest az érintett hátrányt szenved. Az összehasonlítható helyzetben lévő személy, illetve csoport megjelölése csak akkor várható el a felperestől, ha az adott tényállásban szereplő hátrány természete szerint ennek valószínűsítése lehetetlen az összehasonlítható helyzetben lévő csoport, vagy személy megjelölése nélkül. Így a munka díjazásával kapcsolatos hátrány valószínűsítéséhez elengedhetetlen, hogy a munkavállaló megjelölje azokat a személyeket, akikhez képest alacsonyabb díjazásban részesül.

Miután a munkavállaló eleget tett valószínűsítési kötelezettségének, megfordul a bizonyítási teher és a munkáltatónak kell bizonyítania azt, hogy a jogsérelmet szenvedett fél által valószínűsített körülmények nem álltak fenn, vagy megtartotta az egyenlő bánásmód követelményét, illetve azt nem volt köteles megtartani. Az ügyek egy részében az eljáró bíróságok annak valószínűsítését is elvárták a felperestől, hogy a védett tulajdonsága miatt (azzal okozati összefüggésben) érte hátrány. A joggyakorlat-elemző csoport e körben rámutatott, hogy az Ebktv.) 19. § (1) bekezdéséből következően a törvény nem hárítja az igényérvényesítőre, azaz a munkavállalóra a hátrány és a védett tulajdonság közötti okozati összefüggés bizonyításának kötelezettségét. Az egyenlő bánásmód megsértése esetén érvényesülő kimentéses bizonyítás alapján a munkáltató kötelezettsége bizonyítani, hogy hiányzik az okozati összefüggés a hátrány és a védett tulajdonság között, tehát megtartotta az Ebktv. vonatkozó előírásait, valamint a munka törvénykönyve rendelkezéseit.

A joggal való visszaélés tilalmának munkaügyi ítélkezési gyakorlatát vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport

A joggyakorlat-elemző csoport a joggal való visszaélés tilalmának ítélkezési gyakorlata vizsgálatakor célként tűzte ki annak feltárását, hogy a munkajogviszony alanyai milyen esetben, milyen jogkövetkezményeket igényelve, milyen sikerrel hivatkoztak ezen elvekre, továbbá a többes hivatkozások (pl. diszkrimináció és joggal való visszaélés tilalma, jóhiszemű és tisztességes eljárás követelménye) esetén mik lehetnek az elhatárolás szempontjai. A munkáltatói intézkedésekkel, leginkább a munkajogviszony megszüntetésével összefüggésben az egyes tételes jogszabályi rendelkezésekbe ütközés mellett a hátrányos megkülönböztetés és a joggal való visszaélés (korábban rendeltetésellenes joggyakorlás) tilalmának megsértését egyre többször állítják a munkavállalók. Ezért a joggyakorlat-elemző csoport kiemelten foglalkozott a joggal való visszaélés elhatárolásával egyéb rendelkezésektől és fontosnak ítélte az elhatárolást megkönnyítő szempontrendszer kidolgozását a többes hivatkozások esetén.

A joggal való visszaélés tilalmának alkalmazása során valamely alanyi jog gyakorlása általában jogszerű, azonban az adott eset körülményei folytán a helyzet visszaélésszerű lehet. A joggal való visszaélés tilalma csakis akkor állapítható meg, ha a joggyakorlás formálisan jogszerű, de ellentétes a tételes jog céljával, elvárásaival. A vizsgált keresetek között gyakoriak voltak az olyanok, amelyek ezek kívánalmaknak nem feleltek meg, így előfordult, hogy a tételes jogszabályba ütközést jelölték meg rendeltetésellenes joggyakorlásként, illetve joggal való visszaélésként. A joggyakorlat-elemző csoport kiemelte, hogy a rendeltetésellenes joggyakorlás és a joggal való visszaélés egymást fedő tényállások. Ezen magatartási követelményekhez képest a jóhiszeműség és tisztesség követelménye általánosabb, többlettényállási elemek – például bosszú, ártási szándék, véleménynyilvánítás elfojtása – fennállásakor a joggal való visszaélés tilalmát kell alkalmazni. A joggal való visszaélés tilalmának, valamint a jóhiszemű és tisztességes eljárás elvének szétválasztásához segítséget jelenthet, hogy a joggal való visszaélés esetén alanyi jogot kell keresni, amelynek a gyakorlása történik, ennek hiányában, vagyis valamely magatartás tanúsítása során fennálló rosszhiszeműség, ártási szándék stb. esetén a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértése állapítható meg.

A munkavállalóra kedvezőbb, úgynevezett kimentéses bizonyításra tekintettel hivatkozott egyenlő bánásmód követelményének megsértése nem áll fenn, ha a fél által előadott hátrány egyéni körülményekhez kapcsolódik, például a munkáltató ellen-szenvén, a munkavállalóval való véleménykülönbségen, vagy konfliktuson alapul. Ez utóbbiak ugyanis a munkajog területére jellemző függőséggel, kiszolgáltatottsággal összefüggő helyzetek, amelyek csak hasonlóak a hátrányos megkülönböztetéshez, de azokat elsősorban nem az osztársadalmi folyamatok, előítéletek és megkülönböztetés, hanem az adott munkajogviszony hierarchikus jellege okozza, ezért joggal való vissza-élést valósítanak meg, nem pedig diszkriminációt. Ugyanez a következtetés vonható le akkor, ha a munkavállaló és a munkáltató között egy adott munkahelyi ügyben fennálló véleményben merül fel nézetkülönbség.

A joggyakorlat-elemző csoport véleménye szerint megállapodás esetén nem lehet joggal való visszaélésre hivatkozni, mert nem létezik egyoldalú szerződéskötési jog. Ugyanez irányadó a próbaidő kikötésére, mint a szerződés egyik lehetséges tartalmi elemére. Ezekben az esetekben a jóhiszeműség és a tisztesség elve alkalmazható.

A második és minden további határozott időre szóló munkajogviszony létesítésére a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 192. § (4) bekezdés alapján csak munkáltatói jogos érdek fennállása esetén van lehetőség azzal, hogy a megállapodás nem irányulhat a munkavállaló jogos érdekének csorbítására. E rendelkezésbe ütköző megállapodás nem a joggal való visszaélés elve alapján, hanem a tételes jog-szabályi rendelkezésbe ütközés miatt jogellenes vagy semmis.

Bizonyított, lényeges, vétkes és jelentős mértékű kötelezettségszegés megállapítása ese-tén általában a joggal való visszaélés elve nem alkalmazható. Az Mt. 78. § (1) bekezdés a) pontjára alapított azonnali hatályú felmondáskor a joggal való visszaéléssel leírt tényállítások valójában e jogszabályhely törvényi együttes feltételeiből erednek, a jelen-tős mértékű, vétkes kötelezettségszegés fennállásának hiányát jelentik, annak ellenére, hogy a fél joggal való visszaélésre hivatkozik.

A joggal való visszaélés vizsgálata során a bizonyítás nehézségét az adja, hogy a jogával élő fél látszólag a jog adta kereteken belül maradván okoz a másik félnek hátrányt, tehát a jogsértés nem nyilvánvaló. Széleskörű bizonyítás szükséges annak megállapításához és a körülmények feltárásához, melyhez a bizonyítékokat a joggal való visszaélésre hivatkozó félnek kell rendelkezésre bocsátania. Ez lehet kép- és hangfelvétel, amelyeket általában nem az azokon szereplő személy hozzájárulásával készítettek, ez a személy azonban a személyiségi jogainak sérelmére nem hivatkozhat sikerrel, ha ezzel hamis tényállítást akarja leleplezni. Ha a joggal való visszaélésre történő hivatkozását a fél egy jogellenes gyakorlatra, más személy ügyében történő eljárásra hivatkozással kívánja bizonyítani, az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény rendelkezéseire figyelemmel kell a bizonyítást lefolytatni a személyes adatok védelmének tiszteletben tartásával. Szükség lehet az ilyen perben feljelentések, bejelentések, peres eljárások, hatósági eljárások iratainak beszerzésére, a munkavállaló indítványára a bíróság megkeresheti az adott szervet az eljárás irata-nyagának megküldése céljából és azt okirati bizonyítékként értékelheti az adatkezelés szabályai betartásával.

A munkavállalói keresetekben egyre gyakoribb a több jogcímre történő hivatkozás. Sok esetben a munkavállalók ugyanazon munkáltatói magatartás alapján valamely tételes jogszabálysértés mellett az egyenlő bánásmód megsértésére és joggal való visszaélésre is hivatkoznak. Mindkét esetben a munkáltató a munkavállaló valamely jogos érdekét sérti és annak nincs a munkaviszony rendeltetésével összefüggő megfelelő jogszerű indoka. Több jogcímre történő hivatkozás alapján a bizonyítási eljárás során a joggya-korlat-elemző csoport szerint nem a keresetlevél sorrendjében előadott jogcímei szerint kell a jogellenességi okokat vizsgálni. Előbb a tételes jogszabályba ütközés (valóság,

világosság, okszerűség, felmondási tilalom, illetve korlátozás stb.), majd – diszkriminációra való hivatkozáskor – az előbbieket alaptalansága esetén az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény szerinti bizonyítás lefolytatását követően, az emiatti megalapozatlanság megállapítása után van helye más általános magatartási követelmény, azaz a rendeltetésellenes joggyakorlás, illetve joggal való visszaélés, együttműködési kötelezettség, jóhiszemű és tisztességes eljárás követelménye megsértésének vizsgálatára. Ezt indokolja a célszerűség is, hiszen a tétel jogszabályba ütközés megállapíthatósága esetén szükségtelen a diszkrimináció és a joggal való visszaélés körében a további terjedelmes bizonyítás lefolytatása, kivéve, ha a munkavállaló ezen okból kéri a visszahelyezését, míg a diszkrimináció vizsgálatának azért kell a rendeltetésellenes joggyakorlás vizsgálatát megelőznie, mert a két megállapítás kizárja egymást. Hátrányos megkülönböztetés megállapítása esetén ugyanis a joggyakorlás nem lehet rendeltetésellenes, mivel az előbbi formálisan nem jogszerű. A joggyakorlat-elemző csoport vizsgálta a joggal való visszaélés és a munkaviszony jogellenes megszüntetése jogkövetkezményei közötti összefüggést. Megállapítható volt, hogy a különböző jogállási törvényeknek a jogviszony jogellenes megszüntetéséhez fűződő jogkövetkezményekre vonatkozó szabályozásából levonható az a következtetés, hogy a gazdasági szféra munkavállalói és a közalkalmazottak esetében indokolatlan, hogy a joggal való visszaélés követelményének megsértésével közölt jogviszony-megszüntetési jognyilatkozat jogkövetkezményeként az eredeti munkakörbe történő visszahelyezés nem kérhető.

■ AZ ÍTÉLKEZÉSEN KÍVÜLI EGYÉB TEVÉKENYSÉGEK A KÚRIÁN 2017-BEN

A legfőbb bírói fórum alapfeladatát képező ítélkező és jogegységesítő tevékenység zökkenőmentes ellátását segítik a Kúria azon szervezeti egységei, amelyek a Kúria napi működésének pénzügyi, műszaki és informatikai hátterét biztosítják, valamint köz- és nemzetközi kapcsolatait szervezik és alakítják.

KÖLTSÉGVETÉSI ÉS ELLÁTÁSI FŐOSZTÁLY

2017-ben több lépcsőben valósult meg bérfeljesztés. A személyi juttatások növekedésében szerepet játszott a bírói illetményalap 2017. január 1-jétől történt 5%-os emelése, továbbá az igazságügyi alkalmazottak tekintetében a 2017. szeptember 1-től alkalmazott új bértábla szerinti besorolás.

Költségvetési Osztály

A költségvetési gazdálkodást illetően kiemelt feladat volt a 2017. évben a Magyar Államkincstár központosított illetményszámfejtési rendszeréhez (KIRA) történő 2017. január 1-jei éles áttérést követően a számfejtés főkönyvi könyvelési rendszerének kialakítása.

A 2016-2017. költségvetési évben a Kúria társkedvezményezettként részt vett egy nemzetközi, a lett Legfelsőbb Bíróság koordinációjával megvalósuló uniós projektben, amely a 2017 nyarán megküldött záróelszámolással sikeresen lezárult.

A Költségvetési Osztály tevékenységét és munkáját nehezítették az év közben bekövetkezett személyi változások, amelyek többletmunkát, illetve a munkaköri feladatok változását eredményezték.

Műszaki Osztály

A Kúria Ellátási (Műszaki) Osztályának célkitűzése – az előző évekhez hasonlóan – 2017 folyamán is a székház üzemeltetésének hatékony ellátása, valamint a Kúria és a társszervek szakmai tevékenységének magas szintű műszaki támogatása volt.

2017-ben a kedvező költségvetési lehetőségeknek köszönhetően több nagyobb volumenű felújítást valósíthattunk meg. A pénzügyi forrást a Kúria intézményi költségvetése mellett az OBH elnöke a Wagner Gyula Terv és a Jablonszky Program keretében biztosította.

A Wagner Gyula Terv keretében a múlt évben folytatódott a 2016-ban megkezdett homlokzati nyílászárók felújítása. A tárgyalótermi nyílászárókat követően az összes magasföldszinti nyílászáró elkészült, ezen felül az étterem ablakainak cseréjére is sor kerülhetett. A felújítás 2018-ban is folytatódni fog az Országgyűlés, valamint az OBH elnöke által nyújtott támogatásnak köszönhetően.

A Jablonszky Program pályázati forrásának támogatásával 2017-ben elkészült a székház új, teljes körű lefedettséget biztosító tűzjelző rendszerének kiviteli tervdokumentációja. 2018. első felében várható a megvalósítás I. lépcsője. A jövőre nézve terveink között szerepel a teljes rendszer ütemezett kiépítése.

Saját forrásból a tavalyi év folyamán több – évek óta szükségessé vált – beruházást és felújítást is meg tudtunk valósítani, illetve néhány további feladatra 2018-ban történő kivitelezéssel szerződést kötöttünk (pl.: világításkorszerűsítés, veszélyelhárítás, tárgyalótermi székek felújítása).

BELSŐ ELLENŐRZÉS

A belső ellenőrzési tevékenység folyamatos ellátása érdekében a Kúrián egy teljes munkaidőben foglalkoztatott regisztrált belső ellenőrzési vezető végez ellenőrzési tevékenységet.

A Belső Ellenőrzés szervezeti és funkcionális függetlensége biztosított, összeférhetetlenségi esetek nem fordultak elő, a belső ellenőrzési alapszabályban és etikai kódexben foglaltak maradéktalanul betartásra kerültek.

Az ellenőrzési jelentések a belső ellenőrzésre vonatkozó előírásoknak és standardoknak megfeleltek, a megállapítások minden esetben – azokkal egyetértve – elfogadásra kerültek, a jelentések érdemi javaslatokat tartalmaztak.

A Kúria 2017. évi ellenőrzési tervében foglalt feladatok – a megnövekedett tanácsadói feladatok következtében – tárgyéven belül ugyan átütemezésre kerültek, ám a feladatok maradéktalanul végrehajtásra kerültek. Soron kívüli ellenőrzés az Országos Bírósági Hivatal (a továbbiakban: OBH) elnökének felkérése nyomán az informatikai eszközök kezelésének tárgyában egy alkalommal folyt. Tervezen felüli ellenőrzés nem folyt.

A Belső Ellenőrzés bizonyosságot adó tevékenysége során az elmúlt évben elsősorban a gazdálkodással, másodsorban egy európai uniós projekttel és az informatikai rendszerekkel összefüggő munkafolyamatokra összpontosítva látta el feladatát.

A gazdálkodás terén a 2016. évi költségvetési beszámoló, a közbeszerzések, valamint egyes pénzügyi kötelezettségvállalással járó megállapodások vizsgálatára, továbbá a pénzkezelés rendjének tárgyában elvégzett vizsgálat nyomán előírt intézkedések nyomon követésére került sor. A belső ellenőrzés a „Legfelsőbb bíróságok mint a bírósági rendszerek hatékonyságának garanciái az Európai Unióban” elnevezésű projekt, valamint az OBH Ellenőrzési Főosztálya által kiadott módszertan alapján az informatikai eszközök kezelésének szabályszerűségét vizsgálta, továbbá az informatikai rendszerek és az informatikai eszközellátottság (az OBH Ellenőrzési Főosztály módszertana alapján) lefolytatott vizsgálat nyomán előírt intézkedések nyomon követésére került sor.

A belső ellenőr a 2016. évi költségvetési beszámoló összeállítását az ellenőrzés során kiválóan megfelelőnek minősítette, a vizsgált tételek vonatkozásában tett megállapításokra tekintettel javaslatételre nem volt szükség.

A közbeszerzések vizsgálata során megállapítást nyert, hogy a közbeszerzési eljárások lefolytatásának rendje a jogszabályoknak és a közjogi szervezetszabályozó eszközöknek megfelelően került kialakításra, a Kúria a vizsgált időszakban a közbeszerzési eljárásai során szabályszerűen járt el, a közbeszerzési értékhatárokhoz közelítő beszerzések esetében az egybeszámítás szabályait megfelelően alkalmazta. A belső ellenőr javaslata a közbeszerzési eljárások folyamatába beépítendő ellenőrzési pont kialakítására irányult. A Sajtótitkárság egyes pénzügyi kötelezettségvállalással járó megállapodásainak vizsgálatára irányuló ellenőrzés megállapította, hogy a vizsgálat alá vont szerződések a jogszabályok, a közjogi szervezetszabályozó eszközök és a belső szabályozásokban foglalt előírásoknak – mind a közpénzfelhasználás, mind a pénzügyi teljesítés szempontjainak – maradéktalanul megfeleltek. Tekintettel arra, hogy néhány esetben az árajánlatok tartalmi szempontból és részösszegszerűen nehezen voltak összehasonlíthatók, a belső ellenőr javaslata az árajánlatkérési felhívásban meghatározható tartalmi elemek szükségzerű alkalmazására irányult.

A „Legfelsőbb bíróságok mint a bírósági rendszerek hatékonyságának garanciái az Európai Unióban” elnevezésű projekt vizsgálata során a belső ellenőr megállapította, hogy a Kúria a támogatási szerződésben vállalt kötelezettségeinek maradéktalanul, határidőben eleget tett. A Kúria által vállalt eredmény megvalósítása hiánytalanul, teljes mértékben és határidőben megtörtént, így javaslatételre szükségtelen volt.

Az informatikai eszközök kezelésének soron kívüli szabályszerűségi vizsgálata megállapította, hogy összességében a Kúrián az informatikai eszközök tekintetében – azok tárolására, raktározására, kezelésére, átadására, személyi használatra kiadására és használatára vonatkozóan – a szabályozási környezet teljes és kielégítő.

A Kúria belső ellenőre tanácsadó tevékenységét a 2017. évben írásbeli és eseti, szóbeli felkérés alapján látta el. Tanácsadói tevékenysége a belső, illetve irányító szervei szabályzattervezetek véleményezésére, a Kúria belső kontrollkörnyezetének javítása érdekében folytatott tevékenységekre terjedt ki. Továbbá 2017. augusztus 31-ig állandó tagként vett részt az OBH elnöke által létrehozott Bírósági Integritás Munkacsoportban.

A Kúrián a belső kontrollrendszer a gyakorlatban megbízható működést tanúsított. A felsővezetői beszámoltatás mellett a középvezetői ellenőrzés szerepe növekedett, az utasítások írásbeli rögzítettsége és határidők tűzése a rendelkezések rendszeres eleme. A Belső Ellenőrzés az ellenőrzési jelentésekben valamint tanácsadói tevékenysége révén hasznos, a gyakorlatban is végrehajtható javaslataival segítette a Kúria elnökének, Költségvetési és Ellátási Főosztályának, valamint más igazgatási szervezeti egységeinek munkáját. A belső ellenőri jelentésekben foglalt megállapítások és ajánlások teljes mértékben elfogadásra kerültek, a Kúria vezetésével és a vizsgált szervezeti egységek vezetőivel eredményes együttműködés keretében jöttek létre.

A nyomon követések során megállapítást nyert, hogy a belső ellenőri észrevételekre és javaslatokra készített intézkedési tervekben foglalt – 2017. évben esedékes határidejű – feladatok 100 %-ban megvalósultak.

SAJTÓTITKÁRSÁG

A Sajtótitkárság a Kúria nyilvánosság irányába történő tájékoztatási kötelezettségeinek teljesítésén túl kiemelt feladatának tekinti a szakmai munkáról történő rendszeres tárgyilagos tájékoztatást. A sajtóval kiváló munkakapcsolat alakult ki. A média folyamatosan követi a Kúrián folyó szakmai munkát. A 2017-es évben több száz megkeresés érkezett újságírók és különböző médiumok részéről. Az alábbi ügyek érdekelték leginkább a sajtót: jogos védelem tárgykörében hozott határozatok, az 1956-os forradalom és szabadságharc leverését követően lefolytatott bírósági eljárások és ítéletek tekintetében hozott semmisségi határozatok, alsóbb fokú bíróságok hatályon kívül helyezési döntéseinek törvényességi vizsgálatával foglalkozó ügyek, közérdeklődésre számot tartó büntetőügyek. A sajtó folyamatos érdeklődést mutatott az új eljárásjogi szabályok bevezetésére való felkészülés és a Kúria jogértelmezési álláspontja iránt. A média fokozott figyelemmel kíserte a személyiségi jogi jogvitákban, a látványsportok támogatására nyújtott társasági adókedvezmény közpénznek minősülése kérdéskörében, valamint a devizahiteles perekben hozott kúriai döntéseket. A sajtó, a nyilvánosság és a politikai szereplők is fokozott érdeklődést mutattak a Kúria népszavazási kérdéseket érintő határozatai iránt, de figyelemmel kísérték a joggyakorlat-elemző csoportok munkáját is. A joggyakorlat-elemző csoportok vezetőivel megtartott háttérbeszélgetések az újságírók által várt és elismert gyakorlattá váltak.

A Kúria vezetőivel és bíráival több interjú készült. Nagy hangsúlyt fektettünk arra, hogy az Elnök úrral készített beszélgetéseken kívül a szóvivők, a kollégiumok vezetői és bírók is hitelesen tájékoztassák a közvéleményt a legfőbb bírói fórum működéséről, a jogszabályok alkalmazásáról, a Kúrián lezárult ügyekről és a jogegységesítő tevékenységről. Rendszeresen hírt adunk és multimédiás tartalmakat teszünk közzé a Kúrián vagy a Kúria szervezésében megrendezett szakmai konferenciákról, a legfőbb bírói fórum vezetőinek tudományos előadásairól. A Kúria nemzetközi kapcsolatairól közlemények, nyilvános sajtóesemények és interjúk formájában adunk tájékoztatást.

A Sajtótitkárságra érkező napi médiamegkeresések mellett félévente sajtóreggeli keretében a teljes sajtókör előtt összegzi a Kúria vezetése az előző időszak legfontosabb eseményeit, a legjelentősebb, széles körben érdeklődést kiváltó ügyeket.

A Kúria által bevezetett új kommunikációs eszközöket, a Kúria kommunikációs tevékenységét, a honlapon közzétett videós tartalmakat igyekszünk a bel- és külföldi partnereinkkel is megismertetni. Rendszeres szakmai együttműködés zajlik például az Alkotmánybíróság és az Országos Bírósági Hivatal kommunikációs munkatársai között, elindult egy szakmai alapokon nyugvó tapasztalatcsere az Európai Unió Bírósága és a Kúria között is. A sajtótitkárok és szóvivők rendszeresen részt vesznek képzéseken és konferenciákon.

Jelentősen növekedett a Kúria honlapjának látogatottsága. A weboldalt 2017-ben 1 782 236 alkalommal keresték fel az érdeklődők, az előző évihez (556 ezer) képest megháromszorozódott az oldalra kattintók száma. A látogatók 77%-a új felhasználó, a kattintók átlagosan 2 percet töltenek el az oldalon. A kiemelt tartalmak közül a legnagyobb érdeklődés az elvi bírósági határozatok (182 631 kattintás), a sajtóhírek/közlemények (74 258), a kollégiumi vélemények (109 410) és a jogegységi határozatok (86 878) iránt mutatkozott. A 2017-es évben új tartalmakkal bővült a Kúria honlapja. A Sajtó menüpont alatt elérhető a Kúria anonimizált tárgyalási jegyzéke, amely hetente frissül. A hagyományos kommunikációs eszközök alkalmazása mellett a kúriai honlap továbbfejlesztése folyamatosan napirenden van: e cél érdekében új tartalmak és új képi megjelenítési formák jelennek meg a weboldalon. A szöveges közlemények

mellett egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a multimediális tartalmak. Filmes összefoglalók készültek kúriai konferenciákról, a Teljes Ülésről, számos informatív hanganyag és kép került a honlapra.

2017 elején elkészült két kúriai tájékoztató kisfilm, amelyek címe: „Az akta útja felülvizsgálati eljárásban” és „Személyes részvétel a Kúria előtti eljárásban”. A projekt célja, hogy elősegítse az állampolgárok jobb tájékozódását a Kúria előtti eljárásokkal és a jogegységi munkával kapcsolatos tudnivalókról. Az év második felében két újabb kisfilm produkciója indult, amelyek 2018 februárjában készültek el „Panaszügyintézés a Kúrián”, valamint „Választási/Népszavazási ügyek” címmel. Az informatív kisfilmekkel a legfőbb bírói fórum elő kívánja segíteni az állampolgárok tájékozódását a Kúria előtti eljárásokkal és a jogegységesítő tevékenységgel kapcsolatosan. A kisfilmeken kívül 20 perces kerekasztal-beszélgetés videókat is készít a Sajtótitkárság kúriai bírák és külső szakértők részvételével, amelyek a Kúrián lezárt ügyek megismertetését, közérthetővé tételét célozzák. A már lezárt jogviták közérthető formában történő megvitatása és elemzése hozzájárul a Kúria működésének átláthatóságához és erősíti az állampolgárok igazságszolgáltatásba vetett bizalmát. A beszélgetések résztvevői nemcsak kúriai bírák, hanem az adott téma külső szakértői is. A 2017-ben készült 20 perces videofilm két büntetőüggyel foglalkozik: egy kábítószer-kereskedelemmel és -fogyasztással kapcsolatos döntést, valamint egy gondatlanságból elkövetett emberölés különös esetét mutatja be a társadalom szempontjából is releváns tanulságok levonásával.

A Sajtótitkárság az egyetemek jogi karai közötti együttműködés keretében érdeklődő hallgatók és oktatók számára rendezett videofilm-vetítéseket. 2017-ben a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen és a Szegedi Tudományegyetemen voltak filmbemutatók, amelyeket követően a kerekasztal-beszélgetés résztvevői a hallgatók és oktatók kérdéseire is válaszoltak. A Kúria célja a filmek diákköri bemutatásával, hogy hozzájáruljon a jogászképzés színvonalának emeléséhez és a jogászai problémamegoldó képesség fejlesztéséhez.

2017 márciusa, Józán Magda nyugdíjba vonulása óta Erdei Krisztián vezeti a Kúria Sajtótitkárságát.

INFORMATIKAI OSZTÁLY

2017-ben a Kúria Informatikai Osztálya továbbra is biztosította a helyi rendszerek folyamatos, biztonságos működését, elvégezte a rendszerek korszerűsítését, karbantartását. Az elmúlt évben a Kúria – részben saját hatáskörben lebonyolított, részben OBH központi beszerzéseknek köszönhetően – korszerű informatikai eszközállományt vehetett igénybe munkájához. Legfontosabb feladatainkból a következőket szeretném kiemelni:

- 2017. év elején az Intranet fejlesztését végezte el az Informatikai Osztály. Az oldal az „Alkotmányjogi panaszok” menüponttal bővült, amelynek kialakítását szintén belső fejlesztésben végeztük.
- 2017. év során az Osztály átalakította és korszerűsítette a Kúria közadatok oldalát.
- Mind a vonalas, mind a mobiltelefonos tekintetében új, jelentősen kedvezőbb szerződések megkötésére került sor, amelyek a dolgozói mobiltelefon-használatot is kedvezően támogatják.
- Az Informatikai Osztály informatikai szakmai oldalról részt vett a Kúria stratégiai céljainak rendszerezésében.
- A 2017. harmadik negyedében lebonyolított notebook és tablet beszerzésnek köszönhetően szélesebb körre tudtuk kiterjeszteni a hordozható eszközök használatát, jelentősen korszerűsödött az eszközállomány.
- A Kúria épületében elérhető wifi-hálózat kiterjesztésre került, amelynek eredményeként az internetkapcsolat az épület nagy részében elérhető.
- 2017. év végén 21 bírórészére kötöttünk szerződést beszédfelismerő rendszer szállítására.

TÖRY GUSZTÁV JOGI SZAKKÖNYVTÁR

A Kúria Töry Gusztáv Jogi Szakkönyvtára nyilvános szolgáltatásokat nyújtó jogtudományi szakkönyvtár alapfunkciójából adódóan segíti a bírósági – elsősorban kúriai – ítélező munkát, a bíróságra háruló egyéb szakmai feladatok színvonalas ellátását. Támogatja a jogásztársadalom szakmai tudományos és kutató tevékenységét jogi szakirodalmi információs szolgáltatásokkal.

Elért főbb eredmények a 2017-es évben:

A Jogi Szakkönyvtár folyamatosan gyarapította és újította meg állományát és szolgáltatásait a 2017-es évben. Ebben az évben is mindent megtettünk azért, hogy a kúriai bírák és az igazságügyi alkalmazottak információs igényeit teljesítsük és olyan minőségi könyvtári szolgáltatásokat nyújtsunk számukra, amelyek megfelelnek a nemzetközi és a hazai szakmai elvárásoknak. Sikeres volt az együttműködés a hazai és külföldi könyvtárakkal, illetve szakmai szervezetekkel. Célunk a minél színvonalasabb könyvtári szolgáltatások nyújtása. A Kúria Töry Gusztáv Jogi Szakkönyvtára az Országos Bírósági Könyvtári Rendszer módszertani központjaként szolgáltatásaival a bírósági és jogi partnerkönyvtárakat is segítette minden lehetséges módon.

Felhasználóképzés:

A Jogi Szakkönyvtár a Kúria Személyzeti, Oktatási és Munkaügyi Osztályával együttműködésben a 2017-es évben megújult képzést indított a Wolters Kluwer Kiadó új webes jogtára tekintetében. A Kúria bírái és igazságügyi alkalmazottai egy gyakorlati képzés segítségével jobban megismerhették az adatbázist, annak főbb tartalmi elemeit, használatát és újdonságait. A képzésen több mint 40 fő vett részt.

Az Országos Bírósági Könyvtári Rendszer és a Kúria Töry Gusztáv Jogi Szakkönyvtára Az OBH és a Kúria könyvtárszakmai együttműködése, illetve az Országos Bírósági Könyvtári Koordinátori Hálózat (OBKKH) szakmai tevékenysége révén a bírósági könyvtárak a bírák és az igazságszolgáltatásban dolgozók információs igényeit sokkal hatékonyabban tudják teljesíteni. Olyan minőségi szolgáltatásokat tudnak nyújtani, amelyek megfelelnek a nemzetközi és a hazai szakmai elvárásoknak.

Egyéb eredmények a 2017. évben:

- Elkészült a bírósági könyvtárak szervezeti és működési szabályzatának mintája és a költségvetési nyomvonalterv, amelyet közreadtunk a bírósági könyvtárosok számára a Bírósági Közlönyben megjelent ajánlás alapján.
- Könyvtárszakmai javaslatokat dolgoztunk ki az Országos Könyvtári Statisztikához.
- Bevezetésre került a Corvina Bírósági Integrált Könyvtári Rendszer (IKR) új verziója.
- A Könyvtár áttért a MARC21 szabvány szerinti katalogizálásra.
- Kialakítottuk az Országos Bírósági Könyvtári Katalógus új designját és a felhasználói katalógus új funkcióit.
- A munkatársak számos szakmai előadást tartottak az új országos könyvtári szolgáltatásokról.

- Elkészült és publikálásra került a bírósági könyvtári marketing kiadvány.
- A bírósági könyvtárosok részére központi szakmai továbbképzési programok folytak, éves képzési tervek kerültek kidolgozásra, s elkészült egy szakmai képzési programtervezet a 2018-as évre. Munkatársaink részt vettek az OSZK Könyvtári Intézet könyvtári szakértői tanfolyamán.
- „A megújuló Országos Bírósági Könyvtári Rendszer: együttműködés a hazai szakkönyvtári hálózattal” címmel szakmai konferencia zajlott a Kúrián, a legfőbb bírói fórum, a Fővárosi Törvényszék és az MKE Jogi Szekciójának közös szervezésében.
- Elindult a bírósági könyvtárak közös tartalomszolgáltató felülete a bírósági központi intraneten keresztül. A központi bírósági intraneten keresztül elérhető az Országos Bírósági Könyvtári Rendszerben az időszaki kiadványok tartalomjegyzéke.
- Elindult a Megújult Bírósági Könyvtári Szakirodalmi Ajánló.
- Az Országos Bírósági Könyvtári Rendszer csatlakozott az MTA EISZ programjához.
- A Könyvár munkatársai részt vettek hazai és külföldi szervezésű nemzetközi könyvtárszakmai konferenciákon, tanulmányutakon Dániában, Lengyelországban és Magyarországon.

TALÁLKOZÁSOK

A Kúria vezetősége és bírái 2017-ben is számos külföldi és hazai szakmai konferencián, tanulmányúton, szemináriumon és megbeszélésen vettek részt. A Kúria képviselői dr. Darák Péter vezetésével több külföldi szakmai meghívásnak tettek eleget, amelyeken lehetőség nyílt a külföldi legfelsőbb bíróságok vezetőivel és képviselőivel való eszmecsere és a szakmai kapcsolatok elmélyítésére. A Kúria több hazai rendezvénynek adott otthont és számos külföldi vendéget fogadott. A szakmai események mellett a Kúria munkatársai egy-egy alkalomhoz kapcsolódóan (Advent, nyugdíjas-találkozó, művészeti rendezvények a Bírói Klubban) családiasabb hangulatú rendezvényeken is részt vettek.

A Kúria Teljes Ülése a Kúria eredeti épületében, a Néprajzi Múzeumnak eddig helyet adó Kossuth téri épületben 2017. január 29-én

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának ünnepi évnyitó ülése és konferenciája Strasbourgban

Az ELTE Bibó István Szakkollégiumának hallgatói a Kúria Mailáth György termében

„Kúriai esetek – videós kerekasztal-beszélgetés” filmbemutató a Pázmány Péter Katolikus Egyetem jogi karán

Az informatikai szaknyelv és a jogalkotás kapcsolatáról, valamint a jogi szakértői rendszerekről is hallgathattak előadásokat a Kúria bírái a Tudósklub rendezvényén 2017. május 8-án

A Kúria 2017. május 22-i Teljes Ülése

A Kúria elnöke Amicus Curiae emlékérmét nyújtott át az osztrák Legfelsőbb Bíróság elnökének, Dr. Eckart Ratz úrnak

Csoportkép a Nemzeti Közszerzői Egyetemen, az Európai Unió közigazgatási szabályairól tartott konferencián

A Közép- és Kelet-Európai Legfelsőbb Bíróságok Elnökeinek VII. Nemzetközi Konferenciája a Kúria szervezésében Budapesten

A Hamburgi Bírók Egyesülete delegációjának találkozója és tárgyalása a Kúria elnökével

A Felsőbb Bíróságok Hálózatának első nemzetközi konferenciája Strasbourgban

Dr. Darák Péter előadást tart a Magyar Okleveles Adószakértők Egyesületének XI. konferenciáján

A Bécsi Tartományi Büntetőtörvényszék delegációjának látogatása a Kúrián

A Vietnámi Szocialista Köztársaság Igazságügyi Minisztériuma delegációjának megbeszélései a Kúrián

A Pekingi Népi Felsőbíróság bírói delegációjának látogatása a Kúrián

A Kúria 2017. első félévét lezáró sajtótájékoztató a Múzeum Kávéházban

Koen Lenaerts, az Európai Unió Bírósága elnökének előadása és tárgyalása a Kúrián

Nyílt Nap a Kúrián a Kulturális Örökség Napok keretében

A Brémai Bírói Egyesület delegációját fogadta a Kúria elnöke

A Kúria elnöke részt vett az Európai Unió Közigazgatási Legfelsőbb Bíróságai és Államtanácsai Egyesületének (ACA-Europe) nemzetközi konferenciáján Krakkóban

Az ausztrál Szövetségi Bíróság bírónak előadása és tárgyalása a Kúrián

„Kúriai esetek – videós kerekasztal-beszélgetés” filmbemutató a Szegedi Tudományegyetem jogi karán

Az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat keretében Budapesten tartózkodó cserebírók látogatása a Kúrián

A Perui Köztársaság Legfelsőbb Bírósága elnöki delegációjának megbeszélése és látogatása a Kúrián

A Kúria elnökének magas osztrák állami kitüntetést adtak át az osztrák Legfelsőbb Bíróságon Bécsben

Az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala szakértőinek és magyar bírának a megbeszélése a Kúrián

A Kúria, a magyar Alkotmánybíróság, a Heidelbergi Tudományos Akadémia és a Heidelbergi Egyetem közös konferenciája a Kúrián

Dr. Tálné dr. Molnár Erika, a Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium vezető-helyettese köszönti a résztvevőket a Munkaügyi Bírák Országos Egyesületének kúriai konferenciáján

Tanácskozás az integritás fejlesztése és a korrupciós kockázatok kiszűrése érdekében 2017. december 11-én

A Kúria 2017. második félévét lezáró sajtótájékoztató a Múzeum Kávéházban

A Dévai Szent Ferenc Alapítvány leánykórusa a Kúria adventi ünnepségén

Belföldi események

- 2017. január 31. – A Kúria évnyitó Teljes Ülése a Néprajzi Múzeumban.
- 2017. március 3. – A Kúria elnöke részt vett a Szigetszentmiklósi Járásbíróság avatásán.
- 2017. március 8. – Kúria rendezvény keretében tájékoztató az Új Ptk. Jogegységi Csoportok 2017. február 17-én tartott tanácskozásáról.
- 2017. március 14. – Az Ügyvédek Nemzetközi Szervezetének „Szigorodó adatvédelem és harc a pénzmosás ellen” címmel Magyarországon, dr. Darák Péter Kúria elnök védnökségével tartott éves kongresszusa.
- Nyitott bíróság – Szakkollégiumi hallgatók a Kúrián.
- 2017. március 21. – A Kúria elnöke részt vett a szekszárdi összbírói értekezleten.
- 2017. március 27. – Jubileumi, 25. Jogi Beszélgetések Kaposváron, ahol dr. Darák Péter „A jogrend ígéret és szertartás” címmel tartott előadást.
- 2017. március 30. – Miskolci Egyetem, Országos Tudományos Diákköri esemény, Kúria különdíj.
- 2017. április 11. – „Alaptörvény, jogalkotás, bírói gyakorlat” címmel közös konferenciát szervezett a Kúria, az Alkotmánybíróság és az Igazságügyi Minisztérium.
- 2017. április 19. – A Kúria elnöke részt vett a holokausz magyarországi áldozatainak emléknapján megtartott megemlékezésen.
- 2017. április 25. – A környezetvédelem jogalkalmazási tapasztalatairól tanácskoztak az Ombudsmani Hivatalban. A Kúria elnöke „Perdöntőek lehetnek a megalapozott szakértői vélemények” címmel mondott köszöntőt.
- 2017. május 12. – Konferencia az új polgári perrendtartásról a tatai Tavasz Jogszárazon. Dr. Darák Péter „Egyszerűbben? Szakszerűbben?” címmel tartott előadást.
- 2017. május 16. – A Kúria elnöke részt vett Debrecenben az összbírói értekezleten.
- 2017. május 22. – A Kúria Teljes Ülése a Kúria dísztermében.
- 2017. május 24. – III. Wolters Kluwer Jogi Konferencia Visegrádon. A Kúria elnöke „A hatósági eljárás megújítása” címmel tartott előadást.
- 2017. május 25. – Konferencia az Európai Unió közigazgatási szabályairól a Nemzeti Közszerületi Egyetemen, ahol dr. Darák Péter „Bírói tapasztalatok – uniós eljárásjogi vetületek” címmel tartott előadást.
- 2017. május 31. – Könyvbemutató a kúriai bírók szakmai tanulmányaiból a Kúria Mailáth teremben.
- 2017. június 14. – II. Magyar Versenyjogi Fórum tudományos konferencia a Magyar Tudományos Akadémián.
- 2017. június 15. – A Magyar Okleveles Adószakértők Egyesületének XI. konferenciája, ahol dr. Darák Péter „Digitalizáció a jogalkotásban és a jogalkalmazásban” címmel tartott előadást.

- 2017. július 5. – 2017. első félévét lezáró Sajtóreggeli a Múzeum Kávéházban.
- 2017. szeptember 12. – „Az nem lehet, hogy súlyos büntett ne legyen büntethető – az igazságtételi törvények negyedszázad távlatából” címmel országos konferencia a Nemzeti Emlékezet Bizottság szervezésében, amelyen dr. Darák Péter „Az igazságtételi törvény negyed század távlatából” címmel tartott előadást.
- 2017. szeptember 13. – A Kúria eredeti, Kossuth téri épületébe történő viszköltözésről írt alá együttműködési szándéknyilatkozatot a Kúria elnöke, az Országos Bírósági Hivatal vezetője és a Legfőbb Ügyész.
- 2017. szeptember 13. – „A megújuló Országos Bírósági Könyvtári Rendszer: együttműködés a hazai szakkönyvtári hálózattal” címmel szervezett szakmai konferenciát a Kúria Tóry Gusztáv Jogi Szakkönyvtára, a Fővárosi Törvényszék Könyvtára és a Magyar Könyvtárosok Egyesületének (MKE) Jogi Szekciója.
- 2017. szeptember 17. – A Kulturális Örökség Napok keretében Nyílt Napot tartott a Kúria.
- 2017. szeptember 21. – Dr. Darák Péter részt vett a Soproni Pénzügyi Napokon.
- 2017. szeptember 23. – Zalaegerszegen díszpolgári napok dr. Darák Péter részvételével.
- 2017. szeptember 26. – „Megosztó kompromisszum – az 1867-es kiegyezés 150 év távlatából” címmel konferenciát tartottak az Országházban.
- 2017. október 17. – „Kiegyezés 150 éve” címmel konferenciát tartottak Zalaegerszegen dr. Darák Péter részvételével.
- 2017. szeptember 26. – „A magyar közigazgatási bíráskodás 120 éve” címmel a Kúria elnöke előadást tartott a Nemzeti Közszolgálati Egyetem konferenciáján.
- 2017. november 21. – A Kúria elnöke beszámolt a Kúria 2016. évi tevékenységéről az Országgyűlés Igazságügyi Bizottsága előtt.
- 2017. november 24. – Tanácskozás a Kúrián a 2018-as év joggyakorlat-elemző csoportjainak témáiról.
- 2017. november 27. – „A hatékony adórendszer mint a jó kormányzás egyik alapfeltétele” címmel adójogi konferenciát tartottak Pécsen, amelyen dr. Darák Péter „Kell-e értelmezni az adójogot” címmel tartott előadást.
- 2017. november 30. – Az Országgyűlés plenáris ülésén dr. Darák Péter Kúria elnök beszámolt a Kúria 2016. évi tevékenységéről. A beszámolót az Országgyűlés ellenszavazat nélkül fogadta el.
- 2017. december 7. – A Munkaügyi Bírák Országos Egyesülete 2017. december 7-én munkaügyi konferenciát rendezett a szervezet 20 évvel ezelőtti alapításának alkalmából a Kúria dísztermében.
- 2017. december 9. – Adventi jótékonyági ünnepség a Kúrián.
- 2017. december 12. – 2017. második félévét lezáró Sajtóreggeli a Múzeum Kávéházban.

Interjúk

- 2017. január 4. – Dr. Darák Péter a Kúria elnöke interjút adott az InfoRádió „Paragrafus” című műsorában.
- 2017. február 27. – „Lépéstánc” című könyvének megjelenése kapcsán dr. Gyekiczky Tamás Kúriára kirendelt bíró interjút adott az InfoRádió az Új Gazdaságirányítási Mechanizmus (1968) és a perjog kapcsolatának témájában.
- 2017. április 12. – Dr. Gyekiczky Tamás Kúriára kirendelt bíró interjút adott az InfoRádió „Befordítva” című könyvéről, amely a Kádár-korszak bírászkodási, igazságszolgáltatási problémáiról íródott.
- 2017. április 27. – Dr. Kalas Tibor a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának vezetője interjút adott a Magyar Idők című lapnak a 2018. január 1-jén hatályba lépő új közigazgatási perrendtartásról.
- 2017. május 3. – Dr. Kónya István a Kúria elnökhelyettesének interjúja a Hír Tv „Riasztás” című műsorában.
- 2017. május 31. – Dr. Darák Péter a Kúria elnökének nyilatkozata a Kossuth Rádió „180 perc” című műsorában a Budapesten tartandó Közép- és Kelet-Európai Legfelsőbb Bíróságok Elnökeinek VII. Nemzetközi Konferenciájáról.
- 2017. július 6. – Dr. Darák Péter a Kúria elnöke a Kossuth Rádióban és az M1 műsorában értékelte a Kúria 2017. első félévi tevékenységét.
- 2017. augusztus 2. – Dr. Varga Zoltán kúriai bíróval jelent meg portréinterjú a HVG-ben.
- 2017. augusztus 7. – A Kúria feladatairól, működéséről és aktuális kérdésekről is beszélt dr. Darák Péter a Karc FM-nek adott interjújában.
- 2017. augusztus 15. – Dr. Kónya István a Kúria elnökhelyettesének interjúja a Magyar Nemzet című lapban a jogos védelem kérdésköréről.
- 2017. augusztus 16. – Dr. Kalas Tibor a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának vezetője interjút adott az InfoRádió „Paragrafus” című műsorában az új közigazgatási perrendtartási szabályokról.
- 2017. augusztus 25. – Dr. Kónya István a Kúria elnökhelyettese az InfoRádió „Paragrafus” című műsorában beszélt az új büntetőeljárás jogszabály várható hatásairól, a büntetőeljárásokban bekövetkező legfontosabb változásokról.
- 2017. október 11. – A Kúria jogegységesítő szerepéről adott interjút dr. Darák Péter a Rádió Orient „Emberi Méltóság Tanácsa” című műsorában.
- 2017. december 14. – Dr. Darák Péter a Kúria elnöke évértékelő interjút adott az InfoRádió „Aréna” című műsorában.

Sajtó-háttérbeszélgetések a joggyakorlat-elemző csoportok tevékenységéről

- 2017. március 28. – A vezető tisztségviselők hitelezőkkel szembeni felelőssége: dr. Vezekényi Ursula
- 2017. március 30. – Az Új Ptk. Jogegységi Csoportok munkájáról: dr. Kovács Zsuzsanna
- 2017. április 11. – A közbeszerzésekkel kapcsolatos ítélkezési gyakorlat: dr. Marton Gizella
- 2017. április 19. – Az egyes alapjogokat sértő bűncselekmények ítélkezési gyakorlata: dr. Belegi József
- 2017. június 7. – Az Alaptörvény követelményeinek érvényesülése a bírósági ítélkezésben: dr. Kalas Tibor
- 2017. június. 29. – A társasházi jogvitákkal kapcsolatos ítélkezési gyakorlat: dr. Harter Mária
- 2017. július 12. – Az egyenlő bánásmód követelményének munkaügyi ítélkezési gyakorlata és a joggal való visszaélés ítélkezési gyakorlata: dr. Hajdu Edit és Sipőczné dr. Tánzos Rita
- 2017. szeptember 12. – A kényszerintézkedések elrendelésének gyakorlatáról: dr. Mészár Róza

Filmbemutatók jogi karokon

- 2017. október 24. – Kúriai kerekasztal-beszélgetést rögzítő film bemutatása a Szegedi Tudományegyetem Állam-és Jogtudományi Karán.
- 2017. március 22. – Kúriai kerekasztal-beszélgetést rögzítő film bemutatása a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karán.

Nemzetközi események

Részvétel külföldi eseményeken

- 2017. január 18-20. – Dr. Orosz Árpád, a Kúria Polgári Kollégiumának kollégiumvezető-helyettese, dr. Heinemann Csilla, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírása és dr. Vasady Loránt Kúriára beosztott bíró részt vett a lett, a litván és a spanyol Legfelsőbb Bíróság, valamint a Kúria részvételével megvalósuló európai uniós projekt keretében az Európai Unió Bíróságára, Luxembourgba szervezett tanulmányúton.
- 2017. január 20. – Dr. Kovács András, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának tanácselnöke részt vett az Európai Unió által szervezett „Digitális egységes piac” című konferencián Brüsszelben.
- 2017. január 26-28. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke és dr. Höltzl Lipót, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának főosztályvezetője részt vett az Emberi Jogok Európai Bírósága ünnepi évadnyitó ülésén és konferenciáján Strasbourgban.
- 2017. február 15-17. – Józán Magda, a Kúria Sajtótitkárságának osztályvezetője és dr. Tombor Csaba, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának jogi ügyintézője részt vett a lett, a litván és a spanyol Legfelsőbb Bíróság, valamint a Kúria részvételével megvalósuló európai uniós projekt keretében a spanyol Legfelsőbb Bíróságra, Madridba szervezett tanulmányúton.
- 2017. február 23-25. – Szolnokiné dr. Csernay Krisztina, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírása részt vett az Európa Tanács Európai Szociális Kartájáról szóló konferencián Nicosiában.
- 2017. március 23-24. – Dr. Heinemann Csilla, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírása részt vett az Európai Unió Közigazgatási Legfelsőbb Bíróságai és Államtanácsai Egyesületének (ACA-Europe) szemináriumán Ljubljanában.
- 2017. március 26-28. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke részt vett az Európai Bírók és Ügyészek Fórumán Luxembourgban.
- 2017. március 29-31. – Dr. Kovács András, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának tanácselnöke részt vett az Országos Bírósági Hivatal által közigazgatási bírák részére szervezett tanulmányúton Düsseldorfban.
- 2017. március 29. – április 1. – Dr. Horváth M. Tamás, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírása részt vett az Európai Jogi Intézet (ELI) digitális jogról szóló konferenciáján Hullban.
- 2017. április 20-22. – Dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása, dr. Höltzl Lipót, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának főosztályvezetője és dr. Rácz Margit, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának tisztviselője részt vett a lett, a litván és a spanyol Legfelsőbb Bíróság, valamint a Kúria részvételével megvalósuló európai uniós projekt zárókonferenciáján Rigában.
- 2017. május 1-2. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke részt vett a heidelbergi Max Planck Intézet által szervezett nemzetközi konferencián Heidelbergben.

- 2017. május 7-9. – Dr. Kovács András, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának tanácselnöke részt vett az Európai Jogi Akadémia (ERA) nemzetközi szemináriumán Lisszabonban.
- 2017. május 15-16. – Dr. Kalas Tibor, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának kollégiumvezetője és dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria Polgári Kollégiumának bírója részt vett az Európai Unió Közigazgatási Legfelsőbb Bíróságai és Államtanácsai Egyesületének (ACA-Europe) szemináriumán Hágában.
- 2017. május 29. – június 1. – Dr. Osztoivits András, a Kúria Polgári Kollégiumának bírója részt vett a polgári igazságszolgáltatás átalakításáról szóló konferencián Dubrovnikban.
- 2017. június 8-10. – Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes és dr. Vezekényi Ursula, a Kúria Polgári Kollégiumának tanácselnökei részt vettek az Európai Versenyjogi Bírák Egyesületének (AECLJ) nemzetközi konferenciáján Bécsben.
- 2017. június 15-17. – Dr. Höltzl Lipót, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának fősztályvezetője részt vett az Emberi Jogok Európai Bírósága és egyes nemzeti felsőbb bíróságok között létrejött Felsőbb Bíróságok Hálózatának első nemzetközi konferenciáján Strasbourgban.
- 2017. június 19-20. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke részt vett a bírói döntések kötőerejéről szóló Európa tanácsi konferencián Brnóban.
- 2017. június 23. – Dr. Horváth M. Tamás, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírója részt vett az Európai Jogi Intézet (ELI) üzleti és pénzügyi jogi munkacsoportjának ülésén Bécsben.
- 2017. július 6-7. – Dr. Horváth M. Tamás, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírója részt vett az állami támogatások joga és gazdaságtana tárgykörben tartott nemzetközi konferencián Dublinban.
- 2017. szeptember 6-8. – Dr. Simonné dr. Gombos Katalin és dr. Osztoivits András, a Kúria Polgári Kollégiumának bírái részt vettek az Európai Jogi Intézet (ELI) éves közgyűlésén és konferenciáján Bécsben.
- 2017. szeptember 10-11. – Dr. Berkes Bálint, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának bírósági titkára részt vett az Európai Unió Bírósági Hálózata kapcsolattartóinak nyitómegbeszélésén Luxembourgban.
- 2017. szeptember 17-19. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke részt vett az Európai Unió Közigazgatási Legfelsőbb Bíróságai és Államtanácsai Egyesületének (ACA-Europe) nemzetközi konferenciáján Krakkóban.
- 2017. szeptember 19-20. – Dr. Molnár Gábor, a Kúria Büntető Kollégiumának tanácselnöke részt vett az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet által szervezett nemzetközi konferencián Szarajevóban.
- 2017. szeptember 21-22. – Dr. Heinemann Csilla, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírója Belgrádban részt vett a közigazgatási bírósági rendszerekről tartott nemzetközi konferencián.
- 2017. október 5-8. – Dr. Heinemann Csilla, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírója részt vett az Adójogi Bírák Nemzetközi Szervezetének konferenciáján Helsinkiben.

- 2017. október 18-19. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke, dr. Hajnal Péter, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának tanácselnöke és dr. Heinemann Csilla, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírása hivatalos látogatást tett és tárgyalásokat folytatott a német Szövetségi Pénzügyi Legfelsőbb Bíróságon (Bundesfinanzhof) Münchenben.
- 2017. október 19-20. – Dr. Osztovits András, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása részt vett az Európai Jogi Akadémia (ERA) ünnepi ülésén Trierben.
- 2017. november 6-10. – Dr. Vezekényi Ursula, a Polgári Kollégium tanácselnöke részt vett az Európai Bírák Konzultatív Tanácsának (CCJE) ülésén Strasbourgban.
- 2017. november 9-10. – Dr. Orosz Árpád, a Kúria Polgári Kollégiumának kollégiumvezető-helyettese részt vett egy, az Európai Unió támogatásával megvalósult projekt zárókonferenciáján Utrechtben.
- 2017. november 20. – Dr. Darák Péternek, a Kúria elnökének magas osztrák állami kitüntetést adtak át az osztrák Legfelsőbb Bíróságon Bécsben.
- 2017. december 5. – Dr. Cseh Attila, a Kúria Polgári Kollégiumának megbízott tanácselnöke, Maizlné Juhász Ágnes, a Kúria Műszaki Osztályának osztályvezetője és Freundné Varga Edina, a Kúria Elnöki Titkárságának tisztviselője tanulmányúton vettek részt az osztrák Legfelsőbb Bíróságon Bécsben.
- 2017. december 6-7. – Dr. Cseh Attila, a Kúria Polgári Kollégiumának megbízott tanácselnöke, Maizlné Juhász Ágnes, a Kúria Műszaki Osztályának osztályvezetője tanulmányúton vettek részt a német Szövetségi Közigazgatási Legfelsőbb Bíróságon Lipcsében.

Nemzetközi delegációk a Kúrián

- 2017. március 22. – Az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése különleges jelentéstevőjének, Pierre-Yves Le Borgn'-nak az Emberi Jogok Európai Bírósága ítéletei végrehajtása témájában tett látogatása a Kúrián.
- 2017. május 11. – Az Európa Tanács Velencei Bizottsága szakértőinek megbeszélése a Kúrián a nem kormányzati szervezetekre vonatkozó új magyar jogszabályokkal kapcsolatban.
- 2017. május 22. – Hon.-Prof. Dr. Eckart Ratz úrnak, az Osztrák Köztársaság Legfelsőbb Bírósága elnökének Amicus Curiae érem átadása a Kúrián.
- 2017. június 4-7. – A Közép- és Kelet-Európai Legfelsőbb Bíróságok Elnökeinek VII. Nemzetközi Konferenciája a Kúria szervezésében.
- 2017. június 8. – Az Európai Jogi Intézet (ELI) Budapesten rendezett közigazgatási jogi konferenciája résztvevőinek látogatása a Kúrián.
- 2017. június 13. – Az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat (EJTN) ügyészi csoportjának látogatása a Kúrián.
- 2017. június 14. – A Hamburgi Bírók Egyesülete delegációjának találkozója és tárgyalása a Kúria elnökével a Kúria épületében.
- 2017. június 22. – A Bécsi Tartományi Büntetőtörvényszék delegációját a Kúria Bírói Klubjában fogadta a Kúria elnökhelyettese.
- 2017. június 26. – A Vietnámi Szocialista Köztársaság Igazságügyi Minisztériuma delegációjának megbeszélései a Kúrián.
- 2017. június 27. – A Pekingi Népi Felsőbíróság bírói delegációjának látogatása a Kúrián.
- 2017. augusztus 31. – A pakisztáni Lahore Állam Felsőbírósága bírói delegációjának látogatása a Kúrián.
- 2017. szeptember 4. – Koen Lenaerts úrnak, az Európai Unió Bírósága elnökének előadása és tárgyalása a Kúrián.
- 2017. szeptember 4. – Az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat keretében Budapesten tartózkodó cserebírók látogatása a Kúrián.
- 2017. szeptember 18-26. – Észt cserebíró látogatása a Kúrián az Európai Unió Közigazgatási Legfelsőbb Bírósági és Államtanácsai Egyesületének (ACA-Europe) programja keretében.
- 2017. szeptember 19. – A Brémai Bírói Egyesület delegációját a Kúrián fogadta a Kúria elnöke.
- 2017. szeptember 28. – A Vietnámi Szocialista Köztársaság parlamenti küldöttségének látogatása a Kúrián.
- 2017. szeptember 28-30. – A Kúria delegációjának részvétele Zalakaroson a magyar, osztrák és szlovén jogászok részére szervezett Pannon Jogásznapon, amelyen a Kúria elnökének meghívására részt vett Hon.-Prof. Dr. Eckart Ratz úr, az Osztrák Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának elnöke is.
- 2017. október 2-3. – Az ausztrál Szövetségi Bíróság bíráinak előadása és tárgyalása a Kúrián.
- 2017. október 6. – A Holland Királyság Szenátusa elnöki delegációjának látogatása a Kúrián.
- 2017. október 24. – Az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat keretében Budapesten tartózkodó cserebírók látogatása a Kúrián.

- 2017. október 25. – A lengyel Állami Számvevőszék elnöki delegációjának látogatása a Kúrián.
- 2017. október 30. – Spanyol családjogi cserebíró látogatása a Kúrián.
- 2017. november 8. – Spanyol munkaügyi cserebíró látogatása a Kúrián.
- 2017. november 10. – A Perui Köztársaság Legfelsőbb Bírósága elnöki delegációjának megbeszélése és látogatása a Kúrián.
- 2017. november 30. – Az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala szakértőinek és magyar bírácoknak a megbeszélése a Kúrián.
- 2017. december 1. – A Kúria, a magyar Alkotmánybíróság, a Heidelbergi Tudományos Akadémia és a Heidelbergi Egyetem közös konferenciája a Kúrián.
- 2017. december 1. – Lengyel bírói csoport látogatása a Kúrián.
- 2017. december 4. – Spanyol büntetés-végrehajtási cserebíró látogatása a Kúrián.
- 2017. december 6. – A Kínai Népköztársaság parlamenti bizottságának látogatása a Kúrián.
- 2017. december 8. – Kínai tartományi felsőbb bírósági delegáció látogatása a Kúrián.

A 2017-es év során a Kúria épülete és a magyar igazságszolgáltatási rendszer a fent jelezett időpontokon kívül több holland, német és kínai joghallgatónak és pályakezdő jogásznak került bemutatásra.

